CONSILIUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECȚIA ÎNVĂȚĂMÎNT

Frații Victinghoff
...NTUL DE LA VENLO
...ERAȚIA „LEUL DE MARE"
... MISIUNE
OPERAȚIA CICERON
CAZUL RICHARD SORGE

Șeful contraspionajului nazist vorbește

CONSILIUL SECURITĂŢII STATULUI
DIRECŢIA ÎNVĂŢĂMÎNT

PENTRU UZ INTERN

ŞEFUL CONTRASPIONAJULUI NAZIST VORBEŞTE

Seria nr. 0853

1970

Traducere de cpt. CONSTANTIN GÎDEA
Coperta executată de E. DRAGOMIR

DIN PARTEA REDACȚIEI

Lucrarea „Șeful contraspionajului nazist vorbește" care, în general, are un caracter autobiografic, narează evenimentele mai importante ale activității lui Walter Schellenberg în fruntea S.D.-ului[1] *nazist, precum și opiniile sale în legătură cu unele dintre cauzele care au dus la prăbușirea mașinii de război hitleriste. El ne introduce atît în culisele politicianismului nazist, din anturajul imediat al lui Hitler, cu veșnicele lui invidii, certuri și săpări din umbră, fiecare căutînd să-și asigure protecția celui mai mare și să se ridice pe ruinele altuia, cît și în penumbra serviciilor secrete de spionaj și contraspionaj ale Germaniei fasciste.*

Deviza „divide et impera" revine adesea în cuprinsul lucrării, chiar dacă ea nu este menționată întotdeauna în mod expres.

Paralel cu prezentarea evenimentelor politice mai deosebite ale epocii, Schellenberg relatează despre unele din misiunile sale de spionaj și contraspionaj cum sînt: acțiuni de organizare a unor rețele de informații în teritoriile ocupate deja sau pe cale de a fi ocupate de naziști; acțiuni de contracarare

---

[1] S.D. — Sicherheistdienst (Serviciul de siguranță nazist — N.R.).

a activității de culegere de informații a unor servicii secrete străine; organizarea răpirii unor personalități de vază, cum a fost cazul ducelui de Windsor, acțiune care a eșuat din cauza intervenției neașteptate a agenților englezi; organizarea răpirii unor ofițeri de informații, menționînd în această direcție cazul a doi ofițeri britanici răpiți la Venlo, pe frontiera olandeză, acuzați mai tîrziu că au pus la cale un atentat împotriva lui Hitler; inițierea unor acțiuni de propagandă în teritoriile care urmau să fie ocupate de naziști etc.

Toate acestea sînt prezentate pe fundalul și în contextul încercărilor militariștilor germani de a înfrînge rezistența aliată, de a contracara activitatea părții adverse de pătrundere la secretele germane.

Cunoașterea în detaliu a unora dintre acțiunile amintite prezintă, desigur, interes pentru cititor. Nu trebuie însă omis faptul că în „memoriile" sale, Walter Schellenberg relatează o serie de fapte și evenimente în limitele și de pe poziția concepțiilor naziste și, ca atare, este necesar ca studiul lucrării să fie însoțit de rezervele ce se impun și de discernămîntul necesar.

FORMAȚIA UNUI NAZIST

Sînt născut în 1910, fiind cel mai mic într-o familie cu șapte copii. Influența mamei, care ne-a dat la toți o educație creștinească, a fost, la început, predominantă. Tata era prea absorbit de afaceri ca să aibă timp de noi și, de aceea, abia mai tîrziu a început să exercite o anumită influență asupra mea.

Am urmat cursurile la Reform Realgymnasium, iar în vara anului 1929 am intrat la Universitatea din Bonn. În cursul primilor doi ani am studiat medicina, apoi am trecut la drept, care, după părerea tatei, părere pe care eu mi-am însușit-o, avea să-mi creeze o bază solidă, atît pentru o carieră în țară cît și pentru una în serviciile din străinătate.

Criza economică mondială care afectase Germania și situația critică în care se afla economia nu cruțaseră nici familia mea. Situația noastră materială devenise precară și eu a trebuit să cer să mi se acorde bursă de stat ca să pot continua studiile.

Nici după ce mi-am dat ultimul examen nu mă găseam într-o postură mai bună.

Asta se întîmpla în primăvara lui 1933, anul în care Hitler a ajuns la putere. Avocatul meu era de părere că aș avea mult

mai multe șanse să obțin bursă dacă aș intra într-unul din organismele partidului nazist, S.A. sau S.S.

Mii de nemți de diverse tendințe s-au grăbit atunci să adere la mișcarea național-socialistă. Aveam, ca toată lumea, convingerea că Hitler era un om politic realist și că, o dată venit la putere, va renunța la punctele extreme, iraționale ale programului său, cum erau măsurile ce urmau să fie luate împotriva evreilor. Acest lucru, în trecut, fusese util pentru cîștigarea de aderenți, dar nu putea constitui în nici un caz un principiu de guvernămînt al unui stat modern. Toți tinerii care aderau la partidul nazist trebuiau, în mod obligatoriu, să facă parte din formațiunile acestuia. S.S.-iștii erau deja considerați ca o formațiune de „elită". Uniforma neagră a gărzii speciale a führerului era atrăgătoare, elegantă și numeroși colegi de facultate au intrat în S.S.

La vîrsta de douăzeci și trei de ani, prestigiul social și atracția uniformei m-au determinat să aleg formațiunea S.S.-istă. Am fost însă dezamăgit. Monotonia instrucției militare, care constituia principala activitate a S.S.-iștilor, nu mă încînta.

Pînă la urmă, am găsit totuși o formă de activitate care corespundea gusturilor mele. Am primit sarcina să țin cursuri și conferințe cu subiecte istorice, în special cu privire la evoluția legilor germanice și a jurisprudenței germane.

Într-o seară, am remarcat în fundul sălii doi oameni de o vîrstă nedefinită, îmbrăcați în uniformă S.S. La sfîrșitul conferinței au venit la mine: amîndoi erau profesori la Universitatea din Bonn, unul psiholog, celălalt pedagog. Mi-au spus că au găsit conferința mea interesantă și și-au manifestat dorința de a discuta cu mine și despre alte laturi ale activității S.S.

Apoi, cei doi m-au întrebat dacă nu voiam să lucrez pentru S.D., precizînd că, la început, conform obiceiului, aveam să lucrez pentru secția de informații interne. În cazul că acceptam propunerea lor, cei doi mi-au promis că o să fiu scutit de toate celelalte sarcini pe linie de S.S.

De la acești doi profesori am auzit pentru prima dată de existența S.D.-ului. Ei mi-au explicat că S.D.-ul cuprindea două secții: o secție de informații interne, care se ocupa de problemele interne ale Germaniei, și o secție de informații externe, care se ocupa cu culegerea de informații din străinătate. Mi-am dat imediat asentimentul. N-a trecut mult și am început să lucrez pentru S.D. Informațiile pe care trebuia să le culeg se refereau la problemele învățămîntului superior, la situația politică și la relațiile personale ale cadrelor din diverse universități. Am fost instruit să fac o vizită unui oarecare profesor H., titularul unei catedre de chirurgie, care avea să-mi transmită personal ordinele ce veneau din partea Biroului central al S.D.-ului din Berlin. Tot acasă la chirurg lăsam plicul cu informații, dar niciodată n-am primit nici o dovadă că rapoartele mele ajungeau la destinație și aveam impresia că lucrez pentru necunoscuți.

Uneori, primeam ordine de la un domn care părea a fi comis-voiajor și care mă primea întotdeauna într-un hotel mic. Am fost pus, de asemenea, în contact cu un oarecare K. S., un om foarte dotat, fost preot iezuit. Acesta nu mi-a cerut niciodată rapoarte scrise, dar prin întrebări și discuții căuta să-și facă o imagine asupra informațiilor pe care i le aduceam. După un timp oarecare, profesorul N. — omul care mă recrutase — m-a contactat din nou și m-a îndemnat să plec la Frankfurt ca să continui acolo, la cartierul general al poliției, pregătirea examenelor de absolvire a facultății de drept. Această schimbare, care s-a produs în 1934, a fost însoțită de considerabile avantaje financiare. La Frankfurt mi se dădeau spre rezolvare cazuri dintre cele mai interesante și mai importante; aveam impresia că faptele și gesturile mele erau comandate de o mînă invizibilă.

Într-o zi, am primit ordin să mă prezint la oberführerul S.S. doctor Best, șeful Birourilor I și III din S.D., apoi să merg să-l văd pe șeful Biroului II (Poliția politică secretă), oberführerul S.S. Müller.

Ca şef al Biroului I, doctorul Best se ocupa cu probleme de personal şi administraţie, iar ca şef al Biroului III se ocupa cu contraspionajul în străinătate. După o discuţie însufleţită despre probleme de muncă, doctorul Best mi-a spus: „Nu ştiu ce vrea să facă Heydrich cu dumneavoastră, probabil că într-o zi are să v-o spună personal."

Ieşind de la doctorul Best, m-am dus la oberführerul Müller, de fapt şeful Gestapoului. Contrastul dintre cele două personalităţi era frapant. Best era un om instruit, cu înclinaţii spre cercetarea ştiinţifică, pe cînd Müller părea sec şi necioplit. Mic şi îndesat, cu un cap pătrat de ţăran şi o frunte ieşită în afară, avea buze subţiri şi nişte ochi bruni, pătrunzători, voalaţi de sprîncene groase care tremurau nervos. Mîinile lui cu nişte degete, de asemenea, pătrate erau late şi masive. Acest om, care îşi începuse cariera ca simplu detectiv, avea să joace în viaţa mea un rol deosebit. Deşi îşi croise drum spre culmi înalte, nu-şi uitase niciodată originile şi îi dispreţuia pe oamenii culţi. Într-o zi, cu accentul lui greoi bavarez, mi-a spus: „Toţi intelectualii ar trebui închişi într-o mină de cărbuni, după care să li se dea foc".

După ce conversaţia noastră a luat sfîrşit, a adăugat: „Heydrich e mulţumit de eforturile depuse de dumneavoastră. Dacă aţi fost trimis la noi, asta s-a făcut numai pentru că aşa se obişnuieşte să se procedeze cu oameni ca dumneavoastră. O să lucraţi în Biroul principal al S.D.-ului, care este mai mult subordonat partidului nazist decît guvernului".

Misterul avansării mele era deci oarecum lămurit. Best şi Müller spuseseră şi unul şi celălalt că Heydrich se interesează de mine. Prin urmare, şeful S.D.-ului, personal, era forţa invizibilă care mă manevrase ca pe un pion de şah prin hăţişurile poliţiei secrete naziste.

A doua zi, m-am prezentat la Biroul principal al S.D.-ului, unde oberführerul S.S. doctor Mehlhorn mi-a explicat misiunea Biroului principal S.D. Acesta constituia principalul organ al serviciului de informaţii al partidului nazist. El acoperea administraţia, partidul nazist, industria, teatrul, presa, poliţia; cu alte cuvinte, nici o sferă a vieţii sociale nu se afla în afara ochiului vigilent al S.D.-ului.

Şeful acestui birou era oberführerul Mehlhorn, care crease pentru Heydrich un serviciu ce îi permitea să supravegheze în secret toate sferele vieţii germane. Fiecare organism avea agenţi plătiţi, informatori de încredere plasaţi în toate sferele de activitate.

Pe baza informaţiilor obţinute de Biroul principal, de două ori pe lună se întocmea cîte un raport către cartierul general din Berlin pentru informarea detaliată şi precisă a conducătorilor Germaniei asupra opiniei publice.

Fiecărui individ al cărui nume era citat în aceste rapoarte i se întocmea o fişă. Fişele erau aranjate pe o placă imensă, circulară, acţionată electric. Omul aşezat în faţa cadranului nu trebuia decît să apese pe un buton pentru a avea la îndemînă una din cele cinci sute de mii de fişe.

Toată activitatea desfăşurată de Best şi Mehlhorn în cursul anilor precedenţi a servit drept piedestal venirii la putere a lui Heydrich.

Heydrich s-a folosit de cei doi, dar de îndată ce sarcina punerii pe picioare a S.D.-ului a fost îndeplinită, s-a descotorosit de ei.

SUB ORDINELE LUI HEYDRICH

La scurt timp după ce am început să lucrez la cartierul general, am fost convocat la prima mea întîlnire cu Heydrich, atotputernicul şef al S.D.-ului.

Cînd am intrat în cabinetul lui de lucru, Heydrich şedea la birou. Era înalt şi avea o fizionomie expresivă, cu o frunte mare, anormal dezvoltată. Ochii mici, mobili, şireţi ca ai unui animal, aveau asupra interlocutorului o putere ciudată. Un nas lung de răpitoare şi o gură mare cu buze cărnoase completau portretul.

Avea mîini fine şi lungi ce te făceau să te gîndeşti la picioarele unui păianjen. În ansamblu, faţa lui era frumoasă, dar buzele cărnoase îi dădeau o înfăţişare feminină care îl făcea sinistru. Vocea era stridentă, vorbea nervos şi sacadat. Deşi aproape niciodată nu-şi termina frazele, reuşea întotdeauna să-şi exprime clar gîndurile.

Prima mea întîlnire cu el s-a desfăşurat într-o atmosferă destul de cordială. Mi-a vorbit mai întîi de familia lui, apoi despre muzică. Heydrich era un violonist desăvîrşit şi dădea din cînd în cînd la el acasă cîte o serată.

Cînd, în cursul anilor următori, am reuşit să-l cunosc mai bine pe Heydrich, nu mi-am schimbat impresia pe care mi-o

făcusem de la început despre el. Acest om constituia pivotul ascuns în jurul căruia se învîrtea regimul nazist. Evoluția unei națiuni întregi era indirect ghidată de acest caracter puternic. El era cu mult superior colegilor lui politici și îi domina, așa cum domina și vasta organizație de informații a S.D.-ului.

Față de colaboratorii și colegii săi, ca și față de șefii mai mari ai partidului nazist, ca Rudolf Hess, secundul lui Hitler, și Martin Bormann, șeful Cancelariei Reichului, el acționa după principiul „divide et impera", principiu pe care îl aplica chiar și în relațiile sale cu Hitler și Himmler. Pe el îl interesa, înainte de orice, să știe mereu mai mult decît alții, să știe totul despre toți, indiferent dacă era vorba de aspecte politice, profesionale sau lucruri dintre cele mai intime din viața lor. Heydrich era omul care știa să tragă sforile marionetelor celui de-al treilea Reich.

De la început, Heydrich s-a arătat mulțumit de munca și rapoartele mele ; cînd colaborarea noastră a devenit mai strînsă și am început să-l cunosc mai bine, mi-am dat seama de intențiile lui. În principiu, atitudinea lui față de mine era aceea pe care o avea față de toți subordonații. Ea semăna oarecum cu jocul pisicii cu șoarecele (Heydrich jucînd întotdeauna rolul pisicii). Jocul nu lua sfîrșit decît după ce pisica îl avea definitiv în puterea ei pe șoarece, gata să-l ucidă la cel mai mic semn de fugă.

Cu mine, la început, n-a prea avut succes. În afară de munca mea, el avea nevoie de mine și pentru a intra în mediile sociale, unde n-ar fi putut pătrunde singur : cercurile intelectuale și culturale ale societății berlineze. Soția lui, o frumusețe nordică, rece, nu lipsită de mîndrie și ambiție personală, deși supusă întrutotul lui Heydrich, a fost fericită să găsească în mine pe cineva care putea să-i procure satisfacția de a fi introdusă în mediul cel mai inteligent și cel mai cultivat al literaturii și artei.

Heydrich a încercat să se servească de aceste legături dintre mine și soția lui pentru a-mi întinde o cursă.

Iată una din cele mai periculoase mașinațiuni puse la cale împotriva mea. În insula Fehmarn din Marea Baltică se ținea o conferință a șefilor S.S. și ai poliției. Familia soției lui Heydrich locuia în această insulă, unde avea o vilă de vară foarte frumoasă. După conferință, Heydrich, care fusese pilot de vînătoare, a plecat la Berlin cu avionul său personal. Avînd o zi liberă, eu am rămas pe insulă. În cursul după-amiezii, doamna Heydrich m-a rugat s-o conduc cu mașina la lacul Ploener. Acolo ne-am așezat la o masă dintr-un restaurant, am comandat o cafea și am vorbit despre artă, literatură și muzică, subiecte care o interesau și pe care, în general, ea putea să le abordeze.

Ne-am înapoiat înainte de lăsarea nopții.

Patru zile mai tîrziu, gruppenführerul Gestapoului, Müller, mi-a spus, la Berlin, că Heydrich ar dori să petrecem o seară împreună. Credeam că era vorba de una din obișnuitele lui escapade și am acceptat invitația, fără să ezit, deși în timpul acela nu eram în relații prea bune cu Müller.

Așa cum se întîmplă la oamenii a căror viață e mereu în pericol, eram superstițios și aveam presimțirea că seara aceea avea să se sfîrșească rău. Dar l-am găsit pe Heydrich într-una din zilele sale bune și temerile mele au fost repede risipite. Ei n-au vrut să audă vorbindu-se, ca de obicei, de ultimele afaceri de spionaj, spunînd că de data aceea voiau să uite de asemenea lucruri.

După ce am luat masa într-un restaurant renumit, ne-am dus într-un bar întunecos de lîngă Alexanderplatz. Am remarcat că barmanul avea o mutră ciudată. Müller a făcut comanda și am început să vorbim despre niște lucruri banale. Vorbeam mai ales de avionul personal al lui Heydrich, cînd Müller mi-a spus dintr-o dată : „Și ziceți că v-ați distrat bine, alaltăieri, la lacul Ploener ?"

M-am uitat la Heydrich ; era foarte palid la faţă. Revenindu-mi imediat, l-am întrebat dacă vrea să-i vorbesc de excursia mea în tovărăşia soţiei sale. Heydrich mi-a răspuns cu o voce calmă şi şuierătoare : „În pahar vi s-a pus otravă. În şase ore puteţi fi mort. Dacă îmi spuneţi tot adevărul, vă voi da un antidot — dar vreau să ştiu numai adevărul !"

Heydrich era capabil să facă o asemenea „glumă".

Inima a început să-mi bată de credeam că-mi sparge pieptul. Nu aveam ce să-i ascund, aşa că i-am povestit întocmai modul cum îmi petrecusem după-amiaza aceea.

Müller mă asculta foarte atent. Deodată m-a întrerupt brusc şi mi-a zis : „După ce aţi servit cafeaua aţi făcut o plimbare pe jos cu soţia şefului. Asta de ce n-o spuneţi ? Aţi fost urmăriţi tot timpul".

Din nou am relatat, cît mai sincer posibil, plimbarea şi conversaţia noastră de un sfert de oră. După ce am terminat, Heydrich a rămas cîteva clipe nemişcat, pe gînduri. La urmă m-a privit cu nişte ochi scînteietori : „De data aceasta, hai să vă cred. Dar daţi-vă cuvîntul de onoare că niciodată n-o să mai faceţi o astfel de escapadă." Îmi revenisem şi mă simţeam stăpîn pe mine, aşa că am răspuns pe un ton agresiv : „Un cuvînt de onoare obţinut în acest fel constituie o adevărată ameninţare. Daţi-mi întîi antidotul (cu Heydrich întotdeauna trebuia să fii precaut) şi pe urmă vă dau cuvîntul de onoare. În calitatea dv. de fost ofiţer de marină, nu consideraţi că aşa este just să se procedeze ?".

Heydrich s-a uitat atent la mine. Nu-i plăcea să se pună la îndoială cuvîntul lui, dar a făcut un gest de aprobare şi — ceea ce m-a surprins oarecum — mi-a turnat un pahar de Martini sec. Poate că situaţia de fapt m-a făcut să-l simt aşa, dar mi s-a părut că avea un gust deosebit de amar. Mi-am dat apoi cuvîntul de onoare şi i-am cerut scuze pentru trecut. De data aceasta reuşisem să-i scap din cursă.

SPIONAJUL ACTIV

În cursul verii anului 1938, gîndurile lui Hitler se îndreptau din ce în ce mai mult spre războiul care se apropia. A discutat această situaţie cu Himmler. Era sigur, spunea el, că încă de la începutul atacării Vestului, Germania se va lovi de împotrivirea atît a Marii Britanii cît şi a Statelor Unite care aveau să contraatace din Africa de Nord. Totuşi, a tras concluzia că pe coasta occidentală a Africii nu existau instalaţii portuare suficiente pentru o asemenea acţiune. În Africa de Nord nu era nici un sistem de comunicaţii care să se preteze la deplasarea de arme de război moderne.

Himmler a hotărît, consultîndu-se şi cu Heydrich, să trimită agenţi să studieze la faţa locului situaţia coastei vest-africane şi a porturilor din această parte a lumii. Aşa am primit eu, în toamna anului 1938, prima mea misiune de spionaj. Heydrich dorea un raport complet asupra portului Dakar, principala bază navală franceză din Africa. Nimeni, mi-a recomandat el, nici chiar familia nu trebuia să ştie de misiunea mea, care avea să aibă o acoperire oficială. I-am promis lui Heydrich să păstrez secretul misiunii şi pînă în ziua de astăzi nu am spus nimănui nimic despre această acţiune. Heydrich voia ca eu să culeg informaţii despre natura şi starea instalaţiilor portuare, precum şi

despre posibilitatea dezvoltării lor într-un timp scurt. El cerea, de asemenea, ca să-i procur de la autoritățile portului hărți hidrografice, statistici și, în general, orice alte documente interesante.

După aceasta, m-a înzestrat cu un aparat Leika, special construit pentru asemenea ocazii, cu un pașaport olandez (eram fiul unui comerciant de diamante olandez care încetase de curînd comerțul cu Germania) și cu o serioasă provizie de devize străine. Totul fusese pregătit cu cea mai mare grijă: itinerarul meu, biletul de avion și adresele diverselor persoane cu care puteam lua legătura la Madrid și Lisabona. Înarmat cu toate acestea, am luat avionul spre Spania. La aeroport am avut de înfruntat prima dificultate neprevăzută. Leika a trezit un viu interes printre ofițerii de la vamă și a trebuit să duc tratative îndelungi, însoțite de mituiri substanțiale pentru ca să pot trece granița.

Prima mea legătură la Lisabona a fost unul dintre colaboratorii lui Jahnke — un japonez — și între noi s-au stabilit relații de prietenie care, cîțiva ani mai tîrziu, s-au dovedit a fi prețioase. Cred că e bine ca în cîteva cuvinte să vă prezint biografia lui Jahnke. Acesta era fiul unui fost proprietar funciar din Pomerania. Înainte de primul război mondial, el emigrase în America și dusese acolo o existență de trîndav pînă la intrarea lui în poliția de frontieră a serviciului de imigrație a Statelor Unite. Serviciul său l-a pus în contact cu grupurile chinezești de la San Francisco și aceste relații l-au determinat pe Jahnke să facă una din cele mai ciudate afaceri comerciale. Chinezii, care țin foarte mult la cultul țării lor, doreau să ducă în China corpurile rudelor decedate în Statele Unite. Autoritățile americane interziseseră asemenea transporturi din motive de igienă. Lui Jahnke i-a venit ideea salvatoare să confecționeze lăzi de zinc prin care să nu pătrundă aerul și în care să încapă sicriele de lemn. El le-a îmbarcat, fără dificultate, cu destinația

Shanghai sau Hong Kong și, pentru fiecare chinez mort dus în țară de ai săi, Jahnke încasa o mie de dolari. Curînd, în felul acesta, a devenit foarte bogat. Chinezii îi erau atît de recunoscători încît au făcut din el un membru al familiei Sun Yat-sen. Mai tîrziu, a stabilit legături cu serviciile secrete japoneze, iar în timpul primului război mondial, Jahnke a lucrat pentru serviciile secrete germane. Reîntors în Germania, a devenit expertul lui Rudolf Hess în probleme de informații.

Trecînd la problemele practice ale misiunii mele, japonezul mi-a recomandat să nu iau cu mine aparatul de fotografiat Leika, oricît de perfecționat era el, ci să-mi procur un alt aparat de fotografiat de la Dakar. El mi-a mai spus, de asemenea, că în astfel de misiuni e bine să se lucreze cît mai repede posibil și să nu port niciodată asupra mea sume mari de bani. Discutînd despre modul cum intenționam să-mi îndeplinesc misiunea, planurile mele au trebuit să sufere revizuire după revizuire. Prima mea întîlnire cu realitățile practice ale acestui gen de muncă m-a făcut să văd că la fața locului lucrurile stăteau cu totul altfel decît păreau de la Berlin, din birou.

Sosind la Dakar, eu trebuia să merg, așa cum fusese aranjat, la o familie portugheză, de origine evreiască. Gazda mea era un negustor de aur și diamante care, ca și asociatul său de la Lisabona, lucra pentru noi. Familia fusese informată despre misiunea mea printr-o „scrisoare de afaceri" din Lisabona și pregătise totul în acest sens.

După cinci zile de muncă intensă, gazda mea portugheză a reușit să strîngă de la autoritățile portului detalii importante asupra instalațiilor portuare.

Acestea au fost imediat trimise prin poștă la Lisabona, avînd ca acoperire o corespondență de afaceri în legătură cu niște articole de tinichigerie.

Cîteva dejunuri pregătite cu grijă, într-un cerc intim, m-au pus în contact cu șefii unor firme industriale și cu proprietari

de nave portugheze şi franceze. Din discuţiile avute cu aceştia am putut să-mi fac o imagine destul de clară asupra situaţiei generale din Africa de Vest şi, prin cîteva remarci, făcute incidental în cursul acestor mese, mi-au furnizat informaţii foarte utile asupra portului Dakar.

Totuşi, ideea de a lua fotografii continua să mă tulbure. Deşi reuşisem să înving ultimele mele temeri, eram încă nervos cînd mergeam pe străzi şi în privirea fiecărui trecător credeam că văd ochiul pătrunzător şi scrutător al unui agent al securităţii.

Noaptea nu puteam dormi gîndindu-mă mereu la greşelile pe care le comisesem în timpul zilei. Spre dimineaţă aţipeam într-un somn agitat, plin de coşmaruri, şi mă trezeam ud leoarcă şi extrem de obosit.

Oricît de obsedat eram de temeri în legătură cu îndeplinirea misiunii mele, luarea de fotografii constituia partea esenţială a ei şi nu putea fi amînată mult timp. Atunci, gazda mea a organizat pentru mine o excursie pe mare cu familia. Am vizitat diverse părţi ale portului şi am făcut fotografii în genul „instantaneelor de familie", pe care le îndrăgeşte orice turist. In acest sens aveam grijă ca grupul pe care voiam să-l fotografiez să stea întotdeauna în faţa instalaţiei sau a aparatului care mă interesa. Cînd, dimpotrivă, ţineam să fotografiez un detaliu precis, „rudele mele" mă înconjurau şi-mi serveau drept paravan. Mai tîrziu, la Berlin, developînd filmele, a rezultat că fotografiile fuseseră bine luate; unele erau chiar excelente şi, adăugate la raport, au furnizat o sumă de informaţii interesante.

După această plimbare nautică am părăsit Africa şi la capătul a nouă ore de călătorie am fost foarte fericit să ajung la Lisabona cu prietenul meu japonez. Am ascuns filmele într-un bandaj, la înălţimea coapselor, pe care l-am tăiat uşor cu o lamă de ras. Tifonul era pătat cu sînge şi înfăşurat în aşa fel ca să pară o rană inflamată şi infectată. Această „rană" a mea a trezit simpatia vameşilor.

Timp de două ore i-am raportat verbal lui Heydrich despre modul cum îmi îndeplinisem misiunea, apoi am prezentat un raport detaliat însoţit de fotografii. În general, şefii s-au declarat mulţumiţi de modul cum mi-am îndeplinit misiunea.

Această misiune m-a făcut să meditez mult. M-am hotărît, în sinea mea, să nu pierd niciodată din vedere, în viitor, cînd voi comanda sau voi pregăti o operaţie secretă, problemele care i se puteau pune agentului la faţa locului.

„Niciodată, de asemenea, mi-am spus eu atunci, să nu uit că lucrul cel mai rău este să cauţi să pregăteşti şi să execuţi o misiune secretă fiind grăbit de timp."

O reţea se încheagă încetul cu încetul. Pe pămînt străin, ea trebuie hrănită ca o plantă, fiind nevoie să i se lase timp să prindă rădăcini. Numai aşa va creşte sănătoasă şi va da roade din belşug.

Dar şefii Germaniei refuzau să procedeze în acest fel. Hitler voia totul rapid, căci numai el era şi numai pe el îl însărcinase „Providenţa" cu ducerea războiului! Numărul mare de probleme de care se ocupa în acelaşi timp a dus la o dezvoltare anormală a vieţii germane. Astfel că, în Germania, nici serviciile secrete nu erau lăsate să crească normal.

Importanţa pe care poate s-o aibă o pregătire de durată, inteligent concepută, reiese clar din succesul acţiunii căpitanului Prien, comandantul submarinului german care a acţionat împotriva bazei navale britanice de la Scapa Flow, în luna octombrie 1940. Succesul acestei operaţii a fost posibil datorită unei munci pregătitoare de cincisprezece ani.

Alfred Wehring fusese căpitan în flota imperială germană şi făcuse parte mai tîrziu din secţia militară a serviciilor secrete. După primul război mondial, el a fost reprezentantul comercial în Elveţia al unei mari fabrici de ceasuri germane. În 1927, sub numele de Albert Vertel şi avînd asupra sa un paşaport elveţian, s-a stabilit în Anglia.

În 1932, a devenit cetățean britanic și, puțin după aceea, a deschis o prăvălioară de argintărie la Kirkwall, lîngă Scapa Flow, de unde ne trimitea din cînd în cînd rapoarte asupra mișcărilor flotei britanice.

Era la începutul lunii octombrie 1939, cînd ne-a trimis următoarea informație importantă: „Drumul de acces spre Scapa Flow prin Kierkesund nu este închis de plase antisubmarine, ci numai de niște poduri provizorii făcute din bărci". La primirea acestei informații, amiralul Doenitz i-a dat ordin căpitanului Prien să atace o navă de război oarecare de la Scapa Flow.

Prien a trecut imediat la executarea ordinului și, în noaptea de 14 octombrie, a pătruns în rada interioară de la Scapa Flow. Printre alte nave care erau ancorate în radă se găsea și Royal Oak. Prien și-a lansat torpilele și, pînă să se dezmeticească englezii, ieșise deja în marea liberă.

Chiar înainte de-al doilea război mondial am primit ordin să mă ocup de una dintre cele mai frumoase afaceri de spionaj din vremea aceea.

Era vorba de o tînără, șefa de cabinet a unui ofițer superior de stat major, care începuse să întîrzie la serviciu. Ea atrăsese atenția portarului prin faptul că pînă atunci fusese întotdeauna punctuală, modestă și îmbrăcată sărăcăcios. Apoi devenise dintr-o dată elegantă și nu mai venea la timp la serviciu. Acest fapt l-a pus pe gînduri pe portar.

Cîteva zile mai tîrziu, cum el făcea într-o seară controlul obișnuit, a remarcat o lumină într-unul din birouri și, intrînd acolo, a văzut-o pe domnișoara von N. în fața unei mașini de scris. Aceasta a tresărit, dar și-a revenit imediat și a început să se plîngă că lucrase mult.

Portarul s-a uitat la pantofii ei scumpi și la paltonul de blană cu o panteră la gît, a văzut casa de fier deschisă și în ochii tinerei a descoperit o expresie de teamă.

A doua zi dimineața a raportat șefului fetei cele ce văzuse. Ofițerul a părut la început iritat, apoi și-a amintit că în casa de fier se aflau ultimele planuri ale operației împotriva Cehoslovaciei și Poloniei, statistici asupra stării actuale și importanța diverselor armamente ale Wehrmachtului, descrierea și planurile noilor arme, producția lor etc. În zilele următoare acestui incident, ofițerul a urmărit-o atent pe șefa lui de cabinet. Trei seri la rînd a revenit la birou și a verificat conținutul casei de fier. Totul era în perfectă ordine. Dar în a patra seară, ultimele zece pagini ale unui studiu important, referitor la operațiile militare, lipseau.

La sfîrșitul săptămînii, paisprezece prieteni ai tinerei care ne interesa au fost puși sub supraveghere. Fără ca ei să-și dea seama, plasa se strîngea în jurul lor. Curînd am avut dovezi suficiente împotriva tuturor suspecților și ar fi fost, desigur, simplu ca să-i arestăm. Dar pe noi ne interesa cel căruia i se înmînau informațiile, locotenent-colonelul Sosnovski, de naționalitate poloneză. Pentru a justifica arestarea unui ofițer de naționalitate poloneză, acesta trebuia prins în flagrant delict. Supravegherea noastră a scos la iveală, printre altele, că Sosnovski era în contact cu serviciile secrete franceze. Unul dintre agenții noștri s-a apropiat de Sosnovski, trecînd drept un agent al Biroului II. Sosnovski a mușcat momeala și s-a declarat gata să-i vîndă secrete militare germane.

A doua zi, în schimbul unei importante sume de bani, el a înmînat agentului nostru documentele respective într-o sală de așteptare a unei gări din Berlin.

În cele cîteva secunde cît a durat schimbul, Sosnovski și omul nostru au fost arestați; arestarea agentului era, evident, necesară pentru a salva aparențele și ne permitea să ne servim de „mărturisirea" provocatorului pentru a înfrînge rezistența suspectului.

Zece minute mai tîrziu au fost arestați, în diferite locuri din Berlin, și ceilalți membri ai rețelei. Au început o serie întreagă

de interogatorii şi verificări care au continuat fără întrerupere timp de mai multe zile şi nopţi.

Sosnovski era un om foarte frumos, înalt, bine dezvoltat, cu mult farmec şi maniere excelente.

Fost ofiţer în armata poloneză, el fusese trecut la serviciile de informaţii militare şi trimis în Germania ca să procure informaţii în legătură cu armamentul german şi, în special, pentru a intra în posesia planurilor întocmite de Marele stat major.

La Berlin, el s-a introdus în mediile diplomatice şi în cercurile cele mai închise ale înaltei societăţi germane, avînd mare succes la femei.

Primul lui recrut a fost o oarecare domnişoară von B., secretară la O.K.W. (Comandamentul suprem al armatei germane). Această tînără făcea parte din nobilimea prusacă scăpătată. Tatăl ei, fost ofiţer superior în armata imperială germană, murise şi ea trăia cu mama sa în condiţiuni destul de mizere.

Între Sosnovski şi ea s-a închegat o prietenie absolut sinceră. După aceea, Sosnovski a întîlnit-o pe una din colegele şi prietenele domnişoarei von B., domnişoara von N. Frecventau împreună restaurantele cele mai elegante, barurile şi cabaretele de noapte, unde Sosnovski le trata din belşug pe cele două prietene. El le făcea cadouri dintre cele mai costisitoare şi, sistematic, le obişnuia cu un mod de viaţă deosebit de cel cu care erau obişnuite pînă atunci.

Foarte repede Sosnovski, fără ştirea domnişoarei von B., a recrutat-o şi pe domnişoara von N.

Domnişoara von B. l-a prezentat pe Sosnovski familiei sale. El a tratat-o pe mama tinerei fete cu tact cavaleresc şi viaţa îmbelşugată de altădată a revenit în casa văduvei von B. Datoriile au fost plătite şi familia von B. a început din nou să trăiască conform cu rangul ei social. Bătrîna dorea ca acest ofiţer strălucitor şi bogat să-i devină ginere şi, în ciuda principiilor sale rigide, n-a avut nimic de obiectat ca el să-şi petreacă noaptea sub acoperişul său. Cu cît vedea strîngîndu-se mai mult legăturile dintre ofiţer şi fiica ei, cu atît avea mai multă încredere în viitor.

Dar fetele începuseră să fie geloase una pe alta şi acest lucru putea fi periculos. Sosnovski a reuşit, totuşi, să rămînă stăpîn pe situaţie cu o asemenea îndemînare încît pînă la urmă fiecare s-a mulţumit cu o parte din dragostea lui, gelozia nefăcînd decît să le ataşeze şi mai mult de seducătorul lor.

Sosnovski şi-a ales cu grijă momentul pentru a dezvălui celor două fete că era agent secret polonez. Le-a vorbit despre greutăţile situaţiei sale şi le-a arătat cîteva din mesajele superiorilor de la Varşovia, care erau nemulţumiţi de eşecurile lui şi se hotărîseră să-l recheme ca să-şi reia activitatea în armata poloneză. Nici una n-a putut suporta ideea de a-şi pierde amantul şi, profitînd de temerea lor, el le-a încredinţat pe fiecare separat că, dacă va reuşi să-şi ducă la bun sfîrşit misiunea, se va căsători cu ele şi că, cu banii cîştigaţi, vor pleca să trăiască în străinătate. Cele două fete au acceptat să lucreze pentru el. În timpul nopţilor lor de dragoste, el le dădea instrucţiuni.

Amîndouă, seara, îi aduceau documente pe care Sosnovski le fotografia. Domiciliul domnişoarei von N. a devenit în scurt timp locul de reuniune favorit a numeroase şi încîntătoare doamne din înalta societate berlineză, care făceau parte din cercurile politice, militare şi economice. Cu multe dintre ele Sosnovski a înnodat o serie de noi legături. La început, Varşovia a găsit excelente documentele pe care el i le transmitea şi autorităţile s-au arătat încîntate. Dar cum aceste informaţii deveneau din ce în ce mai numeroase şi mai senzaţionale, superiorii săi au început să aibă unele bănuieli. Li se păreau prea importante ca să fie adevărate şi de aici au tras concluzia să serviciile secrete germane furnizau informaţii false.

Cînd, ca să sfîrşim, Sosnovski a adus la Varşovia două valize pline cu documente de importanţă deosebită, şefii săi n-au vrut să le creadă şi i-au spus că se lăsa înşelat de nemţi.

I-au permis totuşi să le vîndă altor servicii de informaţii şi Biroul II francez, văzînd cît valorează, a cumpărat o parte dintre ele. Serviciile secrete britanice şi-au procurat şi ele o parte. Abia după arestarea lui Sosnovski, Varşovia a înţeles cît de mult greşise. Dar era prea tîrziu.

Acestei reţele de spionaj i s-a intentat un proces. Domnişoara von B. şi domnişoara von N. au fost condamnate la moarte. Au fost executate şi au murit continuînd să creadă în Sosnovski.

În proces era implicată şi proprietara unei prăvălioare foarte elegante de articole de modă dintr-un cartier berlinez. Activitatea ei în favoarea lui Sosnovski nu era prea gravă şi de aceea serviciile de contraspionaj au cerut tribunalului s-o achite.

Doamna respectivă putea să ne fie de folos. Ne-am dus la ea şi i-am spus că procesul împotriva ei putea fi redeschis în orice moment, dacă nu va coopera cu noi. Această ameninţare a fost de altfel de prisos, căci aflînd de condamnarea celor două prietene şi de soarta ce îi fusese rezervată, simpatia ei pentru Sosnovski s-a transformat într-o ură sălbatică şi s-a hotărît să se răzbune crunt pe serviciile secrete poloneze. Conformîndu-se sfaturilor noastre, ea a continuat să lucreze pentru polonezi, care, după ce au supravegheat-o mult timp, au reactivat-o. Ea a devenit una din colaboratoarele noastre cele mai preţioase şi mai sigure. Prin intermediul ei, noi am reuşit să arestăm mai mult de zece agenţi polonezi. Sosnovski a fost schimbat cu mai mulţi agenţi de-ai noştri care căzuseră în Polonia.

Ca urmare a activităţii lui Sosnovski, Marele stat major german a fost obligat să-şi revizuiască planurile şi ne-a trebuit mult timp ca să înlăturăm consecinţele acestui eşec.

INVADAREA POLONIEI

Era în 26 aprilie 1939.

O căldură înăbuşitoare se abătuse asupra Berlinului. În după-amiaza acelei zile, doctorul Mehlhorn mi-a telefonat şi m-a întrebat dacă în seara aceea eram liber. Voia să-mi vorbească neapărat despre o problemă personală şi considera că nu era prudent să vină la mine la birou. Aşa s-a făcut că ne-am întîlnit la orele opt seara într-un micuţ restaurant discret — în realitate un loc de întîlnire folosit de serviciul de contraspionaj. De la bucătar pînă la directorul restaurantului întregul personal fusese selecţionat dintre agenţii mei.

Din momentul în care ne-am întîlnit am observat că Mehlhorn era tulburat şi deprimat. Nu l-am presat cu întrebări, ci l-am lăsat pe el să deschidă discuţia. În tot timpul cît a durat masa n-a spus nimic, dar eu aveam răbdare, nu mă grăbeam. După masă ne-am dus cu maşina într-un cartier luxos din Berlin. Mă pregăteam să-l conduc pe Mehlhorn într-un bar mic şi căutam un loc ca să parchez maşina, dar m-a rugat să nu opresc şi să mergem mai departe. Avea nevoie de aer curat, spunea el, şi voia să evite mulţimea. Ne-am îndreptat deci spre Wannsee, lac situat între Berlin şi Potsdam.

Acolo am coborît și am început să ne plimbăm. Mehlhorn, mai destins, vorbea repede și fără pauză. „O să avem război. Nu se poate face nimic pentru a-l evita. Hitler e hotărît. Totul este gata".

Cu o voce mai agitată mi-a spus că Heydrich îl convocase ca să-i transmită — spre marea lui surpriză — ordinele secrete ale lui Hitler. Înainte de 1 septembrie se va crea un „casus belli" absolut autentic, unul din acele cazuri ce vor constitui în fața lumii o justificare perfectă care să stigmatizeze Polonia ca fiind agresoarea Germaniei. În acest sens, s-a proiectat atacarea emițătorului radio din Gleiwitz de către trupe îmbrăcate în uniforme poloneze. Hitler îi însărcinase pe Heydrich și amiralul Canaris, șeful serviciilor de informații ale armatei, cu executarea acestei operații. Misiunea aceasta a displăcut atît de mult lui Canaris, încît a făcut totul ca să se retragă din afacere și, în cele din urmă, ea a rămas să fie executată numai de Heydrich. Heydrich îi expusese în detaliu lui Mehlhorn proiectul său. Uniformele poloneze aveau să fie furnizate, din ordinul lui Keitel, de către O.K.W.

Întrebîndu-l pe Mehlhorn de unde aveau să ia polonezi care să poarte aceste uniforme, mi-a răspuns: „Tocmai aici e punctul diabolic al planului: polonezii vor fi niște condamnați din lagărele de concentrare. Vor fi echipați și înarmați cu arme poloneze autentice. Celor care vor scăpa din această acțiune li s-a promis că vor fi imediat eliberați. Dar cine poate da crezare unei asemenea promisiuni?"

Mehlhorn a făcut o pauză, apoi a adăugat: „Heydrich mi-a încredințat comanda atacului..." S-a repezit la mine și m-a luat în brațe: „Dați-mi un sfat! Heydrich mi-a dat această misiune ca să mă distrugă. Vrea ca eu să mor! Ce pot să fac?"

Venise rîndul meu să tac. Am tăcut un timp, apoi am spus: „Este o afacere nesăbuită. Istoria nu se făurește prin astfel de procedee. Această acțiune nu poate fi ținută secretă pe vecie. Trebuie cu orice preț să scăpați de ea. Inventați o scuză. Sau, pur și simplu, refuzați. Oricare ar fi rezultatele refuzului, ele vor fi mai avantajoase decît consecințele unei acceptări!" Încă de a doua zi, Mehlhorn s-a scuzat spunînd că starea sănătății lui nu i-ar permite să ducă la bun sfîrșit o sarcină atît de pretențioasă, care trebuia, cu orice preț, să fie încununată de succes.

Heydrich, la început n-a vrut să accepte această scuză, dar Mehlhorn s-a menținut pe poziție, cu toate amenințările șefului său. Din fericire, Heydrich era plin pînă peste cap de treburi și a fost nevoit, în cele din urmă, să accepte eschivarea lui Mehlhorn de la îndeplinirea obligațiilor profesionale. Dar, zece minute mai tîrziu, el a fost transferat într-un post inferior și plin de dificultăți din Est.

La 1 septembrie 1939, la orele 10, Hitler s-a adresat Reichstagului și poporului german. Mărturisesc că abia mi-a venit să-mi cred urechilor cînd am auzit modul în care era justificată intrarea armatei germane în Polonia: „Polonezii s-au dedat pe teritoriul german la numeroase atacuri. Cel mai semnificativ dintre ele este atacul trupelor regulate poloneze împotriva postului din Gleiwitz".

Cu patru ore înainte, Hitler ordonase invadarea Poloniei. Al doilea război mondial începuse.

La 3 septembrie, trei trenuri speciale au părăsit Berlinul îndreptîndu-se spre Polonia: primul era cel al führerului, cu Hitler, generalul Keitel, generalul-maior Jodl și tot statul major al celor trei secții ale Wehrmachtului; al doilea era „trenul special al lui Göring", cu mareșalul aerului și statul său major; al treilea era „trenul special al lui Himmler", cu Himmler, von Ribbentrop și doctorul Lammers, secretarul Cancelariei Reichului.

Eu fusesem încorporat în trenul lui Himmler, ca reprezentant al Direcției generale a securității Reichului (R.S.H.A., forul suprem al securității naționale), creată de curînd sub controlul lui Himmler și Heydrich. Acest organ avea mînă liberă în conducerea și coordonarea activității diverselor servicii de poliție ale statului și ale S.D.-ului. Eu răspundeam de I.V.E. (con-

traspionajul intern) şi, în această calitate, trebuia să lucrez în trenul lui Himmler.

Cînd Heydrich mi-a vorbit de această misiune, el adăugase: „Aş vrea să fiţi extrem de prudent — solul e foarte alunecos. Va trebui să ţineţi permanent legătura cu şeful statului major al lui Himmler, gruppenführerul Wolf. Banda lui de adjuncţi nu e prea plăcută, dar nu trebuie să-i daţi atenţie — mai mult latră decît muşcă!"

Heydrich a continuat: „Şi, ceea ce este şi mai important, trebuie să ajungeţi să-l cunoaşteţi personal pe reichsführerul S.S.-iştilor".

Ultimele zile fuseseră extrem de obositoare şi acum primisem această misiune care nu-mi plăcea de loc. Ea mă îndepărta de noua mea sarcină (conducerea serviciului de contraspionaj) pe care tocmai o primisem şi-mi ocupa tot timpul.

În trenul special al lui Himmler am fost primit cu curtoazie, dar foarte rece. M-am prezentat la Himmler şi la Wolf, şeful său de stat major. A doua zi, la orele unsprezece, m-am prezentat pentru prima oară la raport la Himmler. Mărturisesc că eram puţin nervos şi nu mă simţeam de loc în apele mele. Himmler se aşezase în aşa fel încît nu-i puteam vedea ochii, în spatele lornionului său strălucitor.

La sfîrşit s-a despărţit de mine curtenitor.

La fel a fost mereu după aceea, ori de cîte ori mergeam la el la raport. Mi se părea din ce în ce mai mult că misiunea mea avea un scop cu totul diferit de cel indicat de Heydrich.

Am fost supus unui proces foarte intens de investigaţie şi această „punere la încercare" era pe gustul lui Himmler.

Acest Himmler, în faţa căruia aveam să mă aflu aproape în fiecare zi de acum înainte, era, după Hitler, omul cel mai puternic din Reich. Cu toate acestea, n-aş putea să-l descriu altfel decît ca tipul perfect al profesorului german. Întocmai ca un profesor, el grada cu precizie lecţiile elevilor săi şi pentru fiecare răspuns i-ar fi plăcut să le treacă nota în catalog.

Întreaga lui personalitate exprima o precizie birocratică, multă sîrguinţă şi loialitate.

Trenul special ne-a dus la Breslau, de aci ne-am îndreptat spre Katowice şi spre interiorul Poloniei.

Serviciile de informaţii şi comunicaţii de pe trenurile speciale funcţionau ireproşabil. Noi dispuneam de aparatură radio şi T.F.F. şi, la fiecare oprire, puteam intra imediat în legătură cu orice serviciu administrativ al Reichului.

Periodic înaintam rapoarte către Himmler. El suporta cu greu lungimea lor, deşi am încercat să fiu cît mai concis cu putinţă. Dacă am văzut aşa, am adoptat o altă metodă. Plasam propunerile şi cererile la începutul raportului, după care scriam cîteva amănunte mai importante.

Himmler s-a declarat de acord cu acest gen de raport, dar nu mi-a spus-o personal, ci prin intermediul gruppenführerului Wolf. El nu lăuda şi nu blama niciodată direct o persoană. Mai tîrziu am înţeles această particularitate a comportamentului lui Himmler. Asta era un fel de laşitate — nu că i-ar fi fost frică să mustre sau să laude pe cineva (în anumite ocazii dovedea că putea fi şi curajos), dar a-şi spune vreodată părerea era împotriva firii lui. Prefera să-i lase altuia eventuala posibilitate de a se fi înşelat. Dacă timpul avea să dovedească că blamarea fusese oarecum deplasată ori critica nedreaptă, în acest caz se putea găsi întotdeauna un subordonat căruia să i se atribuie eroarea.

Acest sistem făcea ca Himmler să apară ca un mare conducător, creînd impresia că el era în afara conflictelor obişnuite.

Comportîndu-se în acelaşi fel şi faţă de marile hotărîri politice, am înţeles atunci gravul pericol pe care îl prezenta această atitudine.

Am continuat să prezint rapoartele în forma aceasta nouă, căutînd întotdeauna să fiu cît mai concis posibil, dar, de la un timp, Himmler începuse să prelungească convorbirile noastre, punîndu-mi întrebări şi angajîndu-mă în discuţii, aşa încît, în-

cetul cu încetul, am observat că urmărea un scop bine definit. Voia să cunoască educaţia şi cultura mea generală. Aveam impresia că eram în faţa bătrînului meu profesor de la şcoală!

Trenurile speciale ne-au dus apoi la Soppot, staţiune balneară de pe Baltica. De aci Hitler, Himmler şi statele lor majore făceau nenumărate vizite pe front.

N-am să uit niciodată portul Gdynia, unde am intrat la puţin timp după căderea lui. Am fost profund impresionat de modul în care fuseseră distruse unele cartiere şi nu m-am putut împiedica să nu mă întreb ce determinase Wehrmachtul să înceapă războiul în acele locuri. Pînă atunci nu prea îmi era clar ce însemna „războiul total".

Armatele germane se apropiau de Varşovia şi am plecat cu avionul să asistăm la această ultimă fază a campaniei din Polonia. Am zburat de la Vistula pînă la Bug, trecînd pe deasupra a ceea ce se cheamă „ţara celor patru rîuri" : Pisa, Narew, Vistula şi San. Cea mai mare parte a peisajului nu părea atinsă de război. După ce am aterizat foarte aproape de Varşovia, am inspectat două trenuri blindate poloneze, care fuseseră distruse aproape în întregime de avioanele Stukas.

Hitler a escaladat aceste epave, inspectîndu-le foarte minuţios. Trei sau patru bombe căzuseră aproape de trenuri şi săpaseră nişte cratere enorme în pămînt. După ce a inspectat numărul de lovituri în ţintă şi aproape de ţintă, a ordonat îmbunătăţirea dispozitivului de ochire al armamentului de bord.

A măsurat personal grosimea blindajelor trenurilor şi a inspectat armamentul, calibrul tunurilor etc. Voia să vadă totul cu ochii lui şi se căţăra peste tot cu Keitel, care alerga după el gîfîind, plin de sudoare.

La 28 septembrie, Heydrich a venit în trenul nostru special ca să supravegheze personal toate măsurile de securitate ce trebuiau luate pentru vizita pe care Hitler intenţiona s-o facă la Varşovia.

În timpul capitulării oraşului, la 29 septembrie, am abandonat trenurile speciale pentru cîteva zile şi ne-am dus cu maşinile la Varşovia.

Această vizită de trei zile în capitala poloneză mi-a lăsat o impresie mai tulburătoare şi mai adîncă decît oricare alta din cursul războiului. Pietrificat, contemplam ce mai rămăsese din frumosul oraş pe care îl cunoscusem înainte de război : case complet distruse sau pe jumătate arse, oameni disperaţi şi murind de foame.

La 1 octombrie a avut loc o mare paradă militară în onoarea lui Hitler. Imediat după aceea, Hitler a plecat cu avionul la Berlin. Eu m-am înapoiat cu maşina personală, care îmi fusese trimisă la Varşovia. Revenit la Berlin, două zile mi le-am petrecut discutînd unele probleme de contraspionaj sau examinînd documentele serviciilor secrete poloneze intrate în posesia noastră. Cantitatea de informaţii primite de polonezi, mai ales în legătură cu producţia de armament a Germaniei, era de-a dreptul surprinzătoare. De aceea, am hotărît să mă duc imediat la Dortmund, ca să studiez acolo, la faţa locului, problema securităţii industriale din bazinul Ruhrului.

Dortmund, unul dintre centrele metalurgice germane, era, după Essen şi Düsseldorf, arsenalul cel mai important din Ruhr al efortului de război german.

La sosirea mea, am fost consternat de starea în care se găsea serviciul nostru de contraspionaj. Întregul serviciu se compunea din cinci agenţi speciali şi din mai mulţi asistenţi şi secretari. Unul din agenţi era ocupat cu ducerea unui „război epistolar" cu Berlinul : dosarele erau pline de hîrţoage, dar nu prinseseră nici un spion. Cei cinci specialişti răspundeau de toată regiunea Dortmund, care avea o populaţie de trei milioane şi jumătate de suflete şi unde se aflau aproape patru sute de întreprinderi industriale specializate în fabricarea de arme secrete.

Cele cîteva săptămîni care au urmat au fost consacrate şedinţelor cu directorii întreprinderilor de război şi cu serviciile

de inspecţii administrative similare. Tocmai mă pregăteam să plec la Berlin, cînd, deodată, o informaţie foarte interesantă mi-a reţinut atenţia. Era vorba de un polonez care obţinuse cetăţenia şi lucra ca specialist la fabricarea ţevilor de tun.

El avea acces la schiţele şi desenele ultimelor tunuri antitanc şi la noile dispozitive antirecul ale tunurilor împinse cu mîna.

Într-o seară, doi dintre inginerii uzinei au avut nevoie de un desen oarecare. Ducîndu-se la casa de fier, au observat că planurile ultimului tun antitanc lipseau. Din cercetările întreprinse s-a descoperit că polonezul dusese aceste planuri la el acasă. Imediat informaţia aceasta a parvenit serviciului de contraspionaj local, care mi-a transmis-o mie. Am dat ordin ca acest om să fie luat în lucru şi am trecut la verificarea permanentă a conţinutului casei de fier, pentru a şti care erau schiţele furate şi pentru cît timp.

Timp de patru nopţi nu s-a întîmplat nimic, dar a cincea noapte lipseau şapte schiţe. Între timp, ancheta întreprinsă asupra antecedentelor acestui om a scos la iveală următoarele: era născut la Kalisle, în Polonia, şi era de meserie turnător. Lucrase în diverse uzine metalurgice din Silezia Superioară şi se stabilise în Ruhr în anul 1924. Excelentele referinţe despre el, experienţa, cunoştinţele tehnice, precum şi priceperea lui în a-i conduce pe oameni, atrăseseră atenţia patronului său. Era căsătorit, avea trei copii şi ducea o viaţă liniştită şi respectabilă. Din cînd în cînd, se întîlnea cu unii din compatrioţii lui polonezi, care îl vizitau acasă şi discuţiile pe care le avea cu ei se purtau în general în limba poloneză.

În seara dispariţiei schiţelor, agenţii care îl urmăreau pe polonez au raportat că la el acasă se găseau doi oameni care veniseră să-l viziteze pe la mijlocul nopţii. Momentul de a acţiona sosise. Am condus personal acţiunea. După ce am ocupat toate ieşirile casei, am forţat uşa bucătăriei şi am intrat în camera de zi în care se aflau trei oameni. Am acţionat atît de

repede încît n-au mai avut timp nici măcar să se ridice. Schiţele care lipseau se găseau pe masă în faţa lor.

I-am arestat pe toţi trei, împreună cu ceilalţi ai casei, şi i-am percheziţionat. În cursul primelor interogatorii am adunat suficiente informaţii ca să putem efectua şi alte arestări. În total, am arestat şaisprezece persoane.

Polonezul lucra de unsprezece ani pentru serviciile secrete poloneze şi adoptase cetăţenia germană la cererea acestora. Acest lucru nu-l făcea pentru bani, ci din patriotism. Fusese consternat de optimismul aproape criminal al compatrioţilor săi care, în nebunia lor, subestimau forţa militară germană şi, pentru a corecta acest punct de vedere eronat, voise, mai ales în cursul ultimelor luni, să arate Varşoviei cît de mare şi de ce calitate era producţia de război germană. Cînd a început războiul, contactele sale cu Varşovia fuseseră întrerupte. Dar a fost înştiinţat că un curier va încerca să intre în legătură cu el, pentru a obţine noi documente, înainte de sfîrşitul lunii septembrie „oricare ar fi fost situaţia politică şi militară“, spusese Varşovia. Cît despre cei doi oameni pe care noi îi arestasem la el, unul era o rudă îndepărtată a lui, care venise în cursul nopţii să-l ajute să copieze desenele, iar celălalt era un ofiţer al serviciilor secrete poloneze. Acesta din urmă fusese instruit în mod special în materie de spionaj economic şi călătorea sub acoperirea de reprezentant al unei firme fictive care vindea uleiuri industriale. Pînă la începutul războiului, el rămăsese în contact permanent cu un adjunct al ataşatului militar polonez de la Berlin, prin intermediul căruia documentele erau transmise la Varşovia.

În seara cînd noi am descins în casa polonezului de cetăţenie germană, ei conveniseră să se mai întîlnească o singură dată, pentru a-şi fixa planul activităţilor viitoare.

Hotărîseră să înceteze pentru moment orice activitate de spionaj şi să aştepte instrucţiuni de la armata poloneză clandestină, în curs de formare, şi cu care ofiţerul era deja în contact. Dat fiind numărul populaţiei poloneze care lucra în bazinul Ruhr-

ului — în jur de două sute de mii de oameni la începutul războiului — ei sperau să facă o treabă bună.

La proces, experții au constatat că activitățile acestei rețele au cauzat pierderi grele forțelor militare germane. Aproape un geamantan și jumătate de planuri secrete fuseseră trimise în Polonia. Din cei șaisprezece acuzați, doar doi nu făcuseră spionaj în favoarea Poloniei. Trei dintre acuzații principali, care întreprinseseră acțiuni de spionaj după începerea războiului, au fost condamnați la moarte.

Mărturisesc că n-am putut să mă abțin să nu admir calmul cu care acest patriot a primit verdictul final. El își sacrificase viața și fericirea familiei, țării sale. Cînd am plecat, ultimele lui cuvinte pe care mi le-a adresat au fost: „Astăzi Germania e triumfătoare, dar pînă la urmă... cine știe..."

INCIDENTUL DE LA VENLO

Înapoiat la Berlin, m-am prezentat la raport la Heydrich și i-am raportat cele găsite în Ruhr, subliniind că cei cîțiva agenți de contraspionaj pe care noi îi aveam în această regiune atît de importantă erau insuficienți. Heydrich m-a ascultat atent:

„O să aveți ocazia să schimbați toate acestea, a spus el, dar, înainte de a vă ocupa de asta, eu am o altă sarcină pentru dv.

De mai multe luni noi întreținem un contact foarte interesant cu serviciile secrete britanice. Făcînd să le parvină cîteva documente false, noi am reușit să pătrundem în organizația lor. Acum a sosit momentul să ne hotărîm dacă trebuie să continuăm acest joc sau să ne oprim, mulțumindu-ne cu cele ce am aflat deja.

Cred că dumneavoastră sînteți omul care ne trebuie ca să se ocupe de această problemă și aș dori să vă apucați imediat de examinarea dosarului acestei acțiuni. În acest fel, o să vă puteți face o oarecare părere ca apoi să-mi prezentați propunerile dumneavoastră".

M-am pus imediat pe lucru și documentele pe care le-am examinat mi-au dezvăluit următoarea situație:

În Țările de Jos, noi aveam un agent secret care se numea F. 479. El se stabilise acolo ca refugiat politic și, folosindu-se

de această calitate, intrase în legătură cu serviciile secrete britanice, cărora le-a spus că are unele relații cu un grup puternic din interiorul Wehrmachtului, care se opune lui Hitler.

Acest agent devenise atît de important pentru serviciul secret englez, încît rapoartele lui erau trimise direct la Londra, creîndu-ne astfel posibilitatea să expediem un val continuu de informații false în Anglia.

El reușise, de asemenea, să pună pe picioare o rețea de informații și ajunsese să stabilească legături cu „prețiosul grup de opoziție" din Wehrmacht. Englezii voiau să se folosească de activitățile acestei conspirații a ofițerilor pentru a răsturna regimul hitlerist. În momentul în care am intervenit eu, acțiunea ajunsese la un punct crucial. Li se promisese englezilor că vor fi puși în legătură directă cu un reprezentant cu funcție de răspundere în grupul de opoziție. După un studiu aprofundat al cazului și după discuții îndelungate cu cei care se ocupau de el, am ajuns la concluzia că era avantajos ca jocul să fie continuat.

Am hotărît, deci, să mă duc personal în Olanda ca să mă întîlnesc cu agenții serviciilor secrete engleze, sub numele de căpitan Schaemmel, de la serviciul de transporturi al O.K.W. Am verificat și am aflat că un astfel de căpitan exista cu adevărat la serviciul de transporturi. Am cerut ca acest om să fie trimis pentru mai mult timp în misiune în Est.

După această acțiune, m-am dus la Düsseldorf unde mi-am stabilit reședința într-o căsuță particulară. Această „locuință" fusese echipată pentru munca de contraspionaj și aveam legături telegrafice și telefonice direct cu biroul central din Berlin.

Berlinul trebuia, între timp, să contacteze agentul nostru F. 479 și să-i dea instrucțiuni privind aranjarea unei întîlniri între căpitanul Schaemmel și agenții britanici. Unele împrejurări neprevăzute m-au împiedicat însă, din nenorocire, să-l întîlnesc pe F. 479 înainte de plecarea mea și să hotărîm împreună ce aveam de făcut. A trebuit, deci, să mă încred doar în îndemînarea și ingeniozitatea lui. Acest fapt comporta, evident, o

mare doză de risc, dar astfel de inconveniente nu pot fi evitate în munca de contraspionaj.

Alte informații mi-au fost trimise „par avion" și eu le-am studiat amănunțit. Era necesar să cunosc la perfecție problema respectivă, să-mi amintesc de toate detaliile conspirației fictive, numele, legăturile din toată lumea, precum și de informațiile pe care noi le posedam asupra agenților britanici pe care urma să-i întîlnesc. Îmi procurasem, de asemenea, și un raport precis și detaliat asupra căpitanului Schaemmel. Mă interesa biografia, modul lui de viață, aspectul exterior, precum și comportarea, obiceiurile lui. Purta monoclu și a trebuit să fac și eu la fel, fapt ce nu mi-a fost ușor, fiind miop de ochiul drept. Cu cît intram mai mult în pielea personajului pe care-l interpretam și cu cît cunoșteam mai multe lucruri despre grup, cu atît aveam mai multe șanse să cîștig încrederea englezilor, căci, evident, cea mai mică eroare avea să le trezească imediat bănuieli.

La 20 octombrie, la orele șase seara, mi-a venit în sfîrșit un mesaj : „Întîlnirea a fost fixată pentru data de 21 octombrie, la Zutphen, Olanda".

Trebuia să fiu însoțit de unul din agenții mei. Acesta cunoștea în profunzime problema, căci el avea în legătură pe agentul F. 479. Ne-am mai verificat încă o dată pașapoartele și permisele de trecere (vameșii și agenții poliției de frontieră aveau ordin să nu pună întrebări indiscrete). Aveam foarte puține bagaje și am avut grijă să verific atent hainele și lenjeria noastră ca să nu prezinte ceva deosebit care să ne trădeze identitatea.

Neglijarea unor asemenea detalii duce de multe ori la eșuarea unor acțiuni dintre cele mai bine organizate. Seara, spre marea mea surpriză, am primit un telefon de la Heydrich. Primise, spunea el, permisiunea să mă lase să fac totul așa cum credeam eu că era mai bine. Aveam o libertate totală de mișcare. „Vă recomand, a adăugat el, să fiți foarte prudent. Ar fi groaznic dacă vi s-ar întîmpla ceva. Pentru eventualitatea în care

În 1932, a devenit cetăţean britanic şi, puţin după aceea, a deschis o prăvălioară de argintărie la Kirkwall, lîngă Scapa Flow, de unde ne trimitea din cînd în cînd rapoarte asupra mişcărilor flotei britanice.

Era la începutul lunii octombrie 1939, cînd ne-a trimis următoarea informaţie importantă: „Drumul de acces spre Scapa Flow prin Kierkesund nu este închis de plase antisubmarine, ci numai de nişte poduri provizorii făcute din bărci". La primirea acestei informaţii, amiralul Doenitz i-a dat ordin căpitanului Prien să atace o navă de război oarecare de la Scapa Flow.

Prien a trecut imediat la executarea ordinului şi, în noaptea de 14 octombrie, a pătruns în rada interioară de la Scapa Flow. Printre alte nave care erau ancorate în radă se găsea şi Royal Oak. Prien şi-a lansat torpilele şi, pînă să se dezmeticească englezii, ieşise deja în marea liberă.

Chiar înainte de-al doilea război mondial am primit ordin să mă ocup de una dintre cele mai frumoase afaceri de spionaj din vremea aceea.

Era vorba de o tînără, şefa de cabinet a unui ofiţer superior de stat major, care începuse să întîrzie la serviciu. Ea atrăsese atenţia portarului prin faptul că pînă atunci fusese întotdeauna punctuală, modestă şi îmbrăcată sărăcăcios. Apoi devenise dintr-o dată elegantă şi nu mai venea la timp la serviciu. Acest fapt l-a pus pe gînduri pe portar.

Cîteva zile mai tîrziu, cum el făcea într-o seară controlul obişnuit, a remarcat o lumină într-unul din birouri şi, intrînd acolo, a văzut-o pe domnişoara von N. în faţa unei maşini de scris. Aceasta a tresărit, dar şi-a revenit imediat şi a început să se plîngă că lucrase mult.

Portarul s-a uitat la pantofii ei scumpi şi la paltonul de blană cu o panteră la gît, a văzut casa de fier deschisă şi în ochii tinerei a descoperit o expresie de teamă.

A doua zi dimineaţa a raportat şefului fetei cele ce văzuse. Ofiţerul a părut la început iritat, apoi şi-a amintit că în casa de fier se aflau ultimele planuri ale operaţiei împotriva Cehoslovaciei şi Poloniei, statistici asupra stării actuale şi importanţa diverselor armamente ale Wehrmachtului, descrierea şi planurile noilor arme, producţia lor etc. În zilele următoare acestui incident, ofiţerul a urmărit-o atent pe şefa lui de cabinet. Trei seri la rînd a revenit la birou şi a verificat conţinutul casei de fier. Totul era în perfectă ordine. Dar în a patra seară, ultimele zece pagini ale unui studiu important, referitor la operaţiile militare, lipseau.

La sfîrşitul săptămînii, paisprezece prieteni ai tinerei care ne interesa au fost puşi sub supraveghere. Fără ca ei să-şi dea seama, plasa se strîngea în jurul lor. Curînd am avut dovezi suficiente împotriva tuturor suspecţilor şi ar fi fost, desigur, simplu ca să-i arestăm. Dar pe noi ne interesa cel căruia i se înmînau informaţiile, locotenent-colonelul Sosnovski, de naţionalitate poloneză. Pentru a justifica arestarea unui ofiţer de naţionalitate poloneză, acesta trebuia prins în flagrant delict. Supravegherea noastră a scos la iveală, printre altele, că Sosnovski era în contact cu serviciile secrete franceze. Unul dintre agenţii noştri s-a apropiat de Sosnovski, trecînd drept un agent al Biroului II. Sosnovski a muşcat momeala şi s-a declarat gata să-i vîndă secrete militare germane.

A doua zi, în schimbul unei importante sume de bani, el a înmînat agentului nostru documentele respective într-o sală de aşteptare a unei gări din Berlin.

În cele cîteva secunde cît a durat schimbul, Sosnovski şi omul nostru au fost arestaţi; arestarea agentului era, evident, necesară pentru a salva aparenţele şi ne permitea să ne servim de „mărturisirea" provocatorului pentru a înfrînge rezistenţa suspectului.

Zece minute mai tîrziu au fost arestaţi, în diferite locuri din Berlin, şi ceilalţi membri ai reţelei. Au început o serie întreagă

de interogatorii și verificări care au continuat fără întrerupere timp de mai multe zile și nopți.

Sosnovski era un om foarte frumos, înalt, bine dezvoltat, cu mult farmec și maniere excelente.

Fost ofițer în armata poloneză, el fusese trecut la serviciile de informații militare și trimis în Germania ca să procure informații în legătură cu armamentul german și, în special, pentru a intra în posesia planurilor întocmite de Marele stat major.

La Berlin, el s-a introdus în mediile diplomatice și în cercurile cele mai închise ale înaltei societăți germane, avînd mare succes la femei.

Primul lui recrut a fost o oarecare domnișoară von B., secretară la O.K.W. (Comandamentul suprem al armatei germane). Această tînără făcea parte din nobilimea prusacă scăpătată. Tatăl ei, fost ofițer superior în armata imperială germană, murise și ea trăia cu mama sa în condițiuni destul de mizere.

Între Sosnovski și ea s-a închegat o prietenie absolut sinceră. După aceea, Sosnovski a întîlnit-o pe una din colegele și prietenele domnișoarei von B., domnișoara von N. Frecventau împreună restaurantele cele mai elegante, barurile și cabaretele de noapte, unde Sosnovski le trata din belșug pe cele două prietene. El le făcea cadouri dintre cele mai costisitoare și, sistematic, le obișnuia cu un mod de viață deosebit de cel cu care erau obișnuite pînă atunci.

Foarte repede Sosnovski, fără știrea domnișoarei von B., a recrutat-o și pe domnișoara von N.

Domnișoara von B. l-a prezentat pe Sosnovski familiei sale. El a tratat-o pe mama tinerei fete cu tact cavaleresc și viața îmbelșugată de altădată a revenit în casa văduvei von B. Datoriile au fost plătite și familia von B. a început din nou să trăiască conform cu rangul ei social. Bătrîna dorea ca acest ofițer strălucitor și bogat să-i devină ginere și, în ciuda principiilor sale rigide, n-a avut nimic de obiectat ca el să-și petreacă noaptea sub acoperișul său. Cu cît vedea strîngîndu-se mai mult legăturile dintre ofițer și fiica ei, cu atît avea mai multă încredere în viitor.

Dar fetele începuseră să fie geloase una pe alta și acest lucru putea fi periculos. Sosnovski a reușit, totuși, să rămînă stăpîn pe situație cu o asemenea îndemînare încît pînă la urmă fiecare s-a mulțumit cu o parte din dragostea lui, gelozia nefăcînd decît să le atașeze și mai mult de seducătorul lor.

Sosnovski și-a ales cu grijă momentul pentru a dezvălui celor două fete că era agent secret polonez. Le-a vorbit despre greutățile situației sale și le-a arătat cîteva din mesajele superiorilor de la Varșovia, care erau nemulțumiți de eșecurile lui și se hotărîseră să-l recheme ca să-și reia activitatea în armata poloneză. Nici una n-a putut suporta ideea de a-și pierde amantul și, profitînd de temerea lor, el le-a încredințat pe fiecare separat că, dacă va reuși să-și ducă la bun sfîrșit misiunea, se va căsători cu ele și că, cu banii cîștigați, vor pleca să trăiască în străinătate. Cele două fete au acceptat să lucreze pentru el. In timpul nopților lor de dragoste, el le dădea instrucțiuni.

Amîndouă, seara, îi aduceau documente pe care Sosnovski le fotografia. Domiciliul domnișoarei von N. a devenit în scurt timp locul de reuniune favorit a numeroase și încîntătoare doamne din înalta societate berlineză, care făceau parte din cercurile politice, militare și economice. Cu multe dintre ele Sosnovski a înnodat o serie de noi legături. La început, Varșovia a găsit excelente documentele pe care el i le transmitea și autoritățile s-au arătat încîntate. Dar cum aceste informații deveneau din ce în ce mai numeroase și mai senzaționale, superiorii săi au început să aibă unele bănuieli. Li se păreau prea importante ca să fie adevărate și de aici au tras concluzia să serviciile secrete germane furnizau informații false.

Cînd, ca să sfîrșim, Sosnovski a adus la Varșovia două valize pline cu documente de importanță deosebită, șefii săi n-au vrut să le creadă și i-au spus că se lăsa înșelat de nemți.

I-au permis totuşi să le vîndă altor servicii de informaţii şi Biroul II francez, văzînd cît valorează, a cumpărat o parte dintre ele. Serviciile secrete britanice şi-au procurat şi ele o parte. Abia după arestarea lui Sosnovski, Varşovia a înţeles cît de mult greşise. Dar era prea tîrziu.

Acestei reţele de spionaj i s-a intentat un proces. Domnişoara von B. şi domnişoara von N. au fost condamnate la moarte. Au fost executate şi au murit continuînd să creadă în Sosnovski.

În proces era implicată şi proprietara unei prăvălioare foarte elegante de articole de modă dintr-un cartier berlinez. Activitatea ei în favoarea lui Sosnovski nu era prea gravă şi de aceea serviciile de contraspionaj au cerut tribunalului s-o achite.

Doamna respectivă putea să ne fie de folos. Ne-am dus la ea şi i-am spus că procesul împotriva ei putea fi redeschis în orice moment, dacă nu va coopera cu noi. Această ameninţare a fost de altfel de prisos, căci aflînd de condamnarea celor două prietene şi de soarta ce îi fusese rezervată, simpatia ei pentru Sosnovski s-a transformat într-o ură sălbatică şi s-a hotărît să se răzbune crunt pe serviciile secrete poloneze. Conformîndu-se sfaturilor noastre, ea a continuat să lucreze pentru polonezi, care, după ce au supravegheat-o mult timp, au reactivat-o. Ea a devenit una din colaboratoarele noastre cele mai preţioase şi mai sigure. Prin intermediul ei, noi am reuşit să arestăm mai mult de zece agenţi polonezi. Sosnovski a fost schimbat cu mai mulţi agenţi de-ai noştri care căzuseră în Polonia.

Ca urmare a activităţii lui Sosnovski, Marele stat major german a fost obligat să-şi revizuiască planurile şi ne-a trebuit mult timp ca să înlăturăm consecinţele acestui eşec.

INVADAREA POLONIEI

Era în 26 aprilie 1939.

O căldură înăbuşitoare se abătuse asupra Berlinului. În după-amiaza acelei zile, doctorul Mehlhorn mi-a telefonat şi m-a întrebat dacă în seara aceea eram liber. Voia să-mi vorbească neapărat despre o problemă personală şi considera că nu era prudent să vină la mine la birou. Aşa s-a făcut că ne-am întîlnit la orele opt seara într-un micuţ restaurant discret — în realitate un loc de întîlnire folosit de serviciul de contraspionaj. De la bucătar pînă la directorul restaurantului întregul personal fusese selecţionat dintre agenţii mei.

Din momentul în care ne-am întîlnit am observat că Mehlhorn era tulburat şi deprimat. Nu l-am presat cu întrebări, ci l-am lăsat pe el să deschidă discuţia. În tot timpul cît a durat masa n-a spus nimic, dar eu aveam răbdare, nu mă grăbeam. După masă ne-am dus cu maşina într-un cartier luxos din Berlin. Mă pregăteam să-l conduc pe Mehlhorn într-un bar mic şi căutam un loc ca să parchez maşina, dar m-a rugat să nu opresc şi să mergem mai departe. Avea nevoie de aer curat, spunea el, şi voia să evite mulţimea. Ne-am îndreptat deci spre Wannsee, lac situat între Berlin şi Potsdam.

I-au permis totuşi să le vîndă altor servicii de informaţii şi Biroul II francez, văzînd cît valorează, a cumpărat o parte dintre ele. Serviciile secrete britanice şi-au procurat şi ele o parte. Abia după arestarea lui Sosnovski, Varşovia a înţeles cît de mult greşise. Dar era prea tîrziu.

Acestei reţele de spionaj i s-a intentat un proces. Domnişoara von B. şi domnişoara von N. au fost condamnate la moarte. Au fost executate şi au murit continuînd să creadă în Sosnovski.

În proces era implicată şi proprietara unei prăvălioare foarte elegante de articole de modă dintr-un cartier berlinez. Activitatea ei în favoarea lui Sosnovski nu era prea gravă şi de aceea serviciile de contraspionaj au cerut tribunalului s-o achite.

Doamna respectivă putea să ne fie de folos. Ne-am dus la ea şi i-am spus că procesul împotriva ei putea fi redeschis în orice moment, dacă nu va coopera cu noi. Această ameninţare a fost de altfel de prisos, căci aflînd de condamnarea celor două prietene şi de soarta ce îi fusese rezervată, simpatia ei pentru Sosnovski s-a transformat într-o ură sălbatică şi s-a hotărît să se răzbune crunt pe serviciile secrete poloneze. Conformîndu-se sfaturilor noastre, ea a continuat să lucreze pentru polonezi, care, după ce au supravegheat-o mult timp, au reactivat-o. Ea a devenit una din colaboratoarele noastre cele mai preţioase şi mai sigure. Prin intermediul ei, noi am reuşit să arestăm mai mult de zece agenţi polonezi. Sosnovski a fost schimbat cu mai mulţi agenţi de-ai noştri care căzuseră în Polonia.

Ca urmare a activităţii lui Sosnovski, Marele stat major german a fost obligat să-şi revizuiască planurile şi ne-a trebuit mult timp ca să înlăturăm consecinţele acestui eşec.

INVADAREA POLONIEI

Era în 26 aprilie 1939.

O căldură înăbuşitoare se abătuse asupra Berlinului. În după-amiaza acelei zile, doctorul Mehlhorn mi-a telefonat şi m-a întrebat dacă în seara aceea eram liber. Voia să-mi vorbească neapărat despre o problemă personală şi considera că nu era prudent să vină la mine la birou. Aşa s-a făcut că ne-am întîlnit la orele opt seara într-un micuţ restaurant discret — în realitate un loc de întîlnire folosit de serviciul de contraspionaj. De la bucătar pînă la directorul restaurantului întregul personal fusese selecţionat dintre agenţii mei.

Din momentul în care ne-am întîlnit am observat că Mehlhorn era tulburat şi deprimat. Nu l-am presat cu întrebări, ci l-am lăsat pe el să deschidă discuţia. În tot timpul cît a durat masa n-a spus nimic, dar eu aveam răbdare, nu mă grăbeam. După masă ne-am dus cu maşina într-un cartier luxos din Berlin. Mă pregăteam să-l conduc pe Mehlhorn într-un bar mic şi căutam un loc ca să parchez maşina, dar m-a rugat să nu opresc şi să mergem mai departe. Avea nevoie de aer curat, spunea el, şi voia să evite mulţimea. Ne-am îndreptat deci spre Wannsee, lac situat între Berlin şi Potsdam.

Acolo am coborît şi am început să ne plimbăm. Mehlhorn, mai destins, vorbea repede şi fără pauză. „O să avem război. Nu se poate face nimic pentru a-l evita. Hitler e hotărît. Totul este gata".

Cu o voce mai agitată mi-a spus că Heydrich îl convocase ca să-i transmită — spre marea lui surpriză — ordinele secrete ale lui Hitler. Înainte de 1 septembrie se va crea un „casus belli" absolut autentic, unul din acele cazuri ce vor constitui în fața lumii o justificare perfectă care să stigmatizeze Polonia ca fiind agresoarea Germaniei. În acest sens, s-a proiectat atacarea emițătorului radio din Gleiwitz de către trupe îmbrăcate în uniforme poloneze. Hitler îi însărcinase pe Heydrich şi amiralul Canaris, şeful serviciilor de informații ale armatei, cu executarea acestei operații. Misiunea aceasta a displăcut atît de mult lui Canaris, încît a făcut totul ca să se retragă din afacere şi, în cele din urmă, ea a rămas să fie executată numai de Heydrich. Heydrich îi expusese în detaliu lui Mehlhorn proiectul său. Uniformele poloneze aveau să fie furnizate, din ordinul lui Keitel, de către O.K.W.

Întrebîndu-l pe Mehlhorn de unde aveau să ia polonezi care să poarte aceste uniforme, mi-a răspuns: „Tocmai aici e punctul diabolic al planului: polonezii vor fi nişte condamnați din lagărele de concentrare. Vor fi echipați şi înarmați cu arme poloneze autentice. Celor care vor scăpa din această acțiune li s-a promis că vor fi imediat eliberați. Dar cine poate da crezare unei asemenea promisiuni?"

Mehlhorn a făcut o pauză, apoi a adăugat: „Heydrich mi-a încredințat comanda atacului..." S-a repezit la mine şi m-a luat în brațe: „Dați-mi un sfat! Heydrich mi-a dat această misiune ca să mă distrugă. Vrea ca eu să mor! Ce pot să fac?"

Venise rîndul meu să tac. Am tăcut un timp, apoi am spus: „Este o afacere nesăbuită. Istoria nu se făureşte prin astfel de procedee. Această acțiune nu poate fi ținută secretă pe vecie. Trebuie cu orice preț să scăpați de ea. Inventați o scuză. Sau, pur şi simplu, refuzați. Oricare ar fi rezultatele refuzului, ele vor fi mai avantajoase decît consecințele unei acceptări!" Încă de a doua zi, Mehlhorn s-a scuzat spunînd că starea sănătății lui nu i-ar permite să ducă la bun sfîrşit o sarcină atît de pretențioasă, care trebuia, cu orice preț, să fie încununată de succes.

Heydrich, la început n-a vrut să accepte această scuză, dar Mehlhorn s-a menținut pe poziție, cu toate amenințările şefului său. Din fericire, Heydrich era plin pînă peste cap de treburi şi a fost nevoit, în cele din urmă, să accepte eschivarea lui Mehlhorn de la îndeplinirea obligațiilor profesionale. Dar, zece minute mai tîrziu, el a fost transferat într-un post inferior şi plin de dificultăți din Est.

La 1 septembrie 1939, la orele 10, Hitler s-a adresat Reichstagului şi poporului german. Mărturisesc că abia mi-a venit să-mi cred urechilor cînd am auzit modul în care era justificată intrarea armatei germane în Polonia: „Polonezii s-au dedat pe teritoriul german la numeroase atacuri. Cel mai semnificativ dintre ele este atacul trupelor regulate poloneze împotriva postului din Gleiwitz".

Cu patru ore înainte, Hitler ordonase invadarea Poloniei. Al doilea război mondial începuse.

La 3 septembrie, trei trenuri speciale au părăsit Berlinul îndreptîndu-se spre Polonia: primul era cel al führerului, cu Hitler, generalul Keitel, generalul-maior Jodl şi tot statul major al celor trei secții ale Wehrmachtului; al doilea era „trenul special al lui Göring", cu mareşalul aerului şi statul său major; al treilea era „trenul special al lui Himmler", cu Himmler, von Ribbentrop şi doctorul Lammers, secretarul Cancelariei Reichului.

Eu fusesem încorporat în trenul lui Himmler, ca reprezentant al Direcției generale a securității Reichului (R.S.H.A., forul suprem al securității naționale), creată de curînd sub controlul lui Himmler şi Heydrich. Acest organ avea mînă liberă în conducerea şi coordonarea activității diverselor servicii de poliție ale statului şi ale S.D.-ului. Eu răspundeam de I.V.E. (con-

traspionajul intern) şi, în această calitate, trebuia să lucrez în trenul lui Himmler.

Cînd Heydrich mi-a vorbit de această misiune, el adăugase: „Aş vrea să fiţi extrem de prudent — solul e foarte alunecos. Va trebui să ţineţi permanent legătura cu şeful statului major al lui Himmler, gruppenführerul Wolf. Banda lui de adjuncţi nu e prea plăcută, dar nu trebuie să-i daţi atenţie — mai mult latră decît muşcă!"

Heydrich a continuat: „Şi, ceea ce este şi mai important, trebuie să ajungeţi să-l cunoaşteţi personal pe reichsführerul S.S.-iştilor".

Ultimele zile fuseseră extrem de obositoare şi acum primisem această misiune care nu-mi plăcea de loc. Ea mă îndepărta de noua mea sarcină (conducerea serviciului de contraspionaj) pe care tocmai o primisem şi-mi ocupa tot timpul.

În trenul special al lui Himmler am fost primit cu curtoazie, dar foarte rece. M-am prezentat la Himmler şi la Wolf, şeful său de stat major. A doua zi, la orele unsprezece, m-am prezentat pentru prima oară la raport la Himmler. Mărturisesc că eram puţin nervos şi nu mă simţeam de loc în apele mele. Himmler se aşezase în aşa fel încît nu-i puteam vedea ochii, în spatele lornionului său strălucitor.

La sfîrşit s-a despărţit de mine curtenitor.

La fel a fost mereu după aceea, ori de cîte ori mergeam la el la raport. Mi se părea din ce în ce mai mult că misiunea mea avea un scop cu totul diferit de cel indicat de Heydrich.

Am fost supus unui proces foarte intens de investigaţie şi această „punere la încercare" era pe gustul lui Himmler.

Acest Himmler, în faţa căruia aveam să mă aflu aproape în fiecare zi de acum înainte, era, după Hitler, omul cel mai puternic din Reich. Cu toate acestea, n-aş putea să-l descriu altfel decît ca tipul perfect al profesorului german. Întocmai ca un profesor, el grada cu precizie lecţiile elevilor săi şi pentru fiecare răspuns i-ar fi plăcut să le treacă nota în catalog.

Întreaga lui personalitate exprima o precizie birocratică, multă sîrguinţă şi loialitate.

Trenul special ne-a dus la Breslau, de aci ne-am îndreptat spre Katowice şi spre interiorul Poloniei.

Serviciile de informaţii şi comunicaţii de pe trenurile speciale funcţionau ireproşabil. Noi dispuneam de aparatură radio şi T.F.F. şi, la fiecare oprire, puteam intra imediat în legătură cu orice serviciu administrativ al Reichului.

Periodic înaintam rapoarte către Himmler. El suporta cu greu lungimea lor, deşi am încercat să fiu cît mai concis cu putinţă. Dacă am văzut aşa, am adoptat o altă metodă. Plasam propunerile şi cererile la începutul raportului, după care scriam cîteva amănunte mai importante.

Himmler s-a declarat de acord cu acest gen de raport, dar nu mi-a spus-o personal, ci prin intermediul gruppenführerului Wolf. El nu lăuda şi nu blama niciodată direct o persoană. Mai tîrziu am înţeles această particularitate a comportamentului lui Himmler. Asta era un fel de laşitate — nu că i-ar fi fost frică să mustre sau să laude pe cineva (în anumite ocazii dovedea că putea fi şi curajos), dar a-şi spune vreodată părerea era împotriva firii lui. Prefera să-i lase altuia eventuala posibilitate de a se fi înşelat. Dacă timpul avea să dovedească că blamarea fusese oarecum deplasată ori critica nedreaptă, în acest caz se putea găsi întotdeauna un subordonat căruia să i se atribuie eroarea.

Acest sistem făcea ca Himmler să apară ca un mare conducător, creînd impresia că el era în afara conflictelor obişnuite.

Comportîndu-se în acelaşi fel şi faţă de marile hotărîri politice, am înţeles atunci gravul pericol pe care îl prezenta această atitudine.

Am continuat să prezint rapoartele în forma aceasta nouă, căutînd întotdeauna să fiu cît mai concis posibil, dar, de la un timp, Himmler începuse să prelungească convorbirile noastre, punîndu-mi întrebări şi angajîndu-mă în discuţii, aşa încît, în-

cetul cu încetul, am observat că urmărea un scop bine definit. Voia să cunoască educația și cultura mea generală. Aveam impresia că eram în fața bătrînului meu profesor de la școală!

Trenurile speciale ne-au dus apoi la Soppot, stațiune balneară de pe Baltica. De aci Hitler, Himmler și statele lor majore făceau nenumărate vizite pe front.

N-am să uit niciodată portul Gdynia, unde am intrat la puțin timp după căderea lui. Am fost profund impresionat de modul în care fuseseră distruse unele cartiere și nu m-am putut împiedica să nu mă întreb ce determinase Wehrmachtul să înceapă războiul în acele locuri. Pînă atunci nu prea îmi era clar ce însemna „războiul total".

Armatele germane se apropiau de Varșovia și am plecat cu avionul să asistăm la această ultimă fază a campaniei din Polonia. Am zburat de la Vistula pînă la Bug, trecînd pe deasupra a ceea ce se cheamă „țara celor patru rîuri" : Pisa, Narew, Vistula și San. Cea mai mare parte a peisajului nu părea atinsă de război. După ce am aterizat foarte aproape de Varșovia, am inspectat două trenuri blindate poloneze, care fuseseră distruse aproape în întregime de avioanele Stukas.

Hitler a escaladat aceste epave, inspectîndu-le foarte minuțios. Trei sau patru bombe căzuseră aproape de trenuri și săpaseră niște cratere enorme în pămînt. După ce a inspectat numărul de lovituri în țintă și aproape de țintă, a ordonat îmbunătățirea dispozitivului de ochire al armamentului de bord.

A măsurat personal grosimea blindajelor trenurilor și a inspectat armamentul, calibrul tunurilor etc. Voia să vadă totul cu ochii lui și se cățăra peste tot cu Keitel, care alerga după el gîfîind, plin de sudoare.

La 28 septembrie, Heydrich a venit în trenul nostru special ca să supravegheze personal toate măsurile de securitate ce trebuiau luate pentru vizita pe care Hitler intenționa s-o facă la Varșovia.

În timpul capitulării orașului, la 29 septembrie, am abandonat trenurile speciale pentru cîteva zile și ne-am dus cu mașinile la Varșovia.

Această vizită de trei zile în capitala poloneză mi-a lăsat o impresie mai tulburătoare și mai adîncă decît oricare alta din cursul războiului. Pietrificat, contemplam ce mai rămăsese din frumosul oraș pe care îl cunoscusem înainte de război : case complet distruse sau pe jumătate arse, oameni disperați și murind de foame.

La 1 octombrie a avut loc o mare paradă militară în onoarea lui Hitler. Imediat după aceea, Hitler a plecat cu avionul la Berlin. Eu m-am înapoiat cu mașina personală, care îmi fusese trimisă la Varșovia. Revenit la Berlin, două zile mi le-am petrecut discutînd unele probleme de contraspionaj sau examinînd documentele serviciilor secrete poloneze intrate în posesia noastră. Cantitatea de informații primite de polonezi, mai ales în legătură cu producția de armament a Germaniei, era de-a dreptul surprinzătoare. De aceea, am hotărît să mă duc imediat la Dortmund, ca să studiez acolo, la fața locului, problema securității industriale din bazinul Ruhrului.

Dortmund, unul dintre centrele metalurgice germane, era, după Essen și Düsseldorf, arsenalul cel mai important din Ruhr al efortului de război german.

La sosirea mea, am fost consternat de starea în care se găsea serviciul nostru de contraspionaj. Întregul serviciu se compunea din cinci agenți speciali și din mai mulți asistenți și secretari. Unul din agenți era ocupat cu ducerea unui „război epistolar" cu Berlinul : dosarele erau pline de hîrțoage, dar nu prinseseră nici un spion. Cei cinci specialiști răspundeau de toată regiunea Dortmund, care avea o populație de trei milioane și jumătate de suflete și unde se aflau aproape patru sute de întreprinderi industriale specializate în fabricarea de arme secrete.

Cele cîteva săptămîni care au urmat au fost consacrate ședințelor cu directorii întreprinderilor de război și cu serviciile

de inspecții administrative similare. Tocmai mă pregăteam să plec la Berlin, cînd, deodată, o informație foarte interesantă mi-a reținut atenția. Era vorba de un polonez care obținuse cetățenia și lucra ca specialist la fabricarea țevilor de tun.

El avea acces la schițele și desenele ultimelor tunuri antitanc și la noile dispozitive antirecul ale tunurilor împinse cu mîna.

Intr-o seară, doi dintre inginerii uzinei au avut nevoie de un desen oarecare. Ducîndu-se la casa de fier, au observat că planurile ultimului tun antitanc lipseau. Din cercetările întreprinse s-a descoperit că polonezul dusese aceste planuri la el acasă. Imediat informația aceasta a parvenit serviciului de contraspionaj local, care mi-a transmis-o mie. Am dat ordin ca acest om să fie luat în lucru și am trecut la verificarea permanentă a conținutului casei de fier, pentru a ști care erau schițele furate și pentru cît timp.

Timp de patru nopți nu s-a întîmplat nimic, dar a cincea noapte lipseau șapte schițe. Intre timp, ancheta întreprinsă asupra antecedentelor acestui om a scos la iveală următoarele: era născut la Kalisle, în Polonia, și era de meserie turnător. Lucrase în diverse uzine metalurgice din Silezia Superioară și se stabilise în Ruhr în anul 1924. Excelentele referințe despre el, experiența, cunoștințele tehnice, precum și priceperea lui în a-i conduce pe oameni, atrăseseră atenția patronului său. Era căsătorit, avea trei copii și ducea o viață liniștită și respectabilă. Din cînd în cînd, se întîlnea cu unii din compatrioții lui polonezi, care îl vizitau acasă și discuțiile pe care le avea cu ei se purtau în general în limba poloneză.

In seara dispariției schițelor, agenții care îl urmăreau pe polonez au raportat că la el acasă se găseau doi oameni care veniseră să-l viziteze pe la mijlocul nopții. Momentul de a acționa sosise. Am condus personal acțiunea. După ce am ocupat toate ieșirile casei, am forțat ușa bucătăriei și am intrat în camera de zi în care se aflau trei oameni. Am acționat atît de

repede încît n-au mai avut timp nici măcar să se ridice. Schițele care lipseau se găseau pe masă în fața lor.

I-am arestat pe toți trei, împreună cu ceilalți ai casei, și i-am percheziționat. In cursul primelor interogatorii am adunat suficiente informații ca să putem efectua și alte arestări. In total, am arestat șaisprezece persoane.

Polonezul lucra de unsprezece ani pentru serviciile secrete poloneze și adoptase cetățenia germană la cererea acestora. Acest lucru nu-l făcea pentru bani, ci din patriotism. Fusese consternat de optimismul aproape criminal al compatrioților săi care, în nebunia lor, subestimau forța militară germană și, pentru a corecta acest punct de vedere eronat, voise, mai ales în cursul ultimelor luni, să arate Varșoviei cît de mare și de ce calitate era producția de război germană. Cînd a început războiul, contactele sale cu Varșovia fuseseră întrerupte. Dar a fost înștiințat că un curier va încerca să intre în legătură cu el, pentru a obține noi documente, înainte de sfîrșitul lunii septembrie „oricare ar fi fost situația politică și militară", spusese Varșovia. Cît despre cei doi oameni pe care noi îi arestasem la el, unul era o rudă îndepărtată a lui, care venise în cursul nopții să-l ajute să copieze desenele, iar celălalt era un ofițer al serviciilor secrete poloneze. Acesta din urmă fusese instruit în mod special în materie de spionaj economic și călătorea sub acoperirea de reprezentant al unei firme fictive care vindea uleiuri industriale. Pînă la începutul războiului, el rămăsese în contact permanent cu un adjunct al atașatului militar polonez de la Berlin, prin intermediul căruia documentele erau transmise la Varșovia.

In seara cînd noi am descins în casa polonezului de cetățenie germană, ei conveniseră să se mai întîlnească o singură dată, pentru a-și fixa planul activităților viitoare.

Hotărîseră să înceteze pentru moment orice activitate de spionaj și să aștepte instrucțiuni de la armata poloneză clandestină, în curs de formare, și cu care ofițerul era deja în contact. Dat fiind numărul populației poloneze care lucra în bazinul Ruhr-

ului — în jur de două sute de mii de oameni la începutul războiului — ei sperau să facă o treabă bună.

La proces, experții au constatat că activitățile acestei rețele au cauzat pierderi grele forțelor militare germane. Aproape un geamantan și jumătate de planuri secrete fuseseră trimise în Polonia. Din cei șaisprezece acuzați, doar doi nu făcuseră spionaj în favoarea Poloniei. Trei dintre acuzații principali, care întreprinseseră acțiuni de spionaj după începerea războiului, au fost condamnați la moarte.

Mărturisesc că n-am putut să mă abțin să nu admir calmul cu care acest patriot a primit verdictul final. El își sacrificase viața și fericirea familiei, țării sale. Cînd am plecat, ultimele lui cuvinte pe care mi le-a adresat au fost : „Astăzi Germania e triumfătoare, dar pînă la urmă... cine știe..."

INCIDENTUL DE LA VENLO

Înapoiat la Berlin, m-am prezentat la raport la Heydrich și i-am raportat cele găsite în Ruhr, subliniind că cei cîțiva agenți de contraspionaj pe care noi îi aveam în această regiune atît de importantă erau insuficienți. Heydrich m-a ascultat atent :

„O să aveți ocazia să schimbați toate acestea, a spus el, dar, înainte de a vă ocupa de asta, eu am o altă sarcină pentru dv.

De mai multe luni noi întreținem un contact foarte interesant cu serviciile secrete britanice. Făcînd să le parvină cîteva documente false, noi am reușit să pătrundem în organizația lor. Acum a sosit momentul să ne hotărîm dacă trebuie să continuăm acest joc sau să ne oprim, mulțumindu-ne cu cele ce am aflat deja.

Cred că dumneavoastră sînteți omul care ne trebuie ca să se ocupe de această problemă și aș dori să vă apucați imediat de examinarea dosarului acestei acțiuni. În acest fel, o să vă puteți face o oarecare părere ca apoi să-mi prezentați propunerile dumneavoastră".

M-am pus imediat pe lucru și documentele pe care le-am examinat mi-au dezvăluit următoarea situație :

În Țările de Jos, noi aveam un agent secret care se numea F. 479. El se stabilise acolo ca refugiat politic și, folosindu-se

de această calitate, intrase în legătură cu serviciile secrete britanice, cărora le-a spus că are unele relații cu un grup puternic din interiorul Wehrmachtului, care se opune lui Hitler.

Acest agent devenise atît de important pentru serviciul secret englez, încît rapoartele lui erau trimise direct la Londra, creîndu-ne astfel posibilitatea să expediem un val continuu de informații false în Anglia.

El reușise, de asemenea, să pună pe picioare o rețea de informații și ajunsese să stabilească legături cu „prețiosul grup de opoziție" din Wehrmacht. Englezii voiau să se folosească de activitățile acestei conspirații a ofițerilor pentru a răsturna regimul hitlerist. În momentul în care am intervenit eu, acțiunea ajunsese la un punct crucial. Li se promisese englezilor că vor fi puși în legătură directă cu un reprezentant cu funcție de răspundere în grupul de opoziție. După un studiu aprofundat al cazului și după discuții îndelungate cu cei care se ocupau de el, am ajuns la concluzia că era avantajos ca jocul să fie continuat.

Am hotărît, deci, să mă duc personal în Olanda ca să mă întîlnesc cu agenții serviciilor secrete engleze, sub numele de căpitan Schaemmel, de la serviciul de transporturi al O.K.W. Am verificat și am aflat că un astfel de căpitan exista cu adevărat la serviciul de transporturi. Am cerut ca acest om să fie trimis pentru mai mult timp în misiune în Est.

După această acțiune, m-am dus la Düsseldorf unde mi-am stabilit reședința într-o căsuță particulară. Această „locuință" fusese echipată pentru munca de contraspionaj și aveam legături telegrafice și telefonice direct cu biroul central din Berlin.

Berlinul trebuia, între timp, să contacteze agentul nostru F. 479 și să-i dea instrucțiuni privind aranjarea unei întîlniri între căpitanul Schaemmel și agenții britanici. Unele împrejurări neprevăzute m-au împiedicat însă, din nenorocire, să-l întîlnesc pe F. 479 înainte de plecarea mea și să hotărîm împreună ce aveam de făcut. A trebuit, deci, să mă încred doar în îndemînarea și ingeniozitatea lui. Acest fapt comporta, evident, o

mare doză de risc, dar astfel de inconveniente nu pot fi evitate în munca de contraspionaj.

Alte informații mi-au fost trimise „par avion" și eu le-am studiat amănunțit. Era necesar să cunosc la perfecție problema respectivă, să-mi amintesc de toate detaliile conspirației fictive, numele, legăturile din toată lumea, precum și de informațiile pe care noi le posedam asupra agenților britanici pe care urma să-i întîlnesc. Îmi procurasem, de asemenea, și un raport precis și detaliat asupra căpitanului Schaemmel. Mă interesa biografia, modul lui de viață, aspectul exterior, precum și comportarea, obiceiurile lui. Purta monoclu și a trebuit să fac și eu la fel, fapt ce nu mi-a fost ușor, fiind miop de ochiul drept. Cu cît intram mai mult în pielea personajului pe care-l interpretam și cu cît cunoșteam mai multe lucruri despre grup, cu atît aveam mai multe șanse să cîștig încrederea englezilor, căci, evident, cea mai mică eroare avea să le trezească imediat bănuieli.

La 20 octombrie, la orele șase seara, mi-a venit în sfîrșit un mesaj: „Întîlnirea a fost fixată pentru data de 21 octombrie, la Zutphen, Olanda".

Trebuia să fiu însoțit de unul din agenții mei. Acesta cunoștea în profunzime problema, căci el avea în legătură pe agentul F. 479. Ne-am mai verificat încă o dată pașapoartele și permisele de trecere (vameșii și agenții poliției de frontieră aveau ordin să nu pună întrebări indiscrete). Aveam foarte puține bagaje și am avut grijă să verific atent hainele și lenjeria noastră ca să nu prezinte ceva deosebit care să ne trădeze identitatea.

Neglijarea unor asemenea detalii duce de multe ori la eșuarea unor acțiuni dintre cele mai bine organizate. Seara, spre marea mea surpriză, am primit un telefon de la Heydrich. Primise, spunea el, permisiunea să mă lase să fac totul așa cum credeam eu că era mai bine. Aveam o libertate totală de mișcare. „Vă recomand, a adăugat el, să fiți foarte prudent. Ar fi groaznic dacă vi s-ar întîmpla ceva. Pentru eventualitatea în care

lucrurile nu vor decurge aşa cum au fost prevăzute, am alarmat toate posturile de frontieră. Cînd vă înapoiaţi, daţi-mi imediat telefon".

În dimineaţa de 21 octombrie, am plecat cu maşina spre frontiera olandeză. Afară mai era încă întuneric şi ploua. Aveam o senzaţie de moliciune, mai ales datorită faptului că nu avusesem posibilitatea să mă întîlnesc cu F. 479, şi această senzaţie creştea pe măsură ce ne apropiam de frontieră.

Formalităţile de la frontiera germană au fost repede îndeplinite. Olandezii, dimpotrivă, au fost mai plictisitori, insistînd să inspecteze totul în amănunţime. Pînă la urmă, am reuşit să trecem şi de ei.

La Zutphen, în locul convenit, ne aştepta un Buick mare. Omul de la volan s-a prezentat cu numele de căpitanul Best, de la Intelligence Service. După un scurt schimb de cuvinte de politeţe, m-am aşezat lîngă el şi am plecat. Căpitanul Best, care avea şi el monoclu, vorbea foarte bine limba germană şi între noi s-au închegat repede legături amicale. Interesul pe care amîndoi îl manifestam pentru muzică — căpitanul Best părea să fie un foarte bun violonist — ne-a ajutat să spargem gheaţa. Conversaţia a devenit atît de plăcută încît în scurt timp aproape că uitasem de scopul adevărat al călătoriei mele. Dînd impresia unui mare calm interior, aşteptam cu mare nerăbdare ca Best să deschidă discuţia despre problema care ne interesa pe amîndoi. Dar el nu arăta prin nimic că ar intenţiona să abordeze problema respectivă înainte de sosirea noastră la Arnhem, unde trebuia să ni se alăture colegii săi, maiorul Stevens şi locotenentul Coppens.

Sosind la Arnhem, au urcat şi cei doi în maşină şi am plecat mai departe. Mă priveau şi mă admirau fără rezerve aparente, ca pe un reprezentant al unui important grup de opoziţie din sînul celor mai înalte sfere ale armatei. Le-am spus că şeful acestui grup era un general german, al cărui nume în acel stadiu al tratativelor nu puteam să-l divulg. Scopul nostru era

să-l răsturnăm cu forţa pe Hitler şi să instaurăm un nou regim. Îmi propusesem ca în cursul acestei conversaţii să-mi dau seama de atitudinea guvernului britanic faţă de un guvern impus şi controlat de armata germană şi să aflu dacă englezii ar fi dispuşi să încheie cu grupul nostru un acord secret care să ducă la un tratat de pace de îndată ce noi vom fi luat puterea.

Ofiţerii britanici au declarat că guvernul Marii Britanii dă o mare atenţie încercării noastre de a evita extinderea războiului. El ar fi primit cu bucurie vestea răsturnării de la putere a lui Hitler şi a regimului său. Mai mult, domnii aceştia s-au oferit să ne acorde tot sprijinul în acest sens.

În ce priveşte angajamentele şi acordurile politice au declarat că, pentru moment, ei nu erau autorizaţi să discute despre ele. Totuşi, în cazul în care şeful grupului nostru putea veni la următoarea noastră întîlnire, ei considerau că o să fie în măsură să facă o declaraţie care să angajeze şi mai mult guvernul britanic. M-au asigurat că erau în contact direct cu Foreign Office [1] şi cu Downing Street. [2]

Era clar că le cîştigasem încrederea. Am convenit să reluăm discuţiile noastre pe 30 octombrie, la biroul central al serviciului de informaţii englez din La Haye. Înapoierea s-a desfăşurat, de asemenea, fără incidente. Imediat ce am sosit la Düsseldorf, am telefonat la Berlin ca să anunţ înapoierea mea. Mi s-a ordonat să merg imediat acolo să raportez cum mi-am îndeplinit misiunea.

Seara am fost la Berlin, unde, după o discuţie care s-a prelungit pînă noaptea tîrziu, mi s-a dat mînă liberă să continui negocierile cu englezii şi să-mi aleg cum vreau colaboratorii.

Zilele care au urmat mi le-am consacrat punerii la punct a planurilor pentru acţiunile viitoare. Orele mele libere aveam

[1] Ministerul de Externe britanic.

[2] Strada pe care, la numărul 10, se află reşedinţa primului ministru al Angliei.

obiceiul să mi le petrec la cel mai bun prieten al meu, profesorul Max de Crinis, de la Universitatea din Berlin. Avea o casă frumoasă, unde ani de zile fusesem primit ca un fiu. Aveam aci camera mea, unde puteam să vin şi să plec cînd voiam.

În ziua aceea, în timp ce lucram la planurile mele, Max de Crinis a intrat şi m-a invitat insistent să facem o plimbare călare. Aerul proaspăt, spunea el, avea să mă ajute să-mi vină mai bine ideile. În timp ce galopam, i-am vorbit lui de Crinis despre acţiunea din Olanda şi l-am întrebat dacă n-ar fi dispus să meargă la La Haye. De Crinis, colonel în corpul medical al armatei, era născut la Graz, în Austria. Era mult mai în vîrstă decît mine, elegant, plin de demnitate, extrem de inteligent şi foarte cult. Se potrivea de minune rolului pe care voiam să i-l dau şi accentul lui uşor austriac îl făcea şi mai convingător. Intenţionam să-l prezint englezilor ca fiind braţul drept al şefului grupului nostru de opoziţie. De Crinis a acceptat imediat şi planul meu a fost aprobat de serviciul central fără nici un fel de obiecţii.

La 29 octombrie, de Crinis, eu şi agentul care mă însoţise în prima călătorie am plecat din Berlin spre Düsseldorf, unde ne-am petrecut noaptea. Împreună cu de Crinis, am convenit asupra unui sistem de semne prin care să putem comunica în cursul discuţiei cu englezii. Dacă îmi scoteam monoclul cu mîna stîngă, asta însemna că trebuia să mă lase pe mine să continui convorbirea. Dacă mi-l scoteam cu mîna dreaptă însemna că am nevoie de sprijinul lui. Semnul unei încetări imediate a conversaţiei era simularea de către mine a unei migrene. Ajunşi la Arnhem, ne-am dus la încrucişarea de drumuri unde trebuia să-i întîlnim pe englezi, dar nu erau acolo.

După vreo trei sferturi de oră de aşteptare, de maşina noastră s-au apropiat doi agenţi de poliţie olandezi. Unul dintre ei ne-a întrebat în olandeză ce facem acolo. „Aşteptăm nişte prieteni", i-am răspuns eu. Agentul a dat din cap, a urcat în maşină şi ne-a ordonat să-l urmăm la comisariat. După toate aparenţele, căzusem într-o cursă. La comisariat am fost trataţi politicos, dar, cu toate protestele mele, am fost controlaţi peste tot. Cel mai serios a fost examinată trusa de toaletă a lui de Crinis. În timp ce cei de la comisariat erau ocupaţi cu astfel de examinări, eu am inspectat rapid bagajele noastre, căci îmi amintisem că, fiind prea ocupat la Düsseldorf, nu le verificasem pe cele ale agentului meu. Trusa lui de toaletă era deschisă pe o masă, alături de mine, şi am văzut cu groază că ea conţinea şi cîteva aspirine învelite într-o hîrtie, provenind de la serviciul medical S.S. şi pe care scria: „S.S. Sanitas Hauptamt".

Mi-am împins bagajele mai aproape de trusă, fiind atent să nu fiu observat. Am luat tubul de aspirină şi m-am făcut că-mi cade o perie sub masă. Cînd m-am aplecat s-o ridic, am băgat pilulele de aspirină, învelite cum erau, în gură. Pilulele aveau un gust amar iar o bucată de hîrtie mi s-a oprit în gît, de aceea a trebuit să mă fac că îmi cade un alt obiect ca să scuip totul afară. Din fericire, nu m-a observat nimeni. Apoi a început interogatoriul: „De unde veniţi? Cine sînt prietenii dv.? Despre ce fel de afacere este vorba?"

Am declarat că nu vom răspunde la nici o întrebare dacă nu ni se aduce un avocat.

Eu m-am plîns, de asemenea, de modul în care eram trataţi, spunînd că aveam actele în regulă şi că ei nu aveau nici un drept să ne reţină. Intenţionat deveneam din ce în ce mai arogant.

După vreo jumătate de oră de discuţii încordate, a apărut deodată locotenentul Coppens. A arătat nişte hîrtii poliţiştilor — n-am reuşit să văd ce fel de acte erau — după care ni s-a dat drumul, cerîndu-ni-se scuze.

Ieşind din comisariat, i-am văzut pe căpitanul Best şi pe maiorul Stevens în Buick. Şi-au cerut mii de scuze pentru această întîmplare, care se datorase, spuneau ei, unei neînţelegeri: ne aşteptaseră la o altă încrucişare de drumuri.

Am înțeles imediat că toată această scenă fusese pusă la cale de englezi. Se folosiseră de arestarea, percheziționarea și interogarea noastră pentru ca să verifice mai bine identitățile noastre și să fie liniștiți în această privință.

La La Haye, am intrat într-o cameră mare, care era biroul maiorului Stevens.

După o discuție lungă și amănunțită am căzut, în sfîrșit, de acord asupra punctelor următoare :

Răsturnarea de la putere a lui Hitler și a colaboratorilor lui apropiați trebuia să fie urmată imediat de încheierea păcii cu puterile occidentale.

Clauzele care decurgeau de aci erau restaurarea Austriei, Cehoslovaciei și Poloniei în limitele frontierelor lor anterioare, renunțarea de către Germania la politica ei economică și revenirea la vechile granițe. Conversațiile noastre au durat aproape trei ore și jumătate. La sfîrșit, am avut o migrenă, mai ales pentru că fumasem țigări englezești. În timp ce maiorul Stevens raporta Londrei concluziile la care ajunsesem, m-am dus să mă spăl cu apă rece pe față la toaletă. Pierdut în gînduri, lăsasem să-mi curgă apa în mîini, cînd, deodată, fără ca să-l observ cînd a intrat, căpitanul Best a murmurat în spatele meu : „Spuneți-mi, obișnuiți să purtați întotdeauna monoclul ?" M-am înroșit cînd am auzit punîndu-mi-se o astfel de întrebare, dar, din fericire, în poziția în care eram nu mi se putea vedea fața. După cîteva clipe, mi-am revenit și am spus calm : „Curios, același lucru voiam să vă întreb și eu pe dv. !"

Pe urmă, am plecat împreună la vila unui olandez, un asociat de-al lui Best, unde ne așteptau trei camere confortabile. După ce ne-am odihnit puțin, ne-am schimbat hainele și am plecat, căci eram invitați să luăm masa la Best. Soția lui Best, fiica generalului olandez Van Rees, era pictoriță și vorbea foarte frumos. Stevens a sosit mai tîrziu. M-a luat la o parte și mi-a spus că Londra era de acord cu proiectele noastre. Agentul nostru F. 479 era invitat și el, așa că am putut să stăm cîteva clipe

de vorbă împreună. Era foarte nervos și suporta cu greu această tensiune. Am încercat să-l liniștesc și i-am spus că, dacă găsea vreun pretext sub care să se înapoieze în Germania, aveam să-i facilitez intrarea pe lîngă autoritățile din Berlin.

După masă, conversația noastră a devenit și mai interesantă și m-a făcut să am o părere mai clară despre atitudinea englezilor față de război. Erau hotărîți să se bată pînă la ultima picătură de sînge. Afirmau că și în cazul în care nemții aveau să reușească să le invadeze insula, ei erau deciși să-și continue lupta din Canada. Am vorbit apoi despre muzică și pictură. Tîrziu de tot, ne-am înapoiat la vilă.

Dimineața, pe la orele nouă, a venit o mașină și ne-a dus la o scurtă reuniune finală în birourile unei firme olandeze, care servea drept acoperire serviciilor secrete britanice.

Ni s-a dat un post emițător și un receptor englezesc, precum și un cod special cu care să putem menține contactul cu birourile serviciilor secrete englezești de la La Haye. Numărul de apel era O-N 4. După ce am convenit să fixăm prin radio ziua și locul viitoarei noastre întrevederi, căpitanul Best ne-a însoțit pînă la frontieră.

De data aceasta nu ne-am mai oprit la Düsseldorf, ci am mers direct la Berlin. A doua zi am raportat superiorilor cum a decurs misiunea și am propus să continuăm tratativele începute, mergînd de data aceasta la Londra. În cursul săptămînii următoare, englezii ne-au cerut de trei ori să fixăm data viitoarelor întîlniri, dar superiorii mei continuau să ezite să dea un răspuns definitiv, așa că m-am hotărît să merg înainte din proprie inițiativă și am cerut să ne întîlnim pe 7 noiembrie într-o cafenea din apropierea frontierei. La această întîlnire i-am explicat lui Best și Stevens că deplasarea mea la Berlin mi-a luat mai mult timp decît credeam și că opoziția germană, din nenorocire, nu putuse lua o hotărîre.

Am sugerat ideea că era poate preferabil ca eu să-l însoțesc pe general (șeful fictiv) la Londra, unde discuțiile fina-

le ar putea să fie purtate cu reprezentanți ai guvernului britanic. Englezii n-au ridicat nici o obiecție și au declarat că vor angaja un avion special care ne va aștepta la aeroportul olandez din Schiphool. Eu m-am angajat să fac tot ce depindea de mine ca să-l aduc pe șeful opoziției germane la o întîlnire care urma să aibă loc a doua zi, la aceeași oră și în același loc.

M-am înapoiat la Düsseldorf. Berlinul continua să tacă. M-am adresat cu un nou apel, precizîndu-le celor de la Berlin că fără o hotărîre într-un sens sau altul, situația mea devenea precară. Mi s-a răspuns că Hitler ezita să dea o aprobare și că părea mai degrabă înclinat să întrerupă convorbirile. El găsea că noi mersesem prea departe și orice discuție în legătură cu răsturnarea lui, chiar și fictivă, îi displăcea.

Cu toate aceste ezitări, m-am hotărît să continui jocul, căci mă pasiona. Am luat legătura cu La Haye și m-am declarat de acord cu întîlnirea de a doua zi. Trebuie să spun că în momentele acelea nu mă gîndisem la nimic din cele ce aveam să discut cu „prietenii" englezi. Mi-am dat atunci seama că singur mă puneam într-o situație foarte dificilă. Dacă aveam să le trezesc din nou bănuielile, riscam să fiu arestat și toată această afacere avea să se termine într-un mod foarte neplăcut pentru mine. Mă hotărîsem să continui și eram furios pe cei de la Berlin, deși știam că ezitările lor erau justificate.

În cursul dimineții, am avut o convorbire cu omul pe care îl alesesem să joace rolul de general, șeful „grupului nostru de opoziție". Acesta era un industriaș, ofițer în rezervă, care deținuse o funcție mare în armată și-l prindea admirabil acest rol. După-amiază, am mai trecut o dată frontiera. De astă dată am așteptat, aproape trei sferturi de oră, într-o cafenea. Am observat că eram privit foarte atent de mai multe persoane, care căutau să treacă drept niște civili inofensivi. Era clar că englezii nu aveau încredere în mine. Pînă la urmă au sosit și ei. Am discutat puțin, apoi ne-am despărțit din nou cu amabilitatea de altădată.

Seara, la Düsseldorf, a venit să mă vadă un S.S.-ist. Acesta comanda un detașament special, trimis discret de la Berlin ca să-mi protejeze trecerea peste frontieră. Mi-a mărturisit că Berlinul era foarte neliniștit pentru securitatea mea. El primise ordin să închidă frontiera pe tot sectorul și să supravegheze toată poliția de pe frontiera olandeză a regiunii. Dacă olandezii încercau să mă aresteze, situația devenea gravă, căci el avea ordin să nu mă lase cu nici un preț să cad în mîinile inamicului și ar fi putut rezulta de aici un incident grav.

I-am spus că a doua zi intenționam să plec cu englezii la Londra și am convenit ca în cazul în care voi pleca de bunăvoie să-i fac un semn. Tot atunci am discutat și măsurile pe care avea să le ia în cazul în care aș fi fost răpit. M-a asigurat că își alesese în detașament pe cei mai buni oameni.

Apoi am făcut o vizită industriașului care avea să mă însoțească în calitate de șef al opoziției. Am revăzut încă o dată planurile de acțiune în cele mai mici amănunte și, tîrziu de tot, m-am dus să mă culc.

Ca să evit o eventuală noapte albă, am luat un somnifer. Cînd dormeam mai bine, m-a trezit telefonul. Năuc de somn, am ridicat receptorul și am mormăit: „Alo!" La celălalt capăt al firului am auzit o voce gravă în care se simțea o ușoară tremurătură:

— Ceva deosebit?

— Nimic deocamdată, am răspuns eu. Cine e la aparat?

Răspunsul a venit arogant:

— Aici reichsführerul S.S. Heinrich Himmler. Cine este la telefon dl. Schellenberg?

Jumătate emoționat, jumătate adormit, am bîlbîit obișnuitul:

— Da, domnule!

— Ascultați, a continuat Himmler. Știți ce s-a întîmplat?

— Nu, domnule!

— Ei bine! Astă-seară, exact după discursul führerului de la Braserie, a explodat o bombă. Noroc că plecase. Mai mulţi din tovarăşii lui din partid au fost ucişi şi stricăciunile sînt considerabile. Nu încape nici o îndoială că instigatorii acestui atentat sînt serviciile secrete britanice. Führerul era deja în tren cu mine cînd ne-a parvenit vestea. A spus că mîine — şi acesta este un ordin — cînd îi întîlniţi pe agenţii britanici, să-i arestaţi imediat şi să-i aduceţi în Germania. Asta ar putea însemna o violare a frontierei olandeze, dar führerul declară că totul se va termina fără consecinţe. Detaşamentul S.S., care a fost desemnat să vă apere — lucru pe care, în paranteză fie spus, nu-l meritaţi, avîndu-se în vedere modul arbitrar şi încăpăţînat în care v-aţi comportat —, acest detaşament deci, vă va ajuta să vă îndepliniţi misiunea. Sper că m-aţi înţeles bine, nu?

— Da, domnule reichsführer, dar...

— Fără dar, m-a întrerupt scurt Himmler. Vi s-a dat un ordin şi trebuie să-l executaţi. Aţi înţeles acum?

— Da, domnule, am răspuns eu, gîndindu-mă că orice comentariu era de prisos.

M-am găsit astfel în faţa unei situaţii absolut noi. Nu-mi mai rămînea decît să uit toate planurile pe care mi le făcusem. L-am trezit imediat pe şeful detaşamentului S.S. şi i-am comunicat ordinul führerului. El şi secundul lui l-au primit cu un oarecare scepticism, spunînd că acest plan părea foarte greu de executat. Terenul nu era propice pentru o asemenea acţiune şi, de mai multe zile, frontiera întregului sector de la Venlo fusese atît de tixită de grăniceri olandezi şi de agenţi ai poliţiei secrete încît nu era posibil ca acţiunea să se termine fără împuşcături. Şi cînd începe să vorbească praful de puşcă, nimeni nu mai ştie cînd şi cum se va sfîrşi. Numai elementul surpriză ne putea ajuta. Dacă aşteptam ca agenţii britanici să mă ajungă din urmă la cafenea, era prea tîrziu. Momentul de a acţiona era cel al sosirii Buickului lui Best. Agenţii noştri examinaseră bine maşina în ajun şi erau siguri că au s-o recunoască imediat.

Cînd soseau englezii, detaşamentul S.S. avea să treacă cu toată viteza peste frontieră ca să-i înhaţe încă în stradă şi să-i urce imediat într-una din maşinile noastre.

În acelaşi timp, cîţiva oameni aveau să treacă de cele două părţi ale străzii ca să acopere flancurile în timpul retragerii. S.S.-iştii considerau nimerit ca eu să nu iau parte la acţiune, ci să-i aştept pe englezi ca şi cum nu se întîmpla nimic, la cafenea. Apoi urma să mă urc în maşină şi să mă îndepărtez imediat. Planul mi s-a părut bun şi am fost de acord. Am cerut, totuşi, să fiu prezentat celor doisprezece oameni ai detaşamentului, pentru ca ei să mă poată recunoaşte. Căpitanul Best, deşi puţin mai înalt, avea aproape aceeaşi siluetă cu a mea, un mantou ca al meu şi purta, la fel ca mine, monoclu. Voiam să fiu sigur că nu avea să se producă vreo confuzie.

Între orele unu şi două am trecut, deci, ca de obicei, frontiera. Agentul care mă însoţise la celelalte întîlniri era şi el cu mine, dar pe generalul fictiv îl lăsasem la adăpost în biroul de vamă german, căci cine ştia cum puteau să se termine lucrurile.

La cafenea am comandat nişte aperitive. Înăuntru era lume multă, pe stradă o circulaţie anormală, mulţi ciclişti şi oameni cu aspect ciudat, îmbrăcaţi civil şi însoţiţi de cîini poliţişti. De data aceasta se părea că prietenii noştri englezi luaseră măsuri de securitate deosebite pentru întîlnirea cu noi.

Trebuie să recunosc că eram destul de nervos, mai ales cînd vedeam că timpul trecea şi ofiţerii englezi nu mai apăreau. Începusem să mă întreb dacă nu ne rezervaseră iar vreo surpriză ca cea de la Arnhem. Trecuse de ora trei şi noi aşteptam de mai mult de o oră. Deodată, tresărind, am văzut apropiindu-se cu mare viteză un Buick care, după o frînă bruscă, a ocolit spre parcul de maşini din spatele cafenelei. M-am îndreptat spre maşină şi eram la vreo douăzeci de metri de ea cînd am văzut apărînd şi maşina S.S. Imediat au răsunat focuri de armă şi am auzit strigăte.

Focurile aveau drept scop să mărească efectul surprizei și au creat atîta confuzie printre grănicerii olandezi încît alergau în toate părțile, fără ca, practic, să facă ceva. Buickul era condus de căpitanul Best, iar lîngă el se afla locotenentul Coppens. Acesta din urmă a sărit imediat din mașină și a scos un revolver mare pe care l-a îndreptat spre mine.

Totalmente dezarmat, am sărit în lături, căutînd să mă adăpostesc de focul deschis de Coppens. În momentul acela, mașina S.S. a ocolit colțul cafenelei cu toată viteza, derapînd zgomotos și a intrat în parc. Coppens, dîndu-și seama de pericol, s-a întors și a tras mai multe focuri în parbrizul mașinii. Am văzut atunci cum geamul a zburat făcîndu-se țăndări.

Eram convins că Coppens îl atinsese pe șofer și pe S.S.-istul de lîngă el. Apoi, deodată, am văzut apărînd din mașină silueta zveltă a șefului grupului S.S. Își scoase revolverul și între el și Coppens a început un adevărat duel. Neavînd timpul necesar ca să fug, mă prinseseră între ei. Amîndoi trăgeau foc după foc, încercînd să ochească cît mai bine ținta. Apoi Coppens a lăsat să-i cadă încet arma și s-a prăbușit în genunchi. L-am auzit atunci pe S.S.-ist strigînd: „Fugiți de aici! Ce dracu mai așteptați! Mă mir cum de n-ați fost lovit!"

Am ocolit în fugă colțul clădirii și, aruncîndu-mi privirea în urmă, am văzut cum îi scoteau din Buick pe Best și pe Stevens ca pe niște baloturi de fîn.

Abia dădusem colțul că m-am și găsit față în față cu un găligan din S.S. care, prinzîndu-mă de braț, mi-a băgat sub nas un revolver enorm. Era clar că mă lua drept Best.

L-am împins cu putere, strigîndu-i: „Nu fi prost. Lasă arma jos!"

Nervos și înfierbîntat, nici n-a vrut să audă de așa ceva. Mă luptam cu el și căutam să-l îndepărtez, în timp ce el mă amenința mereu cu revolverul. Dar, chiar în momentul în care

voia să apese pe trăgaci, un glonte, lovindu-l în mînă, i-a schimbat poziția armei. Îi datoram viața unui șef-adjunct al detașamentului S.S. care, dîndu-și seama ce se petrecea, intervenise la timp.

N-am mai așteptat nici o explicație și am sărit în mașină, lăsînd în seama detașamentului S.S. terminarea acțiunii.

Fiecare trebuia să se înapoieze cum putea și cît mai repede posibil la Düsseldorf.

Eu am ajuns într-o jumătate de oră, iar comandanții detașamentului m-au urmat îndeaproape. Ei mi-au raportat următoarele:

Best și Stevens, precum și șoferul olandez au fost arestați, conform dispozițiilor. Din actele locotenentului Coppens rezulta că nu era englez, ci ofițer de stat major olandez.

Adevăratul lui nume era Klop. A fost grav rănit și se afla sub îngrijirea medicilor.

Unul dintre comandanții detașamentului S.S. a adăugat: „Regret că am fost obligat să trag asupra lui Coppens, dar el a fost cel care a tras primul. Era vorba de viața lui sau de a mea. S-a întîmplat că eu am fost trăgător mai bun." Coppens sau Klop a murit din cauza rănilor într-un spital din Düsseldorf. Best, Stevens și șoferul lor au fost duși la Berlin.

Am primit dispoziții să întocmesc un raport detaliat către Hitler asupra convorbirilor și acțiunii finale și să desemnez cei mai autorizați experți în contraspionaj să-i interogheze pe Best și Stevens.

Instruirea oamenilor care aveau să se ocupe de acest caz a început încă de a doua zi. Am recomandat ca prizonierii să fie tratați cu omenie și cu o corectitudine perfectă. În acest sens, mă puteam baza pe oamenii mei, căci ei îmi executau întotdeauna ordinele întocmai.

Din nenorocire, aproape imediat, de sus au venit alte directive. Hitler cerea să i se prezinte în fiecare seară rapoartele asupra interogatoriilor din timpul zilei. Rapoartele trebuiau bă-

tute la o mașină de scris specială, care avea literele de trei ori mai mari decît cele obișnuite. Ochii lui Hitler nu-i permiteau să citească altfel. Hitler ne-a dat mie, lui Heydrich și lui Himmler ordine detaliate asupra felului în care trebuia tratat cazul. El a trimis, de asemenea, cîteva comunicate presei pentru a fi publicate.

Spre marele meu regret, el era din ce în ce mai convins că atentatul de la Braserie fusese pus la cale de Intelligence Service și că Best și Stevens, în colaborare cu Otto Strasser, șeful organizației Frontul negru, care lupta împotriva lui Hitler, erau adevărații organizatori ai acestei crime.

Între timp, un dulgher, pe nume Elser, fusese arestat în momentul în care încerca să treacă frontiera elvețiană.

Existau destule dovezi împotriva lui și a trebuit, pînă la urmă, să mărturisească. El ascunsese mașina infernală într-unul din stîlpii de lemn ai Braseriei. Explozivul era băgat într-un ceas deșteptător, modificat în mod ingenios, care putea merge trei zile continuu. La un moment dat, în acest răstimp, se detona încărcătura de exploziv. Elser a declarat că, la început, el concepuse acest proiect din proprie inițiativă, dar, mai tîrziu, mai fusese ajutat de două persoane care i-au promis că după atentat o să-l ajute să fugă în străinătate. Elser susținea că nu cunoștea identitatea acestor două persoane.

După părerea mea, era posibil ca organizația Frontul negru a lui Otto Strasser să fie amestecată în această afacere, după cum nu era exclusă nici complicitatea Intelligence Service-ului. Dar a presupune că exista vreo legătură între Best, Stevens și atentatul împotriva lui Hitler mi se părea de-a dreptul ridicol. Din păcate, nu asta era și părerea lui Hitler! El a anunțat presei că o dată cu Elser vor fi implicate în proces și serviciile secrete britanice.

Puțin mai tîrziu, Hitler a primit la Cancelaria Reichului detașamentul special S.S. care luase parte la acțiunea de la Venlo.

Patru dintre oamenii detașamentului au primit Crucea de Fier clasa I, iar restul clasa a II-a. Hitler personal a remis aceste decorații, strîngînd mîna la fiecare în parte și spunînd cîteva cuvinte de felicitare. Apoi a trecut iar prin fața noastră, luînd o poziție militărească și ridicînd mîna dreaptă în sus. Ceremonia se sfîrșise.

Mărturisesc că toate acestea, pentru o clipă, mă impresionaseră. A doua zi, la orele nouă, trebuia să mă prezint la raport la Hitler. Heydrich mi-a indicat să merg mai întîi să vorbesc cu Müller și să mă informez exact de rezultatele anchetei asupra lui Elser, ca să pot să răspund la toate întrebările pe care putea să mi le pună în legătură cu această chestiune.

M-am dus la Müller. Acesta era foarte palid și părea istovit de atîta muncă. Am încercat să-l conving că era o mare greșeală să facă vreo legătură între Best, Stevens și Elser. Pînă la urmă, el s-a declarat de acord cu mine, dar a adăugat, ridicînd neputincios din umeri: „Să terminăm cu asta! Părerea mea e că dacă Himmler și Heydrich n-au reușit să-l facă pe Hitler să-și schimbe părerea, nu cred că o să aveți dumneavoastră mai mult succes. Nu ați face altceva decît să vă frigeți degetele!“ L-am întrebat cine, după părerea lui, se ascundea în spatele lui Elser.

„N-am putut scoate nimic de la el în acest sens — mi-a răspuns Müller, referindu-se la Elser. Tace mereu și cînd vorbește spune numai prostii, ca pînă la urmă să revină iar la ceea ce a spus din prima zi: îl urăște pe Hitler pentru că unul din frații lui, simpatizant comunist, a fost trimis într-un lagăr de concentrare. Se amuzase fabricînd mecanismul complicat al bombei și tot trebăluind la el i-a trecut prin cap că i-ar place mult să vadă corpul lui Hitler despicat. Explozivul și fitilul îi fuseseră date de un prieten anonim, într-o cafenea din München“.

Müller a stat un timp pe gînduri, apoi a adăugat: „E foarte probabil ca Strasser și Frontul lui negru să nu fie străini de această acțiune“.

Acestea fiind zise, Müller şi-a masat cu mîna stîngă articulaţiile mîinii drepte, care erau roşii şi umflate. Ţinea buzele strînse, iar ochii mici îi străluceau de răutate. S-a uitat apoi iar la mine şi a spus, foarte încet, dar apăsat: „Pînă acum, pe toţi care mi s-au opus, i-am zdrobit!"

Aşa era Müller, micul detectiv al poliţiei din München, ajuns în epoca nazistă deţinătorul unei puteri nelimitate.

În seara aceea, ducîndu-mă la Cancelarie, eram plin de gînduri. M-am prezentat la Himmler şi la Heydrich, care erau deja acolo. Stăteam cu toţii în anticamera sălii de mese şi-l aşteptam pe Hitler. Himmler nu citise încă raportul meu, dar mi-a spus că are să se uite peste el înainte de cină. I-am expus, pe scurt, verbal, conţinutul şi conversaţia mea cu Müller. Am reluat argumentele mele împotriva amestecării lui Best şi Stevens în procesul intentat lui Elser. Himmler şi Heydrich au recunoscut că aveam dreptate, dar au spus că nu ştiau cum să i-o explice stăpînului. Era clar că dorinţa lor era ca eu să merg mai departe şi să-mi încerc norocul. Celelalte persoane prezente acolo au observat că noi ne angajasem într-o discuţie serioasă şi au devenit curioşi. Hess, Bormann, generalul-maior Schmundt şi multe alte personalităţi s-au apropiat, dorind să se amestece în vorbă, dar feţele întunecate ale lui Himmler şi Heydrich i-au făcut să se îndepărteze.

În sfîrşit, uşa prin care se ajungea la apartamentele particulare ale lui Hitler s-a deschis şi führerul a intrat încet, continuînd să vorbească cu unul din aghiotanţii săi. A strîns mîna lui Hess, Himmler, Heydrich şi, în sfîrşit, pe a mea. În acest timp, m-a privit scrutător din cap pînă în picioare. Apoi a intrat în sala de mese, urmat de Hess şi de Himmler. Aghiotantul său ne-a indicat rapid ordinea locurilor. La dreapta lui Hitler se afla Himmler, apoi Heydrich şi, în sfîrşit, eu. La stînga sa, führerul îl avea pe Keitel şi pe Bormann. Hess stătea în faţa lui.

De îndată ce am luat loc, Hitler s-a întors spre mine şi mi-a spus cu vocea lui guturală:

— Găsesc că rapoartele dumneavoastră sînt foarte interesante. Aş vrea să le continuaţi!

Am aprobat dînd din cap. A urmat o scurtă pauză. Hitler, în ziua aceea, era roşu la faţă şi umflat. După părerea mea, era răcit. Ca şi cum mi-ar fi citit gîndurile, s-a întors din nou spre mine şi a spus:

— Azi sînt cam răcit. Presiunea aceasta atmosferică mă apasă!

Apoi, adresîndu-se lui Hess, a adăugat:

— Ştii, Hess, care este azi presiunea atmosferică la Berlin? Numai 739. E absolut anormală şi-i dezechilibrează pe oameni!

Fiind astfel găsit un subiect de conversaţie care îl interesa pe führer, toată lumea a început să vorbească de presiunea atmosferică. Dar Hitler şi-a revenit la starea lui obişnuită şi n-a mai scos nici un cuvînt. Era clar că nu mai asculta.

Începusem să mîncăm, Hitler însă continua să-şi aştepte mîncarea pregătită special pentru el. Era tare înfometat şi s-a servit din plin.

Încetul cu încetul, conversaţia se stinsese. E curios, mă gîndeam eu, cum de nimeni nu mai are nimic de spus. La toţi le este frică să vorbească.

Deodată, liniştea a fost tulburată de Hitler care, adresîndu-se lui Himmler, a spus:

— Schellenberg nu crede că cei doi agenţi britanici ar avea vreo legătură cu Elser.

— Da, d-le führer, a răspuns Himmler. Posibilitatea unei legături între Elser şi Best-Stevens este exclusă. E posibil ca Intelligence Service să fi avut legături cu Elser, dar pe alte căi. S-ar putea, de asemenea, ca cei de la Intelligence Service să se fi folosit de membrii Frontului negru al lui Strasser, de exemplu, dar deocamdată toate acestea nu sînt decît simple ipoteze. Elser mărturiseşte că a avut legături cu doi necunoscuţi, dar nu

ştim dacă asta are vreo legătură cu vreun grup politic. Poate că aici este vorba de comunişti, de agenţi ai serviciilor secrete britanice sau de membrii Frontului negru. Noi nu avem în această direcţie decît un singur indiciu: tehnicienii noştri sînt siguri că explozivul şi dispozitivul de aprindere a bombei sînt de fabricaţie străină.

Hitler a tăcut un timp, apoi s-a întors spre Heydrich:

— S-ar părea că e adevărat. Dar eu aş vrea să ştiu cu ce tip de psihologie criminală avem de-a face. Aş vrea ca dv. să recurgeţi la toate mijloacele posibile pentru a-l face pe acest om să vorbească. Folosiţi-vă de hipnotism, daţi-i droguri, întrebuinţaţi tot ce e mai nou în ştiinţa modernă în această direcţie. Trebuie să ştim cu orice preţ cine sînt instigatorii acestei acţiuni.

După ce a terminat de mîncat, i-a spus aghiotantului său:

— Tot n-a ajuns încă la mine raportul pe care trebuia să mi-l trimită Jodl.

Aghiotantul a ieşit şi a revenit peste două minute, aducînd cu el mai multe foi dactilografiate. I le-a întins lui Hitler o dată cu o lupă mare. În timp ce stăpînul studia raportul, mesenii păstrau linişte.

Apoi Hitler a spus, fără a se adresa vreunei persoane anume, ca şi cum se gîndea cu voce tare:

— Evaluările producţiei franceze de oţel date în acest raport sînt, după părerea mea, absolut corecte. Numărul tunurilor uşoare şi grele, fără să mai vorbim, deocamdată, de linia Maginot, este şi el probabil exact. Comparînd aceste cifre cu ale noastre, superioritatea noastră asupra francezilor, în ce priveşte aceste arme, e evidentă. Nu, eu nu mă tem de francezi, n-am de ce să mă tem!

După ce a mîzgălit peste tot raportul cu roşu, i l-a înapoiat aghiotantului, spunînd:

— Puneţi-l pe biroul meu, ca să-l mai citesc o dată la noapte.

Spre uimirea tuturor, l-am întrebat pe Hitler, avînd în vedere ultimele lui remarci:

— Şi la cît evaluaţi, d-le führer, forţa armatei engleze? Eu sînt sigur că Anglia are să se bată şi consider că cei ce nu o cred nu sînt bine informaţi.

Hitler s-a uitat mirat la mine:

— Pentru moment, a spus el, pe mine nu mă interesează decît forţa corpului expediţionar britanic aflat pe continent şi serviciul nostru de informaţii lucrează în prezent în acest sens. În ceea ce priveşte aviaţia Marii Britanii, nu uitaţi că a noastră este mult mai puternică. Vom bombarda centrele lor industriale pînă ce le vom distruge definitiv.

— Nu vreau să supraestimez forţa apărării antiaeriene britanice, dar puteţi fi sigur că va fi sprijinită de flotă, care este, cu siguranţă, superioară flotei noastre.

— Sprijinul flotei lor, în ceea ce priveşte apărarea antiaeriană, nu mă interesează, a răspuns Hitler. Căci, nu uita, dragă Schellenberg, că eu am dat dispoziţii să se construiască submarine, cît mai multe submarine.

După o scurtă linişte, a adăugat:

— Aţi luat legătura cu Ribbentrop ca să aflaţi ce este cu nota de protest olandeză referitoare la ofiţerul mort de pe urma rănilor?

Întorcîndu-se spre Heydrich, a început să rîdă:

— Olandezii aceştia sînt de-a dreptul stupizi. Eu în locul lor aş fi tăcut din gură. Şi-au făcut-o cu mîna lor. La momentul oportun am să le-o servesc şi eu. Procedînd astfel, nu fac decît să recunoască că omul respectiv era un ofiţer din statul lor major, ceea ce dovedeşte că ei, şi nu noi, au violat neutralitatea!

I-am răspuns că nu vorbisem încă cu Ribbentrop şi a urmat iar o nouă linişte, după care, adresîndu-se lui Himmler, Hitler a spus:

— Am cîteva probleme de rezolvat cu dv. !

Apoi s-a ridicat brusc de la masă și și-a luat, făcînd semn cu capul, la revedere de la comeseni.

Mie și lui Heydrich ne-a spus să mai rămînem.

În ora următoare, Hitler a vorbit despre Luftwaffe, apreciind mult munca depusă de Göring și insistînd asupra faptului că acesta avea experiența veteranului din primul război mondial. Pe urmă a abordat chestiunea apărării antiaeriene, producția de război și alte probleme militare.

A doua zi, conform ordinelor lui Hitler, am asistat la o întîlnire între Heydrich și Müller. Acesta din urmă ne-a spus că în cursul nopții și al dimineții, trei specialiști psihiatri acționaseră asupra lui Elser și că examinarea continua.

I s-au administrat niște injecții puternice de pervertină, dar toate acestea nu-l făcuseră să-și schimbe declarațiile anterioare.

Am urcat în camera în care era încarcerat Elser.

Vedeam acest om pentru prima dată. Scund, palid, avea niște ochi limpezi foarte vioi și un păr închis la culoare, fruntea înaltă și mîinile expresive. Era tipul meșteșugarului cu calificare superioară, iar dispozitivul construit de el pentru comiterea atentatului era un fel de capodoperă.

Interogat asupra celor doi complici anonimi, a dat aceleași răspunsuri ca și mai înainte.

Din ziua în care se hotărîse să-l ucidă pe Hitler, el știa că viața lui luase sfîrșit. Era sigur că atentatul va reuși, dată fiind perfecțiunea tehnică cu care fusese pregătit. Pregătirile lui duraseră un an și jumătate.

Am schimbat între noi cîteva priviri. Müller era foarte nervos, dar Heydrich avea pe buze un surîs ironic.

A doua zi, patru din cei mai buni hipnotizatori din Germania au încercat să-l hipnotizeze pe Elser. Unul singur a reușit. Dar chiar în această stare de hipnoză, Elser a dat aceleași declarații. Himmler nu s-a arătat de loc satisfăcut de rezultatele pe care le-am obținut. Înainte de a se duce să-i raporteze lui Hitler, mi-a spus ca și cum mă implora să-l ajut: „Ceea ce am făcut pînă acum nu-i mare lucru, Schellenberg. Datoria noastră este să descoperim ce se ascunde în spatele acestei acțiuni. Führerul n-are să creadă niciodată că Elser a acționat singur și insistă mereu asupra unui mare proces de propagandă".

Timp de trei luni de zile de atunci înainte, această problemă a continuat să-l preocupe pe Himmler și eu m-am lovit de mari greutăți pentru a face ca Best și Stevens să nu fie implicați în proces. Cei doi au fost ținuți prizonieri pe toată perioada războiului și au fost eliberați în 1945. Am încercat de mai multe ori să-i eliberez, schimbîndu-i cu agenți nemți, dar toate propunerile mele în acest sens au fost respinse în mod brutal de Himmler, care, în 1943, mi-a interzis să mai ridic această problemă.

OPERAȚIA „LEUL DE MARE"

Începutul anului 1940 m-a prins ocupat pînă peste cap de treburi. Sarcina mea principală consta în reorganizarea serviciului de contraspionaj, care mi-a luat tot anul. În plus, primeam mereu misiuni speciale și mi se întîmpla de lucram pînă la șaptesprezece ore pe zi. Chiar și plimbările mele matinale călare, care constituiau singura mea destindere, au fost sacrificate muncii.

În timpul plimbărilor călare cu amiralul Canaris, șeful informațiilor militare, examinam problemele care ne interesau pe amîndoi și încercam să coordonăm activitatea serviciilor noastre.

În acest început al anului 1940, Înaltul Comandament German a încercat un insucces foarte jenant. Doi ofițeri ai Wehrmachtului, care mergeau la Köln, s-au oprit la Münster să viziteze un vechi prieten. Unul dintre ei era purtătorul unor documente secrete de importanță capitală : planurile de atacare a Olandei și Belgiei.

La Münster, întîlnirea a fost atît de veselă încît cei doi ofițeri au pierdut trenul de Köln. Prietenul lor, care era maior la Luftwaffe, s-a oferit să-i ducă cu avionul, ceea ce au acceptat. Dar, din cauza unei proaste vizibilități, maiorul n-a

mai văzut încotro zboară şi au aterizat în Belgia, lîngă Malines. Ofiţerii s-au hotărît să ardă imediat documentele, dar au văzut că n-aveau chibrituri şi, pînă să găsească un alt mijloc de distrugere a lor, au fost arestaţi de autorităţile belgiene. La comisariatul de poliţie, rămînînd o clipă singuri, au încercat să arunce hîrtiile în sobă. Dar acestea n-au ars, ci numai s-au înnegrit puţin. Belgienii le-au luat şi le-au citit.

Cînd Hitler a aflat despre cele întîmplate a fost cuprins de furia lui obişnuită. Bănuind că la mijloc e o trădare, a ordonat ca ofiţerii să fie împuşcaţi pe loc. Ancheta a constatat că era vorba de o neglijenţă totală.

Puterile occidentale s-au alarmat, dar au sfîrşit prin a admite că aceste documente le fuseseră date în mod intenţionat pentru a fi duse în eroare.

N-au crezut că eram capabili de asemenea gafe.

La începutul lunii martie a anului 1940, Hitler a denumit operaţiile de ocupare a Danemarcei şi Norvegiei „Weserübung". În legătură cu aceasta, eu aveam sarcina să reactivez toate sursele serviciilor secrete din Norvegia, surse formate din agenţi care făceau, în marea lor majoritate, parte din personalul companiilor de navigaţie germano-norvegiene şi din marile întreprinderi de pescuit şi conservare a peştelui. Conducerea lor se făcea de la Hamburg. (Serviciile părţii norvegiene a acestor companii erau conduse de agenţii noştri). Sarcina lor cea mai importantă devenise, în acel moment, furnizarea de informaţii care interesau atît flota germană, care urma să asigure transportul de trupe, cît şi Luftwaffeul în vederea acţiunilor de bombardament şi paraşutare. Aceste informaţii, deghizate sub forma unor preţuri de vînzare, oferte şi tonaje de peşte, erau transmise prin telefon şi radio, în condiţii satisfăcătoare.

Hotărîrea lui Hitler de a ocupa Danemarca şi Norvegia a fost rezultatul rapoartelor serviciului nostru secret care îl înştiinţau că englezii îşi concentrau flota în vederea unui atac asupra Norvegiei. Sarcina mea consta în asigurarea secretului

propriilor pregătiri de invazie — îndeosebi al transportului şi concentrării de trupe.

Dar rapiditatea cu care trebuiau să fie mobilizate flota, armata şi aviaţia, făcea extrem de dificilă menţinerea secretului. Eu încercam să asigur un control cît mai eficace posibil al porturilor de îmbarcare şi al tuturor zonelor portuare. Hotărîsem ca hotelurile, drumurile principale şi trenurile de călători să fie supravegheate cît mai bine.

Cu toate acestea, situaţia la Stettin era cît se poate de vulnerabilă. Cînd au început să se ridice corturile, oraşul semăna cu un circ imens. Plecările şi sosirile de trupe nu mai conteneau. Soldaţii îşi căutau unităţile şi ofiţerii se agitau, alergînd în toate părţile cînd trupele lor se grăbeau să se îmbarce. Austriecii, care făceau parte din trupele alpine, erau mereu veseli şi afişau atitudinea lor caracteristică, de indiferenţă.

Era foarte greu să-i convingem de seriozitatea cu care trebuiau să privească măsurile de securitate şi nu-mi închipui cum de-au scăpat aceste mişcări de trupe atenţiei serviciilor de informaţii inamice. Le-ar fi fost foarte uşor să afle destinaţia transporturilor de trupe.

În acest moment, eu am primit ordin de la Hitler să colaborez cu Ribbentrop pentru a furniza, cît mai repede posibil, o analiză a negocierilor de la Venlo şi a interogatoriilor ulterioare ale căpitanului Best şi ale maiorului Stevens. Ducîndu-mă la Ribbentrop, l-am găsit cu braţele încrucişate stînd în picioare lîngă birou. S-a uitat cu răceală la mine, apoi, cu un gest sec, mi-a arătat un scaun.

— Ce aveţi să-mi spuneţi ? m-a întrebat el.

Pe un ton uşor agasant, am început să vorbesc sec şi lapidar. Încercam să mă impun în faţa lui şi trebuie că Ribbentrop a simţit acest lucru, căci mi-a spus pe un ton foarte amabil :

— Să ne aşezăm comod, ca să putem sta de vorbă. Aşa veţi putea să vă consultaţi mai bine dosarele.

Începînd din acel moment, el a devenit foarte politicos. Îl interesa tot ce îi spuneam, mă aproba dînd din cap şi-mi punea din cînd în cînd întrebări.

După ce am terminat, mi-a spus :

— Führerul se interesează mult de activitatea dv. E ferm convins că, folosind documentele de la Venlo, noi vom putea să dovedim în mod convingător că Olanda şi-a violat neutralitatea în favoarea Marii Britanii. A ordonat să redactăm împreună un raport complet asupra acestui fapt.

Ca să ne ajute în redactarea raportului, Hitler a trimis pe prim-consilierul său juridic, subsecretarul de stat Gauss. Gauss era probabil autoritatea intelectuală cea mai indicată în materie de drept internaţional. El servise sub toate regimurile, cu aceeaşi loialitate şi cu aceeaşi conştiinciozitate, guvernul social-democrat al lui Scheidemann, guvernele lui Stresemann şi Brüning, iar la urmă naziştii.

La începutul anului 1940, noi l-am consultat de mai multe ori şi el nu a precupeţit nici un efort şi nici serioasele lui cunoştinţe pentru a „dovedi" că Olanda comisese o violare a propriei sale neutralităţi.

La 1 mai 1940, Heydrich mi-a ordonat ca în termen de 24 de ore să-i prezint raportul ca să-l ducă lui Hitler.

A doua zi, m-am dus la Ribbentrop la Ministerul de Externe, unde, pe baza raportului meu, se redactaseră memorandumuri care urmau să fie transmise guvernelor olandez şi belgian, pentru a le aviza de ocuparea iminentă a ţării lor.

În timpul scurtelor pauze de lucru, Ribbentrop mi-a vorbit îndelung despre experienţa sa căpătată pe timpul cînd colaborase cu serviciile secrete britanice. Avea o frică bolnăvicioasă de spionajul britanic şi pretindea că orice englez care voiaja sau lucra în străinătate primea misiuni de la Intelligence Service. Din cele ce spunea rezulta o ură profundă faţă de tot ceea ce era englez: „Are să i se dea o lecţie bună acestui popor arogant", conchidea el totdeauna.

Memorandumurile au fost trimise în dimineaţa zilei de 9 mai. La 10 mai, coloanele germane şi-au început ofensiva în Vest.

Operaţiile militare din Vest s-au desfăşurat conform programului întocmit şi, în ciuda întîmplării de la Malines, cînd planurile de atac ale mareşalului von Manstein căzuseră în mîinile belgienilor, atacul s-a desfăşurat conform aceloraşi planuri. Statul major general voia să le modifice, dar Hitler şi von Manstein, contînd pe un bluf dublu, au insistat ca ele să rămînă neschimbate.

Serviciul secret reuşise să execute o activitate pregătitoare excelentă.

Agenţii şi emisarii noştri din marile uzine de armament Schneider — Le Creusot ne-au furnizat informaţii precise asupra fortificaţiilor liniei Maginot, asupra artileriei franceze, asupra unităţilor blindate etc. Nouă ne-au fost trimise pînă şi copii ale ordinelor şi planurilor de acţiuni secrete ale Biroului II francez. Unităţi special antrenate, alături de serviciul secret militar, au fost folosite în acţiunile împotriva celei mai puternice fortăreţe din sistemul de apărare belgian, fortul Eben-Emael. Planurile fuseseră pregătite, studiate şi repetate cu grijă, cu mult înainte ca aceste unităţi să intre în acţiune.

Fortul Eben-Emael a fost cucerit de comandourile tactice ale regimentului din Brandenburg, Z.B.V. 800, sprijinite de unităţi de paraşutişti bine antrenate. A fost prima dată cînd s-a folosit paraşutarea de trupe la asemenea scară şi tot pentru prima dată au fost folosite planoare mari care au aterizat în chiar incinta fortăreţei. Printr-o acţiune similară a fost apărat de distrugere de unităţile noastre de paraşutişti podul peste Scheldt.

Eu am primit o misiune specială. În colaborare cu experţii de la Ministerul Propagandei pregăteam emisiuni radio şi texte propagandistice pentru a crea confuzie în rîndurile inamicilor noştri, mai ales ale francezilor. Doctorul Adolf Raskin,

pe atunci directorul radioului din Sarrebruck, unul din prietenii mei intimi, ne-a ajutat cel mai mult în această activitate. Dispunînd de trei emițătoare foarte puternice, el trimitea un val neîntrerupt de știri false în limba franceză. Aceste știri erau difuzate ca provenind de la o sursă franceză și au constituit principala cauză a panicii și confuziei ce s-au răspîndit în rîndul populației Franței.

Valuri de refugiați au blocat toate drumurile Franței, făcînd aproape imposibilă mișcarea trupelor din spatele liniilor de front.

În tot acest timp, în ciuda dificultăților create de situația militară, agenții noștri din Franța continuau să adune informații. Aceste informații erau transmise printr-o rețea specială de curieri care traversau frontiera sau prin telefon. (Un cablu care se întindea pînă la Sarralbe fusese plasat de-a lungul liniei Maginot).

Moralul francezilor a fost și el foarte mult zguduit de manifestele, în aparență nevinovate, pe care agenții noștri le răspîndeau din belșug cu ajutorul avioanelor. În ele se vorbea de niște distrugeri îngrozitoare cu ajutorul „mașinilor infernale zburătoare" de care nu avea să scape decît sud-estul Franței. Niciodată nu mi-aș fi imaginat, pregătind aceste manifeste, că ele aveau să aibă efectul pe care l-au avut. Toate eforturile autorităților civile și militare pentru a opri fluxul mare de refugiați care se îndrepta spre sud-est au fost zadarnice!

În iulie 1940, Hitler a ordonat operația „Seelöwe" (Leul de mare), prin care se preconiza invazia Angliei.

UN COMPLOT ÎN SCOPUL RĂPIRII DUCELUI DE WINDSOR

Într-o dimineață de iulie a anului 1940, unul dintre prietenii mei de la Ministerul de Externe m-a anunțat că „Bătrînul", adică Ribbentrop, avea să-mi telefoneze curînd. Nu știa despre ce era vorba, dar se părea că era ceva foarte urgent.

La amiază, vocea sonoră a lui Ribbentrop a răsunat la telefon.

— Spuneți, n-ați putea trece acum pe la mine pe la birou? Aveți timp?

— Desigur, am răspuns eu, dar n-ați putea să-mi spuneți despre ce este vorba? Poate că trebuie să aduc niște dosare.

— Nu, nu aduceți nimic, a spus Ribbentrop. Veniți imediat. E vorba de o problemă de care nu vă pot vorbi la telefon.

I-am telefonat lui Heydrich și i-am raportat această convorbire, căci îl știam cît ținea să cunoască totul.

Heydrich a exclamat dintr-o dată:

— Bine, bine. Văd că idiotul ăsta bătrîn nu vrea să mă mai consulte! Du-te și transmite-i complimente din partea mea.

I-am promis lui Heydrich că am să-i raportez amănunțit de ce mă chema Ribbentrop.

Ca de obicei, Ribbentrop m-a primit stînd în picioare cu brațele încrucișate și avînd un aer grav. M-a rugat să iau loc și,

după cîteva cuvinte de politeţe, a intrat în subiect. Auzise că aveam legături în Spania şi Portugalia şi că realizasem chiar o colaborare cu poliţiile acestor două ţări. Nu ştiam unde voia să ajungă, de aceea am răspuns cu prudenţă. Nemulţumit de răspunsurile mele evazive, Ribbentrop a dat din cap. A spus un „mda", apoi a tăcut.

Deodată, m-a întrebat brusc :

— Vă amintiţi de ducele de Windsor ? I-aţi fost prezentat în timpul ultimei sale vizite la Berlin.

Am răspuns că nu.

— Aveţi cumva vreun dosar asupra lui ? m-a întrebat el.

— Nu-mi amintesc de un asemenea dosar.

— Nu-i nimic ! Dar, personal, ce părere aveţi despre el ? Il consideraţi, de exemplu, o personalitate politică ?

Am răspuns că, sincer vorbind, întrebările lui mă luau pe nepregătite şi că, pentru moment, ceea ce ştiam despre acest om nu era de ajuns ca să emit o părere valabilă. Il văzusem pe duce în cursul ultimei sale vizite în Germania şi ştiam ceea ce ştia toată lumea despre abdicarea lui.

Ribbentrop a fost extrem de surprins de sinceritatea cu care îmi exprimam opiniile.

— Domnule Schellenberg, dv. aveţi o vedere cu totul falsă asupra problemei adevăratelor motive ale abdicării ducelui. De la abdicarea sa, ducele e supravegheat îndeaproape de serviciile secrete britanice. Noi ştim care sînt sentimentele lui. El este, ca să zicem aşa, prizonier. Orice tentativă de a se elibera, oricît de secretă a fost, a eşuat. Din rapoartele care ne-au fost înaintate am aflat că manifestă aceeaşi simpatie dintotdeauna faţă de Germania. Dacă i s-ar oferi ocazia, el nu s-ar opune să evadeze din încercuirea în care se află. Am fost informaţi că intenţionează chiar să meargă să se instaleze în Spania şi că este gata să redevină, ca mai înainte, prietenul Germaniei. Führerul consideră că această atitudine ar putea fi, pentru noi, de o importanţă capitală şi ne-am gîndit că dv. aţi fi persoana cea mai

indicată să luaţi legătura cu ducele... în calitate, bineînţeles, de reprezentant al conducătorului statului german. Führerul e de părere că, în funcţie de împrejurări, aţi putea face ducelui cîteva oferte materiale. Noi am fi, încă de pe acum, dispuşi să depunem în Elveţia, în folosul său personal, suma de cincizeci de milioane de franci elveţieni dacă şi el e gata să facă vreun gest oficial de dezaprobare a manevrelor familiei regale britanice. Führerul ar prefera, desigur, ca el să meargă să se instaleze în Elveţia sau în oricare altă ţară neutră, cu condiţia ca să nu se afle în afara influenţei economice, politice şi militare a Germaniei.

Dacă serviciul secret britanic încearcă să-l împiedice pe duce să cadă de acord asupra acestui lucru, führerul vă ordonă să contracaraţi planurile britanice, chiar cu riscul vieţii dv., şi, la nevoie, să uzaţi şi de forţă.

Ducele de Windsor trebuie dus, cu orice preţ, nevătămat, în ţara pe care şi-o va alege. Hitler acordă foarte mare importanţă acestei acţiuni şi, după o îndelungată analiză, a ajuns la concluzia că, dacă ducele ezită, puteţi să-l ajutaţi să se hotărască, uzînd de coerciţie, de ameninţare, chiar şi de forţă dacă împrejurările o cer.

Ducele aşteaptă să primească curînd o invitaţie la o partidă de vînătoare de la nişte prieteni spanioli. Această partidă de vînătoare ar fi o ocazie excelentă ca să luaţi legătura cu el. De acolo, el poate fi dus imediat într-o altă ţară. Puteţi folosi orice mijloc pe care-l consideraţi dumneavoastră că vă ajută să vă achitaţi în bune condiţii de misiunea ce v-a fost încredinţată. Noaptea trecută am discutat din nou cu führerul despre această problemă şi am convenit să vă dăm mînă liberă. Dar Hitler cere ca să-i raportaţi zilnic despre modul în care progresează această acţiune. Vă dau deci, în numele führerului, ordin să îndepliniţi imediat această misiune. Sper că sînteţi gata să o îndepliniţi !

Am rămas cîteva clipe năuc, neştiind ce să spun. Apoi ca să mai cîştig puţin timp, am întrebat:

— D-le reichsführer, pot să vă pun cîteva întrebări pentru a mă lămuri mai bine?

— Fiţi scurt, a răspuns Ribbentrop.

— Aţi vorbit, am spus eu, de simpatia ducelui pentru Germania. Vă referiţi la modul de trai al poporului german sau la forma actuală de guvernămînt?

Imediat am observat că mersesem prea departe. Ribbentrop a răspuns brusc:

— Cînd vorbim azi de Germania, vorbim de cea în care trăim la ora actuală.

— Aş putea, de asemenea, să vă întreb cît de demne de încredere sînt informaţiile secrete la care v-aţi referit?

— Ele provin, a spus el, din mediile cele mai demne de încredere ale societăţii spaniole. Detaliile acestor rapoarte nu prezintă, în acest moment, nici un interes pentru dumneavoastră. Amănuntele puteţi să le discutaţi cu ambasadorul nostru la Madrid.

Am mai pus o ultimă întrebare:

— După cîte am înţeles, în cazul în care ducele s-ar opune, trebuie să-l duc cu forţa în „această altă ţară" de care vorbiţi? Mi se pare că aici este o contradicţie.

— Ei bine, a răspuns Ribbentrop, führerul consideră că forţa va trebui folosită mai întîi împotriva serviciilor secrete britanice, împotriva ducelui numai în măsura în care ezitările sale ar putea să provină de la o psihoză de frică pe care acţiunea dumneavoastră energică va trebui să-l ajute s-o învingă. Cînd va redeveni un om liber să plece şi să vină fără să fie supravegheat de Intelligence Service, are să ne fie recunoscător. În ce priveşte banii care i se pun la dispoziţie, cincizeci de milioane de franci elveţieni nu reprezintă prea mult. Führerul e gata să aprobe o cifră mult mai mare. Cît despre restul, fiţi pe pace, nu vă neliniştiţi.

Aveţi încredere în dumneavoastră şi faceţi în aşa fel ca totul să fie bine. Am să-i raportez führerului că aţi acceptat misiunea care v-a fost încredinţată.

Am făcut un semn din cap că sînt de acord şi m-am ridicat să plec, cînd Ribbentrop m-a oprit:

— O clipă... şi punînd mîna pe telefon a cerut legătura cu Hitler. Apoi mie mi-a înmînat al doilea receptor.

Cînd s-a auzit vocea răguşită a lui Hitler, Ribbentrop a raportat pe scurt conversaţia noastră. Mi-am dat seama, după tonul lui Hitler, că nu prea este satisfăcut. Răspunsurile lui erau scurte: „Da... desigur... de acord!" La sfîrşit a spus:

— Schellenberg nu trebuie să piardă din vedere importanţa atitudinii ducesei şi trebuie să facă tot ce-i stă în putinţă pentru a-i obţine sprijinul. Ea are o mare influenţă asupra ducelui.

— Am înţeles, a răspuns Ribbentrop, Schellenberg va pleca foarte curînd la Madrid cu avionul special.

— Aşa să fie! a încheiat Hitler convorbirea. Din partea mea îi acord toate drepturile pentru îndeplinirea misiunii şi spune-i că am încredere în el.

Ribbentrop s-a ridicat, s-a înclinat în faţa telefonului şi a spus:

— Mulţumesc, domnule führer, atît am avut să vă raportez.

De la Ribbentrop m-am dus la Heydrich, care m-a primit cu o oarecare răceală:

— Cînd lui Ribbentrop îi trec prin cap asemenea idei, el apelează întotdeauna la oamenii noştri. Dumneavoastră pentru mine sînteţi prea preţios ca să vă pierd prosteşte într-o afacere ca aceasta. Eu nu sînt de loc de acord cu asemenea acţiune. Dar cînd führerul îşi propune să facă ceva, e foarte greu să-l faci să renunţe şi Ribbentrop e unul dintre cei mai răi sfătuitori ai lui. Fiţi atent că o să luaţi contact direct cu adversarii noştri. Nu vreau să vă las să călătoriţi singur. Luaţi cu dumneavoastră doi oameni de încredere care cunosc limba. Aşa sînteţi cît de cît

aparat. Căci e clar că dacă aş fi în fruntea Intelligence Service-ului, v-aş face de căpătîi.

După cîtva timp am luat avionul via Lyon şi Marsilia pentru Barcelona, de unde ne-am continuat drumul în direcţia Madridului.

Deasupra bătrînei cetăţi a Madridului am descris o curbă mare şi am aterizat uşor.

M-am dus mai întîi la un hotel destinat funcţionarilor germani, apoi am mers şi m-am înscris oficial la un altul, după care m-am dus, în sfîrşit, la o casă particulară. După ce m-am schimbat şi răcorit puţin, m-am îndreptat pe căi ocolite spre Ambasada Germaniei. Aici am cerut să vorbesc cu ambasadorul von Stohrer.

L-am pus pe scurt la curent cu misiunea mea. Am avut senzaţia că nu-i fusese prea clar explicată şi am aflat că informaţia care determinase autorităţile din Berlin să ia o asemenea hotărîre plecase de la el. Ambasadorul avea legături care, prin intermediul aristocraţiei din Madrid, se prelungeau pînă la ducele de Windsor. Unii membri ai nobilimii spaniole şi portugheze erau prieteni intimi cu ducele, care, într-o seară, în cursul unei reuniuni mondene, le spusese cît îi era de neplăcută supravegherea al cărui obiect era. El adăugase că această situaţie îl enerva şi părea nemulţumit de numirea sa ca guvernator al Insulelor Bermude.

Alteori, în cursul unor conversaţii, declarase că ar dori să stea cît mai mult în Spania ca să scape de această supraveghere şi să trăiască liniştit cu soţia lui, fără să mai fie deranjat. În acest scop fusese el invitat la partida de vînătoare, invitaţie pe care o acceptase.

Von Stohrer m-a asigurat că în curînd avea să fie în măsură să-mi dea mai multe relaţii în legătură cu locul şi data vînătorii. Mi-a promis, totodată, că are să mă introducă în înalta societate spaniolă ca să cunosc personal modul în care avea să fie organizată vînătoarea.

Locul unde trebuia să se ducă ducele era aproape de frontiera hispano-portugheză şi noi trebuia să aşteptăm ca proiectele ducelui de Windsor să devină realitate.

Madridul era unul din principalele centre ale serviciilor secrete germane. În afara unui spionaj şi contraspionaj deosebit de activ, sectorul său militar cuprindea între şaptezeci şi o sută de funcţionari care locuiau şi activau într-una din clădirile extrateritoriale ale ambasadei germane. Acolo erau instalate cele mai importante posturi de ascultare şi tot acolo se găseau şi staţiile de descifrare. În afara acestora, noi mai aveam o staţie meteorologică cu substaţii în Portugalia, Insulele Canare, Africa de Nord şi de Sud. Această staţie prezenta mare importanţă pentru Luftwaffe şi pentru operaţiunile submarinelor noastre din largul golfului Biscaya şi din Mediterana occidentală.

Mai tîrziu acest centru de mare importanţă a constituit pentru mine o sursă de mari necazuri, căci, în momentul în care situaţia din Germania s-a înrăutăţit, presiunea aliaţilor a făcut ca influenţa germană în Spania să scadă. Am reuşit însă să ne menţinem personalul aici pînă la începutul anului 1945.

În schimburile diplomatice cu spaniolii, de un real folos ne-au fost listele complete ale agenţilor serviciilor de informaţii engleze şi americane pe care le întocmisem şi care ne-au servit la justificarea propriilor noastre activităţi.

Într-o seară, la puţin timp după sosirea mea, m-am dus la ambasadă însoţit de cei doi paznici ai mei, trecînd în prealabil pe la reprezentantul poliţiei noastre în Spania. Se spunea că era foarte capabil şi avea foarte multă experienţă. În afară de funcţia principală de a ţine legătura cu poliţia spaniolă, el îndeplinea şi misiuni secrete. După ce m-a informat asupra legăturilor noastre cu poliţiile spaniolă şi portugheză, precum şi cu alte servicii spaniole, ca cel al paşapoartelor şi al vămii, m-am hotărît să-i vorbesc despre misiunea mea. Am discutat îndelung problemele pe care le ridica şi ne-am ales prietenii spanioli pe care să-i contactăm.

Atîta timp cît puteam să-i asigurăm că prin această acțiune nu aduceam nici o atingere intereselor spaniole, ne puteam baza din plin pe sprijinul lor. Dar am hotărît să nu-i punem la curent cu adevăratul scop al misiunii mele.

După această convorbire, m-am mai dus o dată la von Stohrer și am stat de vorbă pînă noaptea tîrziu. El mi-a vorbit detaliat despre relațiile Germaniei cu Spania, făcînd referiri și la situația militară. Între altele, el se plîngea de informațiile, de multe ori inexacte, furnizate de Ausland-Organisation (Organizația partidului nazist din străinătate).

Am vorbit apoi pe scurt despre misiunea mea. Mă hotărîsem să fac tot ce depindea de mine pentru ducele de Windsor. Eram împotriva folosirii forței, în afară de cazul în care aceasta era necesară, pentru a para o eventuală acțiune a serviciilor secrete britanice.

A doua zi, am luat masa la un prieten spaniol care mi-a promis că are să se ocupe el de dificultățile pe care puteam să le întîmpin la frontieră.

Dar nu aveam nici o veste de la Lisabona. Se părea că ducele de Windsor nu manifesta nici o grabă să se ducă la această partidă de vînătoare și m-am gîndit că cel mai bine era să plec imediat la Lisabona și să studiez problema la fața locului.

Ca să fiu gata de acțiune, am ordonat să se cumpere o mașină americană și am plecat în Portugalia. Un înalt funcționar portughez luase toate măsurile pentru ca eu să fiu cazat la o familie de emigranți evrei olandezi din Lisabona. Ajuns în capitala Portugaliei, am făcut mai întîi o vizită prietenului japonez pe care îl cunoscusem în timpul misiunii mele la Dakar. Acesta m-a primit foarte călduros. L-am rugat să-mi procure informații precise în legătură cu reședința actuală a ducelui de Windsor, numărul intrărilor casei, etajele ocupate, servitorii și măsurile luate pentru paza ducelui. Fără să facă vreun comentariu asupra acestei cereri, prietenul meu mi-a adus informațiile necesare avînd pe buze același surîs politicos și amabil dintotdeauna. S-a mulțumit doar să se încline în fața mea și să-mi spună: „Pentru a ajuta un prieten, nici o sarcină nu e prea grea!"

Seara am făcut o scurtă plimbare prin oraș, după care m-am îndreptat spre ambasada germană. Ambasadorul von Huene fusese informat de vizita mea și m-a primit cu cordialitate. Surprins oarecum de autoritatea cu care fusesem învestit, mi-a repetat de mai multe ori că era la dispoziția mea.

L-am pus la curent cu misiunea care îmi fusese încredințată, adăugînd că, sincer vorbind, ajunsesem la concluzia că nu prea aveam sorți de izbîndă. Totuși, trebuia să încerc, căci, din moment ce führerul luase această hotărîre, ea nu putea fi discutată. I-am cerut lui von Huene să mă ajute, procurîndu-mi cît mai multe informații posibile, pentru ca să-mi pot face o idee completă despre adevărata atitudine a ducelui. Von Huene a recunoscut că a auzit spunîndu-se că ducele nu era mulțumit pe deplin de situația care îi fusese rezervată, dar i se părea că gurile rele exageraseră mult acest fapt.

După ce am pus la punct unele probleme privind legăturile mele cu biroul central din Berlin, am discutat diverse probleme cu caracter general despre Portugalia. Cînd von Huene a căpătat suficientă încredere în mine, mi-a spus că i se ridicase o piatră de pe inimă văzînd că nu căutam să înrăutățesc relațiile dintre Portugalia și Germania. Am vorbit apoi de incidentul de la Venlo și mi-a spus că, în legătură cu acest eveniment, el primise informații interesante de la o sursă demnă de încredere. Marea Britanie și Franța crezuseră cu adevărat în existența unui complot serios în armata germană și acest fapt influențase foarte mult politica lor, mai mult chiar decît ar fi dorit-o ele.

În Franța, mai ales, guvernul ajunsese la concluzia ridicolă că în Germania opoziția internă față de regimul nazist crescuse

atît de mult încît statul german nu mai putea fi considerat ca un inamic periculos.

A doua zi, m-am dus din nou la prietenul meu japonez. Grupul condus de el făcuse o treabă excelentă. Mi-a dat o schiță detaliată a casei, cu numărul de servitori și gărzile portugheze care îl păzeau. El m-a informat, de asemenea, despre forțele de securitate britanice și mi-a dat amănunte asupra vieții zilnice a casei.

Seara am avut o convorbire cu un alt prieten, de data aceasta un portughez. Îl știam în criză de bani și de aceea i-am oferit pe loc o sumă oarecare în schimbul unor informații complete asupra situației înalților funcționari portughezi. Înarmat cu toate aceste date și dînd bani cu grămada în stînga și în dreapta, eram de acum în stare să desfășor o activitate considerabilă.

În două zile am pus pe picioare o rețea de informații în jurul reședinței ducelui. Am ajuns chiar să înlocuiesc garda poliției portugheze cu oameni de-ai mei și să plasez informatori printre oamenii de serviciu așa încît, la capătul a cinci zile, eu cunoșteam cel mai mic incident și tot ce se vorbea în casă. Prietenul meu japonez lucra și el discret și eficace. În plus, mai dispuneam și de o a treia sursă de informații: aceasta era societatea portugheză.

În șase zile aveam un tablou complet asupra situației. Ducele de Windsor nu intenționa să se ducă la partida de vînătoare și era foarte necăjit din cauza supravegherii exercitate de serviciul secret britanic, iar numirea sa ca guvernator al Insulelor Bermude îi displăcea și ar fi preferat să rămînă în Europa. Dar, evident, nu manifesta nici o intenție să plece într-o țară neutră sau inamică.

Informatorii mei erau de părere că era posibil ca, mărind aversiunea ducelui față de gărzile sale secrete, el să se lase influențat. Așa că am determinat un înalt funcționar al poliției

portugheze să-l anunțe pe duce de necesitatea întăririi gărzii portugheze, ținîndu-se cont de supravegherea exercitată de serviciul de informații britanic sau de cel al inamicului.

Chiar în noaptea aceea eu am pus la cale un incident în grădina vilei: cineva a aruncat cu pietre în geam, fapt ce a dus la o anchetă minuțioasă printre cei din casă, creîndu-se astfel o oarecare agitație. După aceea, am lansat printre servitori zvonul că acest incident fusese organizat de serviciile secrete britanice care aveau tot interesul ca șederea ducelui la Lisabona să fie cît mai puțin plăcută și în felul acesta să fie determinat să plece în Bermude.

Patru zile mai tîrziu, în vilă a fost adus un buchet de flori în care era ascuns un bilet pe care scria: „Fiți atent la mașinațiile serviciului secret britanic". Semnat: „Un prieten portughez care vă stimează!"

Toate acestea nu erau, evident, prea importante, dar ele contribuiau la crearea unei atmosfere de suspiciune și neîncredere.

După o săptămînă de la aceste incidente, prietenul meu japonez mi-a recomandat să fiu prudent. El era convins să serviciul secret britanic se sesizase. Avusesem și eu impresia și, de aceea, am făcut tot posibilul ca să iau măsuri de contracarare și să-i risipesc bănuielile. (Cînd am fost interogat, în 1945, de serviciile britanice mi-am dat seama că pe atunci ei nu știau nimic din planurile mele și ignorau pînă și prezența mea în Portugalia).

Răspunsurile Berlinului deveneau din ce în ce mai reci. Deodată, la capătul a cincisprezece zile, mi-a sosit o telegramă de la Ribbentrop: „Führerul ordonă ca răpirea să fie organizată imediat!"

La lovitura aceasta nu mă mai așteptam. Ducele avînd intenții atît de puțin conforme cu vederile noastre, răpirea lui ar fi fost o nebunie curată. Ce era de făcut?

Eram sigur că ordinul acesta se datora lui Ribbentrop, care îi prezentase lui Hitler situaţia în mod fals şi, mai mult decît probabil, îmi falsificase rapoartele.

Ambasadorul era şi el supărat, deşi îl asigurasem că n-am să execut ordinul. În aceeaşi seară am discutat această problemă cu prietenul meu japonez.

Un timp acesta a tăcut. Apoi a spus: „Ordinul e ordin. El trebuie executat. La urma urmei, nu e aşa de dificil pe cît se pare. O să primiţi tot ajutorul de care aveţi nevoie şi elementul surpriză poate juca un rol mare. Führerul trebuie că ştie, a continuat el după o altă pauză, de ce vrea să pună mîna urgent pe duce. Cu ce vă pot fi de folos? Vreţi să vă sfătuiesc cum să executaţi ordinul sau cum să ieşiţi din încurcătură?"

Surprins şi rănit în sinea mea că cineva trebuise să-mi amintească de datoria care o aveam, am încercat să-i explic că Hitler luase această hotărîre în urma unor informaţii false. Făcînd un gest cu mîna, mi-a răspuns: „Modul în care o să vă justificaţi în faţa führerului nu mă priveşte. Să nu ne pierdem timpul în zadar şi să vedem ce ne rămîne de făcut. Trebuie să salvaţi aparenţele — adică să procedaţi în aşa fel încît acţiunea dv. să devină imposibilă. În acest sens nu vă pot ajuta, căci eu n-am nici o influenţă asupra celor care răspund de securitatea ducelui, dar gărzile care îl păzesc trebuie să fie întărite în asemenea măsură încît orice tentativă de a recurge la forţă să devină imposibilă.

Acuzaţi, dacă vreţi, un funcţionar de la poliţia portugheză, spunînd că îl bănuiţi că lucrează pentru englezi. Puteţi chiar să mergeţi pînă acolo încît să organizaţi o mică încăierare cu împuşcături care, natural, n-o să vă creeze nici un fel de greutăţi în viitor. Şi, dacă aveţi puţin noroc, ducele îşi va pierde controlul nervilor şi reproşurile lui vor ajunge pînă la ai săi!"

Nu mai aveam ce să ne spunem. Am părăsit apartamentul japonezului. Afară noaptea era splendidă, luminoasă şi înstelată. Eu însă nu-mi găseam de loc liniştea. Situaţia mea era dintre cele mai spinoase, cu atît mai mult cu cît îmi era imposibil să sondez atitudinea celor doi paznici ai mei pe care mi-i dăduse Heydrich.

Cina din seara aceea am luat-o într-un restaurant, împreună cu prietenul portughez. Eram sătul de toate şi nu prea mă trăgea inima să-i vorbesc de problema în cauză. Ca să-i văd reacţia, am spus totuşi:

„Mîine trebuie să-l trec pe ducele de Windsor peste graniţă cu forţa. Planul meu trebuie definitivat în noaptea aceasta".

Portughezul a ieşit din apatia lui obişnuită cînd am adăugat: „Pe cîţi din oamenii dv. — care pe urmă vor trebui să părăsească ţara — pot conta? Şi cît costă toată povestea aceasta?"

Portughezul era îngrozit: „Dar eu nu-mi pot lua răspunderea unui asemenea incident. Asta se poate solda cu moarte de om. Şi apoi, va fi extrem de dificil — nu numai aici, dar şi la frontieră..."

A început să deseneze nervos cu cuţitul pe faţa de masă cîteva figuri geometrice, după care a adăugat: „Nu, nu pot să vă ajut cu nimic, dacă îl răpiţi cu forţa. Se va auzi şi nu cred că prin asta prestigiul ţării dv. va creşte. Dacă consideraţi că trebuie să executaţi acest ordin, eu nu vă voi crea greutăţi, dar nici nu vă pot ajuta!"

Am răspuns că împărtăşeam întrutotul părerea lui şi am examinat împreună modul în care putea fi executat totuşi acest ordin.

A doua zi dimineaţa, a dat dispoziţii ca paza ducelui să fie întărită cu încă douăzeci de poliţişti portughezi. Acest fapt a dus şi la o intensificare a măsurilor englezeşti de securitate.

Am raportat aceste două fapte la Berlin şi am cerut noi instrucţiuni.

Două zile m-au ţinut într-o aşteptare încordată. Apoi am primit acest răspuns laconic: „Vă faceţi răspunzător de situaţia nou creată".

Plecarea ducelui din Lisabona se apropia. Sir Walter Monckton, un înalt funcționar al serviciilor secrete britanice, a venit de la Londra ca să se asigure că ducele pleca la data fixată. Pentru a salva aparențele, am transmis la Berlin următoarele informații, pe care le aflasem, precizam eu, de la un funcționar care lucra — după cîte știam noi — pentru englezi: tensiunea dintre duce și serviciul secret britanic, din ultimele zile, devenise încordată; ducele era hotărît să rămînă în Europa, dar era supus unei presiuni continue pentru a-l face să-și schimbe hotărîrea. Serviciul secret britanic, pentru a-i dovedi ducelui cît de periculoase erau pentru el serviciile inamice, avea intenția să plaseze pe vapor o bombă cu explozie întîrziată care să explodeze cu cîteva ore înainte de plecarea sa spre Bermude, avînd, natural, grijă ca ducele să nu fie vătămat. Date fiind aceste zvonuri alarmiste, poliția portugheză era într-o stare de activitate febrilă. Măsurile de securitate au fost dublate, fapt ce mă determina să accentuez încă o dată că răpirea era imposibilă.

În ziua plecării ducelui mă aflam într-un salon al ambasadei germane și priveam scena cu binoclul. Vaporul mi se părea atît de aproape încît aveam impresia că îl pot atinge. Ducele și ducesa s-au urcat, la ora fixată, în vapor și lîngă el l-am recunoscut pe Monckton. În sfîrșit, vaporul a ridicat ancora și s-a pierdut în estuarul Tage. Acțiunea lua astfel sfîrșit. Nu-mi mai rămînea decît primirea care mi se rezervase la Berlin. Dacă ajungeam să raportez personal lui Hitler, eram sigur că totul se sfîrșea cu bine. Dar dacă cel care raporta modul în care a decurs misiunea mea era Ribbentrop, riscam să am necazuri dintre cele mai mari. Restul zilei mi l-am petrecut cu redactarea ultimei mele telegrame către Berlin.

În ziua următoare mi-am luat la revedere de la prieteni și am părăsit Lisabona, mergînd cu mașina pînă la Madrid, de unde am luat avionul spre Berlin. M-am prezentat imediat la

Ribbentrop. M-a primit destul de rece și distant. Era nemulțumit de mine. Cu toate acestea, mi-a spus destul de politicos:

— Raportați, vă rog.

Calm, i-am expus liniștit faptele, făcînd mereu referiri la rapoartele pe care le trimisesem. Cînd am terminat de raportat, Ribbentrop a privit mult timp în gol, după care a spus cu o voce plictisită:

— Führerul a studiat atent ultima dumneavoastră telegramă și m-a rugat să vă spun că, în legătură cu felul în care v-ați îndeplinit misiunea, deși e decepționat de rezultate, este de acord cu hotărîrile pe care le-ați luat și aprobă modul în care ați procedat.

În după-amiaza aceleiași zile m-am dus să raportez lui Heydrich. Acesta m-a ascultat liniștit, aprobîndu-mă din cînd în cînd cu capul. Apoi a spus:

— O acțiune fără cap! Vă rog să nu vă lăsați prea mult tîrît de Ribbentrop. Mereu m-am gîndit că nu trebuia să acceptați această misiune. Sînt sigur că de la început v-ați dat seama că așa are să se termine. Trebuie să vă spun că v-ați descurcat de minune.

O CONSPIRAȚIE POLONO-JAPONEZĂ

Aș vrea să vorbesc acum de un caz extrem de interesant care s-a petrecut în vara anului 1940. În perioada aceea, eu am primit următorul mesaj de la biroul nostru de contraspionaj din Varșovia: „Y-3, informator de încredere, bine cunoscut de noi, raportează că azi sau mîine va părăsi Varșovia, îndreptîndu-se spre Berlin, probabil cu expresul de noapte, un curier important al mișcării de rezistență poloneze. Numele, semnalmentele, destinația, adresa, natura mesajelor pe care le duce curierul n-au putut fi identificate".

Datele pe care le dețineam despre curier erau mult prea sumare pentru a acționa, mai ales dacă el pleca chiar în seara aceea de la Varșovia. Totuși, am dat dispoziții agenților de la Varșovia să se străduiască să obțină informații cît mai ample despre curier, dar să se procedeze cu multă prudență pentru a nu trezi suspiciuni și am precizat că aveam să conduc personal acțiunile de la Berlin. Pe urmă am convocat, la biroul meu, pe unul din șefii echipei speciale de filaj. Trebuia să examinăm mai întîi pe toți călătorii suspecți din expresul Varșovia — Berlin. La punctele cheie de pe traseu au fost plasați cîțiva agenți speciali, gata să ia în filaj orice persoană care ni se părea suspectă.

In asemenea cazuri, norocul joacă un rol tot atît de mare ca și îndemînarea. Șeful echipei de filaj era un om extrem de capabil. Chiar în noaptea aceea, el și oamenii lui au punctat în tren un număr de șase suspecți, care puteau fi luați drept curieri. A transmis semnalmentele acestora grupei de agenți care aștepta trenul la Berlin. Echipa din tren a organizat supravegherea fiecăreia dintre cele șase persoane.

Apoi, șeful echipei speciale de filaj mi-a transmis raportul cu privire la verificarea pașapoartelor călătorilor — în jur de cinci sute — la frontieră. O persoană le reținuse în special atenția, un oarecare Neb, ale cărui acte păreau să nu fie tocmai în regulă. Omul pretindea că este de naționalitate poloneză, dar experții lingviști considerau că avea un ușor accent rusesc.

Cînd fusese întrebat încotro merge, la început spusese că la Frankfurt pe Oder, apoi la Berlin. Scopul călătoriei lui, declarase el, era o convorbire de afaceri cu biroul berlinez al companiei japoneze Mitsui — una dintre cele mai importante firme japoneze. A fost supus unui control corporal, dar nu s-a găsit nimic la el. Actele personale nu prezentau nimic suspect, iar examinarea lor la infraroșii n-a scos în evidență nici un fel de cerneală simpatică. In compartiment cu Neb se afla tovarășul lui de drum, un oarecare K., care părea mult mai calm și ale cărui acte erau, de asemenea, în regulă. Și el a declarat că mergea să discute afaceri cu aceeași firmă japoneză. In servietă nu avea decît corespondență de afaceri așa că, neprezentînd nimic suspect, n-a fost supus nici unei percheziții corporale.

Șeful echipei speciale ne-a recomandat să-i supraveghem îndeaproape pe acești doi oameni: „Încredeți-vă în experiența mea, ne-a spus el. E ceva necurat la Neb și K. I-am examinat și pe ceilalți călători și m-am oprit tot la aceștia doi".

La amiază am primit primele rapoarte: Neb se despărțise de tovarășul său și se dusese la un hotel de lîngă gara Stettin.

K. se dusese la Berlin-Steglitz, unde intrase într-un apartament de trei camere.

Investigațiile făcute la Varșovia au arătat că adresele date de Neb și K. erau false.

Nici apartamentul din Berlin-Steglitz nu era închiriat pe numele de K. O investigație întreprinsă la o companie de asigurări ne-a furnizat o informație interesantă: apartamentul era închiriat de un membru al ambasadei japoneze din Berlin!

Supravegherea a fost intensificată. Neb și K. nu puteau să facă nici o mișcare sau să aibă vreo convorbire telefonică, fără ca eu să nu fiu avizat. Curînd a rezultat că K. îl întrebuința pe Neb pentru luarea de contacte cu lumea exterioară, căci el nu ieșea afară din apartament. Cu Neb n-a avut decît o singură convorbire, cînd i-a cerut să vină la el. Asta s-a întîmplat a treia zi după sosirea la Berlin. Neb n-a stat decît o jumătate de oră în apartamentul lui K., după care s-a înapoiat la hotel. Ajuns la hotel a luat legătura prin telefon cu ambasada japoneză, căreia i-a cerut permisiunea să meargă acolo. „Ar fi mai bine, i-au răspuns cei de la ambasadă, ca să vă duceți pe jos cu prietenul dumneavoastră la întîlnirea de la Tiergarten de poimîine, unde el ar putea avea o convorbire cu Nicol pe o bancă".

A doua zi dimineața, Neb s-a înapoiat în apartamentul lui K., cu siguranță pentru a-i spune de întîlnire. K. însă tot n-a ieșit. Stătea ascuns ca o cîrtiță în pămînt.

Seara, Neb a fost vizitat la hotel de o femeie îmbrăcată elegant. Din investigațiile întreprinse a rezultat că femeia respectivă era o bucătăreasă, de cetățenie poloneză, de la ambasada japoneză. Această informație ne-a fost furnizată de un tînăr berlinez, portar la ambasadă, pe care agenții noștri îl foloseau ca informator. El ne-a spus că la ambasada japoneză lucrau șase polonezi care aveau pașapoarte emise de japonezi. Prin Ministerul de Externe și serviciul de pașapoarte al poliției am aflat că trei din acești polonezi se bucurau de imunitate diplo-

matică. N-am putut da însă de urma lui Nicol. Nicol era, fără îndoială, pseudonimul unui agent.

Un lucru era clar: serviciul secret al mişcării de rezistenţă poloneză lucra în colaborare cu ambasada japoneză. Lucra deci cu serviciul secret japonez!

Cea mai mare parte din noapte mi-am petrecut-o încercînd să găsesc care era cea mai bună soluţie pe care trebuia s-o aleg. Pînă la urmă am ajuns la următoarea concluzie:

Y-3 semnalase voiajul unui curier. Noi dădusem de urma a două persoane suspecte, ne mai rămînea să ştim care din ele era curierul. Y-3 arătase clar că numai unul era curierul, iar din acţiunile întreprinse de noi reieşea că Neb nu juca decît un rol secundar. Părea deci sigur că cel care îndeplinea rolul de curier nu era altul decît K. Un curier putea transmite informaţii verbal sau în scris. Dacă K. transmitea documente scrise la întîlnirea de la Tiergarten, noi puteam să-l arestăm chiar în momentul acela. Percheziţia corporală a unei persoane care se bucura de imunitate diplomatică constituia o măsură dificil de aplicat. Dacă transmitea aceste informaţii verbal, agenţii noştri trebuiau să audă cît mai mult posibil.

Noaptea am luat legătura cu serviciul parcurilor din oraşul Berlin şi cu paznicii de la Tiergarten. A doua zi dimineaţa, agenţii mei erau la lucru, deghizaţi şi înarmaţi cu unelte de grădinărit. N-au fost remarcaţi. Aveau dispoziţii să aresteze pe oricine transmitea vreun document scris. Dacă informaţiile erau transmise oral, rămînea la aprecierea lor pe cine să aresteze.

La orele zece fix, K. a sosit cu un taxi. În timp ce plătea cursa şoferului, a aruncat o privire rapidă asupra locului, după care a luat-o încet pe una din aleile parcului şi a mers vreo două sute de metri, apoi a revenit. A făcut de două ori această plimbare cînd, deodată, un om l-a ajuns din urmă. După un schimb de cîteva cuvinte de bun-venit, K. a scos din buzunar un pachet învelit într-o hîrtie albă şi l-a întins celuilalt. În aceeaşi clipă, amîndoi au fost arestaţi de către agenţii mei. Douăzeci de

minute mai tîrziu a fost înhăţat şi Neb, iar apoi a venit rîndul bucătăresei de la ambasada japoneză. Mă hotărîsem să nu ţin cont de imunitatea lor diplomatică. În caz de ceva, puteam invoca oricînd o eroare şi să cer scuze. Totuşi, l-am informat imediat pe subsecretarul de stat Luther de la Ministerul de Externe.

Am dedus că centrul reţelei de spionaj se afla la Varşovia. Berlinul nu era decît un punct de contact. Scopul nostru la interogatorii consta deci în a descoperi cît mai multe lucruri referitoare la organizaţia din Varşovia.

Nu ne înşelasem cînd am considerat că Neb era un agent de mîna a doua şi nu ne-a fost de loc greu să-l facem să vorbească. Dar mărturisirile lui nu ne-au adus prea multe informaţii. Nu ştia prea mare lucru. El servea drept curier între unul dintre principalii agenţi ai rezistenţei poloneze din Varşovia şi un grup ucrainean — grupul lui Melnik. Neb vorbea rusa mai bine decît poloneza.

K. era un tip cu totul deosebit. Polonez sută la sută, el avea calmul imperturbabil al slavului pe care nimic nu-l emoţionează. Era un naţionalist fanatic şi, la început, interogatoriul meu n-a avut nici un efect asupra lui.

Informaţiile din pachet — cînd l-am desfăcut — erau senzaţionale. Pachetul conţinea o perie de haine de mărime mijlocie, aproape nouă, nişte bani şi un tub cu pastă de dinţi. Dosul periei era mobil şi, ascuns într-un orificiu, noi am descoperit un tubuleţ de aluminiu care conţinea microfilme. Tubul cu pasta de dinţi conţinea şi el microfilme.

În total erau zece benzi de microfilme, care după ce au fost mărite au format trei dosare de informaţii. Primul microfilm se referea la situaţia politică generală din Polonia, atît în teritoriile ocupate de noi cît şi în cele ocupate de ruşi. Raportul era redactat în franceză, engleză şi poloneză. Partea din raport care analiza greşelile psihologice şi practice ale celor două puteri ocupante era extrem de bine scrisă şi foarte ordo-

nată. Punctul de vedere adoptat era foarte obiectiv, de loc na-
ţionalist. Raportul nu putuse fi redactat decît de un serviciu de
informaţii bine organizat. Tot în acest raport am găsit şi me-
tode de muncă ale rezistenţei poloneze, precum şi proiectele ei
de întărire a organizaţiei. El era redactat special aşa pentru
a obţine sprijinul financiar al serviciilor de informaţii ale altor
ţări. Împrejurările în care aceste documente au căzut în mîinile
noastre arătau clar că japonezii se serveau şi ei de această orga-
nizaţie şi de întinsa reţea de informaţii din Polonia.

A doua parte a raportului întărea şi mai mult impresia dată de prima. Ea se referea la importanţa şi amplasarea forţelor de ocupaţie germane. Cifrele date erau întrutotul exacte. Arătînd acest document ofiţerilor de la O.K.W., aceştia s-au arătat foarte miraţi de precizia cifrelor, exacte pînă în cele mai mici amănunte. Raportul vorbea, de asemenea, şi despre măsurile care nu fuseseră încă puse în aplicare. Aceste informaţii nu puteau proveni din observarea directă, ele emanau de la ofiţerii germani. Se părea că polonezele făceau o treabă excelentă!

După două zile de interogatoriu, anchetatorul principal mi-a spus:

— N-am scos nimic de la K. Tace ca un dobitoc. Permiteţi-mi să strîng puţin şurubul anchetei.

— Asta nu, dragul meu, am răspuns eu. Înseamnă că tehnica dumneavoastră este deficitară. Procedînd aşa cum propuneţi dumneavoastră n-o să-l faceţi niciodată să vorbească. Lăsaţi aceste metode lui herr Müller şi bandei sale, nu vreau ca ele să fie aplicate şi aici. Am să-i vorbesc personal lui K. Daţi-mi un interpret pe care el nu l-a mai văzut. Am să vă comunic mai tîrziu la ce rezultate am ajuns.

Trebuie să spun că acest domn K. mă interesa foarte mult. Deţineam destule dovezi ca să-l condamnăm şi să-l executăm, dar acest lucru nu ducea la nici o îmbunătăţire a situaţiei din Polonia.

A fost adus în biroul meu. Era un om înalt, bine legat, cu o faţă foarte frumoasă. Fiecare din gesturile lui trăda ofiţerul polonez pe care îl întruchipa. Ştia cu cine vorbeşte şi m-a tratat cu respect şi cu multă rezervă. I-am explicat situaţia mea şi l-am întrebat ce-ar face dacă ar fi în locul meu cînd subordonaţii n-au putut scoate nimic de la el. Eu le interzisesem să folosească forţa pentru că doream să-l tratez ca pe un ofiţer şi consideram că el aprecia acest gest. „Trebuie că vă daţi seama în ce situaţie vă aflaţi, i-am spus eu. Dovezile pe care le deţinem împotriva dv. sînt suficiente pentru a vă condamna şi, cum sîntem în stare de război, vă putem executa ca spion. Aş vrea să ne spuneţi tot ceea ce ştiţi despre organizaţia dv., fără a vă pune însă în pericol camarazii. Vă previn că dacă vă hotărîţi să tăceţi, n-o să putem merge aşa la nesfîrşit.

Cred că timpul prevăzut pentru înapoierea dumneavoastră a fost deja depăşit cu cîteva zile, timp suficient pentru ca cei din mişcarea de rezistenţă să bănuiască că la mijloc este ceva suspect şi să ia măsurile de protecţie necesare".

A recunoscut că ceea ce îi spusesem eu era exact, mai ales ultimul punct.

Trecuseră patru zile de cînd plecase şi măsurile de protecţie trebuie că fuseseră în mod automat luate la Varşovia.

Acestea fiind zise, i-am spus că e liber să plece, dar el mi-a cerut să mai stăm de vorbă încă cîteva minute. În fapt, aceste cîteva minute au devenit ore întregi.

I-am vorbit despre destinul ţării sale, despre idealul unei comunităţi europene, dar toate acestea n-au avut nici un efect asupra lui. A continuat să nu spună nimic despre centrul de rezistenţă din Varşovia. Apoi, brusc, a început să mi se spovedească. Această schimbare de atitudine mi s-a părut de neînţeles. Mai tîrziu, cînd l-am întrebat cum explică el acest lucru, mi-a spus: „Există între noi ceva comun. Poate pentru că avem aceeaşi profesiune".

La sfîrşitul convorbirii i-am promis că voi face tot ce-mi stă în putinţă ca să-l ajut, iar el mi-a declarat că era gata să lucreze pentru noi. Lucru pe care, de altfel, l-a făcut pînă în anul 1945. După aceea nu mai ştiu ce s-a întîmplat cu el.

Din convorbirile mele cu K. şi din informaţiile furnizate de anchetă, au rezultat următoarele: serviciul secret japonez avea cunoştinţă de rezistenţa poloneză şi de metodele folosite de aceasta, încă de la începutul activităţii ei. La început, rezistenţa nu se baza atît pe unităţi combatante de ofiţeri şi soldaţi cît pe centre de rezistenţă cu o organizare puţin rigidă şi cu un serviciu de informaţii perfecţionat.

Japonezii au hotărît să acorde ajutor financiar acestei mişcări, căci ea putea fi de folos serviciului lor de informaţii. Polonia constituia pentru ei un cîmp de acţiune destul de interesant, căci el putea fi folosit pentru observare în două direcţii: împotriva germanilor şi împotriva ruşilor. Ei au acordat polonezilor sprijin financiar, echipament tehnic şi curieri special antrenaţi; au mers pînă acolo încît le-au acordat agenţilor polonezi cetăţenia japoneză şi i-au înzestrat cu paşapoarte diplomatice.

Cartierul general al mişcării de rezistenţă fixase centrul serviciului său de informaţii politice şi militare la Varşovia şi-l echipase cu un laborator tehnic excelent, condus de profesorul Piodevski, membru al Institutului tehnic din Varşovia. Cînd K. a întîrziat să revină mai mult de două zile, acest centru a fost reorganizat şi transferat în altă parte. Urmele lui au fost atît de bine şterse încît noi nu l-am găsit niciodată pe Piodevski. Probabil că japonezii i-au înlesnit trecerea în Suedia sau America de Sud. Serviciul secret japonez avea centre la Belgrad, Vichy şi Stockholm, iar Berlinul servea drept loc de întîlnire a curierilor lor.

K. făcuse deja de patru ori drumul între Berlin şi Varşovia şi a recunoscut că documentele pe care le transmisese pînă la arestare erau şi mai voluminoase decît cele actuale.

La sfîrşitul anului 1943, ataşatul militar japonez, generalul Komatsu, mi-a spus că japonezii s-au întrebat întotdeauna cu uimire de ce, după ce am descoperit cazul foarte interesant al lui K., nu ne-am gîndit să lucrăm cu ei. O colaborare în alcătuirea unei reţele de informaţii îndreptată împotriva Rusiei ar fi trebuit să ne încînte. Noi ar fi trebuit să înţelegem că, în ciuda multor dificultăţi, japonezii puteau să ne ajute din plin împotriva Uniunii Sovietice, folosind, natural, naţionaliştii altor ţări ca Polonia, Bulgaria, Ungaria şi Finlanda. I-am explicat lui Komatsu că eu mi-am dat seama de toate aceste posibilităţi, dar că pe scară mai înaltă, din cauza îngustimei de vederi politice de acolo, s-au ivit neînţelegeri.

Revenind la activităţile de spionaj dezvăluite de cazul K., menţionez că la Berlin au mai fost pregătite două copii ale documentelor aduse de el. Una a fost pregătită pentru Roma, cealaltă pentru Stockholm. La Roma, documentul a fost transmis prin ambasada japoneză unui agent de încredere al generalului iezuiţilor, Ledochovski. N-am putut afla cu certitudine natura colaborării cu iezuiţii, dar poate că acesta era un aranjament bine pus la punct.

Documentul transmis la Stockholm a fost primit de un fost ofiţer polonez, funcţionar la ambasada japoneză din acest oraş, care se numea Piotr.

În fişele noastre, el figura ca fiind folosit de serviciul secret sovietic. El venise de două ori în Germania cu paşaport japonez. Ne-a fost destul de greu să-l ţinem sub observaţie la Stockholm.

Ambasadorul Japoniei la Stockholm era unul din personajele cheie ale serviciului secret japonez din Europa. El primea informaţii secrete de la Vichy, Roma, Belgrad şi Berlin, pe care le trimitea la Tokio, alături de alte informaţii culese de el. O mare parte din aceste informaţii — cele care erau absolut sigure — erau folosite ca monedă de schimb şi conta pe aceeaşi

corectitudine şi din partea celor cu care trata. Piotr era, într-un fel, principalul său agent de legătură cu ruşii.

Acest fapt m-a făcut să plec la Stockholm. Acolo voiam să iau măsuri de contracarare a numărului crescînd de sabotaje îndreptate împotriva avioanelor şi navelor noastre. Mă interesam îndeosebi de comunistul german Pietsch, care lucrase cu Best şi Stevens în Olanda şi condusese un grup de sabotori la început în Danemarca, apoi în Suedia.

Tot atunci am descoperit că documentele de la K., prin intermediul unui oarecare Onodera, ajungeau atît la serviciul de informaţii englez, cît şi la cel al ruşilor. Onodera trecea drept reprezentant al serviciului secret italian şi a reuşit să păstreze această faţadă pînă la sfîrşitul anului 1944. După cîtva timp, am reuşit să introduc pe unul dintre agenţii mei în traficul lui Onodera.

În acest negoţ, englezii se dovedeau mai degrabă greoi şi stîngaci, în timp ce ruşii erau extrem de rapizi şi de activi. Trebuie să spun că informaţiile culese de aceştia din urmă şi oferite în schimbul altora erau excelente. Cele care se refereau la Marea Britanie, de exemplu, arătau că agenţii lor pătrunseseră pînă în cele mai înalte sfere guvernamentale.

O particularitate a lui Onodera era îndemînarea cu care reuşea să facă partea cu care trata să creadă că ea era singura căreia îi transmitea informaţiile respective.

Referitor la cazul K. mai vreau să precizez că Ambasada Japoniei abia după şase săptămîni s-a interesat despre situaţia „cetăţenilor ei" arestaţi.

Pentru a evita eventualele necazuri care se puteau ivi de aci, i-am eliberat pe toţi cei care se bucurau de imunitate diplomatică. Aceştia au dispărut cu toţii în Balcani şi n-au mai fost niciodată folosiţi de japonezi în probleme de informaţii.

NOI CONTRACARĂM ACŢIUNILE SERVICIILOR DE INFORMAŢII SOVIETICE

Toamna anului 1940 marca apropierea unei cotituri decisive în strategia lui Hitler. El se mai mîngîia încă cu ideea de a rezolva problema Gibraltarului cu forţa şi — împotriva voinţei Spaniei — să ocupe Portugalia pentru a o apăra de o invazie aliată. El plănuia, de asemenea, să instaleze baze aeriene şi de submarine în Insulele Canare, apoi să colonizeze, în colaborare cu italienii, partea de nord a Africii, Africa Occidentală şi Centrală.

La 13 noiembrie a venit la Berlin Molotov, însoţit de noul ambasador sovietic în Germania, Dekanozov. Eu am fost numit să răspund de măsurile de securitate luate cu ocazia vizitei lui Molotov în vestul liniei de demarcaţie poloneză.

Ruşii au cerut informaţii precise în legătură cu măsurile pe care trebuia să le luăm cu această ocazie. Din partea polonezilor ne puteam aştepta la surprize neplăcute.

Pe tot traseul au fost postate gărzi duble la intervale de o sută de metri, în timp ce escorte speciale patrulau de-a lungul drumului.

La frontiere s-a făcut un control strict şi o supraveghere a tuturor mijloacelor de transport şi a tuturor hotelurilor din întreaga Germanie.

O dată cu luarea acestor măsuri, noi am început şi o supraveghere indirectă a anturajului lui Molotov. Nu era pentru prima dată cînd ruşii, profitînd de o ocazie oficială, introduceau pe ascuns în ţară membri importanţi ai serviciilor lor secrete.

Sarcina noastră s-a dovedit a fi foarte dificilă. O dată oamenii mei au încercat să aresteze un rus, dar acesta a fugit repede cu maşina în ambasadă şi a dispărut dincolo de perdeaua imunităţii diplomatice.

După vizita lui Molotov, Dekanozov şi o parte dintre cei care îl însoţeau au rămas la Berlin ceea ce, evident, însemna o supărătoare intensificare a activităţii serviciilor de informaţii ruseşti în Germania.

La 27 noiembrie, ambasada germană a primit o notă de la ministrul de externe sovietic, în care ruşii îşi fixau poziţia.

La 18 decembrie 1940, Hitler a semnat ordinul : „Ordin către Wehrmacht nr. 21 : Operaţia Barbarossa — atacarea Uniunii Sovietice". Acest ordin prevedea o ofensivă cu o forţă de o sută de divizii de infanterie, douăzeci şi cinci de divizii de blindate şi treizeci de divizii motorizate.

La 3 februarie 1941, Hitler a aprobat planul strategic al ofensivei care i-a fost prezentat de mareşalul von Brauchitsch.

După o cură de două luni la Karlsbad, m-am înapoiat la Berlin. Mi-a fost destul de greu să mă readaptez la atmosfera înfierbîntată a Capitalei.

Sarcina mea principală consta acum în organizarea contraspionajului împotriva Uniunii Sovietice. Ţările cele mai importante în acest sens erau România, Ungaria, Polonia şi Finlanda. Sectoarele occidentale ale reţelei noastre de securitate au trebuit să fie slăbite pentru a întări sectoarele orientale. O problemă căreia i-am acordat o atenţie specială a fost aceea a existenţei în Germania a unor emigranţi ruşi, ucraineni, georgieni etc. Ştiam că serviciile de informaţii ruseşti utilizau un număr dintre ei ca agenţi, de aceea am creat printre ei o reţea de informaţii, folosind sistemul grupelor în trei (fiecare membru al grupului trebuia să dea informaţii despre ceilalţi doi fără ca ei să ştie). În momentul acela părea mult mai important să ai informaţii despre ei decît să te preocupi de întrebuinţarea lor pentru culegerea de informaţii din ţările din care emigraseră.

Noi aveam deja destui emigranţi ruşi în serviciile noastre.

Serviciul de informaţii rusesc din Germania devenea din ce în ce mai activ şi am observat că această reţea se extindea mereu. Era foarte greu să apreciezi cît timp era indicat să se culeagă doar informaţii despre activităţile acestor agenţi şi cînd să se recurgă la arestare. Simplul fapt că observam care erau problemele ce interesau inamicul ne permitea uneori să tragem unele concluzii folositoare muncii noastre. Dar a aştepta prea mult cu arestarea putea duce la rezultate supărătoare. Mi s-a întîmplat acest lucru o dată.

Şeful secţiei de contraspionaj de la Breslau era un funcţionar foarte capabil, specialist în problemele Europei orientale, cunoscînd foarte bine ruşii şi polonezii. El lucrase mai mulţi ani în aceste ţări şi obţinuse rezultate bune. Omologul său din serviciul secret militar avea o formaţie analogă.

Avînd experienţa cîtorva ani în fruntea contraspionajului, am început să fiu mai puţin satisfăcut de munca acestor doi oameni şi să-i bănuiesc că, în multe cazuri, ei ne înşelau cu bunăştiinţă. Am ordonat o investigaţie aprofundată şi am descoperit că rusa se vorbea curent la ei acasă, iar standardul de viaţă al celor două familii era mult prea ridicat faţă de posibilităţile lor reale. Ei primeau la domiciliu un număr anormal de vizitatori, mulţi dintre ei nefiind din Breslau.

M-am hotărît să-i supraveghez îndeaproape. N-a trecut mult şi cei doi oameni au dispărut, ducînd cu ei dosarele mai importante ale serviciilor lor.

Soția celui care făcea parte din serviciul secret militar a murit la puțin timp după aceea. Cauzele morții nu se cunosc.

Cealaltă femeie a fost arestată și interogată. De la început, ea a recunoscut că soțul i-a spus că intrase în legătură cu serviciul de informații rusesc, considerînd că în acest fel va fi în stare să ducă la bun sfîrșit o acțiune care era avantajoasă pentru noi. Mărturisirea mi s-a părut a fi sinceră. Am ordonat să se facă o percheziție amănunțită la domiciliul acestei femei și, într-o valiză mică, am găsit cîteva bucăți dintr-o scrisoare pe care am reușit s-o reconstituim și să citim următoarele: „...și tu ne vei ajunge din urmă...“ Era, evident, o scrisoare de adio din partea soțului, dar ea a negat că ar fi văzut-o vreodată și nu a recunoscut că scrisul era al lui. Cazul n-a fost niciodată elucidat. Deși am întreprins toate cercetările posibile, n-am dat niciodată de urma celor doi dispăruți. Niciodată n-am știut, de asemenea, dacă fuseseră cu adevărat trădători sau fuseseră răpiți și poate executați. Toate indiciile, precum și mărturisirile femeii interogate dovedeau că ei erau, mai degrabă, trădători.

Ca urmare a acestei acțiuni a trebuit să reorganizăm complet sistemul de securitate al industriei de război din Silezia, căci documentele dispărute cuprindeau un raport detaliat asupra organizării lui actuale.

Heydrich s-a arătat indulgent față de greșeala pe care o comisesem. El a încercat chiar să mă încurajeze, spunînd că de necazuri nimeni nu era scutit și, prin urmare, nici eu.

A doua zi, mă aflam la pavilionul de vînătoare al lui Heydrich. În timpul convorbirii, insistînd mereu asupra importanței pe care o reprezenta întărirea activității de contraspionaj împotriva rușilor, a făcut aluzii la amiralul Canaris. El a criticat activitatea lui Canaris ca șef al serviciului secret militar și a afirmat că era aproape sigur că amiralul Canaris trădase, co-

municînd aliaților data atacului din Vest — din 10 mai 1940 —, dar că nu voia să acționeze încă împotriva lui, preferind să adune cît mai multe probe.

Apoi Heydrich a atacat problema de ansamblu a rețelei de informații. Era foarte preocupat de unele eșecuri din ultimul timp și considera că adevărata lor cauză consta în organizarea defectuoasă a diverselor servicii, în special a S.D.-ului din străinătate și a serviciului principal de securitate, cunoscut sub numele de Biroul VI. Activitatea acestor servicii era nesatisfăcătoare, cum nesatisfăcătoare era și pregătirea personalului tînăr, fără experiență și rău dirijat de superiori.

Remarcasem și eu de mult aceste dificultăți și ajunsesem la concluzii aproape identice. Mă așteptam, într-o oarecare măsură, la această conversație, dar m-am abținut să mă dedau și eu la critici, mulțumindu-mă doar să ascult atent ceea ce spunea Heydrich.

El știa că de la început eu voisem să mă ocup de serviciul de informații din străinătate, așa că m-a întrebat:

— Credeți că ar putea fi reorganizat un serviciu, ca Biroul VI, în plin război?

Am răspuns că lucrul nu era imposibil, dar că s-ar ajunge la o serie de dificultăți tehnice, care ar duce la o scădere imediată a tirajului informativ.

Heydrich mi-a cerut să mă mai gîndesc la această problemă și a adăugat: „Cred că o să fiți de acord să vă asumați această sarcină într-un viitor nu prea îndepărtat. Dar va trebui să cîștigați suficientă încredere din partea conducătorilor noștri pentru ca ei să vă lase să lucrați liber de orice control, în afară, natural, de al meu. Pînă atunci, vă rog să nu spuneți nimănui nimic. Continuați să întăriți serviciul de contraspionaj. Încă o întrebare: considerați că amiralul Canaris ar profita de această

perioadă de reorganizare ca să-şi mărească influenţa în detrimentul prestigiului nostru ?"

Am răspuns că problema trebuie tratată la un nivel mai înalt, fiind vorba aici de influenţa politică a lui Canaris.

Heydrich a fost de acord cu părerea mea. Seara aceea a marcat un punct crucial în cariera mea.

FRAŢII VIETINGHOFF

In toamna anului 1940, unul dintre cazurile cele mai interesante ale activităţii noastre împotriva serviciilor secrete sovietice a fost cel al fraţilor Vietinghoff.

După ocuparea statelor baltice de către Rusia, nemţii baltici au început să se refugieze în Germania.

Unul dintre aceşti refugiaţi, o tînără, a semnalat la un post de frontieră că trei persoane cu care voiajase ea păreau suspecte. Era vorba de cei doi fraţi Vietinghoff şi de soţia fratelui mai mare. La început funcţionarul nostru a crezut că era vorba de o răzbunare personală, totuşi, tînăra a fost reţinută pentru un interogatoriu mai amănunţit.

Ea a recunoscut că fusese îndrăgostită de fratele mai mic, care era celibatar, dar că această legătură fusese întreruptă din cauza soţiei fratelui mai mare, care trăia acum cu amîndoi.

Această d-nă Vietinghoff trebuia să fie o personalitate puternică şi energică. Amîndoi fraţii se găseau sub influenţa ei. In cursul călătoriei, între cele două femei avuseseră loc scene violente.

Aceasta este povestea pe care, la început, am considerat-o drept un episod de gelozie feminină, fără interes pentru noi.

Totuşi, cînd, la Berlin, grupul celor trei a dispărut fără urmă, am văzut că nu era tocmai aşa. Fără să spun numele tinerei care ne semnalase cazul, menţionez că mai tîrziu ea a devenit agenta noastră, cunoscută sub indicativul R-17. Ea era o femeie încîntătoare, foarte inteligentă şi o cunoscătoare perfectă a limbilor slave, precum şi a limbilor franceză şi germană.

Am folosit-o mai întîi într-o problemă în care se găseau amestecaţi membrii ambasadei japoneze. Fiind blondă, ea era tipul pe care îl preferau, în general, japonezii. Mai tîrziu, ea s-a înapoiat la Riga şi a desfăşurat o muncă de informaţii excelentă împotriva ruşilor.

De mai mult timp, eu îmi făcusem planul, şi cazul Vietinghoff mi-a oferit ocazia de a-l pune în aplicare, ca să închiriez două apartamente, de preferinţă la primul etaj, unul în faţa ambasadei sovietice, celălalt vizavi de Agenţia comercială. Ele urmau, natural, să fie ocupate de altcineva şi problema financiară nu conta.

„Timp de trei sau patru luni, i-am spus eu celui care avea în lucru cazul Vietinghoff, vom întocmi un album cu fotografiile tuturor vizitatorilor acestor două clădiri. Poate că cu puţin noroc o să obţinem şi fotografia fraţilor Vietinghoff.

Cu această ocazie, vom avea la dispoziţie o cantitate de fotografii ale unor oameni interesanţi. Lucrul poate părea puţin cam complicat, dar noi vom acţiona cu răbdare şi metodic.

În fiecare seară, ca să vă distraţi, veţi compara fotografiile luate în timpul zilei cu semnalmentele oamenilor pe care îi căutăm !"

În patru zile, dispozitivul nostru era instalat şi, la capătul a şase zile, am identificat un agent sovietic pe care îl căutam de mult timp. A doua zi, pe la orele trei după-amiază, cel mai tînăr dintre fraţii Vietinghoff a fost şi el fotografiat. Fotografiile erau excelente. Pînă să intre în ambasadă, înfăţişarea tînărului trăda

grabă şi teamă. Cînd a ieşit, părea mai mult destins decît încurcat şi ezitant. O clipă se oprise în pragul porţii, neştiind în ce direcţie s-o apuce. Am arătat fotografiile agentului R-17. Ea le-a privit o clipă, apoi a spus :

— Da, el este !

Acum, cînd dădusem de urma fraţilor Vietinghoff, începea vînătoarea. Fratele mai tînăr, după vreo cinci zile, a venit iar la ambasadă. Imediat a fost pus în filaj şi urmărit pînă ce a ajuns într-un apartament de trei camere mobilate, unde locuia împreună cu ceilalţi doi complici.

Îşi schimbaseră numele şi aveau alte paşapoarte.

Fratele mai mare se chema Egon Altmann şi în actele de identitate nu era menţionat ca fiind căsătorit. Cel mai mic răspundea la numele de Wilhelm Oberreiter, iar femeia se numea Maria Schultze.

Eram foarte mîndru de succesul nostru, deşi, natural, în această descoperire norocul jucase şi el un mare rol. Mai tîrziu am aflat că fratele mai mic primise ordin să nu mai treacă niciodată pe la ambasadă şi fusese înştiinţat că noi îi dădusem de urmă.

Întărind supravegherea, am constatat că, în ciuda unei aparente sărăcii, grupul celor trei trăiau destul de bine. Sub masca unei vieţi liniştite şi retrase, Maria îşi procura tot ce avea nevoie. Chiria era plătită regulat şi vecinii vorbeau elogios de aceşti refugiaţi din Est, care erau obligaţi să muncească din greu pentru a-şi reface existenţa. Cei doi fraţi erau reprezentanţi ai unei firme de material de construcţii pentru hoteluri şi restaurante. Călătoreau amîndoi, dar călătoriile lor nu erau prea întinse şi nu cîştigau nici măcar ca să se întreţină. Primeau deci fonduri din altă sursă !

Am descoperit că cei doi fraţi erau în legătură cu cîţiva agenţi imobiliari şi că se punea ceva la cale cu o firmă pe al

cărui reprezentant îl invitaseră la masă. După ce ne-am documentat bine, ne-am hotărît să vorbim cu acest om. Era demn de încredere și ne-a fost foarte recunoscător că l-am pus în gardă.

De la el am aflat că Egon Altmann, fratele mai mare, îi spusese că, cu cîteva luni mai înainte, moștenise o mare avere.

El voia să investească acești bani în imobile care să aducă un venit mare. În acest sens se gîndea să cumpere un hotel mai mic, de preferință în apropierea unei mari stații de cale ferată — cum ar fi gara Stettin, de exemplu.

Timp de 15 zile nu s-a petrecut nimic. Deodată, într-o noapte, pe la orele două, am primit un telefon de la șeful grupei de filaj. Acesta mi-a comunicat că Maria Schultze primise în cursul după-amiezii o scrisoare. Scrisoarea îi fusese adusă de un copil care fusese acostat lîngă casă de un străin de la care primise, în schimbul serviciului făcut, un bacșiș. După ce a primit această scrisoare, Maria a ieșit din casă în jurul orelor nouă și a luat un taxi. Una din mașinile noastre a urmărit-o.

Am cerut să mi se raporteze imediat orice element nou apărut. Douăzeci de minute mai tîrziu am primit un alt telefon:

— Aici inspectorul Werner. Am urmărit-o pe Maria cu mașina nr. 3 pînă la stațiunea Bellevue. Aici ne-am oprit la aproximativ 50 de metri în spatele ei. După ce a coborît din taxi, Maria s-a îndepărtat rapid și a urcat într-o limuzină neagră care tocmai trecea prin fața gării. Mașina părea să fie un Ford, dar n-am reușit să-i citim numărul.

De la Bellevue am urmărit-o pe Maria pînă la hipodromul din Avus și de acolo pînă la Wannsee. A traversat podul de pe Wannsee și a mărit viteza, reușind să se distanțeze cu 6 km. S-a îndreptat spre Gatow și am pierdut-o.

— N-ați avut noroc, am spus eu. Data viitoare luați o mașină mai mare.

Dimineața, în drum spre birou, mi-a venit o idee: să scindez grupul celor trei. Veriga cea mai slabă a grupului o constituia, evident, fratele mai mic, Wilhelm Oberreiter. M-am gîndit să inventez ceva, plecînd de la povestea lui de dragoste cu R-17 și să-i promit o viață fericită cu ea în străinătate. Am cerut să fie adus cît mai curînd posibil pentru un interogatoriu, fără ca ceilalți doi să știe.

Ocazia s-a ivit a doua zi. O mașină cu mai mulți oameni de-ai mei a trecut pe o stradă pe unde mergea Wilhelm. Șoferul a oprit mașina și a întrebat de o stradă, făcîndu-se totodată că nu prea aude. Omul care era așezat în spatele mașinii a deschis portiera și, scuzîndu-se, i-a cerut să vorbească mai tare. Cînd Wilhelm s-a aplecat spre urechea șoferului, o îmbrîncitură puternică l-a proiectat în interior și mașina a pornit rapid.

De cum l-am văzut, mi-am dat seama că era foarte speriat și am considerat că nu era necesar s-o amestec în această poveste pe R-17.

L-am lăsat să stea în picioare în fața mea și i-am vorbit intenționat pe un ton răstit:

— Ia zi, trădătorule, ce-ai de spus în apărarea ta? Dacă îmi relatezi tot adevărul poate mă arăt indulgent, dar o singură minciună, fie chiar și de amănunt — și în patru zile vei fi un om mort. Știi cum se pedepsește un spion în timp de război...

A început să plîngă. Totul se datora, spunea el, Mariei. Cînd i-a devenit cumnată, ea lucra deja pentru ruși.

Serviciul secret sovietic îi acordase Mariei o muncă de primă importanță și cei doi frați făceau ce zicea ea.

Misiunea lor era să cumpere un hotel în Berlin, unde să fie centralizate informațiile culese din Germania pentru a fi supuse unui fel de control preliminar. Se căutau mai ales in-

formații militare. Rușii intenționau să introducă patru sau cinci din ofițerii lor în personalul hotelului.

Suma necesară cumpărării hotelului avea să le fie înmînată în prima jumătate a lunii, dar el nu știa cum și nici prin cine le va parveni.

Cînd Wilhelm a terminat, i-am spus :

— Bine, voi face tot ce depinde de mine pentru dv., cu condiția ca și dv. să faceți la fel. Am să vă dau ocazia să lucrați pentru noi ca să vă salvați pielea. Este o ofertă foarte realistă, vă rog să mă credeți !

L-am lăsat să mediteze cîteva minute, după care i-am întins mîna. El a făcut la fel și tîrgul a fost încheiat.

Apoi l-am instruit cum trebuia să se poarte pentru a nu trezi suspiciuni din partea celorlalți doi și am stabilit cum să menținem de aici înainte legătura.

După patru zile, Wilhelm mi-a semnalat că Maria primise o scrisoare dactilografiată pe hîrtie albă, fără semnătură. I se ordona să se ducă a doua zi singură la Leipzig, indicîndu-i-se și trenul pe care să-l ia. La Leipzig avea la dispoziție două ore ca să servească masa la restaurantul de la adresa indicată.

După-amiază trebuia să se ducă să viziteze Memorialul Marelui Război și să se uite foarte atent la peretele de la intrare. În stîlpul din dreapta era o crăpătură în care se va găsi un pachețel învelit într-o hîrtie de ziar. Să ia pachețelul și să meargă pe jos timp de o oră. Apoi, după ce s-a scurs acest timp, să ia un taxi sau un alt mijloc de transport. Restul instrucțiunilor se găseau în pachet. Orice i s-ar fi întîmplat, trebuia să se înapoieze chiar în seara aceea la Berlin. Aceste instrucțiuni îi fuseseră date pentru ca să poată fi urmărită în orice moment.

Am trimis imediat doi agenți la Leipzig să organizeze urmărirea.

Seara, Wilhelm mi-a dat un telefon ca să-mi spună că pachetul conținea patru sute de mii de mărci pentru cumpărarea hotelului.

Am intrat imediat în legătură cu proprietarul hotelului, cu notarul și, spre marea lor surpriză, le-am ordonat să-l vîndă.

Între timp, cazul a fost prezentat lui Heydrich și lui Himmler. Aceștia au fost de acord să nu se întreprindă nici o arestare, cel puțin pînă cînd Maria îl va întîlni, în viitoarele șase zile, pe șeful său, a cărui identitate țineam s-o cunoaștem.

Peste șase zile, Maria a primit ordin să se ducă pe peronul gării din Tiergarten. S-a dus la ora prevăzută, dar n-a găsit pe nimeni. Planurile mele erau date peste cap.

Himmler i-a vorbit de această problemă lui Hitler și acesta a început să tune și să fulgere împotriva lui Molotov și Dekanozov, după care a ordonat arestarea imediată a Mariei și a fraților Vietinghoff, adăugînd :

„Vreau să le dovedesc rușilor că sînt la curent cu creșterea acțiunilor lor de spionaj. Cer să fie cu toții arestați !"

Acest lucru s-a întîmplat la sfîrșitul lunii noiembrie 1940, la puțin timp după vizita lui Molotov la Berlin.

Interogat, Egon a vorbit pînă la urmă, dar Maria a refuzat să răspundă la vreo întrebare, așa că nu am aflat nimic despre viața ei de pînă atunci și nici despre cei opt ani în slujba serviciilor secrete rusești.

A fost acuzată de spionaj în favoarea Uniunii Sovietice și executată. Egon, condamnat și el la moarte, a fost ulterior grațiat.

Față de Wilhelm mi-am ținut întrutotul promisiunea. El și-a aranjat o existență onorabilă : timp de mai bine de doi ani am vegheat asupra lui. Rușii s-au dedat doar la o singură

tentativă împotriva lui, încercînd să-l antreneze într-o încăierare organizată, dar le-a scăpat.

Am aranjat ca el să-şi schimbe frecvent reşedinţa fie în Germania, fie în ţările ocupate şi, pînă la urmă, ruşii i-au pierdut urma. Cu o parte din cele patru sute de mii de mărci luate de la ruşi, l-am ajutat să-şi făurească o nouă viaţă. Cealaltă parte din sumă a fost distribuită celor mai buni agenţi ai mei.

CAZUL RICHARD SORGE

Un alt caz de spionaj, care mi-a reţinut atenţia în 1940, a fost cel al lui Richard Sorge. Pe atunci Sorge lucra indirect atît pentru D.N.B., organul oficial al serviciului de presă german, cît şi pentru ziarul Frankfurter Zeitung.

În epoca aceea, partidul nazist şi mai ales organizaţiile partidului din străinătate îi creau tot felul de dificultăţi lui Sorge, dat fiind trecutul lui politic. Von Ritgen, şeful D.N.B., m-a rugat să studiez dosarul lui Sorge de la Biroul III (S.D. interior) şi de la Biroul IV (Gestapoul), ca să văd cum pot rezolva aceste probleme ale trecutului, deoarece el nu se putea lipsi de legăturile sale cu Sorge.

Acesta din urmă era un cunoscător desăvîrşit al problemelor Extremului Orient şi studiase mult problema tensiunilor politice dintre Japonia, China şi Rusia, pe de o parte, şi Statele Unite şi Anglia, pe de altă parte. După von Ritgen, părerile lui Sorge se adeveriseră întotdeauna.

M-am uitat peste acest dosar şi cele văzute acolo nu erau de loc favorabile lui Sorge. Dacă nu se găsea dovada apartenenţei lui la Partidul Comunist German, nu puteai să nu tragi concluzia că era cel puţin simpatizant.

El fusese în strînsă legătură cu mulţi oameni, cunoscuţi de serviciile noastre secrete ca fiind agenţi ai Cominternului dar, fiind foarte legat de unele personalităţi influente, fusese întotdeauna protejat împotriva zvonurilor.

Von Ritgen ajunsese la concluzia că, chiar dacă Sorge ar fi întreţinut unele contacte cu serviciile secrete ruseşti, noi trebuia, apărîndu-ne interesele, să căutăm să profităm de marea lui experienţă.

Pînă la urmă, am hotărît ca eu să-l apăr pe Sorge faţă de atacurile partidului, cu condiţia ca în rapoartele lui noi să găsim informaţii confidenţiale interesante despre Uniunea Sovietică, China şi Japonia. Oficial el avea să lucreze numai cu Ritgen.

Am supus acest proiect de propuneri lui Heydrich, care l-a aprobat cu condiţia ca Sorge să fie supravegheat îndeaproape şi informaţiile lui să fie verificate.

Cererea lui Heydrich privind supravegherea, practic, era dificil de realizat. Agenţii din Japonia erau foarte tineri şi, în general, nu prea experimentaţi.

Conform instrucţiunilor lui Heydrich, i-am vorbit lui Jahnke despre Sorge, dar acesta a spus că nu ştia nimic deosebit în legătură cu el. Tot în legătură cu Sorge m-am dus să-l văd şi pe inspectorul şef Meisinger, în ajunul plecării lui în Japonia ca ataşat de poliţie.

Mi-a promis că o să facă o anchetă amănunţită şi o să ne ţină la curent prin telefon. După cîte îmi amintesc, rapoartele lui Meisinger asupra lui Sorge erau întotdeauna favorabile.

„Sorge — spunea el — era „persona grata" la Ambasada Germaniei şi avea legături excelente cu guvernul japonez."

Provizoriu eram asigurat, cu atît mai mult cu cît informaţiile furnizate de Sorge lui von Ritgen erau foarte utile şi de o asemenea natură încît orice înşelăciune era exclusă.

Dar, în primăvara anului 1941, am primit un şoc. O comisie a poliţiei japoneze, în vizită la Berlin, m-a întrebat dacă Meisinger ţinea sub supraveghere pe unii naţionalişti germani de la Tokio. Am protestat imediat, dar şeful comisiei a declarat că dacă era aşa, Meisinger n-avea decît de cîştigat lucrînd cu poliţia japoneză, care i-ar putea fi foarte utilă.

Meisinger, bineînţeles, a negat că a spus vreun cuvînt despre Sorge în faţa poliţiei japoneze. Lucrul acesta putea fi adevărat, dar nu excludea şi cealaltă alternativă că, prin modul neîndemînatic în care acţionase, atrăsese atenţia japonezilor, întărindu-le astfel eventualele bănuieli.

In acest timp, informaţiile furnizate de Sorge deveneau din ce în ce mai utile pentru noi, căci, în 1941, noi eram interesaţi să ştim cît mai multe lucruri despre planurile Japoniei privind Statele Unite.

Sorge ne-a comunicat că, după părerea lui, pactul în trei era — din punct de vedere militar vorbind — fără prea mare importanţă pentru Germania.

După începutul campaniei noastre din Rusia, el ne-a prevenit că, în nici un caz, Japonia nu avea să denunţe pactul său de neagresiune cu Uniunea Sovietică.

Sorge ne-a informat, de asemenea, că forţele terestre japoneze aveau suficienţi carburanţi în rezervă pentru următoarele şase luni şi că flota şi aviaţia dispuneau de provizii şi mai importante.

Japonezii l-au arestat pe Sorge în cursul verii anului 1942. Fără îndoială că el spionase în favoarea ruşilor.

Îndeosebi, el le dezvăluise data exactă a invaziei germane şi faptul că japonezii nu se gîndeau serios să intre în război împotriva Rusiei. Aceste informaţii permiseseră ruşilor să-şi retragă diviziile lor din Siberia, la momentul oportun, pentru a le arunca împotriva valului german.

Meisinger ne-a înştiinţat imediat de arestarea lui Sorge.

În cursul anchetei care a urmat, ambasadorul Germaniei la Tokio, generalul-maior Ott, a fost compromis. S-a dovedit că el fusese de mare folos lui Sorge în calitatea lui de cel mai bun prieten. Fără să-şi dea seama, Ott, nu numai că adusese prejudicii intereselor Germaniei, dar el acţionase în favoarea ruşilor şi în detrimentul Japoniei.

Ott a fost, în consecinţă, declarat „persona non grata".

În cursul unei şedinţe lungi şi nu prea plăcute cu Himmler a trebuit să justific colaborarea cu Sorge. (După moartea lui Heydrich, am fost obligat să abandonez această sursă de informaţii, Himmler refuzînd să-şi asume vreo responsabilitate în faţa lui Hitler).

În continuare, dovezile adunate de Japonia se arătau din ce în ce mai concludente.

Osaki, fostul secretar particular al prinţului Konoye, a furnizat amănunte stupefiante despre activitatea de spionaj desfăşurată de el în colaborare cu Sorge.

Se spune că, în noiembrie 1944, la doi ani şi jumătate după arestarea lor, Sorge şi Osaki au fost spînzuraţi, dar se pare că, conform unor zvonuri, Sorge este în viaţă şi trăieşte în Uniunea Sovietică.

Dată fiind originea sa (mama lui era rusoaică, iar tatăl de naţionalitate germană), Sorge dorea o reconciliere între Germania şi Rusia — patria mamă, pe care o considera ca o ţară cu posibilităţi nelimitate — crezînd că noua orînduire din această ţară ar duce la bunăstarea generală. În principiu, el ura nazismul şi fascismul, acţionînd, ori de cîte ori i se ivea ocazia, împotriva acestora.

Richard Sorge, prin activitatea lui de spionaj, cauzase multe necazuri japonezilor. Numai în anul 1940, de exemplu, el a trimis Moscovei mesaje cifrate care au totalizat treizeci de mii de cuvinte.

Operatorul său, Max Klausen, fusese special antrenat la Moscova pentru o astfel de activitate. Serviciul de contraspionaj

radio japonez descoperise de mult timp lungimile de undă ale postului de radio clandestin al lui Sorge, fără să reuşească vreodată să-i descifreze codul, ori să-i localizeze emiţătorul — dovada excelentei pregătiri a lui Klausen. El emitea, în general, de pe o ambarcaţiune mică cu pînze care îşi schimba mereu poziţia.

E interesant de notat că niciodată, nici în mărturisirile sale la interogatoriu, nici în închisoare, Sorge n-a recunoscut că a lucrat şi pentru Berlin. Această omisiune nu se explică decît prin legăturile personale pe care le avea cu von Ritgen, legături pe care, un om de talia sa, nu dorea să fie cunoscute la Moscova. Am ajuns la această concluzie după ce am studiat mult timp informaţiile pe care el ni le trimisese. Niciodată n-a încercat să inducă în eroare serviciile secrete germane.

Cît despre ambasadorul Ott, Meisinger a făcut tot ce a depins de el ca să-l piardă. Totuşi, după o examinare atentă a dovezilor existente, a apărut clar că, în afară de faptul că Ott fusese exploatat în orb de către Sorge, el nu se făcea vinovat de complicitate în activitatea de spionaj. Plecînd de la acest punct de vedere, eu l-am apărat cît am putut în faţa lui Hitler care, în treacăt fie spus, n-a înţeles niciodată nimic din contactele pe care noi le-am avut cu Sorge. Nici Himmler şi nici Heydrich nu l-au pus la curent cu aceste lucruri.

În timpul convorbirii particulare cu Himmler, Hitler a recunoscut că serviciului secret nu i se poate reproşa nimic.

Totuşi, niciodată Himmler n-a reuşit să-i risipească lui Hitler neîncrederea faţă de Ott. Hitler considera că un om ca Ott nu trebuia să facă cunoscute nimănui informaţii politice cu caracter secret. Meisinger a primit ordin să caute dovezi suplimentare asupra vinovăţiei lui Ott, însă nu a găsit nimic şi împotriva ambasadorului n-a fost luată nici o măsură disciplinară.

ÎN CĂUTAREA LUI OTTO STRASSER

Intr-o zi din luna aprilie a anului 1941, Himmler mi-a telefonat și mi-a spus să mă pregătesc să merg la raport la Hitler. Neliniștit, mă întrebam ce putea să fie! Pentru mai multă precauțiune i-am telefonat lui Heydrich și i-am raportat despre această convorbire.

Era deja la curent: „Știu despre ce este vorba, dar nu vreau să vorbesc la telefon. O să vedem ce are să se întîmple".

La orele trei mi-a telefonat Heydrich: „Fiți gata că plecăm peste 10 minute. Dar înainte de asta treceți pe la mine pe la birou".

Intrînd la el în birou, l-am găsit stînd la masă, aplecat peste dosare. Explicîndu-mi situația, fața lui era gravă: „Acum cîteva săptămîni am aflat din sursă sigură că Otto Strasser se află în Portugalia. Hitler îl urăște pe Otto tot atît de mult cît îl urăște pe fratele său Gregor.

El îi consideră pe amîndoi, nu numai ca trădători ai cauzei noastre, dar și ca trădători față de el personal. Hitler e convins că Otto încearcă să-l asasineze și acționează în acest sens în legătură cu serviciile secrete engleze și americane.

Personal consider că Otto lucrează şi pentru Stalin. L-am lansat pe urmele lui Strasser pe standartenführerul B., care a făcut parte din Frontul negru. Pînă în prezent, el n-a obţinut nici o informaţie precisă asupra locului unde se găseşte Strasser, dar e convins că se află pe undeva prin Portugalia. Führerul a ordonat ca Otto să fie lichidat imediat. De aceea, de acord cu Himmler, el a cerut trimiterea dumneavoastră în acest scop în Portugalia".

Eram extrem de nervos şi nu înţelegeam de ce hotărîseră să-mi încredinţeze tocmai mie această misiune! Eu eram prea puţin la curent cu amănuntele şi dedesubturile acestei afaceri, care, oricum, avea să dea naştere la acte de violenţă, şi acest lucru pe teritoriu străin. Standartenführerul B., care se bucura de o deosebită încredere din partea lui Heydrich, era mult mai indicat decît mine pentru această misiune. În plus, îndeplinise cu succes multe alte misiuni de acest gen. De ce atunci să-l schimbe cu altul?

M-am gîndit că Hitler nu avea destulă încredere în el! Poate că era prea legat de Frontul negru, precum şi de clica emigranţilor de la Moscova.

Un sfert de oră mai tîrziu, am fost primit de Hitler.

O linişte apăsătoare domnea în vasta colonadă a cancelariei pe lîngă care treceam. Ici şi colo, doar, abia de se auzea cîte o voce înăbuşită sau o plesnitură de pinteni, cînd saluta vreun soldat din gardă. Drumul pînă la cabinetul lui Hitler mi s-a părut nesfîrşit de lung.

Himmler era deja acolo. Hitler a continuat să vorbească încă un timp cu Himmler şi după ce Heydrich l-a anunţat milităreşte că venisem la raport.

Hitler şi Himmler stăteau aplecaţi peste o hartă desfăşurată pe o masă mare. Nu vedeam prea bine despre ce ţară era vorba, dar mi s-a părut că recunosc sudul Peloponezului şi insula Creta.

Apoi Hitler s-a întors brusc şi s-a îndreptat spre noi. A strîns mîna lui Heydrich şi a întrebat:

— Aveţi ceva să-mi spuneţi în legătură cu cazul Strasser?

— Nu, domnule führer, nimic nou, a răspuns Heydrich.

Hitler privea atent podeaua şi părea absorbit de reflecţii profunde. Deodată, ridicînd capul, m-a fixat cu o privire lungă, pătrunzătoare, şi mi-a spus cu vocea lui surdă:

— Şi dv., ca orice soldat de pe front, vă supuneţi unei discipline militare. Sînteţi obligat să executaţi fără şovăire ordinele superiorilor dv., indiferent în ce parte a frontului se găseşte locul dv.!

A urmat un moment de linişte desăvîrşită, apoi a reluat:

— Ordinele pe care am să vi le dau sînt ultraconfidenţiale şi trebuie executate cu orice preţ, chiar dacă pentru asta va trebui să vă daţi viaţa!

Aceste ultime cuvinte nu cereau răspuns, erau un ordin, şi ordinul nu se discută.

Hitler a mai reflectat încă un moment, după care s-a dedat la o critică violentă la adresa lui Gregor şi Otto Strasser. Dintre cei doi fraţi, Gregor era cel mai de temut duşman al regimului

Otto nu era atît de important, dar acţiunile lui de conspirator riscau să fie la fel de periculoase, cu atît mai mult cu cît avea sprijinul unor puteri străine. Acest lucru, adăugat la cunoaşterea profundă a problemelor internaţionale ale mişcării naziste, constituia o adevărată primejdie.

— Am hotărît, deci, a spus Hitler, să-l suprim pe Otto Strasser, prin orice mijloace, şi vă ordon să îndepliniţi această misiune...

S-a uitat la mine cu un aer întrebător şi atunci, pentru prima dată de cînd intrasem la führer, am vorbit şi eu.

— Da, domnule führer.

Şi-a pus mîinile la spate şi a început să se plimbe dintr-o parte în cealaltă a încăperii prin fața noastră, spunînd ca şi cum vorbea pentru el :

— Înainte de toate, trebuie aflat unde se ascunde. Apoi, trebuie procedat în aşa fel încît el să dispară prin mijlocirea unui drog nou, imposibil de descoperit.

Vă dau — şi s-a întors spre Himmler şi Heydrich — depline puteri de acțiune pentru a executa acest ordin !

Apoi, adresîndu-mi-se din nou mie, a spus :

— Amănuntele privind această operațiune le veți discuta cu reichsführerul S.S. şi cu obergruppenführerul Heydrich. În al doilea rînd, țin să vă atrag atenția asupra păstrării unui secret absolut, care este indispensabil în reuşita acțiunii. Nimeni, repet, nimeni nu trebuie să afle nimic despre această acțiune, afară doar de cei de care aveți nevoie să vă îndepliniți misiunea.

Zicînd acestea, mi-a strîns mîna, s-a mai uitat o dată atent la mine şi, ridicînd brațul, mi-a spus că sînt liber.

Heydrich a ieşit cu mine, Himmler a mai rămas cîteva minute cu Hitler. L-am aşteptat afară. El mi-a spus amical :

— Să sperăm că veți duce la bun sfîrşit această misiune.

— Nu e prea simplu, a intervenit Heydrich. Nu trebuie să supraapreciem capacitatea lui Schellenberg în a executa asemenea ordine.

Am aruncat spre Heydrich o privire rapidă şi Himmler, observînd, a remarcat că era mai bine ca aceste lucruri să le discutăm în biroul lui.

Ajunşi în birou, prin minte îmi treceau din nou tot felul de întrebări : „De ce m-au însărcinat cu asemenea misiune ? Din cauză că-l suspectau pe B. ? Voiau cumva să mă supună la vreo încercare ?"

Mi se părea că Himmler şi Heydrich, care, în general, se ocupau de afacerile de acest gen cu un fel de fanatism, nu luau lucrurile prea în serios.

Heydrich mi-a spus că Otto Strasser, în cinci sau şase zile, avea să se afle la Lisabona, dar că nu ştia cîte zile intenționa să stea acolo.

Probabil avea să intre în legătură cu membrii misiunilor străine şi era deosebit de important să se afle dacă, eventual, va lua contact cu reprezentanța diplomatică a Uniunii Sovietice sau cu vreo altă organizație rusească. Relațiile mele cu poliția portugheză aveau să-mi permită să verific aceste fapte.

După ce aceste lucruri au fost lămurite, să nu aştept prea mult, pentru ca nu cumva Otto să plece viu de la Lisabona !

În vocea lui Heydrich vibra atîta ură încît l-am privit cu mirare. De ce îl ura atîta pe Strasser ? Îi era frică de el ? De ce era persoana lui Strasser atît de temută ? Niciodată n-am ştiut acest lucru şi nici n-am să-l aflu.

În momentul acela, în birou a intrat un aghiotant ca să anunțe că un oarecare doctor St. aştepta de vreo jumătate de oră să se prezinte la raport la reichsführerul S.S. Himmler a răspuns că are să-l vadă peste două minute, iar Heydrich s-a întors spre mine :

— Doctorul St. lucrează la Universitatea din München. Este unul dintre bacteriologii cei mai celebri din lume. Actualmente lucrează la nişte experiențe de apărare împotriva unui război bacteriologic. Are să vă dea un preparat care să-l facă pe Strasser să dispară şi vă va indica şi modul cum să vă serviți de el. Dar să nu suflați nici un cuvînt despre misiunea dv. în prezența lui !

A fost introdus doctorul. Era o persoană între 30 şi 32 de ani, avînd aerul unui om foarte sigur pe el. A început imediat să vorbească cu o voce calmă şi rece, ca şi cum ținea o conferință.

Conform instrucțiunilor care i se dăduseră, el preparase un ser bacteriologic care acționa cu mare rapiditate. Pentru ca să omori un om, fără să laşi vreo urmă care să indice cauza decesului, nu era nevoie de mai mult de o picătură din acest ser.

Serul provoca moartea într-un interval de maximum 12 ore. Asta depindea de constituţia individului. Simptomele erau aproape analoge cu cele date de tifos, deşi bacteria nu făcea parte din acelaşi grup.

Dacă, de exemplu, o picătură din acest lichid se usca pe fundul unui pahar şi era mai tîrziu redizolvată în apă, ea avea aceeaşi eficacitate asupra mucoasei gurii sau gîtului.

Doctorul a continuat să vorbească aşa încă vreo 10 minute şi eu simţeam cum mi se face părul măciucă, uitînd definitiv de Otto Strasser şi de misiunea mea. Ascultam fascinat. Spunea toate acestea ca şi cum ţinea un curs oarecare în faţa studenţilor. Era un instrument cu adevărat de temut în mîinile unui om ca Heydrich. M-am uitat la Himmler şi am văzut că şi el asculta cu acelaşi interes.

Doctorul St. a scos din buzunar două flacoane şi le-a pus pe masă înaintea noastră. Amîndouă păreau să conţină cam 30 de centilitri de lichid incolor. M-am uitat cu teamă la flacoane. Semănau cu flacoanele de la farmacie şi erau însoţite ca şi acestea de pipete.

N-a mai trecut mult şi Heydrich l-a întrerupt brusc pe savant.

— Mulţumim, doctor St., vreţi să fiţi bun să mă aşteptaţi cîteva clipe în anticameră ?

Doctorul a ieşit. Heydrich s-a întors către mine :

— Fiţi foarte atent la acest drog ! Şi acum, acţionaţi cum veţi crede de cuviinţă. Standartenführerul B. vă va pune, în cursul acestei după-amiezi, la curent cu toate amănuntele...

Apoi, adresîndu-se lui Himmler :

— Cred, domnule reichsführer, că noi nu mai avem nimic de spus în legătură cu acest lucru. De acum, chestiunile practice îl privesc pe Schellenberg.

M-am ridicat, am pus cu grijă flacoanele în buzunar şi, după ce am salutat, am plecat.

Înapoiat în birou, am închis flacoanele în casa de fier şi m-am simţit mai uşurat. Apoi am încuiat uşa cu cheia, am luat receptorul jos din furcă şi am început să reflectez. Ce era de făcut ? Aveam de îndeplinit o misiune şi trebuia s-o îndeplinesc cu orice preţ.

Deodată mi-a venit în minte o întrebare : „De ce îmi dăduse omul acesta oribil două flacoane, cînd nu-mi trebuia decît o singură picătură ? Voia cumva să se servească de mine ca de un cobai, în vederea viitorului său război bacteriologic ?"

De data aceasta urma să călătoresc fără paşaport diplomatic, cu un nume fals, ca cel din urmă agent.

M-am întrebat atunci ce putea să mi se întîmple dacă aveam greutăţi la vamă în legătură cu cele două flacoane ?

Nu puteam să le las oriunde, şi nici să le arunc în cazul în care acest lucru era necesar. Ar fi fost o crimă. Încetul cu încetul, mi-am formulat un plan de acţiune.

Mai întîi aveam nevoie de un ambalaj absolut ermetic, capabil să apere aceste flacoane de orice şoc.

Puteam apoi să arunc flacoanele în mare, de sus din avion, sau să le arunc în port, la Lisabona. Angajînd un ucigaş plătit, mi-aş fi îndeplinit misiunea într-un mod mai ortodox.

Să arunc flacoanele în mare mi se părea soluţia cea mai simplă. Dar mă neliniştea gîndul că nu ştiam ce se întîmpla în cazul în care flacoanele se spărgeau. Despre asta nu mi se vorbise. Nu mi se spusese nici despre vreun antidot. Era posibil ca, din cauza conţinutului lor, să se contamineze toată aprovizionarea cu apă a Lisabonei. M-am dus să-l consult pe şeful secţiei tehnice, care îmi era subordonat. Am pus pe masă, în faţa lui, foarte precaut, cele două flacoane.

S-a uitat gînditor la ele, apoi mi-a spus : „Vom putea să facem ce ne cereţi, dacă ne lăsaţi 36 de ore la dispoziţie pentru aceasta".

După două zile mi-a adus două cutioare de oţel. Acestea erau confecţionate cu multă grijă şi se închideau ermetic. Amîn-

două erau căptuşite pe dinăuntru cu cauciuc, ca să apere fiolele de orice şoc şi, dacă cumva se spărgeau, cauciucul spongios absorbea întregul lichid.

— Cît timp rezistă aceste cutioare la acţiunea corozivă a apei de mare ? am întrebat eu.

— Practic ele trebuie să reziste pe vecie, mi-a răspuns el. Sînt făcute din oţel cromat foarte rezistent.

Am pus fiolele în cutiile lor strălucitoare şi le-am băgat în buzunar, neavînd altceva mai bun de făcut.

După ce mi-am terminat pregătirile, am luat avionul, via Lyon, Barcelona, Madrid, fără escală pînă la Cintra, aeroportul din Lisabona. Ajuns acolo, ordonasem unuia dintre agenţii mei să vină să mă întîmpine şi să stea cît mai aproape de mine pentru ca, în caz de control amănunţit, să pot să-i pasez cele două cutioare. Din fericire, n-am avut nici o dificultate de acest gen.

M-am odihnit o zi, după care m-am apucat de lucru. Cele două cutioare de oţel cu conţinutul lor îngrozitor au fost depuse în casa de fier a agentului meu principal. Nu i-am pus la curent cu misiunea mea decît pe doi din oamenii mei în care puteam avea încredere deplină. Pe la amiază, am pus la punct planul de acţiune împreună cu un colaborator portughez şi am organizat investigaţii ample pentru descoperirea lui Otto Strasser.

Numeroşi prieteni portughezi, dar mai ales un japonez, m-au ajutat să fac această muncă de investigaţie. Semnalmentele lui Strasser au fost răspîndite clandestin printre mai mult de o mie de oameni şi unele din adresele Frontului negru, pe care mi le procuraseră Heydrich şi B., au fost puse imediat sub supraveghere.

Reuşisem să montez o reţea de o asemenea amploare încît Strasser, dacă debarca sau se ascundea în oraş, nu putea să-mi scape prea mult timp.

Cu toate acestea, primele şase zile n-au dat nici un rezultat şi am informat Berlinul despre acest lucru. După 12 zile, la fel, nici o urmă, afară de o alarmă falsă.

Unui membru al poliţiei portugheze i se păruse că-l zărise pe Strasser, dar în realitate acesta era un importator american, totalmente inofensiv.

După vreo 15 zile, am comunicat Berlinului că Strasser nu numai că nu era la Lisabona, dar că probabil un timp oarecare n-avea să vină aici. Pînă la urmă, am propus să mă înapoiez la Berlin, lăsînd reţeaua să-şi continue singură activitatea.

După două zile, Heydrich a răspuns: „De acord cu propunerea."

Am chemat imediat la mine agentul principal şi l-am pus la curent cu schimbarea intervenită. Eram absolut sigur că Strasser n-are să se arate la Lisabona în cursul viitoarelor trei luni, dar i-am recomandat ca, pentru orice eventualitate, cercetările să continue. După această perioadă de timp să arunce în mare cele două cutioare. Mi-a dat cuvîntul de onoare că ordinele mele vor fi executate întocmai şi că nimeni nu va afla nimic.

În cazul în care Strasser îşi făcea apariţia, i-am cerut să mă anunţe prin radio. M-am înapoiat imediat la Berlin şi m-am dus la raport la Heydrich. I-am descris măsurile pe care le-am luat la Lisabona şi am spus că serul bacteriologic se găsea acolo, gata să fie folosit la momentul oportun.

Conform sfaturilor mele, după trei luni, căutarea lui Strasser a fost abandonată. Hitler nu mai avea timp să se gîndească la el, fiind absorbit de alte evenimente: pregătea atacul împotriva Uniunii Sovietice şi Hess îşi luase zborul spre Anglia.

SPIONAJUL MONDEN

Prin intermediul unui agent care reuşise să se strecoare în Ministerul de Externe iugoslav, noi primisem continuu textele comunicatelor secrete trimise de ambasadele şi consulatele iugoslave din străinătate. Deosebit de interesante erau cele trimise de V., ataşatul militar iugoslav din Berlin.

Ele erau redactate într-un stil de o claritate admirabilă şi dovedeau o cunoaştere perfectă a planurilor politice şi militare ale conducătorilor germani.

Unul dintre aceste rapoarte, care a fost comunicat lui Keitel, cuprindea graficele precise ale producţiei germane de bombardiere şi avioane de vînătoare, precum şi multe alte detalii tehnice. Keitel a arătat acest raport lui Hitler, care a început imediat să tune şi să fulgere, cum era obişnuit să facă, împotriva Înaltului Comandament şi a lipsei de păstrare a secretului în industria de război germană.

El a dat, prin intermediul lui Keitel, ordin amiralului Canaris să vină să discute cu noi contramăsurile ce trebuiau să fie luate şi l-a însărcinat pe Himmler cu rezolvarea cazului V. Mie mi-a cerut un raport complet în cel mai scurt timp. La aceasta, Heydrich a adăugat că eram autorizat să recurg la orice măsură pe care o credeam utilă, inclusiv violarea imunităţii diplomatice

a unui ataşat militar. Aceasta era o hotărîre gravă, căci, date fiind relaţiile deja încordate existente între Iugoslavia şi noi, o asemenea măsură putea duce la o ruptură definitivă şi la tulburări politice dintre cele mai serioase.

Am examinat cazul cu expertul meu în problemele sud-estului european şi am studiat, de asemenea, toate rapoartele trimise de V. la Belgrad, în cursul ultimelor luni. De unde îşi procurase el o asemenea cantitate de informaţii atît de precise şi de importante ? Aici era un mare mister !

Din ultimele cercetări rezultase că serviciile secrete iugoslave erau extrem de active în Germania. Ele stabiliseră un mare număr de contacte, mai ales, datorită consulatelor lor. Dar acest lucru nu explica rapoartele lui V., care erau vizibil alimentate de surse din cele mai înalte sfere ale Wehrmachtului.

Eram convins că el avea în aceste medii colaboratori plătiţi sau simpatizanţi.

Am început prin obişnuita şi minuţioasa supraveghere a lui V. şi a tuturor celor care îl înconjurau mai îndeaproape sau de mai departe. La început, rezultatele ne-au decepţionat. Viaţa lui, în comparaţie cu a celorlalţi diplomaţi, era restrînsă la cîteva legături. El nu se întîlnea cu ofiţerii Wehrmachtului decît în virtutea funcţiilor sale oficiale şi normale. La fel era şi în relaţiile sale cu ceilalţi membri ai corpului diplomatic, îndeosebi cu ataşaţii militari ai altor ţări. Aceste întîlniri nu-i permiteau, desigur, să se dedea la o muncă intensă de spionaj.

Mijloacele de ascultare n-au interceptat nici o comunicare telefonică interesantă.

Noi am aflat, totuşi, că el era în legătură cu o fată, care se numea Jutta, fiica patronului unui restaurant din Berlin. Se părea că erau îndrăgostiţi. O copleşea cu cadouri şi ieşea cu ea şi în public. Mai întreţinea legături cu alte două doamne din înalta societate berlineză, despre care n-am aflat altceva nimic decît orele şi locurile diverselor lor întîlniri. Nu ne mai rămînea decît să ne înarmăm cu răbdare şi să ne continuăm urmărirea.

Dar iată că, într-o zi, V. a primit un telefon de la un om pe care noi nu-l cunoşteam.

Acesta ţinea cu orice preţ să vorbească cu V. „Veniţi imediat, vă rog, a spus el, la locul obişnuit. Totul este pregătit şi sper ca de data aceasta să meargă bine."

Cine era acest om ? Nu ştiam. De aceea, pentru a-l identifica, am intensificat filajul, dar agenţii care îl filau pe V. au greşit şi au luat drept legătură pe un străin pe care l-au filat timp de trei zile absolut degeaba.

Totuşi, pînă la urmă, am observat că greşisem şi misteriosul interlocutor telefonic nu ne-a scăpat mult timp. Acesta era un înalt funcţionar de la Ministerul Aerului, însărcinat cu livrarea de avioane sau de piese de avioane către străinătate. El era, în consecinţă, foarte bine informat asupra programului construcţiilor aeronautice, fiind probabil unul din cei mai buni informatori ai lui V.

Apoi am primit textul unei conversaţii foarte interesante între V. şi prietena sa, Jutta.

Se părea că ea se supărase pe el, fapt ce-l făcuse să-i răspundă destul de brutal că lucrul acela îi trebuia chiar în seara respectivă.

— Trebuie să lucrez la el chiar în noaptea aceasta, adăugase el.

Jutta nu prea avea poftă să facă ce-i cerea el şi de aceea protestase :

— N-ai să scri la noapte la el, asta e un fel de scuză. În realitate, ai întîlnire cu altă fată...

La care el a răspuns pe un ton rece :

— Am nevoie neapărat de documente în seara aceasta, şi a pus telefonul în furcă.

Agenţii care supravegheau casa lui V. au raportat că, în seara aceea, Jutta sosise la orele şapte fix şi plecase după un sfert de oră. V. n-a ieşit toată noaptea din casă. Dar, pe la orele două dimineaţa, unul din secretarii săi de la ambasada iugoslavă

a venit să-l vadă. Nici acesta n-a stat mai mult de un sfert de oră. Am dedus de aici că, în cursul nopţii, V. redactase un nou raport pentru Belgrad şi secretarul venise să-l ia. Ipoteza s-a dovedit a fi adevărată căci, în mai puţin de patru zile, de la Belgrad mi s-a transmis copia ultimului raport al lui V. El cuprindea unele informaţii foarte interesante. Hotărît, făcusem ceva progrese. Dar oare Jutta era cea care furnizase informaţiile ? Tot ce era posibil. Nu era însă exclus nici ca adevăraţii informatori să fie funcţionarul de la Ministerul Aerului sau cele două doamne.

Am ordonat deci urmărirea atentă a acestora din urmă.

Una, sora unui general german, o femeie foarte elegantă şi bogată, era în legătură mai ales cu industriaşii şi ofiţerii superiori din Wehrmacht. Frecventînd cele mai bune restaurante, barurile cele mai selecte, ea avea un cerc de admiratori cu care juca bridge după-amiaza. O anchetă a dovedit că avea toate posibilităţile de ducere a unei astfel de existenţe. Ea nu ascundea că întreţinea legături amicale cu V. şi nici unul dintre prietenii săi nu părea să se mire de acest lucru.

A doua femeie era soţia unui inginer-şef, care se bucura de o reputaţie excelentă, atît în mediile civile cît şi în cele militare. Căsătoria lor nu era prea fericită. Soţul trăia numai pentru muncă, considerînd că, din moment ce soţia lui avea tot ce dorea, îşi îndeplinea întrutotul datoria faţă de ea. Faptul că avea o soţie frumoasă era de ajuns pentru el. Îi plăcea să iasă în public cu ea şi, păstrînd aparenţele unui menaj normal, trăiau mai degrabă ca frate cu soră. Amîndoi păreau, de altfel, satisfăcuţi de acest mod de a trăi şi soţul nu bănuia probabil nimic despre relaţiile intime ale soţiei sale cu V.

Acest ansamblu de fapte constituia cazul tipic de „spionaj monden".

Cele două femei nu-şi dădeau probabil seama că ele îi furnizau lui V. informaţii foarte importante. Pentru a seca această sursă de informaţii, cel mai simplu lucru era ca acestor femei să

li se interzică orice legătură cu V. Bineînţeles că, dacă ancheta găsea că ne aflam în prezenţa unui caz de trădare conştientă, problema devenea de resortul justiţiei. Dar eu eram convins că aici nu era cazul. Pe de altă parte, dacă luam vreo măsură oarecare, V. îşi dădea seama că noi cunoşteam dedesupturile activităţii sale. Trebuia să-l declarăm persona non grata şi să-i cerem ca în trei zile să părăsească Germania.

Am hotărît ca pentru moment să nu facem asta.

Eram convins că nu cunoşteam toate sursele de informare ale lui V., căci numai informaţiile furnizate de cele două femei nu i-ar fi fost niciodată suficiente pentru ca să trimită rapoarte atît de precise. La mijloc era probabil altceva.

Totuşi, adjunctul meu principal mă îndemna să acţionez fără întîrziere, căci, spunea el, în cazuri ca acestea era mai bine să se blocheze imediat orice sursă de informaţii, dat fiind că divulgarea unor secrete de o asemenea importanţă era foarte vătămătoare pentru noi.

În epoca aceea, eu eram absorbit de alte lucrări, căci se pregătea un atac în Balcani pentru a-l scoate pe Mussolini din penibila situaţie în care se găsea în Grecia. În acest sens, primisem ordin să întocmesc un raport asupra situaţiei şi a personalităţilor politice din ţara respectivă. Acest fapt îmi răpea mult timp, aşa că, provizoriu, am pierdut din vedere cazul lui V. Apoi, deodată, cu două zile înainte de intrarea trupelor noastre în Iugoslavia, am primit următorul raport : „V. a trimis recent la Belgrad o dare de seamă completă asupra planurilor de ofensivă germană, precum şi asupra forţei şi compoziţiei unităţilor însărcinate cu atacul. El i-a prevenit pe iugoslavi chiar şi de bombardarea aeriană a Belgradului, pe care Hitler intenţionează s-o efectueze prin surprindere."

Cînd Hitler a aflat acest lucru de la Keitel, a devenit foarte furios şi a început să strige aruncînd totul asupra mea. De ce nu l-am arestat de mult pe individul acela mizerabil ? Trebuia

să acționez rapid pentru că orice clipă întîrziată însemna ratarea acțiunii.

Două ore mai tîrziu am raportat că îl arestasem pe V., precum și pe principalii agenți ai serviciilor iugoslave din Germania și din teritoriile ocupate.

Interogatoriul lui V. a durat șase zile. Știind că, dată fiind începerea ostilităților între țara sa și Germania, nu se mai bucura de imunitate diplomatică, n-a ezitat să ne spună tot ceea ce știa. Singura lui preocupare era s-o protejeze pe Jutta și să ia totul asupra lui. „Niciodată, repeta el fără încetare, această fată n-a avut intenția să aducă vreun prejudiciu Germaniei".

Ea ignora totalmente ce se făcea cu informațiile pe care i le aducea și nu bănuia că, acționînd astfel, cauza prejudicii țării sale.

Am avut convorbiri îndelungi cu V., căci mă interesa mult. El s-a străduit să-mi satisfacă curiozitatea și mi-a descris amănunțit metodele lui de lucru. Comparînd declarațiile sale cu rapoartele pe care le primisem de la biroul central din Belgrad și cu depozițiile altor persoane implicate în această afacere, am putut să mă conving că spunea adevărul.

Am ordonat să fie arestate Jutta și cele două femei, precum și funcționarul de la Ministerul Aerului. Cele două femei au părut consternate cînd au auzit că își trădaseră patria. Ele se împrieteniseră pur și simplu cu V., fără să știe cîtuși de puțin despre ce era vorba.

V. a recunoscut că, la cererea sa, Jutta culesese informații de la tatăl ei. În restaurantul său serveau masa ofițerii S.S. care veneau în permisie. În cursul discuțiilor care aveau loc cu această ocazie, erau abordate și probleme care trebuiau ținute în secret, cum ar fi pregătirea unor unități pentru o acțiune de mare anvergură.

Tatăl Juttei se arătase atunci foarte neliniștit și iritat. A doua zi, la dejun, afirmase că „acești potentați ai puterii nu se mai satură niciodată. Era timpul ca toate acestea să sfîrșească ; războiul făcuse destule victime de ambele părți..." De mai multe ori, el îi repetase Juttei : „...Sîngele tinerilor noștri are să mai curgă o dată !"

Acest lucru o impresionase mult pe Jutta și V. o văzuse în ziua aceea nervoasă și deprimată.

După ce i-a povestit cele auzite, Jutta l-a întrebat pe V. : „Ce credeți de asta ? Considerați cu adevărat că are să înceapă să curgă din nou sînge ?"

Această informație, astfel formulată, era, evident, destul de vagă, dar V. înțelesese imediat cît era de importantă. I-a cerut deci Juttei să mai vorbească o dată cu tatăl ei despre astfel de lucruri, să încerce să coroboreze faptele și să-i facă un rezumat scris. În acest fel, adăugînd la acestea și cele cunoscute de el despre situația generală, a putut avea o mai mare certitudine în legătură cu ceea ce avea să se întîmple.

Sarcina lui principală, subliniase el în discuția cu Jutta, era să împiedice extinderea războiului și, mai ales, să prevină un conflict deschis între Germania și țara sa. Jutta era îndrăgostită nebunește de el, așa că ea credea tot ce-i spunea. Dar ideea de a rezuma în scris ce avea să-i spună tatăl ei i-a displăcut și a refuzat s-o facă. Despre aceasta era vorba în discuția lor telefonică interceptată de noi.

V. obținuse informații și de la cele două doamne despre care am spus mai sus că le-am arestat. Foarte abil, el le făcea să spună tot ceea ce auzeau mai interesant de la prietenii și cunoștințele lor. Făcea acest lucru cu atîta îndemînare, în cursul escapadelor lor amoroase, încît nici una, nici alta nu bănuiseră nimic.

Iată una din aceste conversații tipice, reconstituite după cele spuse de V. :

„Vezi tu, Vera, m-am gîndit la ceea ce îți spunea soțul tău alaltăieri... Afirmația lui nu rezistă la o analiză mai amănunțită." Și-și expunea motivele. Doamna își expunea și ea punctul de vedere. În sfîrșit, V. conchidea : „Trebuie că l-ai în-

țeles greșit. Nu cred că este atît de naiv să susțină asemenea lucruri".

Faptul acesta o agasa pe femeie.

Soțul ei putea fi un măgar în multe privințe, dar în meseria lui era bine cotat și ea, ca soție, era mîndră de el. Iat-o, deci, reacționînd în sensul dorit de V.: „Am să vă dovedesc că ceea ce spuneți e stupid. Am să-l fac pe Jürgen să repete exact ce mi-a spus și o să vedeți că are dreptate și că eu l-am înțeles bine".

Acest mic dialog era destul de interesant dacă ne gîndim că putea fi vorba, de exemplu, de cifra exactă a producției noastre lunare de tancuri.

V. își alcătuise un dosar foarte complet cu informații militare, politice și tehnice. El își inventase un sistem propriu de apreciere a informațiilor, atribuind fiecăreia un anumit număr de puncte și neinteresîndu-se decît de cele care depășeau cifra cincizeci.

Analiza astfel și verifica toate zvonurile din Berlin, comparîndu-le unele cu altele și ajungînd la concluzii extrem de precise.

El putea să facă o asemenea muncă datorită cunoștințelor profunde dobîndite în calitate de ofițer de stat major — cunoștințe pe care le dezvolta continuu printr-o muncă metodică. Datorită pregătirii lui putea să-și permită, în societate, să pună întrebări complet inofensive în aparență, dar foarte precise și bine alese.

Iată cum a auzit de ordinul lui Hitler în legătură cu bombardarea aeriană, prin surprindere, a Belgradului:

V. se afla la Ministerul Aviației în legătură cu livrarea de piese de schimb pentru avioanele Junker, cînd, deodată, un pilot de încercare, aruncîndu-i o privire, i-a spus unui prieten: „In cîteva zile ăștia au să primească ceva în cap!" Vorbise tare și V. îl auzise.

A doua zi, seara, tulburat, o întrebase pe Vera — una din cele două prietene ale sale — ce se punea la cale. „Circulă

zvonul, i-a răspuns ea, cum că Adolf intenționează să zboare în ajutorul lui Benito în Grecia." Soțul ei o asigurase că asta nu era prea greu, căci Luftwaffeul era destul de puternic pentru a înfrînge orice rezistență! Spunînd aceasta, l-a strîns cu drag la piept:

„Sînt atît de fericită că ești aici, cu mine, și nu în țara ta, unde totul merge rău!"

Apoi ea i-a vorbit de o partidă de bridge la care soția unui general din Luftwaffe i-a spus că soțul ei fusese trimis de curînd la Viena.

Aceste date i-au fost suficiente lui V. ca să tragă concluzia că operațiile germane din Iugoslavia vor începe cu violente atacuri aeriene. Raportul său, evident, nu putea să schimbe cursul evenimentelor, dar el considera ca fiind de datoria lui să avertizeze Belgradul a cărui apărare antiaeriană nu era pregătită pentru un atac iminent.

Activitățile sale de spion nu-l costaseră nici o centimă pe V., afară doar de cadourile pe care le oferea Juttei, mai mult din afecțiune personală decît pentru altceva. Era îndrăgostit cu adevărat de fată și a recunoscut că legăturile sale cu celelalte femei le menținea numai în interesul muncii.

Înaltul funcționar de la Ministerul Aerului era un tip cumsecade, naiv și inofensiv. Mînca și bea cam prea mult, asta era singura lui greșeală, iar industriei germane îi acorda o importanță exagerată. El considera necesar să întrețină legături și să facă afaceri cu Iugoslavia. Cînd i-am arătat la ce duceau dejunurile sale plăcute cu V., a fost sincer îngrozit.

Acestea au fost principalele fapte ale cazului V. Himmler a așteptat o ocazie favorabilă și l-a informat verbal pe Hitler despre rezultatele anchetei. El a primit permisiunea să acționeze cum credea de cuviință față de cei implicați în această poveste.

De aceea, cum V. s-a declarat de acord să lucreze pentru noi, l-am luat în serviciul meu împreună cu Jutta. El a operat

mai ales în Italia, căci vorbea curent italiana și a făcut treabă bună.

Puțin mai tîrziu, ca să-mi dau seama de pălăvrăgelile care circulau prin înalta societate, am convocat cele două femei de lume și pe funcționarul de la Ministerul Aerului și le-am cerut să-mi vorbească ca lui V. Cantitatea de informații ultraconfidențiale și de cel mai mare interes, care se răspîndea în felul acesta, era uluitor de mare...

Vinovații erau oameni foarte inteligenți : ingineri șefi, arhitecți, funcționari și ofițeri ai Reichului german.

SPRE UNIFICAREA SERVICIILOR DE INFORMAȚII

La 22 iunie 1941, ziua în care armatele noastre invadaseră Rusia, m-am îndreptat, după o conversație de cîteva minute cu Heydrich, spre clădirea unde se afla Biroul VI ca să mă instalez în noul post. De cîteva zile circulau zvonuri în legătură cu numirea mea în funcția de șef al biroului de informații externe și, dacă unii membri influenți ai statului major primeau favorabil această veste, marea majoritate încercau sentimente care mergeau de la ostilitate deschisă pînă la o prudentă și liniștită expectativă.

Mi-am început munca cu schimbări masive în rîndul personalului, pe care îl studiasem îndelung cu multe săptămîni înainte. La început, zilele mele erau atît de pline de sarcini noi și necunoscute încît seara mă înapoiam acasă mort de oboseală.

Cu cît mă gîndeam mai mult, cu atît îmi devenea mai clar că era necesară o unificare a serviciilor de informații germane, așa cum se făcuse de altfel și în alte țări. Era foarte regretabil faptul că numeroasele lor ramuri distincte nu se supuneau aceluiași comandament unic. Pentru început, mi-am propus să întocmesc un tablou al diverselor sarcini și activități care reveneau unui serviciu unificat din străinătate.

Obiectivele mele imediate se înscriau într-un program în zece puncte și ele sînt prezentate în cele cîteva manuscrise ale mele salvate în perioada prăbușirii Germaniei și păstrate în timpul anilor de închisoare. Astfel, eu arătam :

1. Sînt necesare schimbări mari în organizare și personal, dar din cauza stadiului avansat în care se află războiul, numai reorganizarea limitată este posibilă.

2. Problema personalului este de o importanță capitală. Un mare număr de agenți care lucrează în străinătate în acest moment sînt totalmente inutilizabili. Trebuie găsiți oameni noi, oricît de greu ar fi acest lucru, pe care să nu-i folosim decît după ce au fost instruiți și după ce au dat dovadă că sînt capabili de o asemenea muncă.

3. Partea administrativă trebuie să cuprindă următoarele sectoare :

a) „Sectorul recoltei", adică cel care se ocupă cu culegerea de informații ;

b) „Sectorul aprecierii", în care orice informație primită e încorporată în rapoartele destinate autorităților interesate.

4. În alegerea și instruirea personalului trebuie să se țină seama mai întîi de aptitudinile oamenilor.

5. Este indispensabil ca serviciul secret să devină un serviciu de stat respectat și apreciat.

6. Trebuie create și dezvoltate două grupuri de agenți: unul pentru interior și altul pentru exterior. Grupul interior va fi compus din agenți aleși de mine, pe care îi voi controla și îndruma personal.

7. Organizarea unei cartoteci în care să existe un sistem de fișe pe probleme generale și pe obiective. În cadrul acestei cartoteci se vor institui fișe separate și pentru agenți.

8. Perfecționările actuale ale tehnicii trebuie folosite din plin în munca serviciului de informații.

9. În cel mai mare secret și cît mai repede posibil, trebuie să fiu în măsură să trimit cîțiva agenți calificați, special aleși, în fiecare țară străină. Aceștia vor trebui să fie totalmente independenți de agenții noștri din țara în care vor lucra și vor avea sarcini cu caracter de control. Astfel, alături de serviciile regulate de informații din fiecare țară, va mai funcționa o rețea care îmi va permite să exercit un control, aproape complet, asupra muncii serviciilor regulate. Pentru a-mi ușura munca de conducere a serviciului de informații îmi voi alege unul sau doi locțiitori.

10. Scopul muncii mele este să creez un serviciu secret unificat de informații. Prin calitățile sale morale și materiale, prin importanța și influența sa asupra destinelor țării noastre, acest serviciu trebuie să ocupe un loc cu totul diferit de cel ocupat pînă acum de diversele servicii secrete.

Problema schimbărilor în rîndul personalului îmi dădea cea mai mare bătaie de cap.

În perioada aceea, rezervele de oameni capabili erau aproape epuizate și de multe ori mi se întîmpla să mă lupt ore întregi cu diversele birouri de personal ca să obțin unul sau doi recruți. Consecvența mea a trezit invidii printre autoritățile superioare ale altor servicii guvernamentale, întrucît, fiind cel mai tînăr, mă bănuiau că vreau să fac din Biroul VI serviciul cel mai important din Reich.

Pe subordonați îi apreciam exclusiv după munca lor.

Cînd am venit la conducerea Biroului VI, am descoperit o serie de neregularități în privința administrării finanțelor și conturilor generale. Unii membri ai biroului, inclusiv foștii șefi, s-au trezit compromiși. Am profitat de ocazie ca să cer o inspecție generală asupra finanțelor biroului. Doream să se facă o verificare completă a tuturor conturilor, pentru a nu mă trezi mai tîrziu că sînt tras la răspundere pentru greșelile comise de predecesorii mei.

N-a trecut mult de la venirea mea la conducerea serviciului că am și suferit un prim eșec, care a fost dintre cele mai mari.

Aceasta s-a întîmplat în vara anului 1941, cînd americanii au ocupat Islanda. Canaris nu furniza nici o informație preliminară în acest sens. Eu, la fel, nu transmisesem decît o informație provenită din Danemarca, care, de altfel, nu putea fi de loc considerată demnă de încredere. Ea rămăsese pe biroul lui Himmler și Hitler a auzit pentru prima dată vorbindu-se de această afacere din dările de seamă ale presei străine. Rezultatul a fost că eu am primit ordin să organizez în țările neutre un serviciu special de informații.

După două luni de la instalarea mea în noul post, am pregătit un memorandum asupra sarcinilor care reveneau unui serviciu de informații externe. Această lucrare cuprindea toate relațiile posibile dintre Germania și teritoriile ocupate, pe de o parte, și cu țările neutre sau inamice, pe de altă parte, în domeniile: politic, bancar, industrial, agricol, științific, artă, literatură și muzică. Serviciul de informații se interesa de toți aceia care lucrau într-unul din aceste sectoare și aveau posibilități să ne furnizeze date secrete.

Acest memorandum trebuia să servească drept bază pentru un ordin general lansat de Himmler, în calitate de reichsführer S.S. și ministru de interne. Memorandumul a plăcut lui Himmler, care l-a transmis și celorlalte autorități superioare S.S.

Într-o seară lucram în biroul meu cînd, deodată, Heydrich mi-a telefonat, cerîndu-mi să merg să-i raportez problema cu memorandumul. Agasat că eram astfel deranjat, am luat toate documentele, mai mult chiar decît era necesar, și am plecat în Wilhelmstrasse.

Biroul statului major din Wilhelmstrasse, în general, fierbea de activitate. De data aceasta, spre mirarea mea, n-am văzut decît cîțiva ofițeri surmenați de treburi și aplecați peste obișnuita grămadă de documente. În rest, totul era calm. Eram în foarte bune relații cu ofițerii de la statul major și unul dintre ei

mi-a șoptit în treacăt: „Șeful nu prea are chef să lucreze în seara aceasta!"

Intrînd în birou am remarcat imediat indiferența voită a lui Heydrich, care continua să studieze cîteva dosare. Dîndu-și seama că îl observam a dat nervos din cap și a împins cu mîna hîrtiile de pe masă din fața lui.

— Aveți ceva deosebit de raportat? a întrebat el cu o voce fonfăită.

— Nu, nimic special, am replicat eu.

— Aveți timp să cinați cu mine? a continuat el cu un ton care semăna a ordin.

Ne-am dus la Eden-bar și un timp am mîncat în liniște, căci mă obișnuisem să-i las lui Heydrich grija de a începe conversația. După cîteva momente, a început să-mi vorbească despre problemele pentru care mă convocase.

Mi-a declarat că Müller discutase îndelung cu el în cursul dimineții și că, pînă la urmă, reușise să-l convingă ca serviciul meu de informații să fie trecut sub controlul Gestapoului.

Aceasta era o lovitură grea pentru mine.

Imediat ce l-am auzit pe Heydrich, mi-am dat seama că acest plan nu ieșise din capul lui Müller, ci emana din spiritul neîncrezător și necinstit al interlocutorului meu. Scopurile mele apăruseră prea clar: se temea de metodele mele de muncă, calme și răbdătoare, și se hotărîse să-l instaleze pe cel mai înverșunat adversar al meu în postul în care putea să mă atace cel mai mult. În acest fel, punea în aplicare antica deviză: divizează pentru a domni.

Am înțeles imediat că pentru moment nu puteam face nimic. Trebuia, cel puțin aparent, să aprob proiectul lui Heydrich. Înfruntarea directă n-avea nici o șansă de succes, căci era o metodă pe care el n-o suporta niciodată.

De aceea, m-am hotărît să contraatac, aprobînd tot ceea ce îmi propunea. Am declarat că mă gîndesc cum aş putea să-l ajut pe Müller, total lipsit de experienţă în această muncă, şi să salvez un organism atît de delicat ca serviciul de informaţii din străinătate.

Mă întrebam dacă am să mă pot lipsi de vreunul din membrii statului meu major şi cum are să-şi recruteze Müller oamenii calificaţi de care avea nevoie.

Pînă la urmă, am reuşit să-l conving pe Heydrich că un singur gest neîndeminatic, făcut în străinătate de un agent neexperimentat, risca să distrugă centrul nervos, atît de fragil, al întregului sistem de informaţii al Germaniei.

Heydrich stătea liniştit şi vedeam că se gîndea serios la ceea ce îi spuneam. Dîndu-şi seama de ironia cu care tratam această chestiune, regreta că nu prevăzuse toate consecinţele atacului său.

După aproximativ zece minute, a declarat scurt :

— Obiecţiunile pe care le ridicaţi mi se par justificate. În consecinţă, dv. şi serviciul dv. răspundeţi în continuare de tot ce priveşte străinătatea. Müller nu va fi niciodată capabil să se descurce.

În toate problemele care privesc ţările străine, dv. sînteţi singura şi unica autoritate. Şi cum eu vă cunosc bine, cu încăpăţînarea care vă caracterizează, sînt sigur că o să aranjaţi lucrurile aşa cum aţi hotărît s-o faceţi.

Aşa a fost reglementată această problemă. A urmat apoi o discuţie detaliată asupra tuturor acţiunilor serviciului meu în teritoriile ocupate, unde mi s-au lăsat mai mult sau mai puţin mîinile libere.

Trei ore mai tîrziu, mă aflam la birou, căci voiam să ţin o şedinţă la orele opt şi zece minute cu personalul serviciului

pentru a analiza rezultatele obţinute şi lipsurile manifestate în ultima perioadă de timp.

În cursul după-amiezii m-a cuprins o imensă moleşeală ascultînd dialectul bavarez monoton al lui Müller.

Voiam să-l pun la curent cu hotărîrea lui Heydrich şi a trebuit să-i explic ore în şir pînă să înţeleagă că reuşisem să-i parez atacul. La mijlocul conversaţiei, el a schimbat brusc tactica şi a emis ideea că putem să facem să fuzioneze cele două servicii ale noastre, unind Biroul VI, cu Biroul IV şi făcînd două secţii, una pentru interior, alta pentru exterior.

Am respins categoric această propunere, avînd totuşi grijă să nu creez prin acest refuz o ruptură între noi, căci relaţiile noastre erau deja foarte încordate. Müller era un adversar care nu se dădea în lături de la nici o mîrşevie şi se servea de toate armele de care putea dispune.

În sfîrşit, a schimbat şi el tonul, a devenit prietenos şi a început să vorbească despre importanţa colaborării şi încrederii noastre mutuale, ceea ce nu l-a împiedicat, de altfel, ca în cursul unei şedinţe ulterioare la Serviciul securităţii să mă atace deschis, fără preambul, şi să-i acuze pe unii din agenţii mei de neglijenţă şi necinste. Într-adevăr, unul din exemplele citate de el fusese o eroare din partea noastră. La Paris, Gestapoul îl arestase pe un corsican căruia unul din birourile noastre din Bordeaux îi dăduse acte de identitate false şi-l însărcinase cu îndeplinirea unei misiuni. Faptul s-a datorat modului superficial în care a fost studiat individul respectiv, care făcea parte din pleava socială a Parisului şi care, în plus, mai era urmărit şi de poliţie.

Heydrich mi-a venit în ajutor, asta desigur pentru că îl plictisea acest frecuş.

Ironic, a declarat : „Sînt sigur, domnule Müller, că, uneori, asemenea întîmplări au loc şi în serviciul dv., îndeosebi cînd un martor important ajunge să se arunce pe o fereastră de la etajul IV. Asta nu numai pentru că anchetatorii dv. dorm

pe picioare, ci şi pentru că ei nu cunosc nici măcar ABC-ul procedurii poliţieneşti !"

De data aceasta Müller îşi fripsese degetele şi, timp de trei sau patru săptămîni, am avut linişte.

Ajuns aici, cititorul ar dori poate să arunce o privire asupra biroului pe care îl ocupam în calitate de şef al secţiei externe a serviciului german de informaţii.

Vizitatorul, pătrunzînd într-o cameră spaţioasă, elegant mobilată, cu parchetul acoperit de un covor gros, se află deodată în faţa unui birou mare din lemn de acaju. Cel mai frumos ornament al încăperii era un dulap mare, vechi, în care îmi ţineam fişele de bibliotecă. În partea stîngă a biroului se afla o masă rulantă, plină cu telefoane şi microfoane, în legătură directă cu Cancelaria lui Hitler şi cu celelalte servicii importante. Unul dintre telefoane era în linie directă cu apartamentul meu din Berlin şi cu casa de la ţară, din Herzberg. Peste tot, prin pereţi, sub birou, pînă şi într-o lampă se găseau ascunse microfoane, aşa încît orice sunet şi orice conversaţie erau automat înregistrate. Ferestrele erau prevăzute cu un grilaj metalic fin, prin care noaptea trecea curent electric, ce făcea parte dintr-un sistem de celule fotoelectrice care dădeau alarma la cea mai mică apropiere a cuiva de ferestre, de uşi, de casele de fier sau de vreo altă parte a biroului meu. La nevoie, în mai puţin de treizeci de secunde, un escadron înarmat ar fi înconjurat întregul corp de clădire.

Masa mea de lucru semăna cu o fortăreaţă în miniatură. Pe ea se găseau două arme automate cu care se putea ţine, un timp oarecare, sub bătaia gloanţelor întreaga cameră. Aceste arme, îndreptate spre vizitator, îl urmăreau pînă ce se apropia de mine. În caz de nevoie, nu-mi rămînea decît să apăs pe un buton şi ele intrau simultan în acţiune. Eu puteam, de asemenea, să apăs pe un alt buton şi sirenele alarmau gărzile care înconjurau imobilul, păzind toate ieşirile.

Maşina personală era prevăzută cu un emiţător pe unde scurte care îmi permitea să intru imediat în legătură cu biroul şi să-i dictez scrisori secretarului de la o distanţă de treizeci de kilometri.

Cînd plecam în misiune în străinătate, aveam ordin să-mi pun un dinte artificial conţinînd o doză de otravă care putea să mă omoare în mai puţin de treizeci de secunde, dacă se întîmpla cumva să cad în mîinile inamicului. Pentru mai multă siguranţă, purtam şi un inel în care, sub o piatră mare, albastră, se găsea ascunsă o capsulă de aur cu cianură.

VIZITA LA OSLO

Într-o zi, la dejun, Heydrich mi-a mărturisit că Hitler se gîndea să-l înlăture pe von Neurath din funcția de protector al Boemiei și Moraviei și să-l numească pe el în fruntea acestui Protectorat. Bormann a sprijinit această numire și Himmler, fără să fie deosebit de entuziasmat, a susținut-o la fel de fățiș pentru că nu-i făcea de loc plăcere să fie în dezacord cu Bormann. Chestiunea nu era încă definitiv reglementată, dar Heydrich a considerat că momentul sosise și a început să facă pregătirile necesare.

Venise timpul, zicea el, să facă ceva concret și constructiv. RSHA-ul cu veșnicele lui probleme de poliție începuse să-l plictisească.

Pe de altă parte, Bormann îl lăsase să înțeleagă că această numire putea constitui pentru el un pas hotărîtor înainte, mai ales dacă reușea să rezolve problemele politice, economice și sociale din această parte a lumii.

După aceasta, führerul avea să-i încredințeze cu siguranță și alte sarcini și mai importante.

— Va veni momentul, a spus Heydrich, cînd o să terminați cu reorganizarea serviciului de informații. Cînd o să func-

ţioneze cu adevărat bine, o să aveţi poftă să faceţi şi altceva şi atunci vă rog să contaţi pe mine. Cu cît am să mă ridic mai sus, cu atît am să acţionez mai mult ca protector al dumneavoastră. Dar va trebui să vă obişnuiţi să vedeţi lucrurile de mai sus, să stabiliţi planuri de lungă durată.

Uneori, sînteţi foarte minuţios, căutaţi să perfecţionaţi totul pînă în cele mai mici amănunte, dar rezultatele sînt invers proporţionale cu munca depusă. Cu alte cuvinte, arborii vă împiedică să vedeţi pădurea. Aş dori să vă duc cu mine la Praga, a adăugat el, întrucît mi-aţi fi de mare folos acolo. Aţi putea continua să conduceţi serviciul dumneavoastră de la Praga. Unul din avioanele mele v-ar sta la dispoziţie, aţi putea merge şi reveni de la Berlin la fiecare două zile.

Această propunere m-a îngrozit. Mă identificasem atît de mult cu noua mea sarcină încît, psihologic vorbind, mi-era greu chiar să mă şi gîndesc la o asemenea eventualitate.

Trebuia să mă opun imediat acestei idei, înainte ca ea să se transforme în ordin. Eu şi Heydrich aveam firi atît de diferite încît niciodată n-aş fi fost capabil să lucrez în strînsă legătură cu el.

Dacă aş fi simţit un cît de mic ataşament faţă de persoana lui, poate că mi s-ar fi părut dificil să resping această ofertă.

Dar situaţia fiind cea care era, eu ţineam să-l fac să înţeleagă, o dată pentru totdeauna, că refuzam propunerea lui.

În principiu, m-am declarat de acord cu această sugestie şi asta ca să văd cît de mult aprecia el activitatea mea, deoarece nimeni nu ştia mai bine ca el că serviciul secret era un colos cu picioare de argilă şi că reorganizarea lui devenea o povară din ce în ce mai grea care apăsa pe umerii mei.

Începînd din septembrie 1941, Heydrich a devenit viceprotector al Boemiei şi Moraviei.

În perioada aceea, eu îmi propusesem să plec la Madrid ca să inspectez noua organizaţie de acolo şi să rezolv diverse probleme. Dar acest voiaj a fost amînat pentru mai tîrziu.

Lui Heydrich îi trecuse prin minte să-l însoţesc într-o călătorie în Norvegia. Voia să aplaneze unele frecuşuri ivite între el şi Terboven, comisarul Reichului din Norvegia.

Mai urmărea şi un alt scop. În calitate de membru al Luftwaffeului voia să ia parte la cîteva misiuni aeriene secrete ale escadrilei de vînătoare Stavanger pentru ca să aibă la activul lui un mare număr de misiuni întreprinse şi să poată astfel obţine Crucea de fier clasa I şi Crucea de aur a lui Göring.

Mă hotărîsem să profit de această ocazie şi să ţin două conferinţe în faţa unui auditoriu ales dintre agenţii serviciului secret. Doream, de asemenea, să mă pun puţin la punct cu acţiunile Intelligence Service-ului în Norvegia şi cu situaţia agenţilor dubli norvegieni, care aderaseră la rezistenţă, dar care, în fapt, lucrau pentru Germania.

În plus, voiam să mă interesez de posibilităţile de utilizare în folosul nostru a unor companii de navigaţie norvegiene care continuau să asigure legăturile de dincolo de mare.

În două zile, tot ceea ce îmi propusesem era realizat. Am fost foarte impresionat de activitatea serviciilor secrete britanice. Acestea primeau, natural, sprijinul tuturor norvegienilor care luptau pentru libertate.

Pentru obţinerea de informaţii politice şi militare şi pentru comiterea de acte de sabotaj, ele folosiseră din plin rezistenţa norvegiană.

În epoca aceea, marina şi Luftwaffeul insistau mult să aibă o staţiune meteorologică, prevăzută cu un post de emisie-recepţie pe unde scurte, în Groelanda. Sarcina de a o instala revenea serviciului de contraspionaj militar şi mi s-a cerut să iau măsuri preventive împotriva rezistenţei norvegiene. Am pro-

pus ca norvegienii care asigurau comunicațiile și liniile noastre de aprovizionare să fie transferați în Germania.

Propunerea mea a părut exagerată și n-a fost luată în seamă. Din nenorocire, viitorul a dovedit că aveam dreptate.

Primele două încercări de instalare a acestei stații au eșuat și s-a pierdut un timp prețios. Cea de-a treia încercare a fost încununată de succes și emițătorul pe unde scurte a funcționat cîtva timp foarte bine. Pe urmă, britanicii l-au detectat și l-au capturat împreună cu oamenii care îl deserveau.

Într-o seară am făcut cunoștință cu o norvegiancă foarte tînără și deosebit de frumoasă. Aceasta vorbea suedeza, franceza și puțin germana. Am pălăvrăgit împreună vreo jumătate de oră, apoi m-am întors spre una din agentele mele și nu i-am mai dat nici o atenție. Am simțit totuși că o interesam și, de altfel, a doua seară, mi-a telefonat ca să-mi propună o întîlnire.

Cînd am revăzut-o, am observat imediat că era puțin neliniștită. După ce am schimbat cîteva cuvinte, mi-a spus :

— Știți, am primit o misiune specială... împotriva dumneavoastră. Nu vă cunosc decît de puțin timp, dar simt că dumneavoastră nu sînteți omul de care mi s-a vorbit. Vă rog să mă ajutați. Nu vreau să trădez pe nimeni, dar nu vreau nici să vă produc vreun rău.

Mărturisirea ei mi s-a părut oarecum ciudată și, neîncrezător ca de obicei, am privit-o atent și am observat că abia se putea abține să nu izbucnească în plîns. Ochii îi erau roșii și era vizibil tulburată, deși se străduia să pară calmă. „Probabil, mi-am spus eu, că în sufletul ei se dă o luptă continuă și nu este în stare să ia o hotărîre."

Am întrebat-o dacă știa cineva unde se afla în clipa aceea.

— Nu cred, a răspuns ea. Am venit pe un drum ocolit și nu i-am spus numele adevărat recepționerului de la hotel. De altfel, aici nu mă cunoaște nimeni.

Cu toate acestea, eu am rugat-o să fie foarte atentă și am sfătuit-o să spună celor pentru care lucra că venise acolo special pentru mine, dar că nu reușise să-și îndeplinească misiunea.

Apoi am întrebat-o dacă avea familia în Danemarca sau în Suedia.

— În Suedia, mi-a răspuns ea.

— N-ați putea să mergeți să stați puțin la ea, fără să atrageți atenția nemților sau bănuielile compatrioților dumneavoastră ?

După ce a ezitat puțin, a spus că lucrul acesta era posibil.

I-am vorbit despre modul în care puteam lua legătura telefonică cu ea la Uppsala și i-am comunicat o adresă secretă din Stockholm, unde să ne întîlnim.

— Și dacă mi se întîmplă ceva ? a întrebat ea.

— Voi face în așa fel ca una din agentele mele să vă telefoneze la fiecare 15 ale lunii. Agenta se cheamă Selma. Dacă o să vreți să-mi comunicați ceva, puteți să-i spuneți ei.

După cîtva timp, am regăsit-o pe această tînără la Stockholm și i-am rezervat un loc printre colaboratorii noștri benevoli. Ea a făcut chiar și o călătorie în Anglia sub acoperirea rezistenței norvegiene. Dar n-a putut să-mi furnizeze nici o informație de valoare, deoarece mișcările ei erau urmărite îndeaproape. Altă dată a fost mai norocoasă. Plecată singură la Lisabona, a revenit la bordul unui cargou portughez avînd asupra ei multe informații interesante.

După acea, a lucrat prin diverse țări, ocupîndu-se în general de spionaj monden. Adora voiajele și era mereu la dispoziția mea pentru orice misiune specială. Totuși, cu timpul, activitatea ei a devenit mai puțin satisfăcătoare.

Acest lucru l-a recunoscut de altfel și ea, spunînd că viața aceasta nu-i mai convenea. Am avut împreună o convorbire foarte lungă, pentru că voiam s-o ajut să-și reia viața normală...

S-a arătat sceptică în această privință.

Pusese de o parte mulți bani și activitatea pe care o desfășurase îi dăduse oarecare satisfacție, dar ea simțea că niciodată nu va reuși să-și realizeze adevăratele ambiții.

În interesul ei, am pus să fie supravegheată. S-a dus la Paris, unde a trăit retrasă de lume și hrănindu-se cu visuri. După mărturisirile agenților mei, începuse să se drogheze. Ce s-a mai întîmplat după aceea, nu mai știu. Umbla zvonul că, în mai 1945, s-ar fi sinucis. Alții spun că ar fi fugit sub un nume fals, cu un pașaport finlandez, să lucreze pentru serviciile secrete rusești.

DEZVOLTAREA REȚELEI NOASTRE SUEDEZE

La puțin timp după voiajul meu în Norvegia, a trebuit să plec în Suedia. Fusesem de multe ori la Stockholm, unde încercasem să colaborez cu scandinavii pentru a neutraliza sabotajul maritim organizat de ruși pe scară mare. Aveam informații că Suedia era principalul punct de plecare a activităților secrete rusești. Totuși, de data aceasta, voiajul meu avea cu totul alt scop.

Din ordinul expres al lui Himmler, trebuia să încurajez propagarea ideologiei rasiale a lui Hitler. Era vorba să finanțez un important grup politic suedez, care răspîndea doctrinele național-socialiste.

Acest grup era compus în mare parte din idealiști, deosebit de inteligenți, care n-aveau nici o intenție să-și trădeze țara. Siguranța suedeză era la curent cu activitatea lor și, de aceea, m-am hotărît să nu amestec în această afacere serviciul nostru de informații.

Această sarcină, deși era considerată ca fiind principala misiune pentru care venisem în Suedia, era în realitate neînsemnată, deoarece în intenția mea era să profit de ocazie ca să realizez o pătrundere în rețeaua de informații sovietică din Suedia.

Bineînțeles că cu cît agenții mei pătrundeau mai adînc, cu atît mai importante erau rezultatele pe care ei le obțineau.

Așa am reușit eu să fiu informat despre obiectivele și rezultatele acțiunilor rusești întreprinse împotriva noastră.

Știam că un oarecare suedez, pe nume Nils Flyg, părăsise de cîțiva ani partidul comunist, întrucît părerile lui față de fascism și național-socialism se schimbaseră. El înființase un partid politic al lui, foarte bine organizat, și scosese și un ziar.

Știind că Flyg avea necazuri financiare, mi-am propus să mă servesc de el, dar mai întîi voiam să-l văd. Experiența mă învățase să nu mă încred în nimeni și am plecat de la ideea că, conform liniei obișnuite a sovieticilor, el părăsise partidul comunist de comun acord cu serviciile de informații rusești și fusese însărcinat cu o misiune analogă celei la care mă gîndeam și eu, aceea de a se strecura în serviciul nostru. Știam din experiență că această tactică a calului troian era la modă la ruși și că ei le lăsau agenților timp la dispoziție pentru a-și atinge scopurile.

Trebuia să acționez foarte prudent, întrucît nu voiam să produc necazuri prietenilor pe care mi-i făcusem în Suedia. De aceea, trebuia să procedez în așa fel încît acțiunile mele să nu aducă nici o atingere intereselor suedeze. Faptul că un om ca Flyg putea constitui un pericol pentru guvernul suedez, aceasta nu mă privea pe mine. Era o treabă internă a suedezilor.

M-am hotărît să nu călătoresc incognito, ci să mă prezint la Stockholm cu o misiune oarecare. De aceea, am procedat în așa fel încît I.K.P.W. (Comisia Internațională de Poliție Criminală) să-mi dea să rezolv unele probleme curente de care intenționam să mă servesc pentru a intra oficial în legătură cu poliția secretă suedeză.

Inconvenientul acestei călătorii îl constituia supravegherea pe care aveau s-o exercite asupra mea serviciile secrete inamice,

dar am luat cîteva măsuri care aveau să-mi permită, la caz de nevoie, să scap de orice urmărire.

Îmi plăcea mult Stockholmul și-l cunoșteam bine. De aceea, pentru început, primele două zile mi le-am rezervat distracțiilor, departe de grijile și de tensiunea nervoasă a lunilor din urmă.

Totuși, eram neliniștit și asta nu pentru că mă îndoiam de victoria Germaniei sau pentru că mă gîndeam să încetez să mai contribui la ea din toate forțele, ci pentru că Stockholmul a fost locul care, în subconștientul meu, a făcut să răsune primul semnal de alarmă. Pentru prima dată văzusem clar că era necesar să-mi dedic toate forțele menținerii unei legături oarecare cu dușmanul. În fața unui război care părea că nu se termină decît printr-o victorie sau printr-o înfrîngere totală, m-am hotărît să îndrept activitatea serviciului de informații, cu multiplele și complexele lui căi subterane, nu numai spre culegerea de informații secrete, dar și spre stabilirea, între puterile aflate în război, a unor poduri, care să poată, într-o zi, să ducă la o soluționare de compromis a conflictului, cruțîndu-ne de un dezastru total.

Primele mele zile de activitate mi le-am petrecut consultîndu-mi agenții asupra problemelor de muncă și de personal.

M-am ocupat, de asemenea, și de misiunea pentru care venisem în Suedia, finanțarea secretă a grupului nazist suedez.

Simțeam că eram urmărit și mă gîndeam deja să renunț să-l mai văd pe Flyg.

Totuși, am organizat o întîlnire cu el și impresia care mi-a făcut-o n-a fost de loc rea. I-am dat o sumă mare de bani și i-am cerut ca la fiecare cincisprezece zile să-mi facă un raport din care să rezulte părerile oamenilor aparținînd unor clase și profesii diferite asupra problemelor politice actuale.

Dacă se întîmpla să apară vreun eveniment de un interes excepțional, putea să-mi adreseze și un raport suplimentar. În

fiecare săptămînă aveam să-i trimit instrucțiuni speciale. El trebuia să creeze, cît mai rapid posibil, o rețea de informatori activi și siguri.

Principala lui sarcină era aceea de aduna informații din care să rezulte modul în care erau folosiți membrii Partidului Comunist Suedez de către serviciile secrete rusești, precum și misiunile pe care ei le îndeplineau.

Flyg a părut puțin surprins cînd i-am explicat că cel puțin zece din cei mai buni colaboratori ai săi vor rupe oficial legătura cu grupul său, pentru a se reîntoarce în sînul partidului comunist. Ei trebuiau să lucreze fățiș împotriva lui și a ziarului său, pentru a recîștiga încrederea rușilor. Flyg trebuia să vorbească separat cu fiecare și să le indice sarcinile pe care le aveau de îndeplinit. Tot el se făcea răspunzător și de loialitatea lor.

Pe urmă i-am mai dat cîteva indicații asupra măsurilor de securitate pe care trebuia să le ia, pentru a-și împiedica agenții să se alăture cu adevărat comuniștilor.

Flyg a înțeles ce voiam să-i spun și s-a declarat gata să facă tot ce doream, menționînd că n-are să întreprindă nici o acțiune care să lezeze interesele țării sale. Finanțarea acțiunii cerea ca transferul de devize să se facă cu foarte mare atenție pentru a nu atrage atenția fiscului suedez. Totul trebuia făcut în așa fel încît poliția să nu înceapă să se informeze cum făcea Flyg rost de atîția bani.

Flyg m-a înștiințat că aflase, prin intermediul unor cercuri rusești, că Stalin pregătea pentru perioada de iarnă o mare contraofensivă. Raportul era atît de precis încît semnala zona exactă din jurul Moscovei unde avea să se dea asaltul împotriva punctului cel mai înaintat al frontului german.

În schimb, raportul nu menționa dacă trupele care aveau să dea asaltul erau formate din divizii chemate din Siberia sau din divizii aduse recent din spatele frontului central.

După Flyg, la asalt aveau să ia parte între 50 și 55 de divizii special echipate pentru campania de iarnă. Dintre acestea, cel puțin 20 erau divizii motorizate.

Acest raport era deosebit de important, întrucît, începînd cu cea de-a doua jumătate a lunii noiembrie, agenții mei din Rusia mă informau mereu despre organizarea de noi unități pe frontul central. Pe de altă parte, serviciile marelui cartier general german comunicau și ele că, conform informațiilor primite din prima linie a frontului și a celor rezultate din interogarea prizonierilor, începînd de la jumătatea lunii decembrie aveau să aibă loc noi concentrări de trupe. Informații la fel de importante ne-au fost furnizate și de o convorbire particulară care a avut loc între cîțiva înalți demnitari de la ambasada rusească.

Cei de la care am aflat aceste lucruri erau membri ai Partidului Comunist Suedez, care întrețineau legături intime cu diverși membri ai Ambasadei Uniunii Sovietice.

La scurt timp după aceea am luat legătura cu unul dintre colegii mei japonezi.

Acesta n-a mai spus nimic deosebit față de ceea ce cunoșteam deja, dar a afirmat că japonezii știau că rușii erau bine informați despre hotărîrea lor de a rămîne neutri și-și bazau, în consecință, strategia pe convingerea unei liniști depline în Orientul Îndepărtat, atît timp cît avea să țină războiul cu Germania.

Aceasta era o veste de o asemenea importanță încît m-am grăbit să mă întorc cît mai repede acasă ca să întocmesc un raport și să mă duc personal să-l prezint forurilor superioare. Din această cauză, convorbirea finală pe care mi-o propusesem cu Flyg n-a mai avut loc.

A doua zi am luat avionul spre Berlin. La Tempelhof, funcționarii de la vamă și pașapoarte erau informați de trecerea mea, așa că nu am pierdut prea mult timp.

Imediat ce am sosit la Berlin, Heydrich m-a chemat de mai multe ori la el. Dorea să aibă informații asupra Greciei și Bul-

gariei. Spre deosebire de atitudinea pe care a avut-o înainte de plecarea mea, de data aceasta s-a arătat foarte amical și m-a invitat să luăm masa împreună a doua zi seara. Această invitație nu mi-a făcut nici o plăcere și mă întrebam dacă ea nu avea vreo legătură cu transferul meu pe frontul oriental.

Știam că Heydrich căuta prilejul să mă pedepsească — îmi purta pică pentru că-i dădusem o referință bună doctorului Best, fost funcționar la S.D. — și voia să-mi dea comanda unei „Einsatzgruppe"[1], o unitate specială S.S., care opera pe frontul oriental.

Ca și cum mi-ar fi citit gîndul, Heydrich mi-a declarat brusc:

— Nu pot să mă lipsesc de dumneavoastră aici, la Berlin, de aceea am renunțat, pentru moment, să vă trimit pe front. Trebuie să vă spun că am vorbit despre asta și cu Himmler, care s-a opus categoric. Se pare că dumneavoastră sînteți unul dintre „protejații" săi. Mi-a spus că orice schimbare în ce vă privește trebuie să-i fie raportată și lui.

După ce a ascultat raportul pe care i l-am prezentat despre călătoria mea în Suedia, a scos din buzunar un carnețel pe care și-a notat cîteva puncte ce urma să le abordăm ulterior. Ele se refereau, în mare, după cîte îmi amintesc, la crearea unui minister pentru Est, ale cărui sarcini fuseseră stabilite în cursul unei conferințe ce a avut loc pe 16 iulie 1941, cînd fusese vorba de problema politicii expansioniste a Germaniei spre est. La această conferință au luat parte Göring, Keitel, Rosemberg și Bormann. Planul lui Hitler consta în a diviza și a transforma Rusia într-o colonie.

---

[1] Einsatzgruppenurile erau niște comandouri de poliție, aflate sub îndrumarea directă a lui Heydrich. Ele erau însărcinate cu lichidarea evreilor, a comuniștilor și a tuturor antinaziștilor cu funcții de conducere în teritoriile ocupate.

M-am uitat lung la Heydrich. Mi-a citit părerea în ochi și a dat din umeri. Credea el cu adevărat în asemenea utopie? În cazul de față nu-mi puteam da exact seama ce gîndea. Liniștit, am spus:

— Nu e prea ușor să ții în frîu un popor de două sute de milioane de oameni. După părerea mea, va trebui să încercăm să formăm un număr de state autonome pe care să le îndreptăm unele împotriva altora. Am în vedere ucrainenii, de exemplu, ori georgienii, ori rușii albi cu conducători ca Melnik și Bandera...

Gînditor și încurcat, Heydrich a tăcut un timp, apoi a spus:

— Nu prea vă pricepeți la asemenea probleme. Un amestec general de rase, dacă e bine făcut și bine menținut cîteva decenii, va duce la același rezultat și va arăta că führerul a avut dreptate. Datoria dumneavoastră este să întăriți serviciul secret împotriva Rusiei. Führerul mi-a comunicat că are să se intereseze personal de asta. El consideră orice informație privind măsurile interne luate de Stalin ca fiind de cea mai mare importanță — în special cele care se referă la acțiunile de gherilă și la colaborarea dintre partid și armată.

În acest timp, atmosfera se întuneca la Berlin. Ofensiva din Est ajunsese la un punct mort. Trupele, echipate pentru campania de vară, fuseseră surprinse de teribila iarnă rusească. Cei care se făceau răspunzători de această stare de lucruri erau șefii Wehrmachtului și Hitler. Toți, pradă aceleiași utopii, respinseseră orice încercare de critică. Zadarnic încercaseră ofițerii întorși de pe front să prevină marele cartier general de iminența unui dezastru.

Calculele lui Stalin, despre care fusesem informați, în mai puțin de 6 luni au devenit realitate.

Primul meu raport asupra transferului în Europa a trupelor din Siberia fusese citit cu interes, dar cifrele date păruseră

exagerate şi nu s-a întreprins nimic concret, deşi informaţiile de primă mînă, precum şi interogatoriile prizonierilor confirmaseră spusele mele.

La 19 decembrie 1941, Hitler, după ce l-a destituit din funcţie pe feldmareşalul von Brauchitsch, a trecut el însuşi la comanda armatei. Acest fapt marca apogeul regimului totalitar şi însemna, totodată, extinderea puterii lui şi asupra armatei.

REORGANIZAREA SERVICIULUI

La sfîrşitul anului 1941 şi începutul anului 1942, eram prins pînă peste cap cu reorganizarea administraţiei interne a sistemului de fişe şi, mai ales, a arhivelor serviciului meu. Fişele generale erau păstrate de experţii serviciului de apreciere şi eu m-am străduit să le aduc la un asemenea grad de eficienţă încît, în cel mai scurt timp, să poată să-mi furnizeze elementele de bază ale rapoartelor generale sau de obiectiv.

Experţii însărcinaţi cu ţinerea la zi a acestor fişe trebuiau să fie în stare, în orice moment, să aibă o vedere globală asupra situaţiei din ţara de care răspundeau.

Oamenii despre care era vorba în fişele generale aveau fiecare cîte o fişă personală, în care era trecut tot ceea ce merita să se ştie despre ei. Fişe personale aveau, de asemenea, şi colaboratorii noştri. În aceste fişe se specificau naţionalitatea, originea socială, profesia, motivele care i-au determinat să lucreze pentru noi, mediul în care trăiau, caracteristicile, greşelile, metodele de lucru, locul de muncă, loialitatea, modul în care ne-au fost transmise informaţiile culese de ei, precum şi acordurile financiare încheiate cu noi.

La fișe erau anexate copiile rapoartelor și informațiilor pe care le sintetizau. Acest sistem era destinat menținerii echilibrului dintre fișele generale și fișele personale ale agenților de informații.

Pe de altă parte, datorită fișelor agenților principali păstrate la biroul central, eu eram în măsură să știu, în orice moment, compoziția și starea oricărei rețele de colaboratori dintr-o anumită țară. Acolo erau, de asemenea, și „fișe de avertizare", destinate să ne pună în gardă împotriva escrocilor, impostorilor și a altor persoane de teapa lor care căutau să pătrundă în rețelele noastre. Procedînd așa, puteam să avertizăm rețelele noastre și să le ferim de greșeli neplăcute în alegerea agenților sau informatorilor lor.

Fișele erau întocmite cu ajutorul Gestapoului, poliției criminale și al Wehrmachtului. Fiecare agent dublu își avea fișa sa. Asemenea fișe aveau și alte elemente ca : traficanții de stupefiante sau de carne vie etc., care făceau obiectul unei supravegheri constante.

Personal am dat directive asupra modului cum trebuia ținută această evidență. La capătul a doi ani de eforturi, rotițele angrenajului funcționau admirabil.

Chiar în fața exigențelor formidabile cărora noi a trebuit să le facem față, la sfîrșitul războiului organizația noastră a rămas singura capabilă să furnizeze șefilor noștri cei mari informațiile vitale de care aveau nevoie. Dar era prea tîrziu.

Niciodată nu puteam să prevăd, de pe o zi pe alta, ce avea să mi se ceară. Hitler putea să ne ceară dimineața ca pînă seara să-i facem un raport detaliat, de exemplu, asupra organizațiilor internaționale ale muncii.

Apoi, puțin mai tîrziu, un studiu general asupra relațiilor ministrului de externe al Marii Britanii cu primul său ministru și asta fără să mai punem la socoteală numărul de note care veneau regulat de la Cancelaria lui Hitler în legătură cu întocmirea unor rapoarte asupra unei probleme, cum ar fi, de exemplu : măsurile luate de ruși pentru rezolvarea problemei chiaburilor ; materiile prime ale Uralului și întinderea exploatării lor ; măsurile sociale luate de Kemal Atatürk și repercusiunile lor asupra Turciei moderne ; resursele petrolifere ale Americii de Sud și încercările economiei de război americane de a le controla etc. !

OPERAŢIA ZEPPELIN

In ciuda succeselor spectaculoase ale armatelor noastre pe frontul de est din vara anului 1942, greutăţile pe care ele le întîmpinau deveneau mereu mai mari.

Mai întîi că am fost extrem de surprinşi de calitatea şi de puterea numerică a armatei ruseşti. În al doilea rînd, rezistenţa în spatele liniilor germane nu mai era o acţiune sporadică a unor unităţi izolate, căci ea se organizase într-o mişcare de partizani bine condusă, imobilizînd forţe de securitate care ar fi fost utile în altă parte.

Himmler şi Heydrich nu-mi lăsau nici o clipă de răgaz, cerîndu-mi din ce în ce mai multe informaţii secrete despre Rusia, cele de care dispuneau nemaifiindu-le suficiente.

După părerea generală, rapoartele erau incomplete nu numai în ce privea situaţia politică, ci şi în ce privea producţia de război a Rusiei.

Hărţuielile mereu mai mari de guerilă, dezorganizarea comunicaţiilor scoteau tot mai mult în relief neputinţa noastră de a acţiona şi führerul nu putea să nu afle de toate acestea.

Am primit ordin să organizez un serviciu special de informaţii care să se ocupe direct de liniile de front, lucru greu

OPERAŢIA ZEPPELIN

În ciuda succeselor spectaculoase ale armatelor noastre pe frontul de est din vara anului 1942, greutăţile pe care ele le întîmpinau deveneau mereu mai mari.

Mai întîi că am fost extrem de surprinşi de calitatea şi de puterea numerică a armatei ruseşti. În al doilea rînd, rezistenţa în spatele liniilor germane nu mai era o acţiune sporadică a unor unităţi izolate, căci ea se organizase într-o mişcare de partizani bine condusă, imobilizînd forţe de securitate care ar fi fost utile în altă parte.

Himmler şi Heydrich nu-mi lăsau nici o clipă de răgaz, cerîndu-mi din ce în ce mai multe informaţii secrete despre Rusia, cele de care dispuneau nemaifiindu-le suficiente.

După părerea generală, rapoartele erau incomplete nu numai în ce privea situaţia politică, ci şi în ce privea producţia de război a Rusiei.

Hărţuielile mereu mai mari de guerilă, dezorganizarea comunicaţiilor scoteau tot mai mult în relief neputinţa noastră de a acţiona şi führerul nu putea să nu afle de toate acestea.

Am primit ordin să organizez un serviciu special de informaţii care să se ocupe direct de liniile de front, lucru greu

de realizat, dar nimeni n-a ţinut cont de dificultăţile pe care le implica realizarea acestei sarcini.

Personalul nostru era insuficient, atît ca număr cît şi în ce privea pregătirea. Dezvoltarea gradată şi continuă a muncii noastre era mereu împiedicată de ordine, date în grabă şi de multe ori contradictorii, venite de sus. Activitatea serviciilor secrete era împărţită în trei secţii. Secţia I avea ca sarcină să culeagă şi să studieze toate informaţiile secrete furnizate de agenţii noştri permanenţi din străinătate.

Noi căutam să adunăm tot felul de informaţii, inclusiv de prin ziare, statistici oficiale, cărţi şi alte publicaţii. Informaţiile culese din publicaţiile oficiale serveau mai ales ca bază pentru obiectivele importante mai îndepărtate şi personalul care avea asemenea sarcini trebuia să dea dovadă de înalte calităţi intelectuale.

Pentru organizarea acestei activităţi, după modelul biroului central din Berlin, s-au creat centre de informaţii în toate capitalele Europei.

Printr-unul din aceste centre — a cărui existenţă la biroul central nu era cunoscută decît de trei persoane — aveam legătură directă cu doi ofiţeri din statul major al mareşalului Rokosovski.

După sectorul militar al amiralului Canaris, în subordinea mea a mai fost trecut încă unul la fel de important. Şeful lui era un evreu german a cărui reţea de informaţii se întindea prin mai multe ţări şi se extindea în toate păturile sociale. Această reţea furniza foarte rapid rapoarte precise, care proveneau de la marile state majore ale armatei ruseşti şi pe care secţia de apreciere a Înaltului Comandament German le considera ca fiind deosebit de interesante. Acest om făcea o muncă de maestru. El dădea informaţii atît asupra planurilor strategice viitoare cît şi asupra mişcărilor actuale de trupe şi aceasta, în cîteva cazuri importante, pînă la nivelul diviziei. Rapoartele devansau, în general, cu două sau trei săptămîni evenimentele,

în aşa fel încît şefii noştri aveau timp să ia contramăsurile corespunzătoare. Mai bine zis „ar fi putut" să ia contramăsurile corespunzătoare, dacă Hitler ar fi dat mai multă importanţă acestor dări de seamă.

A trebuit să mă bat ca un leu ca să salvez acest agent atît din ghearele lui Müller, cît şi de gelozia şi intrigile propriului meu serviciu.

Operaţia Zeppelin cădea în sarcina secţiei a II-a. Această operaţiune se ocupa de paraşutarea pe teritoriul sovietic a unor formaţiuni masive de prizonieri ruşi. Prizonierii erau dotaţi cu acte şi uniforme ale Wehrmachtului.

Ei erau bine hrăniţi, bine cazaţi, vedeau multe filme documentare şi erau plimbaţi prin numeroase locuri din Germania. În tot acest timp, cei însărcinaţi cu instruirea lor — ajutaţi de informatori — îi urmăreau atent pentru a vedea dacă căutau doar să profite de avantajele oferite sau urau regimul lui Stalin ori, sfîrtecaţi de îndoieli, oscilau între nazism şi stalinism!

Echipaţi bine şi instruiţi la fel de bine, au fost trimişi pe frontul de est să culeagă informaţii sau să se infiltreze în grupurile de partizani ruşi. Scopul principal al Operaţiei Zeppelin era contracararea efectelor războiului de guerilă.

Dată fiind vastitatea teritoriilor implicate şi neţinîndu-se cîtuşi de puţin cont de pierderi, care erau inevitabile, s-au luat măsuri pentru înfiinţarea unor formaţiuni speciale care să fie antrenate pentru executarea de misiuni secrete, ca cea a stabilirii de contacte cu cercurile de emigranţi nemţi din Rusia.

Pentru a pune în aplicare acest plan, s-au înfiinţat trei unităţi: pentru partea de nord, de sud şi centrală. Aceste unităţi, care aveau ca sarcini comiterea de acte de sabotaj, diversiune politică şi culegere de informaţii, au fost paraşutate de escadrile speciale ale Luftwaffeului pe toată lungimea frontului de est.

Legăturile dintre ele se menţineau prin radio sau printr-un sistem de curieri.

Majoritatea agenților au fost parașutați în locuri unde puteau să se adăpostească. Unii dintre ei erau înzestrați cu biciclete prevăzute cu emițătoare și receptoare ascunse în pedale, în așa fel încît mișcarea regulată a pedalelor asigura o bună emisiune secretă.

Unul dintre agenții noștri a ajuns cu un transport de trupe rusești pînă la Vladivostok și de acolo ne-a transmis un raport amănunțit asupra unor mișcări de trupe.

Imensitatea teritoriului rusesc a permis agenților noștri să circule fără nici un obstacol, uneori luni în șir, deși, pînă la urmă, majoritatea dintre ei au fost arestați de N.K.V.D., care nu ezita, în anumite cazuri, să mobilizeze o divizie întreagă pentru prinderea lor.

Hitler dorea să aibă informații precise asupra detașamentelor de partizani ruși, date privind structura, modul de funcționare a comandamentului și misiunile lor. Am dat deci prioritate acestor chestiuni și am început pregătirea misiunii speciale pe care aveam s-o îndeplinesc în viitoarele mele călătorii în Suedia și Norvegia.

În legătură cu războiul de partizani, elaborasem cîteva teorii pe care le-am prezentat mai întîi lui Heydrich și apoi lui Himmler. Baza ideologică a acțiunilor de partizani o constituia asprimea cu care duceau nemții războiul.

„Kommissarbefehl" (ordinul de a împușca toți comisarii), propaganda germană în legătură cu natura inferioară a poporului rus, execuțiile în masă ale Einsatzgruppenului, toate acestea constituiau un ansamblu de argumente care întrețineau la partizani spiritul de rezistență.

În cursul convorbirilor ulterioare am reușit să vorbesc mai deschis cu Himmler despre aceste lucruri și, pe la sfîrșitul anului 1942, el s-a arătat mai înțelegător, dar avînd în vedere prejudecățile sale față de toate problemele privind Estul, nu puteam să sper că o să ajungem la un acord final. Cît despre Heydrich, el arătase destul de clar la ce se gîndea cînd mi-a spus:

„Fiți atent să nu vă decoreze Stalin într-una din zilele astea!" Era clar că mă avertiza ca propaganda germană printre prizonierii ruși să fie pur nazistă.

Am avut cîteva convorbiri foarte interesante cu doi militari ai armatei rusești — unul dintre ei era ofițer de stat major, iar altul caporal. Amîndoi erau din Moscova, primul militar de carieră, al doilea inginer hidrotehnist. Ei fuseseră făcuți prizonieri în august 1941, și urmaseră cursul nostru de antrenament.

Se dovediseră inteligenți și demni de încredere, fapt care ne-a determinat să-i selecționăm pentru Operația Zeppelin și au fost lăsați să trăiască la Berlin ca niște civili obișnuiți.

Cei doi ruși ofereau un contrast izbitor. Ofițerul credea în Stalin și în puterea armatei rusești. În schimb, caporalul spunea doar atît: „Voi, germanii, n-o să ajungeți niciodată să cuceriți poporul rus și marea Rusie." El afirma, de asemenea, că un val de naționalism traversa Rusia și că unele piese de teatru ca Kutuzov, O viață de-a țarului și Principele Igor fuseseră reluate la Moscova cu mare succes. În fiecare dintre ele, invadatorul, după obținerea cîtorva victorii, era pus pe fugă de curajul supraomenesc al poporului rus.

Ofițerul spunea că, după cîte auzise el de la șefii Armatei Roșii, Stalin era gata să sacrifice 20 sau 30 de milioane de oameni pentru a-l face pe inamic să avanseze cît mai mult în interiorul țării.

Încetul cu încetul, puterea atacurilor germane va slăbi și ultimele bătălii decisive se vor da pe terenul ales de ruși în condițiile teribilei ierni rusești.

Numai liniile de aprovizionare aveau să înghită o mare parte din resursele materiale ale Germaniei. Acestea erau obiectivele cele mai căutate în acțiunile de guerilă.

În cursul retragerii lor, rușii n-aveau să lase nici o uzină, nici o mașină, nici un bidon de benzină să cadă în mîinile dușmanului. Odată stăviliți de forțele naturii, de propriile lor suc-

cese și de contramăsurile rusești, nemții aveau să se trezească măturați de o contraofensivă proaspătă și bine organizată.

Am raportat această convorbire lui Heydrich, care a discutat despre acest lucru cu Himmler și a cerut un raport scris pentru Hitler.

După trei săptămîni, Heydrich mi-a înapoiat raportul, spunîndu-mi că führerul îl găsea ridicol. Foarte prudent, eu am răspuns: „Nu sînt de acord cu această părere", dar am adăugat imediat că „pentru moment este bine să nu riscăm, că ne ardem".

În acel timp, se făceau experiențe cu V-1 transportat la țintă de un bombardier și prevăzut cu un așa-zis „pilot de sacrificiu".

Mulți dintre acești piloți așteptau de mult misiunea lor de sacrificiu. Atacurile lor trebuiau să fie îndreptate împotriva combinatelor industriale din regiunile Kuibîșev, Celiabinsk, Magnitogorsk și din bazinul Donețului.

Aceste centre nervoase fuseseră alese conform sfaturilor tehnicienilor care studiaseră valoarea fiecărei instalații, după natura și locul unde se găsea. Acțiunile trebuiau să fie îndreptate mai ales împotriva centralelor electrice și a furnalelor înalte. Oricît de frumoase erau aceste obiective și oricît de minuțios ar fi fost puse la punct, ele erau reduse la zero de incapacitatea Luftwaffeului. N-am reușit să executăm decît cîteva raiduri, făcînd să sară în aer niște transformatoare electrice, fără altă consecință decît poate aceea că a dus la imobilizarea unei părți din forțele de securitate ale N.K.V.D.-ului, dar care n-a adus nici un prejudiciu puterii de luptă a armatei rusești de pe front.

Mai existau și alte proiecte referitoare la parașutarea în mai multe lagăre de muncă a unor batalioane formate din prizonieri ruși comandați de S.S.-iști. Trupele care păzeau lagărele trebuiau să fie reduse la tăcere, iar deținuții — în număr de 20.000, poate chiar mai mulți — eliberați să fie duși în regiuni mai populate. Efectul propagandistic al acestei acțiuni ar fi fost considerabil asupra populației.

Pregătirea unor astfel de acțiuni fusese atît de avansată încît se reușise să se intre în contact cu deținuții unuia din aceste lagăre de muncă. Dar și de data aceasta Luftwaffeul s-a dovedit neputincios.

Mai tîrziu, noi am folosit oameni instruiți special pentru misiuni în spatele frontului ca să organizeze întoarcerea la trupele proprii a soldaților răniți și, uneori, chiar și a unor unități mici izolate pe timpul luptelor.

Din punct de vedere psihologic, noi am fost, în secret, ajutați mult de așa-zisa „armată Vlasov", care înscrisese pe drapelul său lozinca: „Pentru eliberarea Rusiei de sub regimul sovietic."

Refuzul lui Hitler și al lui Himmler de a recunoaște pe generalul Vlasov ca singurul reprezentant al acestei armate și de a întrebuința forțele sale a fost o mare eroare, născută din arogantul principiu de a nu acorda autonomie unui grup, oricît de mic ar fi fost el, și din teama nemărturisită ca Vlasov să nu urmărească deschiderea pentru ruși a unei breșe în vreun sector important al frontului.

După pregătirea ideologică și psihologică urma antrenamentul practic al voluntarilor, acordîndu-se o grijă deosebită transmisiunilor prin radio. Numărul mare de oameni și lipsa de instructori obligau la o disciplină strict militară.

N.K.V.D.-ul a reușit să infiltreze în Operația Zeppelin cîțiva agenți pentru a o săpa din interior.

Ca să parașutăm agenți în Rusia mi se pusese la dispoziție o escadrilă de luptă, dar, întrucît sectorul militar și cel politic al serviciului secret, în momentul acela, lucrau separat și de multe ori cu scopuri contrare, acest număr restrîns de aparate, precum și carburanții trebuiau împărțite.

Consecința era că plecările agenților în diverse misiuni erau mereu întîrziate și nimic nu pune mai mult la încercare moralul și nervii unui agent ca o lungă așteptare înainte de plecarea în misiune.

Am organizat deci o unitate de luptă denumită „Drujina" în care au fost încorporați toți agenții care „așteptau". Unitatea în caz de nevoie, intra în acțiune împotriva grupurilor de partizani. Acești oameni erau comandați de un colonel rus, Rodionov, cunoscut sub numele de Gil, cu care eu, cu puțin timp înainte avusesem o lungă convorbire.

După mai multe întîlniri, am observat că adversitatea lui față de regimul stalinist nu mai era așa de mare. El considera drept catastrofal tratamentul impus de nemți populației rusești și prizonierilor de război, dar protestase zadarnic împotriva acestei stări de lucruri.

Transportînd într-o zi un convoi mare de prizonieri spre lagărele de concentrare, colonelul Rodionov a dat ordin oamenilor săi să atace detașamentul S.S. care îl însoțea. Luîndu-i prin surprindere pe nemți, rușii i-au ucis pînă la ultimul. Iată cum acești oameni, care la început fuseseră colaboratori sinceri, deveniseră încetul cu încetul cei mai înrăiți dușmani ai noștri. Rodionov intrase în legătură cu organul central al rezistenței din Moscova și i-a obligat pe subordonații săi să întoarcă armele împotriva noastră. După această acțiune, a luat avionul de pe o pistă secretă, cunoscută numai de partizani, și s-a îndreptat spre Moscova. Acolo a fost primit de Stalin în persoană, care l-a decorat. Aceasta a fost pentru noi o lovitură grea, de care personal n-am fost acuzat, căci, de mai mult timp, eu îl rugasem pe Himmler să-l retragă pe Rodionov din lupta împotriva rezistenței.

Secția a III-a a serviciului nostru răspundea de Institutul din Wannsee, numit astfel pentru că fusese transferat de la Breslau la Wannsee, un cartier al Berlinului. Institutul era o

bibliotecă care deținea cea mai vastă colecție de documente referitoare la Rusia. Această colecție cuprindea o documentație de literatură științifică, în toate limbile, extrem de bogată.

În fruntea institutului se găsea un georgian, titular al unei catedre de limbă rusă și limbă germană.

Personalul era compus din bibliotecari, studenți, profesori de limbă rusă, absolvenți ai diferitelor facultăți și universități. Ei erau autorizați să circule în teritoriile rusești ocupate, ca să rămînă în contact cu poporul rus și să adune informații importante.

Institutul adusese mari servicii și înainte de războiul împotriva Rusiei, culegînd informații despre căile ferate, despre instituțiile economice și politice ale regimului sovietic, despre acțiunile și compoziția Biroului Politic.

Experiența și pregătirea membrilor săi făceau ca activitățile lor să fie deosebit de valoroase, ajungîndu-se la concluzii importante asupra unor probleme ca cea a minorităților naționale, psihologia colhoznicilor și a sovhoznicilor etc.

Un alt aspect al activității Institutului din Wannsee era cel referitor la un incident care a avut loc în 1943.

Catastrofa de la Leningrad avusese loc și Hitler era din ce în ce mai hotărît să declare „război total". Liniile germane din Rusia continuau să reziste, dar suferiseră pierderi grele. Aveam, după cîte se părea, să pierdem Africa de Nord și cu ea posibilitatea de aprovizionare a liniilor de la Suez. Pe de altă parte, nu era exclusă nici debarcarea aliată pe continent. Acești factori trebuiau să aducă o schimbare atît în politica generală cît și în strategia militară din Rusia, fără să mai vorbim de politica noastră de ocupație în țările cucerite.

După ce am cîntărit bine aceste considerente, m-am hotărît să-i raportez totul lui Himmler. Pentru aceasta am recurs la toate sursele noastre de informații și am interogat individual mii de prizonieri ruși. Voiam să dovedesc conducătorilor noștri cît

erau de necesare mobilizarea și folosirea tuturor resurselor fizice, morale și materiale ale teritoriilor rusești ocupate de Germania.

Mi-am terminat raportul cu cîteva sugestii extrem de sincere, spuse pe un ton destul de aspru.

Comisarii Reichului care se aflau în fruntea administrației politice din Rusia trebuiau să fie schimbați, la fel Einsatzgruppenurile. Trebuiau, de asemenea, create imediat state autonome în care administrația germană a industriei și agriculturii să fie total revizuită.

Acest raport cuprindea vreo 50 de pagini. Hitler, după ce l-a citit și după ce a vorbit despre el cu Himmler, a dat ordin să fie arestați, sub acuzația de defetism, toți experții care furnizaseră materialele respective. Un adevărat triumf pentru Kaltenbrunner, care a luat legătura cu Himmler și au avut împreună o discuție violentă referitoare la atitudinea mea „intelectuală și necuviincioasă". Kaltenbrunner l-a blamat pe Himmler pentru că-mi luase apărarea și a cerut ca eu să fiu supus acelorași reguli și aceleiași discipline ca și ceilalți șefi de servicii din Ministerul Securității Reichului.

Întrevederea pe care am avut-o cu Himmler a fost furtunoasă. El a criticat vehement experții mei și a calificat savanții Institutului din Wannsee, îndeosebi pe șeful lor, profesorul A., drept „agenți" ai N.K.V.D.-ului". S-a luat și de mine, spunîndu-mi că sarcinile serviciului meu deveneau evident prea grele pentru mine și că eu căzusem sub influența defetismului unora dintre ajutorii mei.

Foarte calm, dar energic, am început să-mi expun punctul de vedere. După două ore nu mai era cazul să mai fie arestat nimeni.

— Da, a spus Himmler la urmă, mușcîndu-și nervos degetul arătător. Ar fi groaznic dacă ați avea dreptate. Dar nu trebuie să ne lansăm în considerații intelectuale care ne-ar slăbi

moralul — miza ar fi prea mare. Dacă nu reușim să învingem în Est, de data aceasta vom dispare de pe harta lumii. Vom putea să luăm părerea dv. în considerare numai după ce vom cîștiga războiul împotriva Rusiei, nu înainte de asta.

— Tocmai aici e punctul critic, am replicat eu. Să știi cînd să acționezi. Repet, deci, dacă n-o facem acum, poate că nu vom mai avea niciodată ocazia...

N-am putut să-l conving pe Himmler, dar am reușit să-mi apăr ajutorii și linia politică a serviciului meu.

ASASINAREA LUI HEYDRICH

În primăvara anului 1942 a trebuit să merg la Praga, unde Heydrich organizase o serie de conferințe la care trebuia să asist. Tocmai mă pregăteam să iau avionul de Berlin, cînd el m-a rugat să mai rămîn încă o zi ca să luăm masa împreună. Eram surmenat și perspectiva unei serate, care avea să se termine probabil cu orgii, mă dezgusta. De data aceasta mă înșelasem: am petrecut o seară dintre cele mai interesante, examinînd toate problemele mai deosebite care îl preocupau pe Heydrich.

Am trecut în revistă, pe scurt, problemele pe care le puneau Franța și Belgia. Heydrich urmărea, dat fiind că Wehrmachtul în condițiile de atunci nu risca să i se mai opună, să-și întărească autoritatea, punînd în fruntea acestor țări conducători aleși dintre S.S.-iștii din poliție.

Nu eram de acord cu această idee. Problemele administrative erau destul de complicate și era foarte dificil, în perioada aceea, de găsit oameni capabili să ocupe aceste posturi importante.

Heydrich a aprobat distrat, apoi a adăugat brusc:

— Himmler insistă în acest sens și eu trebuie să dau dovadă de bunăvoință. Situația între noi e, pentru moment, încordată.

După toate aparențele, între el și Himmler, care devenise foarte invidios pe succesele lui, avuseseră loc neînțelegeri.

Politica dusă de Heydrich în Protectorat fusese un adevărat succes și führerul era foarte satisfăcut de măsurile luate de el. Hitler luase obiceiul să stea de vorbă cu Heydrich între patru ochi și, deși acesta din urmă se simțea foarte onorat de această favoare subită, era neliniștit din cauza invidiei și intrigilor lui Bormann și Himmler. Heydrich își dădea seama că era mai înțelept să tacă, căci avea să vină timpul cînd Hitler, cedînd insinuărilor lui Himmler și Bormann, se va întoarce împotriva lui.

Puțin după aceea a trebuit să plec la La Haye în legătură cu niște emisiuni pe unde ultrascurte pe care trebuia să le rezolv cu cîțiva experți. Eram încă la La Haye, în iunie 1942, cînd am fost înștiințat că împotriva lui Heydrich se comisese un atentat și că era grav rănit. Am primit ordin să mă întorc imediat la Berlin.

Mă întrebam ce se ascundea în spatele acestui atentat și nu puteam să nu mă gîndesc la recentele neînțelegeri intervenite între Himmler, Bormann și Heydrich.

Succesele obținute de Heydrich în Protectorat trebuie că îi făcuseră să pălească de invidie pe Himmler și pe Bormann. Tensiunea dintre acești trei oameni ajunsese vizibil la un punct extrem, altfel Heydrich nu mi-ar fi vorbit mereu de asta de cîte ori mă vedea.

Hitler și Himmler aveau obiceiul să guverneze, asmuțindu-i pe subordonații lor unii împotriva altora, dar cu un om ca Heydrich acest lucru nu era posibil. Ca șef al Serviciului securității Reichului, el era prea puternic pentru ei.

Un incident, povestit de Heydrich, îmi revine mereu în minte. În cursul ultimelor sale întîlniri cu Hitler fusese rugat

să vină să raporteze unele probleme economice care se puneau în Protectorat. Aștepta de mult timp la poarta adăpostului din beton al lui Hitler, cînd acesta a ieșit urmat de Bormann.

Heydrich a salutat după maniera obișnuită și aștepta ca Hitler să-l invite să intre. Hitler s-a uitat fix la el cu o mină disprețuitoare. Cu un gest amical, Bormann l-a luat pe führer de braț și l-a dus iar în bunker. Heydrich a mai așteptat puțin, dar Hitler n-a mai ieșit.

A doua zi, Bormann i-a spus că führerul nu ținea să mai asculte raportul respectiv. Deși comunicarea lui Bormann fusese făcută pe un ton dintre cele mai amabile, Heydrich simțise în cuvintele lui o ură implacabilă. Atitudinea vizibil ostilă a lui Hitler în această împrejurare avea probabil drept cauză insinuările și calomniile lui Bormann și ale lui Himmler.

Repercusiunea acestui atentat se simțea din plin la biroul central din Berlin. Stupul care de obicei zumzăia de intensă activitate era plin de o frămîntătoare incertitudine și teroare. Cum de a putut să se întîmple așa ceva?

Puțin mai tîrziu, Müller mi-a povestit împrejurările în care a avut loc atentatul.

Heydrich se întorcea cu Mercedesul de la moșia sa aflată în împrejurimile Pragăi. La volan, de data aceasta, nu era șoferul lui obișnuit. În cartierele mărginașe ale orașului era un loc unde, pentru a lua virajul la o cotitură, mașina trebuia să încetinească viteza. Pe trotuar așteptau trei oameni: primul la vreo 20 de metri de cotitură, al doilea chiar la cotitură și ultimul la 20 metri dincolo de ea.

În momentul în care șoferul a încetinit, primul dintre acești oameni a sărit de pe trotuar pe șosea și a tras mai multe gloanțe în direcția de mers a mașinii. Mașina a încetinit și mai mult și în momentul acela cel de-al doilea a dat de-a rostogolul o bombă sferică care, imediat ce a ajuns sub mașină, a explodat. Deși grav rănit, Heydrich a putut totuși să mai strige către șofer: „Accelerează la maximum, ce stai!" A sărit din mașină și a

tras mai multe focuri înspre cei trei necunoscuți care o luaseră la fugă cu bicicletele. Unul dintre ei a fost atins la un picior. Apoi, lipsit de puteri, Heydrich s-a stins. Șoferul sîngera abundent, iar mașina, în ciuda blindajului, era făcută țăndări.

Dacă la volan ar fi fost experimentatul șofer al lui Heydrich, el nu s-ar fi lăsat dus de nas de omul care a sărit de pe bordură. Reacția naturală a unui șofer cu reflexe rapide ar fi fost aceea de a apăsa brusc pe accelerație, în așa fel încît mașina să facă un salt înainte. În acest caz, rezultatele exploziei ar fi fost mai puțin grave.

După îndelungi și minuțioase examinări, specialiștii institutului tehnic de criminologie au declarat că această bombă era prevăzută cu un mecanism necunoscut pînă atunci, deosebit de perfecționat. El putea fi reglat conform cu distanța de rostogolire a bombei — în jur de opt metri în cazul nostru — și funcționa cu o precizie uimitoare.

Explozivul era de origine englezească, dar acest fapt nu spunea mare lucru, căci și serviciul nostru folosea exploziv luat de la englezi.

În cercetările care s-au întreprins au fost folosite toate resursele științei polițienești moderne. Oficial s-a declarat că cei trei oameni făceau parte din rezistența cehă. Toate drumurile cunoscute că duc la rezistența cehă au fost exploatate din plin și suspecții au fost arestați pînă la ultimul.

Rapoartele înaintate te făceau să te gîndești la un scenariu de film polițienesc. Pînă la urmă s-au emis patru ipoteze în legătură cu identitatea celor trei, dar nici una n-a fost confirmată, deoarece ei n-au fost niciodată găsiți, nici măcar cel rănit la picior.

Implacabil, Gestapoul a incendiat o bisericuță din Praga, în care se aflau 120 de membri ai rezistenței.

În ajunul luării cu asalt a bisericii m-am dus, din ordinul lui Himmler, să-l văd pe Müller. Himmler considera că toată

povestea aceasta fusese pusă la cale de serviciile secrete britanice și că cei trei fuseseră parașutați special în acest scop pe undeva pe lîngă Praga. Müller a fost de acord cu această ipoteză căci ea îi apăra pe cei care se făcuseră vinovați de neglijență în apărarea demnitarului german. „Mîine — a precizat el — o să luăm cu asalt biserica și sperăm că printre asediați se vor găsi și cei căutați de noi." Spunînd aceasta, Müller mi-a aruncat o privire rapidă și m-a întrebat: „Aveți vreo informație deosebită? După cîte îmi amintesc, Himmler mi-a spus că s-ar putea ca dv. să primiți ceva care să lămurească lucrurile."

Nu aflasem nimic și-mi părea rău că-l decepționam.

A doua zi, biserica a fost luată cu asalt. Nici un rezistent n-a căzut viu în mîinile germanilor.

Așa se face că misterul morții lui Heydrich n-a fost elucidat. Erau oare cei trei în biserică? Erau ei oare rezistenți cehi și, în acest caz, cărei mișcări aparțineau? Toți cei din interiorul bisericii au fost uciși. Raportul ulterior a subliniat rezistența și hotărîrea lor fermă de a muri mai degrabă decît să se predea. Cercetările noastre au ajuns într-un impas. Ancheta în legătură cu moartea lui Heydrich a fost închisă.

În cursul verii anului 1942, Himmler a aranjat de așa manieră lucrurile încît să mă poată vedea la Berlin.

Ca întotdeauna, el își rezervase mult timp ca să vorbească cu mine în voie. După ce am discutat mai multe probleme, am simțit că discuția noastră ajunsese la un punct critic. Conform obiceiului său, Himmler stătea la birou cu capul ușor aplecat într-o parte, așa încît lumina care se reflecta în geamul lornionului împiedica să i se observe privirea ochilor lui mici și vicleni. La un moment dat, s-a ridicat brusc și mi-a făcut semn să mă așez cu el la o altă masă — ceea ce era semnul unei încrederi neobișnuite.

Mi-a explicat că întîmpina mari greutăți în găsirea unui succesor al lui Heydrich — nici unul dintre șefii de servicii nu era mai indicat ca mine!

— Am vorbit de mai multe ori cu führerul despre asta... a spus el.

S-a aplecat spre mine, privindu-mă cu multă insistență. Am sesizat, evident, importanța cuvintelor lui și a trebuit să fac apel la tot calmul meu ca să-i susțin privirea.

După o liniște aproape intolerabilă, i-am spus cu o voce înăbușită :

— Ar fi un post mult prea dificil pentru mine, cred că ați putea găsi pe altcineva mai bun.

Liniștea s-a așternut din nou.

Apoi, schimbînd brusc tonul, Himmler a spus cu bunăvoință :

— N-o să fiți numit dumneavoastră. Deși recunosc că aveți aptitudini pentru acest post, führerul consideră că sînteți prea tînăr. El vrea ca dumneavoastră să vă concentrați toate eforturile asupra serviciului de informații din străinătate. Se interesează mult de asta de la un timp încoace. Deci, ocupați-vă de această problemă, indiferent cine va fi titularul acestui post. Alegerea finală se va face probabil dintre trei sau patru înalți funcționari ai poliției sau dintre șefii S.S... Dumneavoastră, începînd de astăzi, rămîneți în contact strîns cu mine. Oficial veți continua să rămîneți să lucrați la RSHA, dar chestiunile mai importante veți veni să le discutați cu mine și pentru a vă primi pe dumneavoastră îmi voi face timp în orice moment.

Trebuie ca toată lumea să înțeleagă că dumneavoastră sînteți reprezentantul meu direct și comportați-vă ca atare. Și încă ceva, nu vă neglijați sănătatea. Am să aranjez lucrurile de așa manieră încît să vă dau concediu ori de cîte ori aveți nevoie, dar trebuie să aveți grijă să vă îngrijiți căci o să avem mare nevoie de dv. Duceți o viață sobră și sănătoasă, ca să vă puteți dedica în întregime muncii.

De acum înainte, a continuat Himmler, Kersten, doctorul meu personal, specialist în neurologie, va avea grijă de dumneavoastră. Aș vrea să vă examineze și să vă trateze ca pe mine.

În ce mă privește, a făcut adevărate minuni. Acesta este finlandez și-mi este devotat întrutotul, așa că puteți avea încredere în el. O singură observație : va trebui să fiți atent pentru că e mare palavragiu și, de asemenea, foarte curios. În afară de asta, e un tip cumsecade, agreabil și extrem de serviabil.

E greu, după atîția ani, să descriu impresia pe care mi-a făcut-o pe moment această convorbire.

Mi se părea, pe de o parte, că am primit o lovitură în cap, iar pe de altă parte eram fericit și mîndru că munca mea era recunoscută și apreciată. Dar nu puteam să mă împiedic să nu mă gîndesc ce s-ar fi întîmplat dacă aș fi fost numit succesorul lui Heydrich, căci eu nu aș fi putut să mă supun metodelor de lucru ale lui Hitler și Himmler.

Am ieșit din biroul lui Himmler ca un om scăpat dintr-un mare pericol.

Această convorbire cu Himmler mă determinase să-mi fac o idee despre modul în care lucra el.

Conștient, cu o mare discreție, el se străduia — cu asentimentul lui Hitler, bineînțeles — să creeze un nou comandament pentru Reich, adică toți cei care ocupau posturi cheie în ministerele Reichului — industrie, comerț, știință, cultură — să facă parte din S.S. Aproape că reușise și ne putem închipui ce putere fantastică era astfel concentrată în mîinile șefului suprem al organizației, adică ale lui Himmler în persoană !

În ce mă privește, îmi crease o asemenea situație încît toate porțile îmi erau deschise și primeam de peste tot ajutorul de care aveam nevoie. Era într-adevăr minunat și-mi era rușine că toate aceste posibilități, care mi se ofereau, nu erau rezultatul propriilor mele eforturi, ci rezultatul unei influențe secrete, superioare, care lucra în favoarea mea. Nu era săptămînă fără ca adjunctul lui Himmler să nu organizeze pentru mine o întrevedere cu o personalitate marcantă — ministru, subsecretar de stat, economist, savant sau ofițer superior. Himmler supraveghea toate aceste lucruri îndeaproape.

Mai tîrziu, el mi-a mărturisit că aceste întrevederi cu atîtea persoane importante nu avuseseră numai un scop politic, ci constituiau și mijloace de a mă cunoaște mai bine. Direct sau indirect, el primea rapoarte sau păreri despre mine.

Pe măsură ce se înfăptuiau aceste scopuri secrete, eu îmi dădeam seama că crearea unui serviciu secret, așa cum îl concepeam eu, era imposibil de realizat dacă nu eram sprijinit de o asemenea personalitate. Și unde mai pui că proiectele mele erau abia la începutul realizărilor ! Pe ici, pe colo se mai stabileau unele legături cu caracter similar și cu grupurile politice, economice și militare din străinătate, deși pe un plan cu totul diferit.

Dar acestea nu erau decît simple contacte, despre care nici șefii celorlalte servicii și nici agenții nu aveau cunoștință.

RELAȚIILE CU TURCIA

După intrarea trupelor germane în Bulgaria, în aprilie 1941, și după împrospătarea trupelor noastre de rezervă din România, Turcia a semnat, la 18 iunie 1941, cu asentimentul Marii Britanii, un pact de prietenie cu Germania. Turcii erau interesați să vadă puterea politică și militară a Rusiei micșorată, deoarece ea era o sursă permanentă de neliniște pentru Turcia.

În discuțiile pe care le-am avut cu niște înalți funcționari turci, aceștia mi-au dat de înțeles că ei mențineau unele legături religioase și politice cu diverse grupări de naționaliști turci din Rusia.

L-am înștiințat și pe Himmler de această situație prin mai multe rapoarte foarte detaliate care, chiar dacă li s-a dat puțină atenție, au prevenit poate unele acțiuni greșite ale administrației noastre politice în zona rusească. Himmler a aprobat unele puncte din aceste rapoarte, dar n-a avut curajul să le discute cu Hitler.

Personal, în ciuda atitudinii lui Ribbentrop, care aproape că mă sabota, am reușit să mențin contactul cu poliția și cu serviciile secrete turcești. În anii 1942 și 1943 eram, datorită Operației Zeppelin, în contacte foarte strînse cu aceste ser-

vicii. Georgieni, caucazieni şi azerbaidjeni, special antrenaţi în Turcia, erau retrimişi în Rusia de sud şi în Ural. Această infiltrare a dat rezultate uimitoare, iar noi, de cîte ori primeam vreo informaţie ce interesa Turcia, o trimiteam serviciilor secrete turceşti.

Unul din grupurile antrenate în Turcia n-a fost destul de prudent şi ruşii au interceptat şi descifrat cîteva din mesajele lor, fapt ce a dus la organizarea unei vînători în regiunea în care opera postul emiţător. Doi dintre agenţi au fost arestaţi.

Din fericire, fiecare grup nu cuprindea decît trei agenţi şi ruşii au tras de aci concluzia că nu exista decît un singur post emiţător clandestin.

Aflînd de acest incident, Molotov şi Vîşinski au început să facă presiuni asupra ministrului de externe turc.

Toate aceste fapte s-au soldat cu o notă în care ministrul de externe turc declara că Germania şi Rusia pot să-şi paraşuteze reciproc, dacă vor, agenţi pe teritoriul lor, dar că contraspionajul turc va lua măsuri ca nici un fel de acţiune de acest gen să nu se mai facă plecîndu-se de pe teritoriul Turciei. Am descifrat acest schimb de note şi ni s-a părut că turcilor le era frică. De aceea, m-am hotărît să merg să tratez această afacere personal cu şeful serviciilor secrete turceşti şi să văd dacă nu mai era posibilă vreo colaborare între noi. Doream, de asemenea, să profit de ocazie ca să-l vizitez pe ambasadorul nostru la Ankara, von Papen, căci mă întrebam dacă nu cumva el era omul care ne trebuia pentru negocierile în vederea unei păci de compromis.

Cîteva zile mai tîrziu, vedeam, de la înălţimea la care se ridicase avionul, strălucirea Cornului de Aur. De la aeroport am fost condus direct la Therapia, unde se găsea reşedinţa de vară a lui von Papen.

Am fost primit călduros de trimisul special Jenke şi de soţia sa, care era soră cu Ribbentrop.

Date fiind excelentele relaţii ale lui von Papen cu Vaticanul, eu speram că vom putea acţiona pe acest canal în vederea ajungerii la o pace de compromis cu aliaţii occidentali. M-am destăinuit lui von Papen, exprimîndu-mi speranţa că s-ar putea organiza o vizită la cardinalul Spellman. S-a declarat de acord cu concepţiile politice şi proiectele mele, precum şi cu ideea intrării în contact cu conciliul de la Latran.

După o vizită de trei zile la Therapia, am luat avionul spre Ankara, unde trebuia să-l întîlnesc pe şeful serviciilor secrete turceşti. Această întîlnire a fost organizată de agentul meu principal la Ankara, C. L. Moyzisch, ataşat la Ambasada Germaniei.

În cursul întîlnirilor care au avut loc, după cîteva discuţii preliminarii, m-am înţeles de minune cu şeful serviciilor secrete turceşti.

Expunerea mea, foarte sinceră, asupra situaţiei militare şi politice a Germaniei a făcut o impresie bună asupra interlocutorului meu. Asta îl angaja ca să fie şi el la fel. Turcia, mi-a spus el, a fost întotdeauna interesată în întărirea Germaniei, pentru că, în cazul în care ar fi slăbită, ea s-ar găsi în faţa puterii zdrobitoare a Rusiei care — aşa cum o dovedeşte istoria — este duşmana sa de moarte. Turcii erau deci hotărîţi să respingă orice declaraţie de prietenie a ruşilor. În mare, scopurile politice şi economice ale Turciei şi Germaniei erau aceleaşi, aşa că existau suficiente posibilităţi pentru o colaborare fructuoasă între cele două naţiuni.

După încheierea convorbirilor noastre am luat avionul spre Istanbul, pentru a vizita emiţătorul clandestin de acolo şi pentru a ţine cîteva conferinţe în faţa agenţilor mei.

La amiază, am luat masa cu consulul general al Germaniei, von Twardowsky, după care am ţinut o conferinţă în legătură cu o reţea arabă de informaţii, care se întindea în tot Orientul Apropiat şi avea pseudonimul de Remo. Această reţea avea în

fruntea ei un ziarist italian, Zamborini. Ataşatul naval german aprecia mult informaţiile furnizate de noi asupra mişcărilor de nave de-a lungul Canalului de Suez. De aceea, am hotărît să prelungesc cu încă şase luni colaborarea noastră cu această reţea arabă.

M-am odihnit o zi, timp în care am făcut cîteva vizite oficiale, după care un agent turc, cunoscut numai de mine, a venit să mă ia cu maşina. Avea la el o manta şi o pălărie pe care m-a rugat să le îmbrac, spunînd cu un surîs : „Totdeauna e bine să fii prudent".

Am plecat cu toată viteza pe străzile populate din Istanbul, făcînd mai multe ocoluri, după care am oprit pe o stradă laterală. După ce am aşteptat cîteva minute, pentru a ne asigura că nu fuseserăm urmăriţi, am pătruns într-un imobil comercial, am traversat un hol mare şi m-am oprit în faţa unui negustor de covoare.

În aproape toate ţările aveam o organizaţie secundară care lucra în afara organizaţiei principale şi de care nu era cunoscută. Eu consideram acest lucru ca fiind necesar pentru a putea verifica informaţiile furnizate de agenţii serviciului regulat. Foarte adesea, şefii secţiilor de apreciere erau uimiţi de întrebările pe care le puneam asupra unor amănunte neînsemnate. Încetul cu încetul, ei, şi-au dat seama că posedam şi alte surse de informare.

Reţeaua nr. 2 din Turcia avea în fruntea ei un turc, un egiptean şi un arab, cărora le dădusem toată libertatea să-şi aleagă colaboratorii. Ei înfiinţaseră o întreprindere comercială, care se ocupa mai ales cu comercializarea covoarelor şi a bijuteriilor vechi de aur şi argint. În ultimii ani, ei îşi dezvoltaseră şi îşi întinseseră reţeaua în întregul Orient Apropiat. În general, ei comunicau cu mine prin intermediul unei firme din Berlin, dar în caz de urgenţă îmi trimiteau mesaje şi pe alte căi. Numai Jenke ştia de existenţa acestei reţele.

Turcul era patronul oficial al firmei. Egipteanul şi arabul treceau în ochii tuturor drept funcţionarii săi. Cel care mă dusese cu maşina, de care am vorbit mai sus, era turcul. Ceilalţi doi m-au primit cu bucurie şi, înainte de a vorbi de problemele noastre, am pălăvrăgit despre una, despre alta, în jurul unei ceşti de cafea turcească.

Am discutat apoi despre modul în care se făcea transferul fondurilor şi am verificat la cît se ridicau conturile, căci aveau la dispoziţie sume destul de mari. Pentru a justifica întrebuinţarea acestor bani, m-au condus într-un antrepozit, au dat la o parte doi munţi de covoare şi mi-au arătat instalat un post de emisie-recepţie excelent.

Curînd am fost chemaţi de Alexandria şi, astfel, am putut constata personal calitatea emisiunii şi priceperea operatorilor arabi.

A doua zi am luat avionul spre Berlin. La sosire am avut o scurtă convorbire cu Kaltenbrunner, iar două zile mai tîrziu m-am dus să raportez lui Himmler, care s-a arătat foarte satisfăcut de rezultatul călătoriei mele.

Cînd l-am îndemnat să-l înlocuiască pe Ribbentrop cu von Papen, a dat din cap :

— Schellenberg, Schellenberg, încerci să mă influenţezi... Ştiu că intenţiile tale sînt bune, dar ceea ce îmi ceri este imposibil ! Nu pot să-l înlocuiesc pe Ribbentrop decît dacă sînt ajutat de Bormann şi asta ar avea ca rezultat o politică şi mai radicală.

În iulie 1943, Himmler mi-a telefonat pe la miezul nopţii ca să-mi vorbească despre situaţia din Italia.

Repercusiunile zdrobirii lui Mussolini s-au dovedit a fi dezastruoase pentru noi în Balcani, unde importante districte, ocupate de armata italiană, s-au predat partizanilor inamici.

În Iugoslavia, mareşalul Tito a profitat mult de aceste împrejurări, iar Hitler, în 1944, a hotărît să-i dea o lovitură de

fruntea ei un ziarist italian, Zamborini. Ataşatul naval german aprecia mult informaţiile furnizate de noi asupra mişcărilor de nave de-a lungul Canalului de Suez. De aceea, am hotărît să prelungesc cu încă şase luni colaborarea noastră cu această reţea arabă.

M-am odihnit o zi, timp în care am făcut cîteva vizite oficiale, după care un agent turc, cunoscut numai de mine, a venit să mă ia cu maşina. Avea la el o manta şi o pălărie pe care m-a rugat să le îmbrac, spunînd cu un surîs : „Totdeauna e bine să fii prudent".

Am plecat cu toată viteza pe străzile populate din Istanbul, făcînd mai multe ocoluri, după care am oprit pe o stradă laterală. După ce am aşteptat cîteva minute, pentru a ne asigura că nu fuseserăm urmăriţi, am pătruns într-un imobil comercial, am traversat un hol mare şi m-am oprit în faţa unui negustor de covoare.

În aproape toate ţările aveam o organizaţie secundară care lucra în afara organizaţiei principale şi de care nu era cunoscută. Eu consideram acest lucru ca fiind necesar pentru a putea verifica informaţiile furnizate de agenţii serviciului regulat. Foarte adesea, şefii secţiilor de apreciere erau uimiţi de întrebările pe care le puneam asupra unor amănunte neînsemnate. Încetul cu încetul, ei, şi-au dat seama că posedam şi alte surse de informare.

Reţeaua nr. 2 din Turcia avea în fruntea ei un turc, un egiptean şi un arab, cărora le dădusem toată libertatea să-şi aleagă colaboratorii. Ei înfiinţaseră o întreprindere comercială, care se ocupa mai ales cu comercializarea covoarelor şi a bijuteriilor vechi de aur şi argint. În ultimii ani, ei îşi dezvoltaseră şi îşi întinseseră reţeaua în întregul Orient Apropiat. În general, ei comunicau cu mine prin intermediul unei firme din Berlin, dar în caz de urgenţă îmi trimiteau mesaje şi pe alte căi. Numai Jenke ştia de existenţa acestei reţele.

Turcul era patronul oficial al firmei. Egipteanul şi arabul treceau în ochii tuturor drept funcţionarii săi. Cel care mă dusese cu maşina, de care am vorbit mai sus, era turcul. Ceilalţi doi m-au primit cu bucurie şi, înainte de a vorbi de problemele noastre, am pălăvrăgit despre una, despre alta, în jurul unei ceşti de cafea turcească.

Am discutat apoi despre modul în care se făcea transferul fondurilor şi am verificat la cît se ridicau conturile, căci aveau la dispoziţie sume destul de mari. Pentru a justifica întrebuinţarea acestor bani, m-au condus într-un antrepozit, au dat la o parte doi munţi de covoare şi mi-au arătat instalat un post de emisie-recepţie excelent.

Curînd am fost chemaţi de Alexandria şi, astfel, am putut constata personal calitatea emisiunii şi priceperea operatorilor arabi.

A doua zi am luat avionul spre Berlin. La sosire am avut o scurtă convorbire cu Kaltenbrunner, iar două zile mai tîrziu m-am dus să raportez lui Himmler, care s-a arătat foarte satisfăcut de rezultatul călătoriei mele.

Cînd l-am îndemnat să-l înlocuiască pe Ribbentrop cu von Papen, a dat din cap :

— Schellenberg, Schellenberg, încerci să mă influenţezi... Ştiu că intenţiile tale sînt bune, dar ceea ce îmi ceri este imposibil ! Nu pot să-l înlocuiesc pe Ribbentrop decît dacă sînt ajutat de Bormann şi asta ar avea ca rezultat o politică şi mai radicală.

În iulie 1943, Himmler mi-a telefonat pe la miezul nopţii ca să-mi vorbească despre situaţia din Italia.

Repercusiunile zdrobirii lui Mussolini s-au dovedit a fi dezastruoase pentru noi în Balcani, unde importante districte, ocupate de armata italiană, s-au predat partizanilor inamici.

În Iugoslavia, mareşalul Tito a profitat mult de aceste împrejurări, iar Hitler, în 1944, a hotărît să-i dea o lovitură de

grație și a ordonat o acțiune decisivă pentru capturarea lui. Numele acțiunii a fost „Saltul cavaleristului". În cazul acestei acțiuni, armata și serviciul secret ar fi trebuit să colaboreze, dar Hitler, din nou, a preferat să dea directive paralele și s-a ajuns la o neconcordanță în timp a acțiunilor. Astfel, agenții introduși de serviciul secret în cartierul general al lui Tito au fost prea tîrziu înștiințați de începerea operației agenților parașutați pentru prinderea lui Tito. Aceasta a fost, evident, o eroare capitală, căci ei ar fi putut împiedica fuga lui Tito.

ACȚIUNEA CICERON

La 28 octombrie 1944, dimineața, abia sosisem la birou și parcurgeam mesajele captate în timpul nopții, cînd a sunat telefonul. La aparat era secundul lui Ribbentrop, consilierul de legație H. Wagner. Acesta insista să mă vadă într-o afacere extrem de urgentă și care nu putea fi discutată la telefon.

Imediat ce a venit la mine, mi-a vorbit de o telegramă de la von Papen și de o ofertă ciudată a unui om care spunea că este valet de cameră al ambasadorului britanic la Ankara, sir Hugh Knatchbull-Hughessen. În schimbul considerabilei sume de douăzeci de mii de lire sterline, acest om oferea fotografiile celor mai secrete documente ale ambasadei britanice. Promitea ca în viitor să procure și alte fotografii, la fel de interesante, în schimbul a cincisprezece mii de lire sterline rolfilmul. Ribbentrop voia să-mi ceară părerea în această problemă, care era mai degrabă riscantă și ținea mai mult de serviciul secret. Trebuia să accepte sau să respingă oferta ?

La prima vedere, afacerea părea extraordinară. Totuși, informațiile de care dispuneam erau prea vagi și prea generale pentru a ne forma o părere, în legătură cu această problemă.

De multe ori în munca de informații fusesem pus în situația de a lua hotărîri îndrăznețe, bazate pe inspirație și intuiție.

Faptul că plata nu trebuia să se facă decît după ce au fost remise documentele oferea, după cîte se părea, unele garanții, dar se impunea, înainte de înmînarea banilor, un control rapid al filmelor.

Știam că Moyzisch, omul meu de la Ankara, putea face în bune condiții acest lucru, ținînd seama de faptul că era un om inteligent și avea experiența afacerilor de acest gen.

După ce am cîntărit toate motivele pro și contra, l-am sfătuit pe Wagner să accepte propunerea. Suma inițială — luată din contul serviciului secret — urma să fie trimisă imediat la Ankara prin curier special. Ribbentrop, de comun acord cu mine, l-a anunțat telegrafic pe von Papen despre hotărîrea luată. A doua zi, douăzeci de mii de lire sterline plecau cu avionul spre Ankara.

Am așteptat cu neliniște primul raport al lui Moyzisch, care mi-a parvenit după trei zile. Moyzisch intrase în legătură cu omul cunoscut sub numele de Pierre care îi fusese prezentat de Jenke. Pierre fusese valet de cameră, cu cîțiva ani mai înainte, la Jenke.

În calitatea sa de diplomat, Jenke trebuia să se ferească de capcanele întinse de serviciile secrete inamice și nu voia să se compromită cu Pierre. De aceea, cînd Pierre se prezentase la el, Jenke îl trimisese imediat la Moyzisch care, în seara aceea, îl vedea pentru prima dată.

Pierre era de talie mijlocie, avea ochii negri, adînc înfipți în orbite și o bărbie voluntară. Vorbea puțin, dar a reușit să-l impresioneze pe Moyzisch care l-a considerat ca fiind un om rece, hotărît în tot ce face și foarte inteligent. Răspunsurile la întrebările puse de Moyzisch erau clare și precise. După o convorbire, oarecum dramatică, cu acest ciudat personaj, Moyzisch s-a trezit într-o situație destul de încurcată. Ca agent de informații propunerea îl tenta, dar suma cerută era foarte mare, iar afacerea extrem de riscantă.

Ca să complice și mai mult lucrurile, Pierre ceruse răspuns în decurs de trei zile, precizînd, în timp ce arăta cu degetul spre ambasada sovietică, că mai avea și alți clienți. Moyzisch s-a dus atunci să-l caute pe von Papen, pentru a obține aprobarea Ministerului de Externe.

Cînd Moyzisch a primit primele filme din mîna lui Pierre, le-a developat și le-a examinat rapid înainte de a-i da banii. Conținutul primelor două filme era cu adevărat senzațional. Von Papen le-a trimis imediat lui Ribbentrop. Cînd s-au primit primele rapoarte mi-am aruncat și eu privirea pe copiile filmelor. Acestea erau o corespondență ultrasecretă între ambasada engleză din Ankara și Ministerul de Externe din Londra. Se aflau aci și note scrise personal de ambasador în legătură cu evoluția relațiilor dintre Anglia și Turcia, dintre Anglia și Rusia. Extrem de importantă era lista cu tot materialul de război livrat de Statele Unite Uniunii Sovietice, precum și raportul provizoriu al Ministerului de Externe englez asupra rezultatelor conferinței miniștrilor de externe (Cordell Hull, Eden și Molotov), ținută la Moscova în octombrie 1943.

Foarte impresionat, m-am adîncit în studiul acestor documente, uitînd aproape de măsurile pe care, de drept, trebuie să le ia, în aceste împrejurări, șeful unui serviciu secret.

Revenindu-mi în fire, mi-am alcătuit următorul plan :

1. Prezentarea imediată a acestor rapoarte lui Hitler, prin intermediul lui Himmler ;

2. Ordin generalului Thiele (șeful secției cifru a comandamentului suprem al Wehrmachtului) să se prezinte imediat la mine, pentru a-i da datele care să-l ajute la descifrarea codului diplomatic englez.

(Cei patru mari experți ai cifrului din Germania, dintre care doi erau profesori de matematică, au lucrat săptămîni întregi, înainte de-a descifra o parte din cod.) ;

3. Alcătuirea de către experți a unor întrebări care, însoțite de răspunsurile mele, să ateste în ochii lui Hitler justețea și

autenticitatea acestor informații. Acest punct, natural, era cel mai important, căci de el depindea folosirea sau nefolosirea lor;

4. Să informez pe subsecretarul de stat Steengracht despre măsurile pe care le-am luat și să-i spun că trimisul meu, Moyzisch, este însărcinat să se ocupe de această afacere.

Un mesaj de la Istanbul m-a înștiințat că Moyzisch primise ordin să vină personal la Berlin ca să-i raporteze lui Ribbentrop despre această acțiune. Contrariat că nu fusesem consultat, am aranjat de așa manieră lucrurile încît să-l văd pe Moyzisch, înainte de întîlnirea lui cu Ribbentrop. Nu voiam să-l las pe Ribbentrop să se amestece în „afacerea Ciceron" — acesta era numele pe care von Papen îl dăduse lui Pierre.

I-am ordonat lui Moyzisch să trimită imediat la Berlin toate filmele pe care i le aducea Ciceron, în așa fel încît tehnicienii noștri să poată face după ele un număr mare de copii, care să fie trimise autorităților interesate. Dacă era nevoie, puteam folosi avionul poștal săptămînal. Un tehnician, înzestrat cu tot materialul necesar unui atelier foto modern, urma să fie trimis imediat la Ankara sub acoperire diplomatică.

În continuare, am discutat despre acest ciudat personaj Ciceron. El povestea că tatăl său, care locuise la Constantinopol, fusese ucis la începutul primului război mondial în urma unor certuri stupide, provocate de o soră a sa. Cu altă ocazie, afirmase că tatăl lui fusese ucis de un englez în Albania, în timpul unei partide de vînătoare și, de aceea, îi ura pe englezi. Neconcordanța dintre aceste două afirmații făcea să planeze o umbră de îndoială asupra sincerității lui. Ciceron a afirmat, de asemenea, că nu cunoștea nici o boabă de engleză, lucru dovedit ulterior ca neadevărat. Pentru mine, toate acestea nu prezentau prea mare importanță, dar ele îmi îngreuiau sarcina de a-i convinge pe Hitler și pe Himmler de autenticitatea documentelor provenite de la Ciceron.

Pe la sfîrșitul lunii decembrie, alte îndoieli au venit să pună în dubiu sinceritatea acestuia și, în consecință, și autenticitatea documentelor furnizate de el. Ciceron pretinsese întotdeauna că lucra singur și că deprinsese meseria de fotograf ca urmare a unor ani îndelungați de antrenament.

După propria lui afirmație, el proceda astfel: în calitate de valet al ambasadorului, îl ajuta pe acesta în fiecare seară să se dezbrace. Ca să adoarmă, ambasadorul lua de multe ori somnifere. În acest timp, el mai rămînea puțin în camera ambasadorului ca să-i perie și să-i pregătească hainele pentru a doua zi. După ce ambasadorul adormea, lua cheia de la casa de fier, o deschidea, apoi fotografia cu ajutorul unei lămpi puternice și cu aparatul de fotografiat Leika, pe care i-l dădusem, documentele care îl interesau. În mai puțin de o jumătate de oră, documentele erau la locul lor, costumul ambasadorului periat, călcat, aranjat. Totul părea perfect..., dar, într-o zi, pe una din fotografii au apărut niște degete despre care s-a stabilit că erau ale lui Ciceron.

Am consultat mai mulți experți fotografi și pe tehnicienii de la serviciul meu. Străduindu-ne să reconstituim modul în care proceda Ciceron pentru a fotografia documentele, am ajuns la concluzia că îi fusese practic imposibil să țină documentele în mînă ca să le fotografieze. Experții mei au susținut că omul nu lucra singur.

Asta putea foarte bine să demonstreze că Ciceron mințea, dar nu putea fi și o dovadă că documentele erau false, întrucît, datorită unora dintre ele, noi reușisem să descifrăm o parte din codul diplomatic englez. De exemplu, aflînd că acțiunea de debarcare în Franța avea să se numească Operația Overlord, l-am alarmat pe generalul Thiele, care a reușit să determine unde și cînd apărea în mesajele inamicului cuvîntul Overlord și astfel să le descifreze.

Pentru a ușura munca lui Ciceron, experții mei m-au sfătuit să-i cer să imprime pe o ceară specială, trimisă de noi, cheia de la casa de fier a ambasadorului. I-am trimis deci materialul

necesar însoțit de instrucțiunile de folosire, precum și o cutiuță special făcută în care să expedieze ceara cu cheia imprimată.

După un timp extrem de scurt, am primit ceara cu imprimarea cerută și specialistul nostru în chei s-a așezat pe lucru. Trei zile mai tîrziu aveam pe birou cheia casei de fier a ambasadorului Angliei de la Ankara. O adevărată operă de artă!

Ciceron a primit-o cu bucurie. Aceasta era mai bună, declara el, decît cheia adevărată.

În afară de depeșele codificate, scrise de mîna lui sir Hugh Knatchbull-Hughessen în legătură cu relațiile dintre Turcia și Anglia, documentele furnizate de Ciceron constau, printre altele, din:

1. Un raport despre Conferința de la Cairo, din noiembrie 1943, dintre Roosevelt, Churchill și Cian Kai-și. Rezultatul major al acestei conferințe era promisiunea făcută de Roosevelt de a da Chinei Manciuria, după înfrîngerea japonezilor.

O mare surpriză pentru noi a constituit-o vestea aflată de la o agentă poloneză cu privire la existența unui acord secret între America și Rusia. Roosevelt, fără să-l fi consultat pe Cian Kai-și, a acceptat înapoierea în sfera de influență rusească a căii ferate transmanciuriene și a porturilor Port Arthur și Dairen, în schimbul promisiunii rușilor de a declara război Japoniei, fapt ce s-a întîmplat trei luni mai tîrziu. Conducătorilor noștri le-a venit cu greu să creadă această manevră a Statelor Unite;

2. Rapoarte asupra Conferinței de la Teheran (ținută între 28 noiembrie și 2 decembrie 1943) între Roosevelt, Churchill și Stalin, precum și asupra discuțiilor comandamentului militar aliat. Din aceste rapoarte rezulta clar că dacă existaseră unele divergențe politice și militare între aliați, aceste divergențe dispăruseră în timpul conferinței. Serviciul nostru de apreciere a stabilit, cu o certitudine de 60%, că Churchill nu reușise să-și impună planul său de deschidere a unui al doilea front printr-o invazie în Balcani. Era clar că consilierii lui Roosevelt avuseseră

un atu în plus în această discuție. Situația politică din Balcani li se păruse poate nesigură și prea complexă, iar, pe de altă parte, o asemenea strategie ar fi favorizat interesele britanice din partea de sud-est a Europei și Roosevelt se mai temea încă de o eventuală înțelegere între ruși și germani.

Documentele fotografiate de Ciceron indicau clar că Turciei i se rezervase un statut special, iar despre Grecia, nu se spunea nimic. Totuși, era evident că, după acordul de la Teheran, Polonia, Ungaria, România și Iugoslavia aveau să se găsească „sub protecția" armatei sovietice.

Cu umbra înfrîngerii planînd asupra ei, Germania nu-și putea face nici o iluzie în ce o privea.

Studiul acestor documente făcea să ți se taie pur și simplu răsuflarea. Comentariile serviciului nostru de apreciere erau simple, clare și fără echivocuri. Numai Ribbentrop, încercînd să citească printre rînduri, „a descoperit" dovada unei tensiuni continue între Rusia și aliații săi occidentali.

Hitler a reacționat exact cum am prevăzut. El a declarat că era mai necesară ca niciodată unirea tuturor forțelor pentru un război total, distrugerea definitivă a inamicului prin folosirea, fără milă, a tuturor mijloacelor care ne stăteau la dispoziție!

În ce-l privește pe Himmler, acesta rămînea, vizibil, nehotărît în fața documentelor furnizate de Ciceron. Cu puțin înainte de Crăciunul anului 1943, Himmler a ordonat să mă prezint la el. În timp ce-i raportam ultimele evenimente din activitatea mea, Himmler m-a întrerupt brusc:

— Schellenberg, acum m-am convins. Trebuie să facem ceva! Dar e atît de dificil...

Apoi a continuat:

— Orice s-ar întîmpla, nu pierde contactul cu Hewitt[1]. Ai putea să-l înștiințezi că sînt gata să-l întîlnesc?

[1] Abram Stevens Hewitt, reprezentantul particular al președintelui Roosevelt la Stockholm.

Începînd din acea zi, loviturile au căzut asupra noastră din ce în ce mai grele. Documentele provenite de la Ciceron indicau clar că neutralitatea Turciei nu va fi de lungă durată. Încetul cu încetul, turcii se apropiau de aliaţi.

Diplomaţii turci acţionau foarte prudent şi după un plan identic cu cel descris de Knatchbull-Hughessen în depeşele sale către Ministerul de Externe. Mai întîi menţinerea neutralităţii, dar cu concentrarea de forţe turceşti în Tracia, pentru a imobiliza în Bulgaria diviziile germane. De asemenea, creşterea livrărilor de material de război către Turcia şi, în sfîrşit, consultări din ce în ce mai frecvente între turci şi statele majore aliate. Tot din aceste documente rezulta că turcii vor trece definitiv de partea aliaţilor în jurul datei de 15 mai 1944 şi acest lucru era în raport direct cu Operaţia Overlord. Era clar că, începînd de atunci, ne puteam aştepta la o lovitură din Vest.

Dacă Churchill ar fi putut să-şi pună în aplicare planul de invadare a Balcanilor, războiul, după calculele mele, s-ar fi terminat la sfîrşitul primăverii anului 1944. Balcanii erau ca un fruct copt, gata să cadă la cel mai mic şoc, fapt ce ar fi lăsat descoperit flancul de sud-est al germanilor. Dar aliaţii au preferat mai mult bombardamentele aeriene. Ei au bombardat podurile, căile ferate, rezervoarele de benzină etc. Prima lor victimă, după documentele furnizate de Ciceron, urma să fie Sofia, data bombardamentului fiind fixată la 15 ianuarie 1944. Noi am prevenit Sofia despre această acţiune dar, din păcate, n-am putut face mare lucru pentru a para atacul.

Prin februarie sau martie 1944, Ciceron şi-a încetat orice activitate şi, în aprilie, Turcia a rupt relaţiile diplomatice cu Germania, trecînd în lagărul aliaţilor.

De la început, eu fusesem convins că Ciceron lucra cu unul sau mai mulţi complici, dar niciodată n-am descoperit mobilurile care l-au determinat să acţioneze astfel : lăcomie, ură sau dragoste de aventură... De multe ori, în timpul lungilor mele călătorii, mă gîndeam la acest caz ciudat. Şi întotdeauna mă opream la acelaşi gînd : cine ştie dacă în spatele lui Ciceron nu se profila umbra serviciilor secrete turceşti ? Cu cît mă gîndeam mai mult la asta cu atît mi se părea mai plauzibil că Turcia încerca, prin aceste documente, să ajute Germania pentru a o feri de o înfrîngere totală. Indirect ne prevenea de trecerea sa, aproape inevitabilă, de partea aliaţilor, la adăpostul continuei ameninţări ruseşti.

CĂDEREA AMIRALULUI CANARIS

Pe la sfîrşitul lunii februarie 1942, poziţia amiralului Canaris era nesigură.

Prietenii şi subordonaţii săi probabil că nu-şi dădeau seama de asta, dar eu ştiam că Hitler se gîndea serios să se debaraseze de el.

Căderea lui a fost precipitată de un incident care a căpătat o mare importanţă în rîndul tehnicienilor şi care a avut repercusiuni tot timpul războiului.

Incepînd cu mijlocul anului 1941, noi pusesem la punct un nou dispozitiv de apărare antiaeriană. Fusese atît de bine studiat de Luftwaffe şi folosirea lui fusese atît de eficace încît apărarea noastră antiaeriană era în măsură să determine exact poziţia şi distanţa pînă la orice avion inamic care se apropia. Acest dispozitiv, adăugat la aparatele noastre de ochit automate, foarte perfecţionate, ne-a permis să producem pierderi grele adversarului.

Unul dintre cele mai importante dispozitive de apărare antiaeriană se găsea la Antifer, lîngă Havre. La 27 februarie 1942, un comando britanic a efectuat un raid-surpriză asu-

pra instalaţiei. Britanicii au reuşit să distrugă o bună parte din ea şi să ia cîteva fotografii cu ce mai rămăsese.

Auzind despre această acţiune, pe führer l-a apucat una din furiile sale obişnuite, justificată de altfel, pentru că o anchetă ulterioară a scos în evidenţă serioase deficienţe în măsurile defensive ale armatei noastre, mai ales în ce privea camuflarea şi protejarea instalaţiilor.

După ce a rumegat cîteva zile, Hitler a trimis după Himmler şi a ordonat să i se facă un raport detaliat asupra progreselor tehnice de radiodetectare ale puterilor occidentale.

El se plîngea de Canaris, care nu-i furnizase nici o informaţie serioasă în legătură cu această problemă.

Serviciul de cercetări tehnice al Luftwaffeului a întocmit un raport, bazat pe propriile sale cercetări şi pe studierea aparatelor capturate. Dar nu era ceea ce voia Hitler. El voia un tablou cu toate informaţiile pe care ar fi trebuit să le culeagă, în legătură cu această problemă, serviciul secret al lui Canaris. Ca întotdeauna, Canaris n-a putut răspunde acestei exigenţe. Acest fapt a făcut să iasă din graţiile lui Hitler şi din ziua aceea soarta lui a fost pecetluită.

Ocazia era prielnică pentru Himmler şi Heydrich de a lansa un atac hotărîtor împotriva lui Canaris. Heydrich m-a întrebat dacă eu eram în stare să furnizez informaţii mai bune decît cele ale Abwehrului. I-am răspuns că în momentul acela nu puteam să-mi mai asum şi alte sarcini şi responsabilităţi. Acest refuz a avut darul să facă să se mai amîne, pentru moment, prăbuşirea lui Canaris.

Nu puteam să nu încerc o oarecare simpatie pentru amiral şi acest lucru nu făcea decît să-mi îngreuieze sarcina. Canaris era un om foarte inteligent şi sensibil, plin de calităţi frumoase.

El era un plăcut tovarăş de călătorii şi s-a arătat întotdeauna bun şi atent cu mine. De multe ori mă invita la diverse

şedinţe ale organizaţiei secrete condusă de el, şi astfel am putut să-mi dau seama de slăbiciunile serviciului secret militar.

Metodele lui Canaris erau mult prea umane pentru această organizaţie enormă şi foarte întinsă. Subordonaţii lui făceau din el ce voiau şi dacă, din întîmplare, era pus în situaţia de a recurge la pedepse, căuta întotdeauna să nu fie prea sever.

În multe privinţe, el era ceea ce se poate numi un mistic. Deşi protestant, admira biserica catolică romană, organizarea, puterea şi credinţa ei. Italia şi Vaticanul exercitau asupra lui o influenţă ale cărei urme se găsesc în acţiunile sale de conspirator.

Primele tentative de negocieri în vederea unei păci datau din anul 1939, şi erau îndreptate spre Vatican.

Acesta a fost motivul pentru care Heydrich a dat „dosarului Canaris" — cuprinzînd întregul anturaj al amiralului şi al generalului Oster de la Înaltul Comandament German — pseudonimul de Schwarze Kapelle (după denumirea Bisericii Negre din Roma).

În 1943, Canaris a fost amestecat într-o poveste de sabotaj din Italia. Acest fapt s-a petrecut în momentul în care mareşalul Badoglio intra în contact cu aliaţii occidentali, pentru a pune capăt războiului din această ţară. Generalul Ame, şeful serviciului secret italian, împreună cu Canaris, au făcut tot ce au putut pentru a ascunde conducătorilor germani întorsătura făcută de Italia. Toate rapoartele pe care le primeam de la serviciile noastre secrete semnalau clar iminenţa unei asemenea schimbări. Numai rapoartele lui Canaris către superiorul său, feldmareşalul Keitel, nu semnalau nimic deosebit.

Cu toate acestea, rapoartele mele au fost cele care nu au fost crezute de Hitler şi cum orice măsură preventivă trebuia, obligatoriu, să fie de ordin militar, armata a avut ultimul cuvînt. La propunerea lui Keitel — inspirată probabil de Canaris — acesta din urmă a fost trimis pe lîngă generalul Ame. Ame şi

Canaris au căzut de acord ca retragerea Italiei din război să nu fie tulburată de contramăsuri germane.

Acest acord era cunoscut, bineînţeles, numai de cei doi şi declaraţiile liniştitoare ale lui Ame au fost raportate lui Keitel.

I-am prezentat lui Himmler un dosar cuprinzînd dovada absolută a trădării lui Canaris, dar acesta n-a arătat dosarul lui Hitler. În dosar arătam că noi am luat cunoştinţă despre aceste fapte astfel : unul din colaboratorii lui Canaris, colonelul Helferich, făcea parte din statul major al ataşatului militar german la Roma, generalul von Rintelen. Colonelul avea în serviciul său doi şoferi italieni homosexuali care lucrau pentru Ame. I-am vorbit lui Canaris de pericolul acestei situaţii, dar Helferich era un personaj cu o funcţie atît de înaltă încît Canaris, bătîndu-şi joc de mine, mi-a spus :

— Ah, Schellenberg, în profesiunea noastră, după cîtva timp, vezi monştri negri peste tot.

Unul din aceşti şoferi a constituit, fără să vrea, o sursă preţioasă pentru serviciul meu secret, căci el a povestit toate conversaţiile şi misiunile lui Ame, unui prieten al său, aflat în solda noastră.

Căderea inevitabilă a lui Canaris a avut loc într-o duminică după-amiază, la începutul lunii august 1944. Într-una din dimineţile lunii august 1944 am primit un telefon de la gruppenführerul S.S.Müller. Şeful său, Kaltenbrunner, şi el primisera misiunea să facă o anchetă asupra complotului din 20 iulie. (Amîndoi mă suspectau şi pe mine şi au făcut tot ce le-a stat în putinţă ca să mă incrimineze).

Cu o voce uscată şi tăioasă, Müller mi-a dat ordin să mă prezint imediat acasă la Canaris şi să-l informez că se găsea în stare de arest.

Dovezile vinovăţiei sale erau mult prea suficiente pentru aşa-zisul tribunal al poporului, aflat sub autoritatea sîngerosului preşedinte Freisler. În iulie 1944, într-unul din birourile lui Canaris din afara Berlinului, în casa lui de fier, au fost descoperite două plicuri pline cu documente secrete. Aceste documente furnizau dovada sigură a vinovăţiei sale şi a colaboratorilor lui. Dar, în 1944, Himmler era încă destul de puternic pentru a-l cruţa pe Canaris de pedeapsa cu moartea. A fost trimis într-un lagăr de concentrare din Flossenberg, din Bavaria.

Începînd cu mijlocul anului 1944, eu am fost numit şef al serviciului secret militar pe care l-am încorporat în Birourile IV şi VI ale contraspionajului.

În martie 1945, Hitler şi Kaltenbrunner au ordonat executarea lui Canaris.

OPERAŢIUNILE SERVICIULUI SECRET

Eu am considerat întotdeauna că un serviciu secret eficace are nevoie de tehnicieni abili şi cu înaltă calificare. Situaţia din timpul războiului îmi permitea să atrag în serviciul meu pe cei mai buni experţi şi cu o vastă cultură, începînd de la profesorul universitar pînă la simplul meseriaş.

Sarcina mea era mult uşurată de faptul că, dată fiind calitatea mea de brigadeführer S.S., aveam drepturile unui general de divizie.

Problema transmiterii informaţiilor din ţările străine este de o importanţă deosebită pentru un serviciu secret. Multe servicii îşi comunică informaţiile verbal sau prin curieri. În ultimul caz se pierde de multe ori prea mult timp şi, cînd ajunge la destinatar, informaţia nu mai are nici o valoare. Transmiterea orală este dificilă şi, în afară de cazul cînd mesagerul are multă experienţă, acesta este, în general, o sursă serioasă de erori, din cauza lipsei de memorie sau, pur şi simplu, din cauza neînţelegerii în bune condiţii a mesajului.

Transmiterile scrise, în afară de valiza diplomatică, sînt uneori supuse unui control de frontieră şi riscă să fie descoperite.

De aceea, comunicările radio în serviciul nostru secret, ca şi în cele ale altor ţări, au luat o mare dezvoltare.

În ce privește depistarea legăturilor radio, am obținut succese senzaționale. Noi am reușit să interceptăm convorbirile radio dintre unitățile inamice și am fost astfel la curent cu unele ordine și hotărîri foarte importante. O tehnică perfectă ne permitea să „returnăm" posturile clandestine pe care le descopeream. Adică ne serveam de ele, ca și cum tot inamicul ar fi fost cel care opera, și transmiteam informații întocmite de noi, jumătate reale, jumătate false, inducînd astfel inamicul în eroare. Uneori, noi împingeam jocul pînă la a cere de la inamic agenți noi, arme, bani, explozivi, coduri, dînd impresia că rețeaua lui se întindea și atunci trimitea sume mari de bani și agenți de valoare... pentru nimic!

În acest sens, am obținut succese deosebite cu stațiile de telegrafie fără fir rusești care transmiteau Moscovei. A fost o perioadă cînd aveam peste șaizeci de „posturi returnate," care transmiteau Moscovei informații fabricate de noi.

Unul din obiectivele mele principale era mecanizarea totală a serviciului de telegrafie fără fir, fapt ce făcea inutilă interminabila perioadă de pregătire a acțiunilor. Un simplu caz ilustrează importanța acestei chestiuni. Cazul se referă la cineva care, în strînse legături cu Vaticanul, considera că era de datoria sa de german să ne furnizeze informații importante asupra Rusiei. Refuza să scrie sau să comunice prin intermediar și nu putea nici să vină în Germania. Îi era, de asemenea, frică să-și transmită mesajul printr-unul din posturile mele de la Roma, pentru că avusese cîndva unele necazuri din această pricină.

Am cerut deci echipei mele de tehnicieni să pună la punct un aparat cu care acest om să poată să ne transmită direct radiogramele sale.

Primul din aceste aparate a fost gata la capătul a optsprezece luni. Acesta era ascuns într-o tabacheră și acoperit cu un rînd de țigări. Aparatul ar fi putut la fel de bine să fie ascuns și într-o cutie de ciocolată sau într-un săculeț de călătorie. Pe partea din față a aparatului se găsea un cadran ca cel al unui

telefon și trei butoane. Operatorului nu-i rămînea decît să-și branșeze aparatul la o priză electrică, să învîrtă de primul buton și să-și alcătuiască mesajul codificat, așa cum ai forma un simplu număr de telefon. În continuare, mesajul trecea automat pe o panglică magnetizată, din interiorul aparatului. Această panglică putea cuprinde pînă la două pagini de text codificat.

După ce transmitea mesajul, operatorul învîrtea de al doilea buton și se aprindea „un ochi magic". Cînd „ochiul magic" era puternic iluminat, însemna că era îndreptat în direcția postului nostru receptor, de undeva din Germania. După aceea, operatorul învîrtea de cel de-al treilea buton și astfel se făcea transmisia. Aparatul putea transmite întregul conținut al benzii metalice în mai puțin de 3/5 de secundă. Rapiditatea acestei transmisiuni făcea imposibilă localizarea postului emițător. Un singur inconvenient, dar și acesta numai pentru operatorul novice: aparatul cerea o antenă între nouă și zece metri lungime.

Stațiile receptoare din Germania erau reglate la ora exactă cînd trebuiau să aibă loc transmisiunile, dar construcția era atît de complicată încît, ca profan, nu pot să spun nimic în acest sens. Aceste stații erau enorme, ocupînd mai mult de trei camere. Din nenorocire, noi n-am putut niciodată să găsim o metodă simplă care să permită unui agent să primească un mesaj și acest admirabil lanț radiofonic rămînea un mijloc de comunicare unilateral.

După 1942, eu am creat un serviciu special, prevăzut din plin cu fonduri, în scopul de a revoluționa cercetările asupra microfilmelor, cernelurilor invizibile, cifrării și descifrării. De asemenea, am mai organizat încă un serviciu, însărcinat cu falsificarea actelor de identitate, a ștampilelor și a pașapoartelor.

Acest lucru a dat naștere unui incident curios, în cursul primului meu interogatoriu, luat de americani în 1945. Ofițerul care mă interoga părea din ce în ce mai impacientat pe măsură ce eu continuam să susțin că n-am pus piciorul în America. Pînă la urmă, mi-a întins un pașaport american, cu numele meu

și prevăzut cu toate ștampilele și timbrele necesare de îmbarcare, debarcare, amprente digitale etc. Eram uluit. Apoi, mi-am reamintit că pașaportul respectiv îmi fusese făcut cadou de ziua mea de naștere din anul 1943, de către serviciul tehnic — era primul pașaport de acest fel ieșit din atelierele sale. La început, americanilor nu le-a venit să creadă și au susținut că pașaportul era autentic, dar, examinîndu-l amănunțit, au ajuns la concluzia că spuneam adevărul.

Unul din subordonații mei avea un adevărat talent în a falsifica orice scris și făcea acest lucru atît de perfect încît inducea în eroare și pe cei mai buni experți grafologi. Mă foloseam de talentul acestui om cînd aveam nevoie de semnătura unor oameni care lipseau.

Un alt serviciu, datorită folosirii ultimelor descoperiri și invenții din domeniul electrotehnicii, a obținut rezultate uimitoare în domeniul îmbunătățirii dispozitivelor de ascultare și emisie. Noi am făcut, de asemenea, progrese mari și în domeniul fotografierii. Astfel, dispuneam de niște aparate de fotografiat speciale care ne permiteau să luăm vederi, fără ca să fim observați. Chiar dacă erau luate din interior, imaginile erau clare. Aparatul de fotografiat nu era mai mare ca o cutie de chibrituri, iar lentila era atît de bine ascunsă încît putea trece drept un buton al unei manșete, sau o insignă prinsă la butonieră. Erau mai multe modele de aparate, adaptate pentru fiecare caz în parte. Ajunsesem să imortalizăm conținutul unei pagini întregi de ziar într-un spațiu de mărimea gămăliei unui ac. Textul mărit putea fi ușor citit. Dosare întregi au putut astfel fi păstrate pe un capăt de film cu lungimea de un centimetru.

In mai multe rînduri, în cursul călătoriilor mele în care nu mă bucuram de imunitate diplomatică, transportam astfel de filme în interiorul unei carii dentare.

De frica distrugerii prin bombardament a Berlinului, începînd cu anul 1943, am ordonat ca dosarele mai importante să

fie imprimate pe astfel de microfilme. Microfilmele au fost așezate în două cutii de oțel, care puteau intra într-o cutie de scrisori. Ca precauțiune suplimentară, fiecare cutie de oțel era prevăzută cu un mecanism care declanșa o explozie, așa încît, în cazul în care era deschisă de un străin, conținutul era distrus în întregime. Cele două cutii au avut de altfel acest sfîrșit.

Chimistul nostru șef a reușit să pregătească niște cerneluri speciale care să reziste la orice examen chimic sau cu infraroșii. Nu-mi amintesc în amănunțime cum se pregătea o astfel de cerneală, dar rețin că unul din principalii săi componenți era un dozaj de hemoglobină, așa încît de fiecare dată cînd aveam nevoie de această cerneală, un agent se înțepa la deget și amesteca o picătură de sînge cu soluția preparată dinainte. Rezulta de aici o cerneală roșie care dispărea în timp de trei minute. Numai cei care posedau formula secretă puteau să facă să reapară scrisul, care era de culoare verde. Procesul acesta nu era numai chimic, ci și biologic.

Cu ajutorul experților de la P.T.T., noi am reușit să intrăm pe firul principal care lega Anglia de America.

In ciuda adîncimii la care era scufundat cablul, am reușit, cu ajutorul unor aparate speciale, să înregistrăm și să descifrăm pulsațiile de înaltă frecvență care îl traversau și, printr-un proces foarte complicat, să le descifrăm. Prin acest cablu se transmiteau din Anglia în Statele Unite și invers comunicări privind, mai ales, cererile de trupe și de material de război ca: avioane, benzină, tunuri și tancuri. Noi puteam astfel, în urma unor calcule, să determinăm amploarea producției de armament și nevoile de materie primă. Tot aici găseam informații interesante, legate de deplasarea convoaielor de nave, informații necesare submarinelor noastre.

La începutul anului 1944, am avut norocul să interceptăm o convorbire între Roosevelt și Churchill, care a fost înregistrată și descifrată de postul nostru de interceptare din Olanda. Deși

conversația era bruiată, noi am reușit s-o debruiem cu ajutorul unui sistem foarte complicat. Ea a durat mai mult de cinci minute și noi am dedus că se desfășura o activitate militară crescîndă în Marea Britanie, fapt ce ne-a confirmat astfel informațiile referitoare la o invazie iminentă.

Deși în teritoriile ocupate măsurile noastre de securitate luate împotriva serviciilor secrete britanice au fost foarte eficace, rezistența crescîndă a populației civile din Olanda, Belgia, Franța și Norvegia a înăsprit mult lupta dintre contraspionajul nostru și serviciile secrete britanice. Englezii s-au servit din plin de rezistență pentru a-și întări rețelele lor secrete — ei se infiltrau printre deportații trimiși în lagărele de muncă și ajungeau astfel pînă în chiar inima Germaniei. Totuși, aceste mișcări clandestine ale rezistenței, din teritoriile ocupate, nu erau întotdeauna numai urmărite de noi, ci, de multe ori, preferam să le lăsăm în pace și să ne infiltrăm în ele agenții noștri. S-a întîmplat chiar ca unele grupuri de rezistență să fie conduse atît de britanici, cît și de noi, și ca să facem comenzi de aparate radio, de bani sau explozivi (care în ce privea calitatea erau superioare față de ale noastre), în Anglia. În mai puțin de zece zile, „comanda" era parașutată în teritoriul ocupat.

Trezoreria Reichului în devize străine și rezervele sale de aur erau în continuă scădere, de aceea, foarte devreme, serviciul secret a început să falsifice francii și rublele de care avea nevoie. Ne-au trebuit doi ani pînă să găsim hîrtia din care erau fabricate bancnotele englezești. Două fabrici de hîrtie, una în regiunea renană, cealaltă în teritoriul sudeților, lucrau numai pentru asta. Procesul foarte complicat al gravării nu era început, decît după ce erau stabilite cele o sută șaizeci de semne de identificare. Apoi cei mai bun gravori din Germana erau mobilizați în trei echipe, jurînd, în prealabil, fiecare să păstreze un secret absolut. Matematicienii, cu ajutorul unor formule complicate, au reconstituit sistemul englezesc de înscriere a bancnotelor, așa încît emisiunea noastră era întotdeauna cu o sută sau două sute de bilete de bancă înaintea celor englezești. Aceste falsificări erau atît de bine executate încît nici cel mai meticulos casier n-ar fi suspectat nimic.

Un întreg plan fusese întocmit pentru a inunda Anglia, nu cu bombe, ci cu bancnote false. Vă închipuiți ce ar fi însemnat asta pentru englezi! Guvernul s-ar fi văzut obligat să retragă banii din circulație, fapt ce ar fi tulburat relațiile dintre organele administrative, iar populația și-ar fi pierdut orice încredere în Banca Angliei. Pînă la urmă, planul a fost abandonat, cerul Marii Britanii fiind prea bine apărat, iar provizia noastră de carburanți destul de mică.

Pe la sfîrșitul anului 1941, unul din agenții noștri a schimbat în Elveția o sumă destul de mare de bilete de bancă de cinci și zece lire. Cu multă îndrăzneală a cerut verificarea lor, spunînd că și le procurase din vînzarea la negru. Banca Angliei a retras din ele cam 10% pe care le-a considerat ca fiind false, iar restul le-a găsit autentice. Începînd din acel moment, eu am fost sigur de perfecțiunea muncii noastre și am ordonat producerea lor în serie.

Am folosit aceste bancnote, în special pentru a finanța, în străinătate, unele acțiuni în care știam că am de-a face cu oameni avizi după bani.

Fabricarea acestor bani falși a căpătat denumirea de „Acțiunea Bernhardt". În 1945, „Acțiunea Bernhardt" a constrîns Banca Angliei să imprime noi bancnote de cinci lire și să retragă pe cele vechi din circulație.

Rapida succesiune a înfrîngerilor noastre din anii 1943—1944, capitularea armatelor noastre de la Stalingrad, înfrîngerea corpului african de la Tunis, debarcarea aliaților în Sicilia, căderea și arestarea lui Mussolini, capitularea Italiei din 1943 și, ca să sfîrșim, invadarea Franței din 1944, au confirmat analiza situației expusă de mine în fața lui Himmler.

În acel moment, eu intrasem, indirect, în legătură cu rușii, prin intermediul Elveției și al Suediei, și avusesem impresia că se interesau, în secret, de negocieri care să poată pune capăt războiului cu noi. Dar toate eforturile mele de a ne folosi de ocazia ce ni se oferea au fost reduse la zero de îndărătnicia lui Ribbentrop și a marelui său optimism.

Evident, nu era exclus ca rușii să se fi gîndit să folosească aceste negocieri ca un mijloc de presiune asupra aliaților lor pentru deschiderea unui al doilea front. Dar oricare ar fi fost situația, n-aveam dreptul să neglijăm această șansă.

Într-o altă împrejurare, imediat ce am aflat că un oarecare domn Hewitt, diplomat american, se găsea la Stockholm, gata să discute posibilitatea de a angaja negocieri de pace, am și luat avionul special spre Suedia. Domnul Hewitt era reprezentantul particular al lui Roosevelt pentru problemele europene. Luînd toate măsurile necesare pentru ca întrevederea să rămînă secretă, l-am întîlnit în apartamentul său particular din cel mai bun hotel din Stockholm. Pe urmă i-am întrebat pe prietenii mei suedezi pînă unde putea merge influența lui Hewitt. Suedezii mi-au dat informații excelente. El părea să se bucure de mare trecere pe lîngă Roosevelt, în tot ce privea Europa.

În consecință, cu de la mine putere, i-am explicat cît de necesară era o pace de compromis cu Germania. A acceptat să organizeze negocieri oficiale, de îndată ce eu îmi voi fi dat consimțămîntul în acest sens. După terminarea convorbirilor dintre noi, am reluat avionul spre Berlin și am lucrat toată noaptea la raportul pe care aveam să-l înaintez lui Himmler.

A doua zi, la orele trei, m-am prezentat la Himmler și l-am pus la curent cu tot ceea ce am discutat cu Hewitt. S-a arătat uimit și literalmente îngrozit de libertatea pe care mi-o luasem. În timp ce-i vorbeam, dădea din cap, fără să scoată o vorbă. Apoi a început să-mi țină un discurs, devenind mereu mai furios. Din fericire trebuia să plece la o ceremonie oficială, fapt

ce l-a făcut, la un moment dat, să întrerupă brusc conversația. M-a convocat pentru mai tîrziu și am reluat discuția. Discuția a fost furtunoasă și am scăpat, ce-i drept, de arestare, dar toate planurile mele au fost date peste cap... Influența pe care o exercita Hitler asupra anturajului său era mai puternică decît orice rațiune!

Cînd, în cursul verii anului 1944, Ribbentrop m-a invitat să vin să-l văd la reședința sa de vară, de la castelul din Fuschl, m-am dus plin de teamă. Nu mai auzisem vorbindu-se despre el de mai multe luni de zile și eram sigur că se pregătea să pună în aplicare vreuna din „intuițiile sale care avea să rezolve toate problemele și să cîștige războiul dintr-o singură lovitură." Mi-am aranjat călătoria de așa manieră încît să pot avea o întrevedere cu Himmler, care își instalase cartierul general într-un tren special din împrejurimile Berchtesgadenului. În momentul acela mă simțeam extenuat pentru că tocmai luasem în primire serviciul lui Canaris.

Ribbentrop trăia la Fuschl într-un adevărat palat, în mijlocul unui parc minunat, pus la dispoziția sa de către stat pentru ca să primească aci vizitatorii de vază. Contrar obiceiului său, Ribbentrop m-a primit cu cordialitate și, după ce a făcut cîteva aprecieri pozitive la adresa serviciului secret, mi-a cerut un raport detaliat asupra Statelor Unite, îndeosebi asupra șanselor de realegere a lui Roosevelt. El dorea, de asemenea, ca eu să organizez transportul cu submarinele a agenților speciali, trimiși cu misiunea de a acționa asupra minorităților germane din America. Ribbentrop plănuia alcătuirea unei vaste campanii de propagandă prin radio pentru diversele minorități, cu scopul de a crea o stare de spirit contrară realegerii lui Roosevelt. Am discutat acest proiect împreună și l-am întrebat care ar fi motivul deosebit care le-ar determina pe aceste minorități să acționeze împotriva lui Roosevelt.

— N-au nevoie de motive speciale, a spus el. Important pentru noi este să găsim mijlocul de a ne adresa acestor minorităţi prin radio, de pe continentul european. Motivele o să le găsim după aceea. M-am întors cu intenţia să părăsesc camera, cînd, deodată, Ribbentrop s-a ridicat şi cu un aer foarte grav m-a tras într-un colţ.

— O clipă, Schellenberg, am o problemă extrem de gravă de discutat cu dumneata. E nevoie de un secret absolut în această direcţie, despre care nimeni să nu afle, în afară doar de führer, Bormann şi Himmler.

S-a uitat la mine cu o privire pătrunzătoare şi a continuat:

— Trebuie ca Stalin să dispară!

Am dat din cap, neştiind ce să răspund. Ribbentrop mi-a explicat îndelung că toată forţa regimului rusesc stătea în autoritatea şi calităţile de om de stat ale lui Stalin. Apoi, întorcîndu-se cu spatele la mine, s-a îndreptat spre fereastră:

— I-am spus führerului că sînt gata să salvez Germania cu sacrificiul vieţii mele. O să organizăm o conferinţă la care să participe şi Stalin, unde voi avea drept misiune să-l ucid pe marele şef al tuturor ruşilor!

— Singur? l-am întrebat eu.

Brusc s-a întors spre mine.

— Tocmai asta mi-a spus şi führerul — numai un om nu poate face aşa ceva. El mi-a cerut să-mi aleg un complice şi am dat numele dumitale!

Hitler, a adăugat el, îl însărcinase să discute problema respectivă cu mine, căci el era sigur că eu am să privesc aspectele practice ale problemei în mod realist.

— În acest scop te-am chemat la mine, a conchis Ribbentrop.

Nu ştiam ce poziţie să adopt... în nici un caz ieşită din comun! Mă simţeam pierdut şi în acelaşi timp descumpănit.

Ribbentrop se gîndise mult la asta şi mi-a povestit cu lux de amănunte modul în care urma să fie pus în aplicare planul său. Şansele de a introduce în sala de conferinţe o grenadă sau un revolver erau extrem de reduse. Dar, el auzise că serviciul meu tehnic pusese la punct un revolver, deghizat sub forma unui stilou, cu care se putea trage cu un glonţ de mare calibru de la o distanţă între cinci şi opt metri. Arma era atît de bine concepută, i se raportase lui, încît nimeni n-ar fi descoperit-o la prima vedere. După părerea sa, era tocmai arma de care aveam nevoie.

A vorbit ce-a mai vorbit, apoi a tăcut. M-am uitat atent la el. Îmbătat cum era de cuvintele lui, te făcea să te gîndeşti la un ţînc care se lansează în prima lui aventură. Dar, din nefericire, aveam în faţa mea un fanatic în toată puterea cuvîntului, care tot ceea ce cerea erau acordul şi aprobarea mea.

Am considerat toată această poveste — să zicem amuzantă — ca elucubraţia delirantă a unui nevrozat cu mintea turmentată. Dar situaţia de fapt era departe de a fi plăcută! Trebuia să mă aştept că orice cuvînt spus de mine va fi imediat raportat lui Hitler. Făcîndu-mă că reflectez, căutam să găsesc un mijloc să ies din această dilemă. Am spus că, din punct de vedere tehnic, planul putea fi pus în aplicare, dar problema cea mai grea rămînea aducerea lui Stalin la conferinţă. Acest lucru, am continuat eu, mi se părea extrem de dificil. L-am sfătuit, în consecinţă, să încerce personal atragerea lui Stalin la o conferinţă. O dată realizat acest lucru, eram gata să-l susţin în vorbe şi în fapte.

— O să mă mai gîndesc la asta, a declarat Ribbentrop, şi am să vorbesc iar cu Hitler. Am să vă ţin la curent.

Nu mi-a mai vorbit niciodată de aşa ceva. Numai Himmler a adus o singură dată vorba de asta şi părea vizibil încîntat de răspunsul dat lui Ribbentrop. Experţii noştri au pus deci la cale un aparat special, destinat să-l asasineze pe Stalin. Aparatul consta într-o încărcătură de exploziv adeziv, de mărimea unui pumn, care semăna cu un bulgăre de noroi. Aparatul urma să fie fixat de automobilul lui Stalin. Încărcătura era

prevăzută cu un focos acționat prin unde scurte și era de o asemenea putere încît n-a mai rămas nimic din mașina pe care am făcut experiență.

Doi militari ai Armatei Roșii, care au suferit un lung exil în Siberia și dintre care unul cunoștea pe un mecanic de la garajul lui Stalin, au acceptat misiunea asasinatului. Un avion mare de transport i-a parașutat aproape de locul în care se bănuia că se afla cartierul general al lui Stalin. Cei doi oameni au sărit și, atît cît am putut noi să vedem, au aterizat în locul dinainte stabilit. Dar n-am mai auzit niciodată nimic de ei, deși fuseseră prevăzuți cu posturi emițătoare pe unde scurte. Mă îndoiesc că au încercat să-l arunce în aer pe Stalin. Este posibil ca ei să fi fost arestați încă din momentul parașutării, în cazul în care nu s-au dus singuri să raporteze despre misiunea primită organelor de securitate sovietice.

În acest timp, situația se agrava și catastrofa era aproape. Cînd Himmler m-a dus să dau raportul la cartierul general al lui Hitler, aci domnea obișnuita atmosferă de lucru intens și de suprasolicitare. Nu-l văzusem de mult timp pe Hitler și de aceea înfățișarea lui m-a alarmat. Ochii săi, odinioară vioi și dominatori, erau palizi și stinși. Brațul stîng îi era agitat și căpătase o tremurătură convulsivă atît de mare încît trebuia să-l susțină cu mîna dreaptă. Căuta să-și ascundă lipsa de coordonare a mișcărilor și stătea atît de îndoit încît părea cocoșat.

Numai vocea îi mai răsuna la fel de clară și de autoritară ca înainte, dar era mai sacadată și frazele mai trunchiate.

Adresîndu-mi-se, mi-a vorbit mai întîi de rapoartele mele, de problema Balcanilor și, în special, de legăturile dintre generalul Mihailovici și englezi, precum și de relațiile britanicilor cu Tito. Apoi, deodată, s-a ridicat, m-a privit fix cu un ochi scrutător și a spus cu o voce gravă în care vibra o oarecare iritare :

— Citesc regulat rapoartele dumneavoastră !

A urmat o lungă tăcere și aceste cuvinte păreau în aer, ca un fel de acuzație. Am remarcat semne de vizibilă încurcătură la Himmler. Involuntar, m-am dat înapoi cîțiva pași. Dar Hitler m-a urmat și mi-a spus pe același ton :

— Ține minte de la mine un lucru, Schellenberg : în acest război nu poate fi vorba de vreun compromis ! Victoria sau, de nu, dezastrul ! Și dacă poporul german nu reușește să învingă, mai bine să piară !

ULTIMA MEA MISIUNE

Himmler şi amiralul Doenitz, noul şef al Marelui Reich german după sinuciderea lui Hitler, se întîlniseră la Ploen şi conferiseră pînă noaptea tîrziu în legătură cu politica pe care trebuiau s-o adopte în viitor. Himmler a obţinut de la Doenitz ca prima sa acţiune în noua guvernare să fie revocarea lui Ribbentrop şi numirea în locul lui a contelui Schwerin von Krosigk.

Dar amiralul şi anturajul său, compus în întregime din ofiţeri ai Wehrmachtului, n-au manifestat nici un fel de înţelegere faţă de politica de apropiere de puterile occidentale, preconizată de Himmler. În consecinţă, reichsführerul era foarte mîhnit, vorbea de demisie şi chiar de sinucidere.

Într-o zi, pe la orele şapte dimineaţa, Himmler m-a chemat la el. Dorea să mă conducă cît mai repede posibil la Doenitz ca să acţionez în calitate de asistent al lui von Krosigk, în problemele de politică externă. El considera, de asemenea, oportun ca eu să pun guvernul Doenitz la curent cu încercările mele privind evacuarea fără luptă a Danemarcei şi Norvegiei.

Chiar în dimineaţa aceea, pe la orele unsprezece, am plecat la Ploen. După ce le-am raportat ce aveam de raportat lui Doenitz, Keitel şi Jodl, am luat legătura cu von Krosigk. În timpul zilei am aflat că, dacă Krosigk împărtăşea vederile mele

în legătură cu țările scandinave, Doenitz, Keitel și Jodl nu erau de loc dispuși să lase în pace Danemarca și Norvegia fără luptă.

Rămînerea în continuare la Ploen nu mai era altceva decît pierdere de timp.

Am plecat de la Ploen la orele trei dimineața și am ajuns la Flensburg pe la orele șapte. Acolo am lucrat cîteva ore la un proiect care constituia prima mea colaborare cu noul ministru de externe. În legătură cu intenția lui Kaltenbrunner de a mă revoca din funcția pe care o dețineam, i-am făcut lui Himmler propunerea să se recomande statului meu major să se supună în aparență autorității sale, dar din punct de vedere profesional să-mi rămînă credincios mie. Seara am plecat la Copenhaga.

De la Padborg, din Danemarca, contele Bernadotte, reprezentantul Suediei la Crucea Roșie internațională, a pus la dispoziția mea mașina sa personală. Acest lucru mi-a fost de mare folos, mai ales pentru a trece de posturile de control ale Wehrmachtului, și era, de asemenea, și cel mai bun camuflaj. Întîmpinat cu căldură și aclamat în Danemarca, trebuind să răspund la numeroase cereri de autografe, mă simțeam foarte indispus!

Am ajuns la Copenhaga în ziua de 3 mai la orele unu dimineața și pe la orele patru am fost primit de von Post și Ostroem, cărora le-am explicat situația, informîndu-i că amiralul Doenitz ceruse autorităților civile și militare ale Danemarcei și Norvegiei să vină să discute cu el. Se putea spera astfel că, susținut de contele von Krosigk și Himmler, proiectul meu de evacuare a celor două țări, fără luptă, va fi acceptat.

Von Post mi-a declarat că el nu mai era în stare să-și mai ia un angajament valabil. O capitulare generală era inevitabilă în următoarele zile și în momentul acela chestiunea eliberării Danemarcei și a Norvegiei nu mai era decît o pură formalitate. Totuși, von Post era în continuare dispus să se alăture proiectului nostru. Am căzut de acord ca eu să plec imediat și am stabilit un cod telefonic de comunicare între noi: „Voi fi foarte fericit să vă revăd, domnule", avea să însemne că Reichul făcea propuneri ferme în ce privea Norvegia, iar „am să vă mai povestesc despre asta", avea să precizeze că aceste propuneri erau valabile și pentru Danemarca.

M-am înapoiat la Flensburg chiar în cursul acelei nopți și am plecat imediat la Ploen. Această călătorie a fost cea mai dificilă și cea mai periculoasă din toate cîte le-am făcut în viața mea. Pe o distanță de nouăzeci de kilometri, am scăpat din mai mult de douăzeci de atacuri aeriene, pe drumuri blocate complet de coloane în retragere și de convoaie imobilizate. Camioanele incendiate, turelele de tancuri și cadavrele umpleau drumurile. A trebuit să ne croim drum prin această îngrozitoare confuzie, fiind încontinuu obligați să ne culcăm în șanțuri sau pe cîmpuri pentru a ne adăposti de rafalele bombardamentelor.

La sosirea noastră la Ploen, gărzile ne-au informat că guvernul fusese transferat la Școala de marină din Mürwick, de lîngă Flensburg! Misiunea mea neputînd suferi nici o oră întîrziere, am făcut stînga-împrejur și m-am aruncat din nou în oroarea din care ieșisem. Am reușit să ajung cu bine la Mürwick pe la orele cinci seara și, zece minute mai tîrziu, m-am prezentat să raportez lui Himmler și ministrului de externe cele întîmplate.

Din nou am insistat să se arate că, în ciuda situației care se înrăutățea din oră în oră, era extrem de important să se obțină, prin intermediul Suediei, o soluționare a problemei țărilor scandinave. Apoi am stat de vorbă numai cu von Krosigk. Eram amîndoi de părere că timpul grăbea, iar capitularea generală era aproape. Ea era întîrziată de faptul că, în Boemia-Moravia, armata feldmareșalului Schoerner și a generalului Rendulic — adică un milion de oameni, cu hrană și muniții pentru șapte săptămîni —, era încă intactă. Ei făceau mai mult decît o treabă bună apărînd frontul de est.

Pe la orele opt seara, m-am dus să raportez amiralului Doenitz. La început n-a vrut să audă nimic de încetarea ocupării Norvegiei sau de internarea în lagărele suedeze a trupelor germane. Era evident că consilierii săi militari subliniaseră în fața lui excelenta poziție strategică a generalului Böhme. Chiar și după ce i-am demonstrat importanța politică a unei soluții de pace și a intervenției Suediei, continua să mă întrebe ce foloase i-ar aduce acest lucru Germaniei, în viitorul apropiat.

Puțin mai tîrziu m-am dus iar la von Krosigk și l-am îndemnat să încerce să-l convingă pe Doenitz să-mi urmeze sfatul și să dizolve cît mai curînd posibil partidul nazist, Gestapoul și S.D.-ul. În continuare, am examinat cît de oportun era ca eu să mă duc la Stockholm. Von Krosigk mi-a oferit să mă numească ambasador — trimis special — plenipotențiar — orice voiam. I-am propus să mă numească „trimis special", căci această funcție corespundea cel mai bine sarcinii pe care o aveam de îndeplinit.

Noaptea, secretarii de stat Steengracht și Henke au fost chemați de ministru ca să pregătească documentele care autorizau numirea mea ca trimis special. Doenitz le-a semnat a doua zi dimineața. În ziua de 5 mai, după ce i-am făcut o vizită, pe la orele zece, lui Krosigk, m-am dus să-mi iau la revedere de la Himmler, apoi am plecat spre Copenhaga.

Cîteva zile mai tîrziu, Himmler s-a sinucis.

Sosit la Copenhaga, m-am dus la Dagmarhus, căci voiam să-l pun pe doctorul Best la curent cu misiunea mea. Cum eu îl așteptam, o mulțime enormă s-a adunat în grădina publică, așteptînd anunțul privind capitularea Germaniei. Au răsunat cîteva schimburi de focuri și imediat au sosit ambulanțele și mașinile poliției. Mulțimea se îngroșa fără încetare — se adunaseră vreo douăsprezece mii de oameni. Era evident că doctorul Best nu putea să-și croiască drum prin asemenea mulțime, iar eu nu puteam să aștept prea mult timp. Trebuia să ajung cu

orice preț la ambasada noastră din Suedia, căci, după toate probabilitățile, nu primise mesajul meu telefonic de la frontieră.

După o lungă discuție cu S.S.-iștii de pază de la Dagmarhus, s-a făcut o deschizătură în sîrma ghimpată și eu am plecat în mașina contelui Bernadotte. Recunoscînd mașina contelui, oamenii se îmbulzeau spre ea atît de tare încît nu puteam nici să mergem înainte și nici să dăm înapoi. Din fericire, eu ferecasem ușile și trăsesem perdelele, altfel oamenii ar fi văzut că în locul contelui în mașină era altcineva și m-ar fi pus să cobor. Am ordonat șoferului să facă totul să înainteze și astfel, încetul cu încetul, ne-am croit drum prin această mare umană. Erau mai mult de treizeci de persoane cățărate pe aripile și pe capota mașinii. A fost nevoie de toată îndemînarea șoferului nostru pentru a menține vehiculul în echilibru de mers. Cînd am ajuns la ambasadă, după o oră și jumătate, eram ca ieșit dintr-o baie de aburi!

În timp ce-i salutam pe von Dardel și pe soția sa, manifestanții se adunau în fața ambasadei, cîntînd imnuri naționale daneze și suedeze. Ne auzeam cu greu în mijlocul acestui vacarm.

Am pus la punct călătoria mea la Stockholm, după care m-am dus la hotel ca să mă odihnesc cîteva ore. În fața hotelului am mai fost încă o dată oprit de cîțiva partizani danezi, dar la vederea automobilului și după ce șoferul le-a spus că eram suedez, m-au lăsat să trec.

Pe 6 mai, dimineața, după mii de dificultăți cu postul de control al partizanilor danezi și cu gărzile germane de la aeroport, am decolat de la Copenhaga într-un avion de Crucea Roșie al contelui Bernadotte. Am aterizat la Malmö, unde mă aștepta un avion militar suedez ca să mă ducă la Stockholm. Mi-am pus masca de oxigen, mi-am luat parașuta și, după un zbor de mai puțin de două ore, fără să întîmpinăm vreun obstacol, bombardierul suedez a aterizat la Broma. Von Ostroem mă aștepta la aeroport și m-a dus imediat la contele Berna-

dotte, unde am avut convorbiri cu von Post și secretarul de stat Boehmann.

Mi-am prezentat scrisorile de acreditare și am făcut o expunere asupra misiunii mele. După o însuflețită conversație, domnii aceștia au hotărît că, date fiind evenimentele din Germania, ei vor discuta întreaga situație cu reprezentanții puterilor occidentale la Stockholm.

A doua zi, luni 7 mai, s-a ridicat problema dacă generalul Böhme, comandantul trupelor germane din Norvegia, îmi recunoștea autoritatea și se conforma acordurilor pe care eu aveam să le închei cu guvernul suedez. Am hotărît să-l trimit pe ambasadorul Thomsen și pe atașatul militar, generalul Utmann, la frontiera norvegiană ca să vorbească cu generalul Böhme despre misiunea mea.

Pe 8 mai, dimineața, Thomsen a plecat cu un bombardier suedez și s-a întîlnit cu un ofițer din statul major al generalului Böhme. Thomsen mi-a telefonat pe la amiază să-mi spună că existau unele divergențe de opinii despre care nu putea vorbi la telefon, dar că se va înapoia la Stockholm în jurul orelor șase seara.

Von Post și contele Bernadotte m-au sfătuit să raportez lui Doenitz că generalul Böhme nu fusese pus la curent cu misiunea mea. Am redactat un lung mesaj pentru amiral, iar generalul Utmann a reușit să obțină o legătură telefonică cu el, via Oslo. Dar acest lucru a fost fără importanță, căci legătura nu era de loc bună. Fără a ne descuraja, am făcut o nouă tentativă și, de data aceasta, am avut la capătul firului pe von Krosigk.

Acesta m-a informat că, noaptea trecută, Germania făcuse o declarație de capitulare totală și că erau în curs negocieri.

Trebuia, în consecință, să fiu atent să nu indispun pe vreunul din reprezentanții generalului Eisenhower care se ocupau de problema norvegiană.

El a sugerat ideea că, dacă guvernul suedez se arăta dispus să intervină, n-avea decît să se pună imediat în contact cu aliații occidentali.

Suedezii au declarat că nu mai era necesar să se mai ocupe de nimic, pentru că, evident, problemele Danemarcei și ale Norvegiei făceau parte din ansamblul negocierilor și al capitulării, iar lor nu le mai rămînea decît să aștepte să vadă dacă aliații occidentali intenționau să le ceară ca ei să facă pe mediatorii.

Pe 9 mai, o ultimă convorbire telefonică cu Flensburgul m-a făcut să văd clar că intervenția Crucii Roșii suedeze în legătură cu internarea în lagăre a forțelor germane din Norvegia nu era pe placul autorităților militare britanice.

Nimeni de atunci și pînă în prezent n-a mai avut nevoie de serviciile mele.

CUPRINSUL

Responsabil de carte: Lt. col. ION GEAGLA

*Dată la cules 26 dec. 1969. Bun de tipar 9 ian 1970. Tiraj 1500 ex., din care 1400 ex., hîrtie semi velină și 100 ex. hîrtie velină, format 16/61×86
Lucrarea conține 224 pagini.*